

UNIWERSYTET
KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ
W KRAKOWIE
WYDZIAŁ NAUK HUMANISTYCZNYCH



**IMIENNICTWO MIESZKAŃCÓW DAWNYCH DEKANATÓW
BRZESKIEGO I BOCHEŃSKIEGO W ŚWIEŹLE KSIĄG
METRYKALNYCH Z LAT 1801-1900**

Mgr Karolina Wróbel-Kącka

Rozprawa doktorska
napisana pod kierunkiem
dr hab. Ewy Horyń, prof. UKEN

Kraków 2024

SPIS TREŚCI

ZAGADNIENIA WSTĘPNE	5
1. Kategoria imienia w ujęciu socjolingwistyczno-kulturowym	5
2. Stań badań nad XIX-wiecznym imiennictwem w Polsce.....	7
3. Cel, metodologia i zakres pracy	12
ROZDZIAŁ I RYS HISTORYCZNY DAWNEJ DIECEZJI TARNOWSKIEJ	17
I.1. Dzieje diecezji tarnowskiej do XIX wieku.....	17
I.2. Charakterystyka dekanatów brzeskiego i bocheńskiego	20
I.3. Struktura i stosunki społeczne ludności w dekanatach Brzesko i Bochnia.....	22
ROZDZIAŁ II CHARAKTERYSTYKA MATERIAŁU ŹRÓDŁOWEGO.....	25
II.1. Księgi metrykalne – historia i znaczenie	25
II.2. Charakterystyka dziewiętnastowiecznych <i>Libri Natorum</i> dekanatów brzeskiego i bocheńskiego.....	27
II.3. Identyfikacja osób w badanych księgach metrykalnych	34
II.4. Uwagi o pisowni wykorzystanych źródeł.....	36
ROZDZIAŁ III IMIONA SZLACHTY	38
III.1. Imiona żeńskie	38
III.1.1. Pokolenie dzieci	38
III.1.2. Pokolenie matek.....	42
III.1.3. Pokolenie babek.....	46
III.2. Imiona męskie	50
III.2.1. Pokolenie dzieci	50
III.2.2. Pokolenie ojców.....	53
III.2.3. Pokolenie dziadków	58
ROZDZIAŁ IV IMIONA MIESZCZAN	62
IV.1. Imiona żeńskie	62
IV.1.1. Pokolenie dzieci	62
IV.1.2. Pokolenie matek.....	66
IV.1.3. Pokolenie babek.....	70
IV.2. Imiona męskie	73
IV.2.1. Pokolenie dzieci	73
IV.2.2. Pokolenie ojców.....	77
IV.2.3. Pokolenie dziadków	81
ROZDZIAŁ V IMIONA CHŁOPÓW	84
V.1. Imiona żeńskie	84
V.1.1. Pokolenie dzieci	84
V.1.2. Pokolenie matek.....	90
V.1.3. Pokolenie babek.....	95
V.2. Imiona męskie	98
V.2.1. Pokolenie dzieci	99
V.2.2. Pokolenie ojców.....	106
V.2.3. Pokolenie dziadków	111
ROZDZIAŁ VI WIELOIMIENNOŚĆ	115
VI.1. Imiona szlachty	116
VI.2. Imiona mieszczan	124
VI.3. Imiona chłopów	134
ROZDZIAŁ VII MOTYWACJE NADAWANIA IMION	161
ROZDZIAŁ VIII IMIONA DZIECI NIEŚLUBNYCH.....	172
VIII.1. Imiona szlachty.....	174

VIII.2. Imiona mieszczan	175
VIII.3. Imiona chłopów	179
VIII.4. Wieloimienność	188
VIII.4.1. Imiona szlachty	189
VIII.4.2. Imiona mieszczan.....	189
VIII.4.3. Imiona chłopów.....	190
VIII.5. Motywacje nadawania imion	192
ROZDZIAŁ IX IMIONA BLIŹNIĄT	194
IX.1. Imiona szlachty	194
IX.2. Imiona mieszczan	195
IX.3. Imiona chłopów	196
IX.4. Wieloimienność	205
IX.5. Motywacje nadawania imion.....	206
IX.6. Imiona bliźniąt z nieprawego łoża oraz motywy ich nadania.....	208
ROZDZIAŁ X IMIONA ŻYDÓW	213
X.1. Neofici na ziemiach polskich	213
X.2. Żydzi na terenie Galicji Zachodniej w XIX wieku.....	215
X.3. Imiona Żydów dekanatów brzeskiego i bocheńskiego.....	217
X.4. Imiona żeńskie	219
X.5. Imiona męskie	220
X.6. Wieloimienność	222
X.7. Motywacje nadawania imion.....	222
ZAKOŃCZENIE	224
BIBLIOGRAFIA	229
ŹRÓDŁA	243
WYKAZ IMION WRAZ Z POŚWIADCZENIAMI ŹRÓDŁOWYMI	253
SUMMARY	269

ZAGADNIENIA WSTĘPNE

1. Kategoria imienia w ujęciu socjolingwistyczno-kulturowym

Pierwszą fundamentalną jednostką, jaka identyfikuje tożsamość człowieka, jest imię osobowe (Bubak 1993: 5; Malec 1998: 97). Niezależnie od okresu czy przynależności kulturowej imię stanowi naczelny element całego procesu nazewniczego (Malec 1998: 97). Imię nadawane jest dziecku mocą specjalnego aktu urzędowego bądź, jak w przypadku chrześcijan, religijnego (Malec 1996: 3). Poświadczają go zatem dokumenty cywilne oraz kościelne (Malec 2001: 8).

Przyjmuje się, że imię to osobowa nazwa własna (Malec 1998: 97), a także i „pierwsze, podstawowe nazwanie człowieka, obok nazwiska, które sytuuje go w rodzinie (...)” (Wolnicz-Pawłowska, Szulowska 1998: 23). Jako nazwa indywidualna na ogół nie jest ono jednak dziedziczone, co więcej, zwykle w niezmienniej formie reprezentuje osobę przez całe jej życie (Malec 1998: 97-98).

Jak podaje Maria Malec, rola imion w komunikacji społecznej predysponuje je do rangi najistotniejszych spośród wszystkich nazw osobowych (Malec 1998: 98). Inaczej niż nazwisko czy przezwisko imię identyfikuje człowieka w sposób szczególny i jednostkowy. Wyróżnia go przy tym w danej wspólnotcie oraz sytuuje względem obranych wzorców postępowania czy poglądów. Jako że wybierane jest zwykle przez rodziców, ma ono charakter silnie subiektywny oraz intencjonalny (Malec 1998: 97-99). Ponadto, ze względu na dużą wariantywność swych form pochodnych, imię może zyskiwać różne nacechowanie – każda z form wtórnych imienia będzie zatem wyrażać inny ładunek emocjonalny. Wszystkie powyższe elementy w istocie stanowią swoisty trzon kulturowy każdej większej i mniejszej społeczności, a tym samym niosą informacje o ogólnonarodowej czy nawet regionalnej obyczajowości, świecie idei, symboli oraz przekonań (Malec 1998: 97-99).

Warto mieć przy tym na względzie, że tradycja imiennicza danej wspólnoty etnicznej czy społecznej nie jest wartością trwałą. Wszystkie systemy imiennicze ewoluowały na przestrzeni wieków i wciąż podlegają one pewnym przeobrażeniom. Zdaniem Henryka Borka, prześledzenie owych zmian, określenie powszechności czy osobliwości poszczególnych zbiorów, a także interpretacja motywacji nominacyjnych, umożliwia analiza imiennictwa w ujęciu socjolingwistycznym (Borek 1978: 163). Wedle

tej perspektywy zaistnienie konkretnych imion w danym repertuarze determinowane jest przez czynniki pozajęzykowe, między innymi: okres, region, historię, aktualną sytuację społeczno-polityczną, jak również wykształcenie, zawód czy przynależność stanową członków zbiorowości, do której ów zbiór imienniczy należy (Borek 1978: 166).

Tożsamość niektórych imion, silnie zakorzenionych w tradycji i kulturze, zawsze przenikać się będzie wobec tego z upodobaniami reprezentującymi określone środowisko czy klasę społeczną. W przypadku badanego materiału źródłowego, pochodzącego z XIX wieku, unaoczniona się więc wzorce imiennicze szlachty, mieszczan oraz chłopów.

Wiedza, jakiej dostarczają dokumenty historyczne, poświadcza, że na gruncie polskim imiona początkowo kształtowały się z zasobu apelatywnego, przez co też bardziej przypominały przezwiska (Taszycki 1925: 87; Malec 2001: 25-27). Każdej z nazw przypisywano znaczenie symboliczne, wyrażające w swej treści wróżbę lub zaklęcie ochronne (Malec 1998: 98). Z czasem jednak pierwotny zasób imion zastąpiony został przez imiennictwo słowiańskie, będące niejako filarem polskiej tradycji nazewnicznej, a wraz z przyjęciem chrześcijaństwa również i obce, głównie o proveniencji hebrajskiej, aramejskiej, greckiej, łacińskiej czy germańskiej (Malec 1996: 17-21). Niezależnie jednak od tego, z jakiego języka dane miano zostało przejęte, istotę wciąż stanowił jego metaforyczny sens. Miana rodzime skrywały w sobie między innymi życzenia bliskości z Bogiem i opieki sił nadprzyrodzonych (*Bogumił, Bogusław*), intencję osiągnięcia sławy (*Mieczysław, Stanisław*) czy krzewienia pokoju (*Kazimierz, Sławomir*) (Malec 1996: 8-10), chrześcijańskie z kolei oddawały swoich nosicieli pod patronat świętych i błogosławionych, przykazując jednocześnie życie zgodne z cnotami wyrażanymi przez świętych orędowników (Cieślíkowa 1991: 21; Malec 2015: 126).

Współcześnie nasz rodzimy system imienniczy rzadko wzbogacany jest o nowe jednostki, mimo to, na przestrzeni lat, wyraźnym przeobrażeniom uległy tendencje w ich doborze. Dominująca niegdyś ochronna oraz życzeniowa funkcja imion, silnie związana ze sferą kultu świętych czy rodzinną tradycją, niemal całkiem zanikła, ustępując miejsca czynnikom estetyczno-językowym (Borek 1978: 169; Malec 2001: 65; Czaplicka-Jedlikowska 2008: 103).

2. Stań badań nad XIX-wiecznym imiennictwem w Polsce

Mimo że dorobek onomastów w zakresie badań nad polskim nazewnictwem jest bardzo bogaty, prac traktujących ściśle o imiennictwie XIX-wiecznym jest stosunkowo niewiele. Jeżeli już podejmowano tę tematykę, czyniono to na ogół w formie krótkich studiów – bardzo rzadko monografii – a i wówczas przyjęte cezury czasowe zwykle nie uwzględniały całego XIX stulecia, a jedynie wybrane lata czy dziesięciolecia.

Spośród monografii, uzupełniających wiedzę na temat imion funkcjonujących w XIX wieku, na uwagę zasługuje bez wątpienia wydana w 2010 roku *Antroponimia Żydów białostockich* Zofii Abramowicz. W pracy tej językoznawczyni odtworzyła zasób imion osiadłej w Białymstoku mniejszości żydowskiej z lat 1835-1877, a także określiła funkcję antroponimów oraz ich znaczenie w kulturze. Ta sama badaczka, bazując na materiale z XIX i XX wieku, przedstawiła, a następnie porównała systemy imiennicze, żyjących wówczas na Podlasiu, katolików, ewangelików, protestantów oraz żydów. Rezultaty swoich analiz autorka zawarła w obszernej monografii *Imiona chrzestne białostoczan w aspekcie socjolingwistycznym (lata 1885-1985)* (1993).

XIX-wieczne imiennictwo omówione zostało również przez Marię Koszyk w jednym z rozdziałów książki zatytułowanej *Antroponimia Grybowa i okolic od XVII do XIX wieku* (2010). Autorka poddała badaniu nazwy osobowe rejestrowane w metrykach kościelnych na przestrzeni trzech pełnych stuleci oraz dokonała klasyfikacji i opisu wszystkich nazw własnych, w tym także imion, w zależności od stanu społecznego ich nosicieli.

Zwartym kompendium na temat imion z interesującego nas okresu jest również monografia *Bocheńskie imiona. Imiona osób ochrzczonych w parafii św. Mikołaja w Bochni w latach 1754-2000. Imiona dzieci urodzonych w Bochni w latach 1946-2004* (2007) autorstwa Anetty Stachoń, która opracowała zbiory żeńskich oraz męskich imion wraz z ich frekwencją. Statystyczna klasyfikacja onimów umożliwiła autorce wyodrębnienie imion używanych najczęściej do nominacji, a także i tych nadawanych dość rzadko.

O imionach chrzestnych, obejmujących XIX wiek, przeczytać możemy także w książce *Nazwiska i imiona Polaków z Kiszyniowa i okolicy w XIX i XX wieku* (2011) Eleny Palinciuc-Dudek. Badaczka, wykorzystując dokumenty historyczne – księgi

metrykalne, spisy ludności – dokonała szczegółowej analizy imiennictwa zarejestrowanego na terenie zróżnicowanym pod względem etnicznym i kulturowym¹.

XIX-wieczny materiał imienniczy omówiony został ponadto przez Ewę Wolnicz-Pawłowską, która w pracy *Antroponimia łemkowska na tle polskim i słowackim (XVI-XIX wiek)* (1993) próbowała odpowiedzieć na pytanie, w jaki sposób kształtowała się obyczajowość nazewnicza Łemków oraz jaką rolę w tym procesie pełniły kultury sąsiednich nacji. Kilka lat później językoznawczyni wraz z Wandą Szulowską, po opracowaniu materiału onomastycznego, pochodzącego między innymi z XIX wieku, wydały obszerne dzieło zatytułowane *Antroponimia polska na kresach południowo-wschodnich: XV-XIX wiek* (1998), poświęcone nazwiskom oraz imionom przedstawicieli polskiej szachty, mieszczaństwa oraz chłopstwa.

Baza źródłowa z XIX stulecia posłużyła także Leonardzie Dacewicz do przeanalizowania imiennictwa, zamieszkujących Podlasie Tatarów litewsko-polskich. Wnioski na temat rozwoju onimów, w okresie od XVII do XIX wieku, a także wpływu polskiej oraz wschodniosłowiańskiej tradycji imienniczej na zasób imienniczy mniejszości tatarskiej, zawarte zostały w jednym z rozdziałów książki pt. *Antroponimia Tatarów litewsko-polskich w przekroju historycznym* (2012).

Pewne światło na imiona nadawane w XIX wieku rzucają również dwie monografie o nieco innym charakterze. Idzie tu o dzieła zatytułowane *Imiona zakonne karmelitanek bosych (od XVII do pierwszej połowy XX w.)* (2019) oraz *Imiona zakonne karmelitów bosych (od XVII do pierwszej połowy XX w.)* (2021). Pozostające w nurcie onomastyki religijnej rozprawy autorstwa Ewy Zmudy prezentują żeńskie oraz męskie imiona przyjmowane przez postulantki oraz postulantów zakonu od nowożytności po czasy współczesne.

Na przestrzeni lat powstawały także mniej obszerne opracowania. Publikacji ściśle dotyczących imiennictwa XIX-wiecznego jest jednak zaledwie kilka.

Wymienić możemy w tym miejscu chociażby tekst *O rodzimych imionach w Wielkopolsce w XIX wieku* (2012) Justyny Walkowiak, zawierający analizę imion słowiańskich na obszarze Wielkopolski, przy czym poddane przeglądowi dokumenty uwzględniały niecałe stulecie, a jedynie jego wybrane okresy.

¹Imiennictwo funkcjonujące na przestrzeni dwóch wieków zostało rozpatrzone całościowo, bez podziału na podokresy, co choć dało ogłęd na imiennictwo dwóch stuleci, niemniej uniemożliwiło wgląd w zasób imion wyłącznie XIX-wiecznych.

Zasób antroponimiczny charakterystyczny dla XIX stulecia opisały również Monika Kresa w artykule zatytułowanym *Tendencje imiennicze w dziewiętnastowiecznej Polsce (na przykładzie analizy danych wyekscerpowanych z ksiąg ochrzczonych parafii: Zerzeń, Bełżyce i Chełmce z 1861 roku)* (2014) oraz Agnieszka Wieczorek-Ostrowska w tekście *O antroponimii XIX-wiecznej „Księgi przyjęć uczniów do cechu krawców w Krakowie”* (2002).

Najpopularniejszym imionom z XIX wieku, a także motywom ich nadania, przyjrzeni się kolejni autorzy. Arkadiusz Maślach za podstawę do powyższych rozważań obrał imiennictwo chłopstwa zamieszkującego obszar dawnej Galicji (*Imiennictwo wsi galicyjskiej w XIX w. (na podstawie metryk z Zarzecza, pow. niżański z l. 1828-1864)* (2007)). Izabela Łuc do przeprowadzania swojej analizy wykorzystała XIX-wieczny materiał onimiczny z terenów Cieszyzna (*Wielokulturowość cieszyńskiego pogranicza w aspekcie XIX-wiecznego imiennictwa* (2012)). Klaudia Abucewicz natomiast opracowała owe kwestie na podstawie żeńskich imion wyekscerpowanych z ksiąg metrykalnych parafii litewskiej (*Motywacje imiennicze w XIX-wiecznej parafii w Starych Trokach na przykładzie imion żeńskich notowanych w latach 1840-1845* (2021)).

O kulturowych przyczynach doboru imion, tym razem drugich oraz trzecich, traktują również studia Małgorzaty Stachurskiej oraz L. Dacewicz w tekstach: *Wieloimiennność na podstawie metryk parafialnych Miechowa (1826-1829)* (1994) i *Uwarunkowania socjalno-kulturowe nadawania imion podwójnych w Dekanacie Białystok w II połowie XIX wieku* (2017).

Inni badacze zgłębili ponadto problematykę związaną z imiennictwem dzieci nieślubnych, urodzonych i ochrzczonych w ciągu wieku XIX, stąd artykuł *Imiona dzieci nieślubnych na tle obyczaju imienniczego w XIX wieku w Działoszynie* (2017) Elżbiety Umińskiej-Tytoń bądź też zajęli się opisem imiennictwa reprezentantów różnych wyznań – analizę porównawczą przeprowadził Henryk Duszyński-Karabasz w publikacji *From the Anthroponymy of Krajna. Given Names of the Inhabitants of Nakło Born between 1874 and 1875 (based on the records of the Civil Registry Office of Nakło Miasto)* (2019)².

O obyczajowości imienniczej mniejszości narodowych przeczytać możemy z kolei w artykułach: *Nominacja ludności żydowskiej w najstarszych metrykach XIX wieku z regionu Podlasia* (2011) Z. Abramowicz, *Nazwy osobowe ludności żydowskiej Działoszyna w XIX-wiecznych metrykach* (2015) E. Umińskiej-Tytoń, *Imiona i nazwiska*

²Polskie tłumaczenie tytułu brzmi: *Z antroponimii Krajny. Imiona mieszkańców Nakła urodzonych w latach 1874–1875 (na podstawie akt Urzędu Stanu Cywilnego Nakło Miasto)*.

Żydów łódzkich w XIX wieku (2012) Anny Gawryszczak oraz *Imiennictwo łemkowskie w XIX wieku* (2020) Roberta Słabczyńskiego.

Wszystkie z zaprezentowanych publikacji, co należy ponownie podkreślić, przeważnie odnosiły się do połowy bądź wybranej części XIX wieku, dając tym samym niepełny, lecz fragmentaryczny obraz imiennictwa badanego okresu. Bez wątpienia zaważyło to o przeanalizowaniu w niniejszej dysertacji w sposób kompleksowy materiału, który reprezentowałby nie część, a całe XIX stulecie.

Drugą grupę artykułów, o których należy wspomnieć, stanowią te prezentujące XIX-wieczne imiennictwo w kontekście sąsiednich stuleci. W 1972 roku w „Roczniku Humanistycznym” ukazała się publikacja *Imiona chrzestne w parafii Piotrawin w XVII-XIX wieku* (1972) Zygmunta Sułowskiego, dotycząca imion wybieranych na terenie Lubelszczyzny. Modzie imienniczej oraz czynnikom kulturowym warunkującym dobór imion na obszarze Małopolski w ostatnich dziesięcioleciach aż trzech stuleci, w tym także wieku XIX, przyjrzała się Małgorzata Nowak, stąd opublikowany w 1996 roku tekst *Imiennictwo w parafii Mikuszowice koło Bochni* (1996). Podobny kierunek badawczy obrała Agata Łojek w artykule *Kult świętych jako motywacja wyboru imienia w parafii Daleszyce w XVII-XIX wieku (na przykładzie imion kalendarzowych)* (2022).

Przegląd XIX-wiecznych tendencji imienniczych oraz dynamiki funkcjonowania imionów pozostawał w kręgu zainteresowań także pozostałych autorów. Tematykę tę podjął Edward Klisiewicz, który na podstawie metryk kościelnych opracował i przeanalizował antropomastykony dzieci i dorosłych od 1570 do 1897 roku. Wnioski ze swoich obserwacji zawarł w dwóch tekstach: *Męskie imiona chrzestne w parafii Rudawa koło Krakowa z lat 1570-1897* (1989) oraz *Żeńskie imiona chrzestne w podkrakowskiej parafii Rudawa z lat 1570-1897* (1994).

Zmianom zachodzącym w kulturze imienniczej na przestrzeni kilku wieków, w tym częściowo także istotnego dla nas okresu, poświęcili swoje prace również następujący badacze: Michał Walczak na podstawie akt metrykalnych opracował oraz scharakteryzował zbiory najczęstszych imion nadawanych dzieciom na Puławach między XVIII a XX stuleciem (*Imiona chrzestne w parafii Włostowice w Puławach w wiekach XVIII-XX* (1989)), Sławomir Dziadkowiec dokonał analizy porównawczej imion o najwyższej frekwencji oraz czynników kulturowych decydujących o ich doborze w przedziale czasowym od XVII do XIX stulecia (*Imiona mieszkańców wsi Pcim i motywacje ich nadawania w latach 1617-1899 oraz współcześnie* (2000)), a także Małgorzata Magda-Czekaj, która skoncentrowała swoje badania wokół żeńskiego oraz

męskiego imiennictwa reprezentującego mieszkańców Olesna w okresie średnio- oraz nowopolskim (*Imiona mieszkańców Olesna na Śląsku Opolskim i ich socjologiczne uwarunkowanie od XVI do 1. poł XX wieku* (2000)).

Podobnymi zagadnieniami zajęli się: Aneta Pałka w tekście pt. *Imiona chrzestne w księgach metrykalnych z lat 1727–1837 oraz 1985–1990 w parafii św. Andrzeja Apostoła w Olkuszu* (2007), Małgorzata Kucińska, autorka artykułu *Imiennictwo w księgach chrztów dwóch mazowieckich parafii (Strzegowo i Wrona) na przełomie XVIII i XIX wieku* (2014), a także Łukasz Włodarski i Rafał Zarębski, których rozważania ujęte zostały w publikacjach: *Imiona chrzestne nadawane w parafii rzymskokatolickiej pw. św. Stanisława b.m. w Drobinie w latach 1826-1913* (2015) oraz *Pomiędzy konwencją a żywiołem. Tendencje imiennicze w dawnej Łodzi (XVII-połowa XIX wieku)* (2016).

Spośród prac antroponimicznych eksponujących częściowo imiennictwo XIX-wieczne należy dodatkowo wskazać artykuły autorstwa wymienianej już Z. Abramowicz, takie, jak: *Imiennictwo Żydów białostockich w latach 1886-1939* (1989) czy *Antroponimia Żydów białostockich jako zwierciadło kontaktów językowych i kulturowych* (2001), a także Michała Mordania, *Imiona chrzestne bielskich prawosławnych i katolików na przełomie XIX i XX wieku* (2017) czy Agnieszki Zielińskiej, *Imiona chrzestne wśród katolików i ewangelików w Toruniu w XIX i na początku XX wieku* (2012), prezentujące imiennictwo mniejszości wyznaniowych.

Ostatnimi pozycjami, których nie można pozostawić bez komentarza, są te opisujące imiona w kontekście, wspomnianego wcześniej, rozłamu kulturowego, jakim było nieślubne pochodzenie. Jedną z badaczek, E. Wolnicz-Pawłowska w publikacji *Imiona nieślubnych dzieci (na przykładzie rzymskokatolickich ksiąg metrykalnych z dawnych polskich kresów południowo-wschodnich)* (2008) zgromadziła i scharakteryzowała katalog imion dzieci nieprawych z przełomu XVIII i XIX wieku. Elżbieta Rudnicka-Fira oraz Stanisław Kozłowski w pracy *Imiona chrzestne dzieci nieślubnych w perspektywie historyczno-kulturowej (na materiale z terenu Małopolski)* (2010) przedstawili z kolei najczęściej notowane imiona wśród nieślubnych noworodków, które ochrzczone zostały w kilku małopolskich parafiach w okresie od XVIII do XX wieku.

3. Cel, metodologia i zakres pracy

Przedmiot rozprawy stanowi analiza imiennictwa funkcjonującego w XIX wieku na obszarze dekanatów Brzesko oraz Bochnia, której celem jest ukazanie dawnego systemu antroponimicznego oraz wszelkich, właściwych dla tego stulecia, zmian w zakresie tendencji imienniczych.

Badania przeprowadzone zostaną z wykorzystaniem materiału historycznego pochodzącego z 318 ksiąg urodzeń, należących do ośmiu parafii skupionych wokół wyżej wymienionych dekanatów. Wybór źródeł warunkował fakt, iż teren ten był jak dotąd raczej pomijany przez onomastów. Niniejsza praca, jako jedna z nielicznych, prezentujących w pełni materiał XIX-wieczny, stanowić będzie zatem nie tylko uzupełnienie badań z zakresu antroponimii danego okresu i regionu – ale również antroponomastyki kulturowej w ogóle. Inny, istotny motyw doboru bazy materiałowej stanowiły ponadto czynniki osobiste, gdyż wśród eksplorowanych miejscowości znajduje się także moja rodzina.

Z wybranych do analizy dokumentów, obejmujących lata 1801-1900, wydobyto 50 248 zapisów odnoszących się do ochrzczonych dzieci. Ogółem jednak w metrykach poświadczonych zostało aż 381 834 osób, będących jednocześnie nosicielami 210 imion żeńskich oraz 277 imion męskich.

Tak szeroki materiał językowy wzbogaca ponadto repertuar informacji pozalingwistycznych, do których należą: data urodzenia oraz chrztu dziecka, pochodzenie z prawego bądź nieprawego łóża, wyznanie rodziców oraz ich klasa społeczna, rzadziej zawód, a także przynależność stanowa rodziców chrzestnych noworodka oraz jego dziadków.

Właściwe dla charakteru bazy materiałowej wydaje się być zatem wykorzystanie w czasie analizy metody dokumentacyjno-statystycznej³, za sprawą której zaprezentowany zostanie nie tylko pełen system imienniczy, ale również i dominujące wówczas tendencje nazewnicze. Żeńskie oraz męskie imienniki scharakteryzowane zostaną pod kątem różnic ilościowych i jakościowych. Na tę potrzebę stworzono listy frekwencyjne, które nie tylko ukażą wielkość repertuarów, ale też umożliwią wytypowanie najpopularniejszych, rzadkich czy unikanych. Kierunek ten doprowadzi również do określenia ówczesnej mody językowej oraz wniosków na temat zjawiska

³Metodę tę opisali oraz zastosowali w swoich badaniach między innymi S. Gajda, Z. Abramowicz czy Z. Kaleta (zob. Gajda 1973: 167-296; Abramowicz 1993; Kaleta 2005: 45-81).

oryginalności i naśladownictwa w procesie nominacyjnym, które determinowane były przez płeć oraz status społeczny. Pozwoli on ponadto na prześledzenie wszelkich zmian zachodzących w danym zbiorze w różnych okresach oraz przestrzeniach społecznych i kulturowych.

Wartość czynników pozajęzykowych skłania do rozpatrzenia powyższych zagadnień także w ujęciu socjolingwistycznym i kulturowym. Przyjęta metodologia da sposobność do zobrazowania zależności występujących pomiędzy konkretną grupą społeczną a typowym dla niej imiennictwem (Borek 1978: 163), a przy tym do odwzorowania tradycji imienniczej danej zbiorowości, jak również trwałości i ewolucji należącego do nich systemu onimicznego (Kaleta 2005: 60). Mając jednocześnie na uwadze, że, pozostająca w świadomości ludzi, sfera kultury, wyrażana jest poprzez znaki oraz symbole, socjolingwistyczna analiza imion umożliwi również jej częściową interpretację (Kaleta 1998: 7). Z imion wydobyte zostanie zatem bogactwo informacji odnośnie do dawnej tradycji, obyczajowości czy przekonań. Unaocznia się przyjęte przez ówczesną społeczność wzorce, idee oraz postawy. Imiona wyeksplikują wreszcie także doświadczenie oraz historię (Kaleta 1998: 7-10) konkretnego regionu, jak i zamieszkującej niegdyś w jego granicach rdzennej ludności.

Wyżej wymienione założenia osiągnięte zostaną dzięki sklasyfikowaniu zgromadzonego materiału w zależności od stanu społecznego wszystkich zarejestrowanych w metrykach osób. Każda z badanych w rozprawie kwestii koncentrować się będzie więc z osobna wokół środowiska szlacheckiego, mieszczańskiego oraz chłopskiego. Wskazana nomenklatura stanowa wymaga w tym miejscu szczególnego komentarza. Wedle ustaleń historyków, co do feudalnego rozłamu stanowego, klasa uprzywilejowana pod koniec XIX stulecia podzielona została bowiem na ziemian oraz szlachtę zaściankową. Wśród mieszczan wyodrębniono inteligencję, burżuazję, drobnomieszczaństwo i robotników, w obrębie wsi z kolei prym nadal wiodła społeczność chłopska, złożona z przedstawicieli posiadających na własność ziemię oraz tzw. chłopów bezrolnych (Ihnatowicz 1988: 213-428; Ślusarek 2007: 292-298). W analizowanych XIX-wiecznych księgach urodzeń najczęściej występowały jednak ogólne adnotacje: *nobilis*, *magnificus*, *generosus*, oznaczające szlachtę; *honestus oppidanus*, *civis*, odnoszące się do mieszczan oraz *agricola*, *colon*, *rustici*, wskazujące na stan chłopski⁴. Bazując na materiale zawierającym tego rodzaju klasyfikację stanową,

⁴Szerzej temat ten opisany został w podrozdziale *Identyfikacja osób w badanych księgach metrykalnych*.

naturalnym krokiem było zatem wykorzystanie w pracy terminologii: szlachta, mieszczenie, chłop⁵.

Aby uchwycić stałe i zmienne elementy zbiorów imienniczych, uznałam za zasadne podzielenie całego XIX stulecia na cztery podokresy (1801-1825; 1826-1850; 1851-1875; 1876-1900), sygnalizujące, w przybliżeniu, pojawienie się nowego pokolenia. Wedle takiej struktury omówieniu poddane zostaną żeńskie oraz męskie imiona kilku grup wiekowych – dzieci, rodziców oraz dziadków⁶. Rozdziały badawcze: *Imiona szlachty*, *Imiona mieszczan*, *Imiona chłopów*, będą tym samym jedynymi, w których zaprezentowane zostanie imiennictwo wszystkich osób uwzględnionych w metrykach. W ten sposób możliwe będzie wskazanie różnic i podobieństw w zakresie tendencji imienniczych nie tylko trzech generacji, ale i trzech, odrębnych pod względem statusu, społeczności. W kolejnych etapach pracy miana identyfikujące starsze pokolenia stanowić będą wyłącznie tło do rozważań nad imiennictwem dzieci urodzonych między 1801 a 1900 rokiem.

Część analityczną pracy poprzedzi historia diecezji tarnowskiej, w granicach której usytuowane były dekanaty Bochnia oraz Brzesko, opis XIX-wiecznej struktury demograficznej i społecznej wskazanych jednostek organizacyjnych Kościoła, a także charakterystyka wybranych do analizy materiałów źródłowych.

Podstawę pracy stanowić będą trzy rozdziały, dotyczące XIX-wiecznego imiennictwa, ludności szlacheckiej, mieszczańskiej i chłopskiej. Celem tej części rozprawy jest kompleksowe ukazanie właściwego dla każdego podokresu repertuaru imion oraz stałych bądź zmiennych wzorców nazewniczych; wytypowanie mian najpopularniejszych, rzadkich i efemerycznych, jak również określenie mody imienniczej oraz upodobań nominacyjnych, typowych dla odpowiedniej grupy stanowej.

Po ustaleniu oraz scharakteryzowaniu tendencji imienniczych przejdę do zbadania XIX-wiecznej polionimii wśród ochrzczonych dzieci. Kluczowe tu będzie odpowiedzenie na pytania: w jakim stopniu i czy w ogóle wieloimienność była powszechna w badanym regionie? Czy nadawanie więcej niż jednego imienia zależne

⁵W wielu eksplorowanych przez badaczy dokumentach historycznych identyfikacja stanowa zarejestrowanych w metrykach osób nie była możliwa ze względu na brak lub zbyt niejasne określenia dotyczące pochodzenia (por. m.in.: Rudnicka-Fira 2013; Łojek 2019). W analizowanej XIX-wiecznej bazie materiałowej jednak kwalifikatory stanowe nie tylko były jednoznaczne, ale i występowały na ogół przy wszystkich ewidencjonowanych osobach – rodzicach biologicznych, rodzicach chrzestnych, a także babkach oraz dziadkach chrzczonych dzieci. Rekordy, w których ustalenie stanu społecznego nie powiodło się, zostały wyłączone z badań.

⁶Osoby widniejące w dokumentach z pierwszej połowy XIX wieku, jako rodzice czy dziadkowie chrzczonych dzieci, w rzeczywistości przyszły na świat jeszcze w wieku XVIII.

było od środowiska, do którego należeli rodzice chrzczonego dziecka? Czy imiona drugie bądź trzecie różniły się od mian nadawanych na chrzcie jako pierwsze? Jak również, czy występowały zestawienia imion, które należałoby uznać za standardowe, powtarzające się na przestrzeni całego XIX stulecia?

Powyższe zagadnienia dopełni następnie weryfikacja czynników warunkujących zaistnienie danej jednostki imienniczej. Rozpatrzone zostaną tu prawdopodobne motywy doboru imion noworodków, takie jak: kalendarz, tradycja rodzinna, kult świętych, ingerencja Kościoła, a także wpływy historyczne i literackie. Przegląd czynników decydujących o wyborze imion wskaże, które z treści miały największe znaczenie, a tym samym przybliży nas do odzwierciedlenia ówczesnej istoty kulturowej i światopoglądowej (Czaplicka-Jedlikowska 2008: 96; Rutkowski 2021: 38).

W kolejnych rozdziałach zgłębiona zostanie tematyka trudna do skonfrontowania z innymi bazami danych. Mowa między innymi o imionach przyjmowanych w XIX wieku na chrzcie przez dzieci poczęte i urodzone ze związków niesformalizowanych. Studia, które poświęcano problematyce nieślubnego pochodzenia dzieci, zwykle wychodziły spod pióra historyków, a nie lingwistów, dlatego też nakreślały one wyłącznie samo zjawisko oraz, będące jego następstwem, społeczne konsekwencje. Dysponując bardzo obszernym materiałem badawczym, jaki dostarczają analizowane dokumenty, przedstawię zatem, jakie imiona nadawano dzieciom nieprawym; określę, czy wybrane miana różniły się od tych, którymi nominowane były noworodki wywodzące się z pełnych rodzin. Wskażę antroponimy imiennicze mogące nosić znamiona stygmatyzacji. Ustalę, w jaki sposób dobierano imiona dla dzieci nieprawych oraz czy motywy, którymi się kierowano, odbiegały od czynników wówczas powszechnych. Na koniec postaram się ustalić, czy zjawisko napiętnowania było na omawianym terenie praktykowane przez duchownych, a jeżeli tak, w jakiej mierze determinowała to pozycja społeczna matki chrzczonego dziecka.

Osobne miejsce w rozprawie zajmie również analiza imion dzieci zarejestrowanych w metrykach jako bliźnięta. Kwestia ta zostanie podjęta, gdyż w bazie źródłowej widnieje szereg rekordów poświadczających chrzty rodzeństwa, które przysły na świat tego samego dnia. Co przy tym istotne, przeprowadzone badania nie zostaną poparte właściwie żadną bibliografią, ponieważ jak dotąd powstał zaledwie jeden artykuł traktujący o współczesnym imiennictwie bliźniąt, autorstwa W. Szulowskiej⁷. Podstawę

⁷Zob. Szulowska 2010b: 183-189.

rozdziału stanowić będzie zatem prezentacja katalogów imion, na podstawie których wyznaczone zostaną duety imiennicze, powtarzające się najczęściej, a także zestawienia mniej typowe oraz te odnotowane po raz pierwszy. Cały proces ukaże pary imion najbardziej atrakcyjnych i modnych, jak również mniej standardowych i oryginalnych. Następnym krokiem będzie natomiast próba zdefiniowania klasycznych oraz niekonwencjonalnych wzorców, wedle których wybierano imiona dla rodzeństwa. Zbadam tym samym, czy w przypadku nominacji bliźniąt można mówić o większej swobodzie w doborze mian, a jeżeli tak, to jakie czynniki miały na to wpływ.

Na sam koniec przyjrę się zapisom poświadczającym chrzty osób przynależnych do społeczności żydowskiej. Informacje zawarte w XIX-wiecznych metrykach pomogą dociec, jak częstą praktyką była w badanych parafiach konwersja na chrześcijaństwo. Analiza jednostek imienniczych wypisanych z rejestrów zilustruje z kolei miana noszone przez neofitów oraz pomoże wyznaczyć dominujący wśród nich system imienniczy. Czytelne stanie się wówczas, z którym dziedzictwem kulturowym silniej utożsamiali się starozakonni – swym rodzimym żydowskim, czy może przyjętym wraz z chrztem, polskim.

Podsumowanie zrealizowanych celów badawczych zawarte zostanie w zakończeniu pracy. Całą dysertację zamykać będzie natomiast wykaz wszystkich imion (174 żeńskich i 237 męskich), które nadawano chrzczonym dzieciom jako imiona pierwsze, wraz z ich poświadczeniem źródłowym.

ROZDZIAŁ I

RYS HISTORYCZNY DAWNEJ DIECEZJI TARNOWSKIEJ

I.1. Dzieje diecezji tarnowskiej do XIX wieku

Diecezja tarnowska stanowiła jedną z pierwszych polskich diecezji powołanych w XVIII stuleciu przez władze zaborcze na ziemiach polskich (Kumor 1985: 5). Wbrew przekonaniom wielu duchownych katolicka Austria nie ograniczyła swych reform do społecznych czy gospodarczych sfer życia, lecz rozszerzyła je o kwestie wyznaniowe⁸ (Grodziski 1975: 321). Za utworzeniem biskupstwa w Tarnowie przemawiały zatem wyłącznie czynniki polityczne – przywódcy dworu wiedeńskiego dążyli do jak najszybszego podporządkowania sobie nowo podległych ziem, które pozostawione pod władzą polską mogłyby zaburzać działania zaborców (Chotkowski 1909: 57-58).

Propozycja stworzenia nowego biskupstwa w Tarnowie przedstawiona została przez gubernium lwowskie⁹ 29 marca 1774 roku (Kumor 1985: 32). Wedle początkowych założeń miało ono obejmować cały obszar tzw. Cisvistulany, tj. część diecezji krakowskiej, która od czasów pierwszego rozbioru Polski znajdowała się pod zwierzchnictwem Austrii (Kumor 1981: 425)¹⁰. Pomimo kilkuletnich sprzeciwów ze strony ówczesnego biskupa krakowskiego, Kajetana Sołtysika¹¹, w roku 1781 zdecydowano, że siedzibą konsystorza generalnego będzie Tarnów (Kumor 1981: 425-426). Od tamtej pory wszelkie dokumenty kierowano do ks. Jana Duvalla¹² – nowo wyznaczony oficjał generalny zyskał „wszelką władzę do rozpatrywania, sądzenia i rozstrzygania spraw i sporów beneficjalnych, małżeńskich,

⁸Władze zaborcze koncentrowały swoją uwagę nie tylko na burzeniu zastanej organizacji terytorialnej Rzeczypospolitej Obojga Narodów, ale także na dewastacji aparatu kościelnego – powoływano więc do życia nowe biskupstwa, których granice w wyniku nieustannych zmian politycznych ulegały ciągłym przeobrażeniom (Kumor 1997: 216).

⁹Zarząd kraju w monarchii austriackiej powołany we Lwowie w 1773 roku.

<https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Gubernium;3908685.html> (dostęp: 04.07.2022-14.03.2024).

¹⁰Idzie tu o terytorium, na którym znajdował się archidiakonat sądecki, wojnicki, duża część archidiakonatu krakowskiego, prepozytura tarnowska, a także nieco mniejsze części archidiakonatu sandomierskiego, zawichojskiego oraz prepozytury wiślickiej (Kumor 1985: 11).

¹¹Sprzeciw biskupa wiązał się zapewne z tym, iż diecezja krakowska na tle ówczesnych biskupstw była największa zarówno pod względem liczby parafii, jak i wiernych (Grodziski 1975: 324).

¹²Był to oficjał generalny, później także pierwszym biskupem diecezji tarnowskiej. Ks. Jan Duvalla wywodził się z Żegociny (Kumor 1958: 34).

patronackich itd” (Kumor 1958: 28-29), co tym samym znacząco ograniczyło kontakty pomiędzy gubernium lwowskim a krakowską kurią (Grodziski 1975: 325).

Dążenia władz austriackich do utworzenia, z przedwiślańskich ziem biskupstwa krakowskiego, diecezji tarnowskiej trwały bezskutecznie kilkanaście lat (Kumor 1981: 425), stąd też 20 września 1783 roku cesarz Józef II, nie czekając na zgodę papieża, wydał pismo, na mocy którego Tarnów ustanowiono diecezją. Biskupstwo to funkcjonowało więc od tamtej pory jako jednostka nielegalna (Kumor 1969: 289). Sytuacja diecezji uległa zmianie dopiero w roku 1785, po oficjalnym porozumieniu, zawartym pomiędzy ówczesnym prymasem, kapitułą krakowską oraz przedstawicielami władz wiedeńskich. W tym samym okresie cesarz austriacki skierował także osobny list do papieża Piusa IV, w którym wyraził prośbę o powołanie diecezji tarnowskiej (Kumor 1975: 349-350). Wzajemną ugodę pieczętowała, wydana 13 marca 1786 roku, bulla *In suprema beati Petri cathedra* (Kumor 1981: 425-426).

Biskupstwo tarnowskie zawierało w swych granicach wszystkie ziemie wspomnianego wyżej Civistulany. W myśl cesarskich oraz papieskich dekretów w jej skład wchodziło sześć obwodów politycznych – bocheński z dekanatami: bocheńskim, brzeskim, wielickim, wojnickim; jasielski z dekanatami: bieckim, dębowieckim, jasielskim, strzyżowskim; myślenicki z dekanatami: myślenickim, oświęcimskim, skawińskim, wadowickim, żywieckim; rzeszowski z dekanatami: głogowskim, miechocińskim, rudnickim; sądecki z dekanatami: bobowskim, łączkim, nowosądeckim, nowotarskim, tymbarskim; tarnowski z dekanatami: mieleckim, pilzneńskim, radomyskim, ropczyckim oraz Spisz. Łącznie nowe biskupstwo liczyło 26 dekanatów, 400 parafii oraz 1 139 436 parafian (Kumor 1958: 44-45). Co jednak istotne, w niespełna miesiąc później dokonano rozdzielenia biskupstwa tarnowskiego z diecezją przemyską, w wyniku czego do tej ostatniej dołączono trzy dekanaty z cyrkułu rzeszowskiego, diecezja tarnowska natomiast zyskała dekanat Krosno z cyrkułu dukielskiego (Kumor 1985: 72). Pod patronatem diecezji znalazły się zatem probostwa z terenów: sądeckiego, myślenickiego, bocheńskiego, tarnowskiego, dukielskiego oraz spiskiego. Całe biskupstwo składało się wówczas z 24 dekanatów, 380 parafii oraz 1 051 227 wiernych (Kumor 1958: 53-54).

Ważne wydarzenie w dziejach biskupstwa miało również miejsce w roku 1807, gdy decyzją papieża oraz władz wiedeńskich doszło do zniesienia diecezji (Kumor 1985: 64-85). Nieoficjalnym powodem owych ustaleń było z pewnością włączenie do Galicji Krakowa oraz zbyt duży wkład pieniężny rządu w utrzymanie

biskupstwa. Po przeszło 20 latach istnienia diecezja tarnowska została rozdzielona pomiędzy biskupstwo przemyskie, które otrzymało jego część wschodnią, a zatem dekanaty: biecki, żmigrodzki, ropczycki, jasielski, krośnieński oraz biskupstwo krakowskie, do którego dołączono część zachodnią, tj. dekanaty: bocheński, brzeski, wielicki, wojnicki, myślenicki, oświęcimski, skawiński, wadowicki, żywiecki, bobowski, łącki, sądecki, nowotarski, tymbarski, a także wikariat generalny w obwodzie lubowskim (Kumor 1958: 61-64).

Reaktywacja diecezji nastąpiła dopiero 1816 w roku, przy czym stolicą biskupstwa stał się Tyniec (Kumor 1958: 73-76). W jej skład wchodziły wówczas obwody: tarnowski, sądecki, bocheński oraz myślenicki, a także 18 dużych dekanatów – pilzneński, mielecki, radomski, ropczycki (cyrkuł tarnowski); bocheński, brzeski, wielicki, wojnicki (cyrkuł bocheński); nowosądecki, bobowski, łącki, nowotarski, tymbarski (cyrkuł sądecki); myślenicki, oświęcimski, skawiński, wadowicki oraz żywiecki (cyrkuł myślenicki) (Kumor 1958: 83). Dalsze, istotne zmiany nastąpiły po dziesięciu latach od wznowienia diecezji tarnowskiej, gdy papież Leon XII, mając na uwadze, iż to Tarnów a nie Tyniec stanowi ośrodek dostępniejszy zarówno dla duchownych, jak i samych wiernych, w 1826 roku zdecydował o przywróceniu tego miasta do miana stolicy diecezjalnej (Kumor 1958: 82).

W kolejnych latach przeprowadzone reformy dotyczyły wyłącznie przeobrażeń obwodu diecezji. Jedną z nich było między innymi przyłączenie Spisza do wikariatu Lubowskiego (Kumor 1958: 78-79). O wiele istotniejszymi postulatami zdawały się być jednak: rozgraniczenie diecezji tarnowskiej z diecezją krakowską, do której miało dojść na mocy bulli z dnia 20 stycznia 1880 roku (Kumor 1958: 93) – jak zakładało rozporządzenie od diecezji odłączono sześć dekanatów (bialski, oświęcimski, skawiński, wadowicki, część wielickiego oraz makowskiego) na rzecz biskupstwa krakowskiego (Kumor 1958: 95) – jak również wyłączenie z obszaru diecezji tarnowskiej czterech innych dekanatów (nowotarskiego, myślenickiego, niepołomickiego, makowskiego), które od dawna jurysdykcją pragnął objąć biskup krakowski (Kumor 1958: 99).

Ostatecznie, największa dotychczas pod względem ludnościowym, diecezja powołana przez władze zaborcze (Kumor 1985: 141), po wszelkich dokonanych reorganizacjach, ograniczona została do 20 dekanatów, 181 filii parafialnych oraz 707 972 wiernych (Kumor 1985: 154). Wskazany stan nie podlegał zmianom aż do momentu odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 roku (Kumor 1958: 99).

I.2. Charakterystyka dekanatów brzeskiego i bocheńskiego

Dekanaty Brzesko oraz Bochnia przez cały okres XIX wieku funkcjonowały w ramach cyrkulu bocheńskiego¹³ oraz wikariatu starosądeckiego (Kumor 1985: 101-121). Powierzchnia dekanatów obejmowała obszary rozciągające się w południowej części województwa małopolskiego – tereny te usytuowane były w rejonie Pogórza Karpackiego (Ziembliński 1967: 5), a także w pasie przejściowym pomiędzy Pogórzem Karpackim oraz Kotliną Sandomierską (Kukulak, Lach 2006: 9).

Wedle dokumentacji z roku 1820, obrazującej ówczesny stan poszczególnych obwodów politycznych przynależnych biskupstwu tarnowskiemu, dekanaty te charakteryzowały się najmniejszą liczbą wiernych w całym cyrkule, a także słabiej rozwiniętym systemem oświatowym (Kumor 1985: 101-103). Dekanat brzeski, od momentu powołania, liczył 37 628 wiernych, zgromadzonych wokół 17 parafii, takich jak: Brzesko, Brzeźnica, Chronów, Czehów, Domosławice, Gnojnik, Gosprzydowa, Gwóździec, Iwkowa, Lipnica Murowana, Nowy Wiśnicz, Stary Wiśnicz, Tymowa, Uszew, Wojakowa, Zakliczyn oraz Złota. W obrębie jego terenu mieściły się natomiast cztery szkoły trywialne¹⁴, zapewniające dzieciom podstawowy poziom nauczania – szkoły te ulokowane były w Czehowie, Lipnicy Murowanej, Nowym Wiśniczu oraz Zakliczynie – a także jedna, usytuowana przy kościele w Gnojniku, szkoła parafialna. W całym dekanacie działały również trzy kapelanie lokalne oraz jedna kapelania więzienna. Służbę duszpasterską natomiast pełniło wówczas 23 księży oraz 7 zakonników z klasztoru oo. Franciszkanów w Zakliczynie, podlegających dziekanowi Kasprowi Czekajskiemu (Kumor 1985: 101-102). Dekanat brzeski w stosunku do pozostałych z tego obwodu wyróżniał się w tym czasie największą liczbą akatolików. Stan ludności z 1826 roku pokazuje, iż osób deklarujących inne wyznanie niż katolickie było równo 3 367, co stanowi 8 % wszystkich mieszkańców (Kumor 1985: 101-102). Przez pewien okres ponadto w samym mieście Brzesko procent innowierców, wśród których dominowali Żydzi, przewyższał odsetek, zamieszkujących ten teren, katolików (Piech 2004: 108).

Dekanat bocheński był nieco większy pod względem liczby wiernych, których zarejestrowano wówczas 42 282, a więc blisko o pięć tysięcy więcej niż w przypadku

¹³Do cyrkulu Bochnia należały także dekanaty Wieliczka oraz Wojnicz (Kumor 1985: 102-103).

¹⁴Szkoły o podstawowym systemie nauczania funkcjonujące w niewielkich miastach i wsiach (Gruński 1916: 22).

dekanatu brzeskiego. Uzasadnieniem tego stanu rzeczy być może jest to, że miasto Bochnia przez pewien okres stanowiło miejsce działalności głównych instytucji ówczesnej diecezji tarnowskiej (Kumor 1985: 178). W roku 1822 utworzono tam konsystorz diecezjalny, kapitułę katedralną oraz Seminarium Duchowne¹⁵. Kilka lat później Kościół pw. św. Mikołaja stał się katedrą biskupią (Kumor 1985: 177-178). Wszystko to mogło sprzyjać silniejszemu zakorzenianiu się na tym obszarze wiary chrześcijańskiej, co jednocześnie wpływało na niewielki odsetek osób (około 1%) praktykujących inne religie (Kumor 1985: 101-102). Dekanat bocheński początkowo obejmował 16 probostw: Królówkę, Rajbrot, Żegocinę, Trzcianę, Chełm, Dobczyce, Wiśniową, Droginię, Gruszów, Łapanów, Łapczycę, Pogwizdów, Raciechowice, Sobolów, Tarnawę oraz Trzemeśnię. Dodatkowo do dekanatu przynależały najważniejsze jednostki oświatowe, jak: szkoła główna, szkoła elementarna oraz szkoła dla dziewcząt – wszystkie zlokalizowane w mieście Bochnia, a także dwie szkoły trywialne – pierwsza funkcjonująca w Dobczycach, druga w Trzcianie – jak również dwie szkoły parafialne, usytuowane przy probostwach Żegocina i Królówka. Patronat nad całym dekanatem sprawował wówczas dziekan Jan Kassakiewicz, wspierany przez 21 księży z pobliskich parafii (Kumor 1985: 101)¹⁶.

Opisany wyżej stan dekanatów nie zmieniał się zasadniczo przez kolejne lata. W roku 1826 wciąż należały one do najmniejszych w całym cyrkułe – choć liczba katolików sukcesywnie się zwiększała, rósł przy tym i napływ innowierców (Kumor 1985: 121). Poważniejsze przekształcenia nastąpiły dopiero w momencie rozgraniczenia biskupstwa tarnowskiego z diecezją krakowską. Organizacyjny oraz ludnościowy stan dekanatów uwzględniają dokumenty z roku 1880, na podstawie których można wnioskować, że tuż po reformach dekanaty te zmniejszone zostały pod względem terytorialnym, a co za tym idzie również i ludnościowym (Kumor 1985: 142).

Ostatniej restrukturyzacji, mającej miejsce w roku 1893, dokonał biskup Ignacy Łobos. Pod koniec XIX wieku obszar brzeski obejmował 12 parafii: Biesiadki, Brzesko, Chronów, Gnojnik, Gosprzydowa, Jasień, Lipnica Murowana, Okocim, Poręba

¹⁵Seminarium pastroralistów w Bochni stanowiło wyłącznie czasowe rozwiązanie, gdyż w roku 1826 przeniesiono je do klasztoru Bernardynów w Tarnowie (Banach 1990: 29).

¹⁶Dla porównania w pozostałych dekanatach należących do cyrkułu bocheńskiego – wielickim oraz wojnickim – liczba wiernych osiągnęła blisko 100 tysięcy. Nieco wyraźniej rozwinął się w nich także system szkolnictwa. W obydwu dekanatach znajdowały się łącznie: jedna szkoła główna, jedna elementarna, jedna dla chłopców, a także aż dziewięć szkół trywialnych oraz dwie szkoły dla dziewcząt. Ponadto w dekanatach tych zarejestrowano 52 duchownych, 5 zakonników, 14 braci oraz 29 sióstr zakonnych (Kumor 1985: 102-103).

Sypytkowska, Rajbrot, Uszew, Złota (*Schematismus Universi* 1893: 50-56), 26 wsi, 15 kapłanów, a także 21 899 katolików, 2 971 wyznawców judaizmu oraz 7 protestantów (Kumor 1985: 154). Region bocheński natomiast tworzyło 13 parafii: Bochnia, Brzeźnica, Chełm, Królówka, Krzyżanowice, Łapczyca, Mikłuszowice, Nowy Wiśnicz, Pogwizdów, Rzezawa, Sobolów, Stary Wiśnicz, a także Trzciana (*Schematismus Universi* 1893: 38-49) oraz 75 wsi (Kumor 1985: 154). Do dekanatu przynależało 29 kapłanów, 48 425 katolików, 6 962 żydów oraz 440 protestantów (Kumor 1985: 154). Można zatem zaobserwować, iż z upływem lat, pomimo ograniczenia granic, zwłaszcza w dekanacie bocheńskim doszło do zwiększenia się liczby wiernych, a także eskalacji wyznawców innych religii¹⁷ (Kumor 1985: 154).

I.3. Struktura i stosunki społeczne ludności w dekanatach Brzesko i Bochnia

W okresie XIX wieku dominującą grupę społeczną w dekanatach brzeskim oraz bocheńskim stanowiło chłopstwo. Zasadniczą część tego środowiska tworzyli zagrodnicy oraz kmiecie, posiadający na własność od kilku do kilkudziesięciu morgów ziemi¹⁸. W obrębie wsi mieszkali również znacznie mniej zamożni chłopci, jak chałupnicy, nie posiadający ziemi, a jedynie dom z kawałkiem ogrodu oraz komornicy, żyjący w domu gospodarza, przez którego najęci zostali do pracy. Struktura zawodowa członków społeczności wiejskiej skoncentrowana była głównie wokół działalności rzemieślniczej. Dzięki zapisom metrykalnym wiemy o dużej liczbie kowali, szewców oraz rzeźników. Mieszkańcy nierzadko zajmowali się także krawiectwem, tkactwem, wyrobem i garbowaniem skór, wyrobem mebli oraz naczyń. Ci chłopci z kolei, do których nie należały żadne ziemie, pracowali w okolicznych dworach jako kucharze, służący lub pokojówki.

Co do przedstawicieli zbiorowości szlacheckiej oraz zaściankowej¹⁹, należy zwrócić uwagę, że było ich na omawianym obszarze stosunkowo niewielu

¹⁷W roku 1893 dekanat Bochnia zajmował trzecie miejsce pod względem liczby ludności w całym biskupstwie tarnowskim, podczas gdy dekanat Brzesko wciąż stanowił jeden z mniejszych (Kumor 1985: 154).

¹⁸Najwięcej wpisów, bo aż 22 000, wskazuje na zagrodników, dalej kmiecie – 2 000, komorników – 1 500 oraz chałupników 250.

¹⁹Jedną z wsi drobnoszlacheckich był Chronów, który pod wpływem polityki austriackiej stał się bardzo ubogi, a należące do zdeklasowanej szlachty zagrodowej majątki z czasem ulegały całkowitemu upadkowi oraz zniszczeniu (Nabielec 2001: 38).

– warunkowała to zapewne ówczesna polityka zaborcza, niesprzyjająca zachowywaniu własności drobnoszlacheckich (Grodziski, Partyka 1980: 245). Władze austriackie, dążąc do zdeklasowania drobnej szlachty oraz zmniejszenia jej liczebności, odbierały należne tej ludności przywileje stanowe (Ślusarek 2007: 295). Nie może więc dziwić fakt, iż jedyny majątek magnacki stanowiło wówczas hrabstwo wiśnickie, które spod własności Lubomirskich przeszło w XIX wieku w posiadanie rodziny Potockich. Klucz wiśnicki obejmował zamek w Wiśniczu, a także kilkanaście sąsiadujących wsi, w tym badane: Dołuszyce, Kopaliny, Łomną, Olchawę, Połom, Wiśnicz Mały oraz Wiśnicz Stary (Grodziski, Partyka 1980: 245). Ważnym rodem z tego terenu była także rodzina Ledóchowskich herbu Szaława, której posiadłość do dzisiaj znajduje się w Lipnicy Dolnej (Grodziski, Partyka 1980: 245). W granicach dekanatów mieściło się ponadto dominium zbiorowe, należące do klucza gierczyckiego baronów Brudnickich, w skład którego wchodziły między innymi osady: Bytomsko, Leksandrowa, Łąka Górna, Łąka Dolna oraz Żegocina (Grodziski, Partyka 1980: 245)²⁰.

Co istotne, ówczesne dominia sytuowały się na najniższym poziomie administracyjnym w całej Galicji, a ich głównym zadaniem było zarządzanie, w pełni zależnej od szlacheckich dworów, ludnością pańszczyźnianą (Zawistowski 1967: 24-25). Stosunki społeczne między właścicielami folwarków a podległymi im chłopami nie należały jednak do najlepszych. Negatywne nastroje warunkowały niekorzystne zmiany w ramach reguł gospodarki feudalnej – starano się narzucić dodatkowe dni pracy pańszczyźnianej, a także wprowadzić system pracy akordowej – oraz fakt, iż chłop każdego roku zmuszony był oddawać nadrzędnemu mu dominium blisko połowę swoich dochodów. Między środowiskami trwała zatem nieustanna walka – chłopci składali do starostwa liczne skargi, niekiedy, by uniknąć pracy, pozbywali się zdrowych koni, zastępując je starymi i słabymi, szlachta z kolei narzucała przy tym dodatkowe restrykcje oraz zasady (Zawistowski 1967: 25).

Mniej wyraźne podziały stanowe miały miejsce w przypadku chłopów oraz mieszczan. Członków tego środowiska było niewiele, ponadto na ogół zamieszkiwali oni uboższe miasta, licznie przepełnione również przez ludność wiejską. Mieszczaninem jednakże była wyłącznie osoba wpisana do księgi miejskiej (Rawicz-Witanowski 1890: 341). Do klasy mieszczańskiej nie należeli zatem zarówno

²⁰W cyrkule bocheńskim znajdowały się także majątki Lanckorońskich (klucz zakliczyński), Badenfeldów (klucz radłowski), a także Stadnickich, Ankwiczów i Żeleńskich – majątki te nie obejmowały jednakże ściśle obszaru poddanego analizie (Grodziski, Partyka 1980: 246).

przedstawiciele szlachty oraz chłopstwa, praw miejskich nie posiadali również mieszkańcy pochodzenia żydowskiego (Kaczyńska 1999: 69-70). Kluczową kwestią wpływającą na stosunki mieszczańsko-chłopskie było również z pewnością to, iż choć wiele miast nie różniło się znacząco od sąsiadujących wsi – były to, utrzymujące się z targów i jarmarków, zubożałe osady (Grodziski, Partyka 1980: 239) – zapewniały one osiadłym tam chłopom bezpośredni dostęp do miejskich instytucji, co jednocześnie sytuowało wiejską zbiorowość w znacznie korzystniejszej sytuacji prawnej oraz materialnej (Kaczyńska 1999: 69-70).

ROZDZIAŁ II

CHARAKTERYSTYKA MATERIAŁU ŹRÓDŁOWEGO

II.1. Księgi metrykalne – historia i znaczenie

Kościelne dokumenty metrykalne, stanowiące rejestry chrztów, zgonów oraz ślubów, sięgają swym początkiem czasów chrześcijaństwa (Kumor 1975: 90)²¹. Tworzenie tego rodzaju ewidencji przez długi okres nie miało jednak charakteru normatywnego. Do regularnego prowadzenia ksiąg zobligowały duchownych dopiero rozporządzenia Soboru Trydenckiego z 1563 roku, a także Synodu Piotrowskiego z roku 1607, podkreślające konieczność dokonywania rejestrów chrztów oraz ślubów (Dobrowolski 1920: 91-92). Owe metryki umożliwiały „kontrolę stosowania się do przepisów kościelnych ze strony parafian; dzięki nim nietrudno było stwierdzić prawność względnie nielegalność małżeństwa czy dzieci; one pozwalały wreszcie skonstatować istnienie kanonicznej przeszkody zawarcia małżeństwa” (Dobrowolski 1920: 91-92). W kilka lat później Rytuał Rzymski papieża Pawła V rozszerzał uprzednie założenia. Zgodnie z dyrektywą każda parafia winna była dysponować pięcioma rodzajami metryk – chrztów, bierzmowanych, ślubów, zgonów oraz ogólnym spisem parafian, uwzględniających właściwe dla każdego typu księgi treści (Laszuk 1998: 78). Kwestia aktów metrykalnych powracała na kolegiach duchownych cyklicznie, jednakże największe zmiany odnośnie do statusu metrykaliów oraz zasad ich prowadzenia dokonane zostały w okresie zaborów.

W Galicji na mocy wydanych w 1782 oraz 1784 roku patentów cesarskich nadano księgom kościelnym rangę dokumentów publicznych, natomiast dokonującym zapisy proboszczom przyznano status urzędników cywilnych, czyniąc ich jednocześnie podległych Kościołowi oraz państwu (Kumor 1975: 93).

Co do samych metryk, zmianie uległa ich struktura – odrzucono bowiem staropolski wariant narracyjny ksiąg, wprowadzając w jego miejsce formularze rubrykowane. Od tamtej pory metryki chrztów, zgonów oraz ślubów miały być prowadzone osobno dla każdej należącej do probostwa wsi, wszelkie adnotacje z kolei

²¹Za najstarsze księgi metrykalne uznaje się pochodzące z XIV wieku księgi chrztów włoskiej parafii Arezzo, a także księgi ślubów i zgonów francuskiej parafii Givry. W Polsce natomiast najstarsze zachowane metryki sięgają połowy XVI wieku (Kulo 2009: 91).

mogły być dokonywane wyłącznie w języku łacińskim przez duchownego udzielającego sakramentu (Kumor 1975: 94).

Dążąc do najwyższej rzetelności prowadzonych zapisów, gubernium lwowskie wydało w 1834 roku rozporządzenie nakazujące niestosowanie w księgach skrótów oraz skreśleń, a w razie błędów zamieszczenie sprostowania zaakceptowanego wcześniej przez urząd centralny (Gawrysiakowa 1992: 22). Regularnie ponadto każda parafia miała być kontrolowana przez urzędników państwowych, a także biskupów oraz dziekanów. W ramach dodatkowego zabezpieczenia nakazano również tworzenie duplikatów metryk, odsyłanych następnie do archiwów diecezjalnych (Kumor 1975: 97-105).

Liczne rozporządzenia co do aktów metrykalnych dowodzą ich ogromnej rangi nie tylko dla Kościoła, ale przede wszystkim dla sprawującego nad nim zwierzchnictwo państwa – tak obszerna ewidencja sprzyjała podporządkowywaniu sobie przez naczelne władze całej ludności. Motywy ważności dokumentów kościelnych uległy jednak na przestrzeni lat wyraźnym zmianom. Współcześnie są one nieocenionym źródłem informacji wykorzystywanych w obrębie wielu dziedzin naukowych. Podlegają one między innymi eksploracji historycznej, antropologicznej, socjologicznej czy językowej (Liczbińska 2011: 267). Dokumenty te dostarczają wiadomości z zakresu demografii dawnych społeczeństw, pozwalają określić stan ludności danego okresu (Dobrowolski 1920: 94-96) czy też wskazać parametry urodzeń, ślubów i zgonów (Liczbińska 2011: 269). Na ich podstawie możliwe jest scharakteryzowanie pochodzenia stanowego oraz etnicznego ludności, niegdysiejszej struktury zawodowej, stosunków wyznaniowych, a także ówczesnych praktyk religijnych i kulturowych (Dobrowolski 1920: 97-104). Nierzadko ponadto umożliwiają one odzwierciedlenie kwestii moralnych i etycznych ludności, określają również dzieje wojen i bitew. Dokumenty te stanowią bazę wykorzystywaną do odtworzenia historii rodów, są ważnym elementem w czasie weryfikacji pokrewieństwa oraz zagadnień spadkowych (Dobrowolski 1920: 98-105). W badaniach onomastycznych służą analizie topografii historycznej, czyli dawnych nazw miast, wsi, osad, a także pól, lasów czy rzek (Dobrowolski 1920: 103).

W przypadku antroponimii metrykalia umożliwiają z kolei deskrypcję systemów nazewniczych danego okresu oraz zbiorowości, pozwalają na ustalenie etymologii i genezy imion, przydomków oraz nazwisk, dając jednocześnie sposobność do zrekonstruowania ich procesów kształtowania się oraz stabilizacji na przestrzeni dziejów (Dobrowolski 1920: 100-103).

II.2. Charakterystyka dziewiętnastowiecznych *Libri Natorum* dekanatów brzeskiego i bocheńskiego

Bazę źródłową materiału stanowią księgi urodzeń, zawierające wpisy z ośmiu wybranych parafii należących do diecezji tarnowskiej. Probostwa wchodzące w obręb badań to: Chronów, Lipnica Murowana, Nowy Wiśnicz oraz Stary Wiśnicz, tworzące w XIX wieku część dekanatu Brzesko, a także sąsiadujące z owym wikariatem rejonowym probostwa: Królówka, Rajbrot, Trzciana oraz Żegocina, usytuowane wówczas w granicach dekanatu Bochnia. Należy podkreślić w tym miejscu, iż do wskazanych dekanatów przyłączonych było w XIX stuleciu kilkanaście parafii. Znacząca część metryk z tego okresu nie przetrwała. Do badań wybrano zatem akta zasadniczo kompletne²².

Libri Natorum wszystkich wymienionych wyżej parafii zdeponowane zostały w Archiwum Diecezjalnym im. Arcybiskupa Jerzego Ablewicza w Tarnowie. Metryki przechowywane są głównie w formie papierowej, księgi jednego z probostw zdigitalizowano – dostępne są one w formie mikrofilmów. Akta papierowe umieszczono w siedmiu kartonowych teczkach identyfikowanych sygnaturą. Oznaczenie to tworzy skrót KM, tłumaczony jako „księgi metrykalne”, pierwsza litera nazwy parafii oraz przypisany do metryki numer, stąd na przykład: KMT XIX/1 (Księgi metrykalne parafii Trzciana, nr XIX/1).

Na całość badanych zasobów archiwalnych złożyło się 318 pojedynczych ksiąg. Karty metryk najczęściej nie posiadają oprawy i mają postać zszytych ze sobą zbiorów, niekiedy również luźno umieszczonych arkuszy. Zdarza się jednak, że w tezcze danego probostwa można odnaleźć również metryki oprawione – wówczas oprawa jest papierowa, a na jej froncie widnieje rok, nazwa parafii, niekiedy również spis wchodzących w skład probostwa wsi²³.

Z badanego materiału wyekscerpowano 50 248 zapisów. Archiwalia, które zostały poddane analizie, to:

²²Z parafii, do których należały owe akta metrykalne, utworzono po latach, funkcjonujący do dziś, dekanat Lipnica Murowana.

²³Stan objętych analizą metrykaliów znacząco się od siebie różni – wiele stron jest czytelnych, w całym zbiorze dominują jednakże karty, które z czasem stały się wyblakłe bądź uległy innym uszkodzeniom mechanicznym, utrudniającym właściwe rozszyfrowanie adnotacji. Należy w tym miejscu zaznaczyć, iż często interpretację zapisów utrudniał ponadto sam język, w którym prowadzone były księgi – większość rejestrów została sporządzona po łacinie – a także nierzadko mało staranna kaligrafia, dokonujących wpisów duchownych.

KMC VII/1 –teczka z metrykami parafii Chronów. W obręb probostwa wchodzi wsie²⁴: Borowna, Łopuszna, Chronów. Akta, z wykluczeniem pojedynczych lat, zawierają wpisy z okresu: 1801-1889. W teczce mieści się 49 ksiąg, z czego zdecydowana większość prowadzona była osobno dla każdego roku. Zarejestrowane lata to: 1801, 1802, 1803, 1804, 1805, 1806, 1807, 1808, 1809, 1810, 1812, 1813, 1814, 1815, 1816, 1817, 1818, 1819, 1820, 1821, 1822-1825, 1828-1834, 1836-1841, 1844-1848, 1849, 1850, 1851, 1852, 1853, 1854, 1855, 1856, 1857, 1858, 1859, 1860-1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1868, 1869, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875-1888, 1889. Dokumenty liczą łącznie 572 strony oraz 2 562 adnotacje.

KML VIII/1 –teczka z metrykami parafii Lipnica Murowana. W obręb probostwa wchodzi wsie: Lipnica Murowana, Lipnica Wielka, Borowna, Lipnica Mała. Akta, z pominięciem kilkunastu lat, dotyczą okresu 1801-1889. Teczka zawiera 69 ksiąg z roku: 1801, 1802, 1803, 1804, 1805, 1806, 1807, 1808, 1809, 1810, 1812, 1813, 1814, 1815, 1817, 1818, 1819, 1820, 1821, 1822, 1823, 1824, 1825, 1844, 1845, 1846, 1847, 1848, 1849, 1850, 1851, 1852, 1853, 1854, 1855, 1856, 1857, 1858, 1859, 1860, 1861, 1862, 1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1868, 1869, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888, 1889. Dokumenty liczą łącznie 835 stron oraz 9 117 wpisów.

MN XXI 1 a, MN XXI b – mikrofilmy z metrykami parafii Nowy Wiśnicz. W obręb probostwa wchodzi miasto Nowy Wiśnicz oraz wsie: Łomna, Olchawa, Leksandrowa, Połom. Zbiór, który prowadzony był w latach 1811-1900, obejmuje 11 ksiąg z następujących przedziałów czasowych: 1811-1858 (6 ksiąg)²⁵ oraz 1861-1900, 1863-1926, 1863-1930, 1863-1932, 1863-1929. Akta liczą łącznie 1 800 stron oraz 8 504 wpisy.

KMS XXV/1 –teczka z metrykami parafii Stary Wiśnicz. W obręb probostwa wchodzi wsie: Stary Wiśnicz, Kobyle, Mały Wiśnicz, Kopaliny, Kurów, Wólka, Dołuszyce. Akta, z wyłączeniem niektórych okresów, zawierają wpisy z lat 1813-1891. W teczce umieszczone zostały 42 księgi z takich przedziałów czasowych, jak: 1813-1815, 1822, 1824, 1829-1839, 1840-1845, 1853, 1866 (7 ksiąg), 1867 (7 ksiąg),

²⁴Jako że tylko część spośród wybranych do analizy ksiąg metrykalnych prowadzona była oddzielnie dla każdej należącej do danej parafii wsi, wielu ze wskazanych poniżej osad nie uwzględnia zawarty na końcu pracy *Wykaz źródeł*.

²⁵Każda z metryk rejestruje chrzty mieszkańców konkretnych wsi.

1881 (4 księgi), 1884 (7 ksiąg), 1885 (6 ksiąg), 1890-1891 (5 ksiąg). Metryki liczą łącznie 537 stron oraz 2 781 wpisów.

KMK XXIII/1 – teczka z metrykami parafii Królówka. W obręb probostwa wchodziły wsie: Królówka, Cichawka, Muchówka. Akta, z wyłączeniem niewielkich okresów, uwzględniają wpisy z lat 1815-1889. W teczce znajduje się 29 ksiąg obejmujących lata: 1815, 1816-1821, 1822, 1823, 1824, 1825, 1826, 1828, 1829, 1830, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835, 1836, 1837, 1838, 1839, 1840, 1841, 1843, 1844, 1845, 1846, 1847, 1870-1889, 1970-1883, 1884-1889. Archiwalia liczą łącznie 1 285 stron oraz 5 007 wpisów.

KMR V/1 – teczka z metrykami parafii Rajbrot. W obręb probostwa nie wchodziły żadne inne wsie. Akta, z pominięciem wybiórczych lat, dotyczą okresu 1801-1889. W teczce znajduje się 60 ksiąg w większości prezentujących dane z jednego roku, rzadziej z większych przedziałów czasowych. Lata, które dokumentują archiwalia, to: 1801, 1802, 1803, 1804, 1805, 1806, 1807, 1808, 1809, 1810, 1812, 1813, 1814, 1816, 1817, 1818, 1824, 1826, 1827, 1828, 1830, 1832, 1833, 1834-1835, 1836, 1837, 1838, 1839, 1845-1846, 1851, 1852, 1853, 1854, 1855, 1856, 1857, 1858, 1859, 1860-1861, 1862, 1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1868, 1870, 1871-1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884-1885, 1886, 1887, 1888, 1889. Zbiory liczą łącznie 718 stron oraz 5 754 wpisy.

KMT XIX/1 – teczka z metrykami parafii Trzciana. W obręb probostwa wchodziły wsie: Trzciana, Leszczyna, Rdzawa, Kamionna, Kierlikówka. Akta, które sporządzane były między 1820 a 1891 rokiem, pomijają pewne okresy. Teczka zawiera 26 ksiąg z lat: 1820-1823, 1824, 1825, 1826, 1827, 1828, 1829, 1830, 1831, 1833, 1834, 1835, 1836, 1838, 1839, 1840, 1841, 1842, 1843, 1844, 1845, 1846, 1847, 1848, 1849, 1870-1891. Dokumenty liczą łącznie 602 strony oraz 3 967 wpisy.

KMŻ XV/1 – teczka z metrykami parafii Żegocina. W obręb probostwa wchodziły wsie: Żegocina, Łąka Górna, Łąka Dolna, Bełdno, Bytomsko, Rozdziele Górne, Rozdziele Dolne, Zadziele. Akta odnoszą się do lat 1801-1900. W teczce przechowywane są 32 księgi, prowadzone oddzielnie dla każdej osady. W archiwaliach ujęte zostały niniejsze przedziały czasowe: 1801-1810, 1832-1839, 1839-1871, 1872-1900, 1801-1834, 1834-1881, 1881-1900, 1801-1811, 1811-1834, 1834-1869, 1801-1810, 1810-1832, 1832-1836, 1837-1857, 1852-1900, 1801-1832, 1835-1868, 1859-1900, 1801-1807, 1833-1840, 1841-1897, 1801-1805, 1808-1834, 1834-1899, 1899-1900,

Dokumenty liczą łącznie 2 200 stron oraz 12 499 wpisów.

1872		Nomen Baptisati	Religio	Sexus	Thori	Parentes		Patrini EORUM	
Dies et Mensis	Numerus Domus					Patris se parentum, nomen, cognomen et conditio ejus	Matris se parentum, nomen, cognomen et conditio	Nomen et Cognomen	Conditio
Decembris									
Nat.	Bap.		Callidica	Aesthetica	Puer	Legimus			
						Maggala Mastrandrea			
						exan. B. Calharini			
						Catholica			
						Capitaneus Thomas			
						Cellatum et Regimale convenire lictor			
						ad. Offo Paschidi di Pajbrost die 1858.			
						Andreas Kewschiffmacher			

[illegible]

30

Numerus serialis	18		Numerus Domus	Nomen Baptisati	Religio		Sexus		Legitimi Illegitimi	Parentes		Patrini		
	Dies et Mensis				Catholica	Aecatholica	Puer	Puella		Thori	Patris ac parentum, nomen, cognomen et conditio ejus	Matris ac parentum, nomen, cognomen et conditio	Eorum	
	Nat.	Bap.											Nomen et Cognomen	Conditio
Villa Kamionna														
Anno 1898														
1	20	22	66	Theresia	1	.	1	1	Casimirus Krusch Krusch Krusch ac Catharina et Rudolph Krusch	Regina Krusch Michael Krusch et Rudolph Krusch Krusch	Augustus Krusch Barbara Krusch !	homo lani		
Capa Anna Bednaska Pater Georg Hertel Carp. lani														
2	14	14	66	Marianna	1	.	1	1	Philippus Krusch Augustus Krusch Krusch Krusch Krusch	Luc. Nork Michaelis ac Francis et de Carolu Krusch Nork	Mathias Krusch Margaretha Krusch Juliana	famula homo		
Capa Regina Kruschanka Pater qui supra														
3	20	21	66	Theresia	1	.	1	1	Michael Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch	Marianna Krusch Jacob et Krusch Krusch Krusch Krusch	Bartholom. Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch	homo		
Capa Anna Bednaska Pater qui supra														
4	21	23	66	Josephus	1	.	1	1	Philippus Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch	Marianna Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch	Michael Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch	famula homo		
Capa Margaretha Kruschanka Pater G. Hertel Carp. lani														
5	21	23	66	Josephus	1	.	1	1	Philippus Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch	Regina Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch	Josephus Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch	homo		
Capa Marianna Kruschanka Pater qui supra														
6	27	28	66	Juanes	1	.	1	1	Josephus Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch	Anna Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch	Mathias Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch	homo		
Capa Catharina Kruschanka Pater qui supra														
7	23	24	68	Marianna	1	.	1	1	Philippus Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch	Catharina Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch	Mathias Krusch Krusch Krusch Krusch Krusch	homo		
Capa Catharina Kruschanka Pater G. Hertel Carp. lani														

*Copia Matricularum
Parochiae Velae Wisnicensis
ex*

Anno 1853

A quidem

Natarum

De pagis Incorporatis

1. *Velae Wisnicz*
2. *Kobyle.*
3. *Maly Wisnicz*
4. *Kopalin.*
5. *Gurów.*
6. *Doluszyce.*
7. *Wulka.*

Każdy zawarty w aktach chrztów zapis potwierdza zamieszczony poniżej rubryki podpis księdza dokonującego sakramentu, a także podpis proboszcza parafii, który umieszczony jest wówczas na karcie zamykającej dany rok. Na ostatniej stronie zazwyczaj pojawia się również pieczęć kościelna odbita w czerwonym laku, nieco rzadziej w czarnym lub granatowym atramencie. Stemple te mają okrągłą postać. Wewnątrz pieczęci znajduje się herb danej parafii, w otoku natomiast jej nazwa. Na kartach niektórych dokumentów dostrzec można ponadto pieczęcie dekanalne, informujące o wizytacji danego probostwa przez dziekana.

Struktura każdej z metryk ma charakter tabelaryczny. Formularze zawarte w aktach chrztów są drukowane, wszystkie zapisy natomiast wprowadzone odręcznie. Zgodnie z normą, nowy rok zwykle rozpoczyna się od kolejnej strony księgi, której karty paginowane są w sposób ciągły. Numeracji podlegają ponadto odnotowywane chrzty, liczone powtórnie wraz z początkiem kolejnego roku. W formularzach rubrykowanych zamieszczano wpisy uwzględniające: datę urodzenia dziecka, numer domu, imię chrzczonego, jego płeć, urodzenie z prawego bądź nieprawego łoża, imię i nazwisko rodziców, ich wyznanie, a także imię, nazwisko oraz pochodzenie rodziców chrzestnych. Od roku 1812, na mocy wydawanych dekretów, w księgach zaczęto podawać ponadto datę chrztu dziecka, od roku 1825 również imię oraz nazwisko odbierającej poród akuszerki. W drugim dwudziestopięcioleciu XIX wieku regularnie notowano imiona, nazwiska oraz pochodzenie dziadków. Od połowy wieku powszechne stało się także zawieranie informacji co do chrztu z wody udzielonego dziecku w chwili zagrożenia życia – wzmianka o tym zdarzeniu podawana była obok daty przyjęcia sakramentu chrztu w Kościele. W sytuacji gdy dziecko zmarło, zanim zostało ochrzczone, w rubryce *Nomen Baptisati*²⁶, przeznaczonej na imię chrzestne, pojawiały się jedynie zapisy *Puer* (chłopiec) lub też *Puella* (dziewczynka).

W księgach odnotowywano również przynależność religijną rodziców chrzczonego bądź chrzczonej. W rubryce *Religio* (religia), w zależności od tego czy zapis dotyczył katolików, czy też neofitów, duchowny zaznaczał wariant *Catholicca* lub *Accatholica*. Według sporządzonych rejestrów metrykalnych, we wszystkich parafiach, od początku XIX wieku konwersja na chrześcijaństwo dokonywana była wyłącznie przez ludność żydowską – wówczas obok imienia i nazwiska wprowadzana była wzmianka

²⁶Znaczenie wszystkich łacińskich nazw podawane jest za następującymi słownikami: Borowski 1844; Plezia 1965-1984; Plezia 1998; Dunaj 2000; Jougan 2013 oraz *Elektronicznym słownikiem łaciny średniowiecznej w Polsce*, <https://lexicon.scriptor.es.pl> (dostęp: 18.11.2021-20.12.2023).

Judei (Żydzi) bądź *judaica* (żydowski). Adnotacja ta pozwalała zatem na wyraźne odróżnienie przechrztu od osób, których pierwszym wyznaniem była wiara rzymskokatolicka.

W analizowanych aktach znajdują się ponadto wpisy dotyczące kwestii dzieci nieślubnych – ich ewidencjonowania oraz legitymizacji. Rejestrowanie urodzeń z nieprawego łoża odbywało się dwójako: poprzez zaznaczenie w rubryce *Thori* (łóże) wariantu *illegitimi* (nieślubny) i krótkiego zapisu „*Pater ignotus*” w miejscu przeznaczonym na informacje o ojcu dziecka lub też poprzez pozostawienie wskazanej rubryki, *Patris* (ojciec), pustej. W przypadku legitymizacji nieprawych dzieci, tak jak zakładał patent cesarski z roku 1784, nie wpisywano danych ojca biologicznego, polegając wyłącznie na oświadczeniu matki dziecka (Kumor 1975: 100). Imię oraz nazwisko mężczyzny należało wpisać wówczas, gdy on sam się do tego przyznał, składając pisemną deklarację:

„Prowadzący metryki są upoważnieni nieślubnego ojca wpisać do metryki urodzin dziecka, gdy matka nieślubna zezna lub już zeznała, że tenże jest ojcem dziecka, i że oświadczenie jego potwierdza w obecności dwóch świadków” (Kołodziej 1913: 379).

W eksplorowanych metrykaliach zdarzało się jednak, że, mimo złożonego poświadczenia, rubryka *Patris* (ojciec) pozostawała pusta, przy imieniu dziecka natomiast wciąż widniała wzmianka o jego nieprawym pochodzeniu.

Poza wyżej wymienionymi informacjami, księgi urodzeń zawierały dodatkowo adnotacje o nieślubnym pochodzeniu rodziców chrzczonych dzieci. Z tego też względu obok nazwisk matek oraz ojców dzieci pojawiały się formy *illegitimus* (nieślubny) lub *illegitima* (nieślubna), na przykład: *Matris: Anna illegitima filia Agatha Ch/XXIV*; *Patris: Thomas illegitimus filius Josepha Ch/XXIV*.

II.3. Identyfikacja osób w badanych księgach metrykalnych

W poddanych eksploracji metrykaliach identyfikacja osób dokonywana była głównie poprzez rzetelne stosowanie przez duchownych kwalifikatorów stanowych.

W przypadku warstwy szlacheckiej przed imieniem oraz nazwiskiem najczęściej zamieszczano pojedyncze określenia *nobilis* (szlachetny) (Jougan 2013: 447), nieco

rzadziej także *magnificus* (jaśnie wielmożny) (Jougan 2013: 401), *generosus* (szlachetny, szlachetnie urodzony) (Jougan 2013: 280) oraz *dominus* (właściciel, Pan) (Jougan 2013: 210), kilkakrotnie zarejestrowano także określenia dwuelementowe, jak: *Generosa Domina* (szlachetna Pani) oraz *Generosus Dominus* (szlachetny Pan), na przykład: **Nobilis Sebastianus Dobrocierzmiłkowski** Ch/I; **Magnificus Vincentius Wesółowski** T/XIX; **Generosus Alexander Werner** Ch/XXVIII; **Domina Sophia Jaworska** Ch/XXXVI; **Generosa Domina Tekla Brzeźnicka** T/VI. Zdaniem Andrzeja Wyczańskiego, użycie powyższych form warunkowała wielkość posiadanych majątków, a także pozycja społeczna, stąd też określenie *nobilis* odnosiło się zwykle do drobnego szlachcica; *generosus* wskazywało na właściciela kilku wsi; *magnificus* pojawiało się przed nazwiskiem szlachcica piastującego urząd senatorski (Wyczański 2001: 32).

W społeczności mieszczańskiej oraz chłopskiej kwalifikatory stanowe umieszczane były po nazwisku. Mieszczan identyfikowały adnotacje: *honestus*, *civis*, *oppidanus*²⁷ + nazwa miejscowości, na przykład: *Rosalia Lipińska oppidana Nowy Wiśnicz* NW/I/NW/1 1823; *Martinus Polek civis Nowy Wiśnicz* NW/I/NW/1 1815.

Pochodzenie chłopskie zaznaczano poprzez określenia: *agricola* (chłop, rolnik), *laboriosus* (chłop, włościanin), *colon* (wieśniak) czy *subditi* (poddany). Powszechne było także sięganie po oznaczenia *rustici*, *villani* (wiejski) oraz *plebeius* (pospolity), jak również precyzyjniejsze warianty, charakteryzujące chłopską zbiorowość na podstawie posiadanych przez nich dóbr. Zapis *cmetho* (kmieć) odnosił się do bogatszego gospodarza, użytkującego zwykle jeden łan ziemi; *hortulanus* (zagrodnik) tytułował chłopą posiadającego dom oraz niewielki kawałek roli; *cassarius* (chałupnik) dotyczył chłopą bezrolnego, do którego należał dom z obejściem oraz ogrodem; *inquilinus* (kątnik, komornik) określał chłopą mieszkającego w cudzej chacie, najczęściej u bogatszego gospodarza, u którego pracował; adnotacja *mendici* z kolei oznaczała żebraka, na przykład: *Stanislaus Trzeciak colon* L/XXXI; *Petrus Gerek inquilinus* K/XXIV; *Augustinus Krawczyk agricola* SW/XI/SW; *Marianna Pączek hortulana* T/I; *Catharina Paprota rustici* Ch/XXIII.

Przynależność do danego środowiska określały również wykonywany zawód oraz pełnione funkcje. Wśród rejestrów metrykalnych znalazły się zapisy wskazujące na urzędnicze posady miejskie, jak: rajca (*consul*), administrator dóbr oraz majątków

²⁷Na określenia *honestus*, *civis* oraz *oppidanus*, jako te identyfikujące mieszczan, wskazała także Beata Raszevska-Żurek (zob. Raszevska-Żurek 2006: 25).

ziemskich (*administratores*), przysiężny (*juratus*), notariusz (*notarius*); urzędnicze posady sądowe: sędzia (*judex*), doradca sędziego (*asesor*) (Góralski 1998), a także wolne zawody: lekarz (*medicus*), profesor (*profesor*) oraz nauczyciel (*magister*).

Z omawianych dokumentów wynika, że najliczniejszą grupę stanowią jednak rzemieślnicze oraz usługowe profesje wykonywane najczęściej w obrębie wsi bądź na ziemiańskich oraz pańskich dworach. W księgach zawarto nazwy zawodów: stolarz, cieśla (*arcularius*), kowal (*faber*), garbarz (*coriarius*), kuśnierz (*pellitor*), garncarz (*figulus*), szewc (*sutor*), tkacz (*textor*), krawiec (*sartor*), rzeźnik (*lanio*), młynarz (*molitor*, *molendarius*), a także grabarz (*vespillo*), organista (*organarius*), karczmarz (*caup*), kucharz (*coquus*), sługa (*servus*) czy pokojówka (*ancilla*).

II.4. Uwagi o pisowni wykorzystanych źródeł

Występujące w metrykach jednostki imiennicze rejestrowane były najczęściej w odmianie urzędowej, zgodnej z grafią łacińską. Zapis imion nie miał jednak charakteru jednorodnego, gdyż w omawianym materiale dostrzec można pewne odstępstwa. Idzie tu przede wszystkim o przedstawianie niektórych głosek za pomocą różnych liter. Tendencję tę ukazują poniższe przykłady:

- c > -k (*Cunegunda* // *Kunegunda*);
- c > -g (*Casparus* // *Gasparus*);
- s > -z (*Rosalia* // *Rozalia*);
- v > -w (*Vladislaus* // *Wladislaus*);
- ch > -h (*Chava* // *Hava*);
- i > -j (*Aloisia* // *Alojsia*);
- i > -y (*Marianna* // *Maryanna*; *Maria* // *Marya*);
- ph > -f (*Onuphrius* // *Onufrius*);
- ae > -e (*Caecilia* // *Cecilia*).

Nieregularność zapisu dotyczy również rejestrowania mian w wariacie nieoficjalnym. Zapisywanie nieurzędowych form imion nie było co prawda powszechne, jednostkowo jednak można odnaleźć pochodne formy imion, które utworzone zostały za pomocą przyrostka *-ek*. Co kluczowe, sufiks ten stosowany był w imionach noszonych przez członków społeczności żydowskiej, stąd urzędowy onim *Ber* przechodził w *Berek*, *Lew* w *Lewek*, *Józef* w *Josek* (por. Karpluk 1984: 198-203).

Komentarza wymaga tu również kwestia zapisu imion: *Samuel* oraz *Rebeka* – miana te na ogół były rejestrowane w metrykach jako: *Szumel* oraz *Ryfka*. Niekonsekwencja zapisu powyższych jednostek imienniczych należy tłumaczyć faktem, iż w takiej formie były one najpewniej podawane przez społeczność żydowską. Podobna praktyka dostrzeżona została także w dokumentach omawianych przez Z. Abramowicz, zdaniem której różnorodność form imion hebrajskich, a także stosowanie skróconych oraz zdrobniałych postaci mian, uzasadnia nieustanny kontakt członków tego narodu z obcymi kulturami, a tym samym ze strukturalnym przeobrażeniem ich rdzennego języka (Abramowicz 2010: 114).

O wpływach niemieczyny na zapis niektórych imion można również mówić przy okazji mian: *Antoni*, *Bernard* oraz *Franciszek*. Onimy te rejestrowane były w metrykach nie tylko w języku łacińskim. Często księża odnotowywali te imiona w postaci: *Anton*, *Bernhard* oraz *Franz*, a więc formach funkcjonujących w obrębie języka niemieckiego (Bubak 1993: 43, 57, 114).

ROZDZIAŁ III

IMIONA SZLACHTY

Zgodnie z XIX-wiecznymi *Libri Natorum* ludność szlachecka tworzyła na badanym obszarze najmniejszą klasę społeczną. Do zbiorowości tej należało bowiem 3 569 osób, co stanowiło wówczas niespełna 1 % ogółu mieszkańców.

III.1. Imiona żeńskie

W poddanych analizie aktach metrykalnych zawarte zostały 1 743 rejestry dotyczące imion kobiet pochodzenia szlacheckiego. Spośród wszystkich wpisów 187 odnosiło się do ochrzczonych dziewczynek, 1 173 do matek biologicznych oraz matek chrzestnych, natomiast 383 do babek.

III.1.1. Pokolenie dzieci

Lata 1801-1825

Na podstawie dokumentów metrykalnych z pierwszego ćwierćwiecza XIX wieku można stwierdzić, iż chrztu udzielono 86 szlachciankom. Imiennik żeński obejmował wówczas 38 różnych jednostek. Dziewczynki najczęściej nominowane były imieniem *Marianna*. Miano to wyraźnie wiodło prym nad pozostałymi imionami, co uzasadnia najpewniej żywy w tamtym okresie kult maryjny²⁸. W pierwszej trójce znalazły się również: *Józefa*, a także *Anna* oraz *Karolina*. W omawianym repertuarze przeważają miana znane, należące do kanonu imion chrześcijańskich. W całym zbiorze wystąpiło jednak kilka onimów wymagających szczególnego komentarza. Idzie tu o imiona, którym zarówno w słownikach onomastycznych²⁹, jak i hagiograficznych³⁰ przypisany został status bardzo rzadkich lub niespotykanych. Jest tak w przypadku imion: *Adolfina*, *Albina*,

²⁸Na trwający przez wieki kult maryjny zwrócili także uwagę inni badacze (zob. m.in.: Rudnicka-Fira 2013; Zmuda 2015).

²⁹Por. Bystron 1938; Bubak 1993; Sieradzki 2004; Grzenia 2006.

³⁰Por. Witkowska 1930; Fros, Sowa 1975; Mikołajczyk 1993.

Emiliana, Felicjana, Ida, Olimpia oraz *Pulcheria*. Wydaje się prawdopodobne, że dobór tych imion był celowym działaniem szlachty dążącej do nazywania swych córek imionami nietypowymi i niepowtarzalnymi³¹. Nie ma bowiem zgodności pomiędzy danym imieniem a datą narodzin czy chrztu dziecka, która sugerowałaby wybór patrona, zgodnie z powszechną wówczas metoda kalendarzową. Nie zostały one także odziedziczone po najbliższych członkach rodziny. Co więcej, wszystkie ze wskazanych onimów miały wyłącznie charakter incydentalny – nigdy później nie użyto ich do nominacji najmłodszych szlachcianek.

Lata 1826-1850

W aktach chrztów z drugiego ćwierćwiecza odnotowano 32 wpisy dotyczące dziewczynek. Katalog imion, zawierający 25 onimów, był na tyle zróżnicowany, że nie sposób wskazać mian o wyraźnej popularności. Wśród imion, które jako jedyne powtórzyły się w dokumentach, wystąpiły: *Bronisława, Karolina, Marianna* oraz *Józefa*. W okresie tym zachowana została tendencja sięgania po imiona, którymi patronują niespopularyzowane w badanym regionie, święte mniszki, mistyczki czy męczennice Kościoła katolickiego, jak: *Eufrozyna*³², *Genowefa, Paulina, Teodora* i *Teodozja* (Fros, Sowa 1975: 208, 248, 440, 500, 502). Równie ważne dla ostatnich lat pierwszej połowy wieku było ponadto wybieranie imion spoza bazy mian chrześcijańskich³³.

³¹Na częstą praktykę wybierania przez społeczność szlachecką imion rzadkich i nietypowych wskazali również m.in. R. Zarębski w swojej pracy poświęconej antroponimii łódzian. Z przedstawionych przez autora analiz wynika, że na tym obszarze oryginalnymi były żeńskie miana: *Idalia, Joanna, Kasylda, Lubomira*, a także męskie: *Bronisław, Damazy, Feliks, Leon, Onufry* bądź *Roman* (Zarębski 2016: 91-106). Inna z badaczek sformułowała natomiast twierdzenie, że imiona rzadkie, wybierane przez przedstawicieli wyższych sfer, miały w swej sposobności odróżnienie dzieci szlacheckich od chłopskich (Pawikowska 2010: 149-161).

³²Zaistnienie tego miana wśród szlachty nie jest do końca zrozumiałe. Jednostkę tę notuje słownik hagiograficzny (Fros, Sowa 1975: 208), jednak dzień narodzin oraz chrztu dziewczynki nie są zgodne z datą wielbienia świętej o tym imieniu. Wydawałoby się zatem bardziej prawdopodobne, że wybrano go pod wpływem literatury. Imię *Eufrozyna* pojawia się w literaturze antycznej – w mitologii greckiej nosiła je jedna z bogiń Afrodyty (Tronina 2016: 113) – jednak od XIX wieku onim ten wykorzystywany był także w komediach. W swych utworach imieniem tym pisarze najczęściej nazywali służące (Bubak 1993: 100). Dodatkowo, stereotypowość, którą miano *Eufrozyna* zyskało za sprawą literatury, spowodowała, że nierazko nazywano nim chłopki z nieprawego łoża (Wolnicz-Pawłowska 2008: 292).

³³Nadawanie potomkom szlacheckim imion niechrześcijańskich nie stanowiło wyjątku. Temat ten opisali także P. Romaniak oraz D. Kiper, wskazując, iż zgoda duchownych na imiona świeckie, odnoszące się do postaci literackich czy też wywodzące się z kultury antycznej, zależna była od statusu społecznego rodziców chrzczonych dzieci. Wraz z pozycją społeczną rósł zatem wpływ rodziców na wybór imienia dla ich dziecka (Romaniak, Kiper 2016: 248).

Świeckie imiona, które nadano na chrzcie, to: *Bonita*, *Ferdynanda*, *Leona*, *Nimfa* oraz *Wilhelmina*³⁴.

Lata 1851-1875

W kolejnym dwudziestopięcioleciu sakrament chrztu przyjęło 41 szlachcianek. Dziewczynkom nadano 27 różnych imion, podobnie jednak jak w ostatnim ćwierćwieczu te same miana wybierano na tyle rzadko, że trudno jest wyznaczyć imiona najpowszechniejsze. Nieznacznie większą liczbę użyć osiągnął onim *Marianna*. Trzy szlachcianki otrzymały także imiona *Anna* oraz *Helena*. Po raz pierwszy od początku omawianego stulecia w bazie imion żeńskich znalazł się również unikany wcześniej onim *Maria*. Największe zaskoczenie wzbudza jednak miano *Maria Magdalena*³⁵. Wyboru tego imienia nie sposób uzasadnić. Nie wiązał się on z liturgicznym wspomnieniem świętej, gdyż szlachcianka, która je otrzymała, urodziła się w ostatnich dniach września³⁶. Co równie istotne, jako że postać Marii Magdaleny utożsamiania jest w tradycji chrześcijańskiej głównie ze wzorem nawróconej grzesznicy oraz pokutnicy (Golan 2017: 44), imieniem *Magdalena* na ogół nazywano dziewczynki z nieprawego łoża, nie zaś te urodzone ze związków sformalizowanych (Mikołajczyk 1993: 279; Wernichowska 2009: 184).

Lata 1876-1900

W ostatnim przedziale czasowym liczba ochrzczonych dziewczynek była najmniejsza – metryki informują o 28 szlachciankach. Repertuar imion żeńskich zawiera 19 onimów, co oznacza, że równo połowa dzieci płci żeńskiej otrzymała na chrzcie imiona jednostkowe, tj. takie, które użyte zostały do nominacji tylko jeden raz. Najczęściej notowanymi były miana: *Marianna*, *Helena* oraz *Anna*. Więcej niż raz w aktach chrztów zarejestrowano także imiona *Antonina* oraz wcześniej nieodnotowane *Ludmiła*. Prawdopodobne jest, że imię to pojawiło się wśród szlachty nie w związku

³⁴Wszystkie miana wystąpiły w probostwach Nowy Wiśnicz oraz Trzciana.

³⁵Nadano je córce Jana Kubieskiego oraz Malwiny Dörfler (NW/I/NW/2).

³⁶Maria Magdalena czczona jest w Kościele katolickim dnia 22 lipca (Mikołajczyk 1993: 280).

z kultem świętej Ludmiły, lecz na wzór bohaterek ówczesnej literatury pięknej³⁷ (Wernichowska 1993: 177). Onim ten funkcjonować mógł wówczas zatem jako nietypowy i wyszukany. Za wyjątkowe uchodziły prawdopodobnie także imiona: *Berta*, *Laura*, *Natalia*³⁸ czy *Rudolfina*. Warto podkreślić, że wybór wszystkich ze wskazanych mian zawężał się do jednego ćwierćwiecza oraz jednego stanu społecznego. Imion tych nie nadawano dziewczynkom z niższych klas społecznych.

ZESTAWIENIE IMION POKOLENIA DZIEWCZYNEK

Lp.	1801-1825	L.u. ³⁹	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Marianna	15	Bronisława	3	Marianna	5	Marianna	5
2.	Józefa	6	Karolina	3	Anna	3	Helena	3
3.	Anna	5	Marianna	3	Helena	3	Anna	2
4.	Karolina	5	Józefa	2	Bronisława	2	Antonina	2
5.	Katarzyna	4	Agnieszka	1	Maria	2	Ludmiła	2
6.	Teresa	4	Aleksandra	1	Michalina	2	Berta	1
7.	Ludwika	3	Anna	1	Stanisława	2	Franciszka	1
8.	Tekla	3	Antonina	1	Wiktoria	2	Irena	1
9.	Wiktoria	3	Bonita	1	Zofia	2	Jadwiga	1
10.	Zofia	3	Emilia	1	Adelajda	1	Józefa	1
11.	Agata	2	Eufrozyna	1	Aleksandra	1	Julia	1
12.	Emilia	2	Ferdynanda	1	Amelia	1	Laura	1
13.	Franciszka	2	Genowefa	1	Apolonia	1	Małgorzata	1
14.	Julianna	2	Gertruda	1	Bolesława	1	Natalia	1
15.	Konstancja	2	Honorata	1	Cecylia	1	Rudolfina	1
16.	Małgorzata	2	Konstancja	1	Emilia	1	Stanisława	1
17.	Salomea	2	Leona	1	Izydora	1	Stefania	1
18.	Adolfina	1	Nimfa	1	Jadwiga	1	Władysława	1
19.	Albertyna	1	Paulina	1	Joanna	1	Zofia	1
20.	Albina	1	Rozalia	1	Justyna	1		
21.	Aniela	1	Stanisława	1	Leokadia	1		
22.	Antonina	1	Teodora	1	Ludwika	1		
23.	Elżbieta	1	Teodozja	1	Maria Magdalena	1		
24.	Emiliana	1	Waleria	1	Oliwia	1		
25.	Ewa	1	Wilhelmina	1	Stefania	1		
26.	Felicjana	1			Wilhelmina	1		
27.	Helena	1			Witalina	1		
28.	Honorata	1						
29.	Ida	1						
30.	Joanna	1						
31.	Julia	1						
32.	Kunegunda	1						
33.	Łucja	1						
34.	Magdalena	1						
35.	Olimpia	1						

³⁷W XIX wieku popularność zyskał romans „Żeliszaw i Ludmiła” autorstwa L. Potockiego, a także utwór „Ludmiła, duma z pieśni ukraińskiej” B. Zaleskiego. Imię *Ludmiła* pojawiło się również w dziele „Wacława dzieje” S. Goszczyńskiego (Bubak 1993: 200).

³⁸Imię to występowało także wśród szlachcianek z podkrakowskiej parafii Rudawa (Klisiewicz 1994: 77-82).

³⁹Skrót *L.u.* oznacza liczbę użyć danej jednostki imienniczej.

36.	Pulcheria	1						
37.	Rozalia	1						
38.	Wilhelmina	1						

Według powyższych analiz do nominacji szlachcianek w latach 1801-1900 wykorzystano 75 jednostek imienniczych. Dziewczynkom nadawano imiona o długiej tradycji imienniczej, niemniej w każdym z czterech okresów powtórzyły się jedynie onimy: *Anna*, *Marianna* czy *Stanisława*. W repertuarach najmłodszej generacji nie brakowało przy tym także mian nietypowych, na przykład: *Ida*, *Natalia*, *Olimpia* bądź *Oliwia*. W klasie szlacheckiej obok odwzorowywania tradycji imienniczej dochodziło zatem także do świadomego przełamywania konwencji, co w rezultacie wpływało na wzbogacenie i urozmaicenie XIX-wiecznych tendencji nazewniczych badanego regionu.

III.1.2. Pokolenie matek

Lata 1801-1825

W metrykach z pierwszego dwudziestopięciolecia XIX wieku pojawiły się wpisy dotyczące 334 kobiet, będących matkami biologicznymi, matkami chrzestnymi oraz świadkami chrztu. Stworzony na podstawie rejestrów korpus imion obejmował 49 różnych jednostek imienniczych, wśród których przeważała *Marianna*. Wysoko notowane były także imiona: *Anna*, *Katarzyna* oraz *Teresa*. Imiennik dorosłych kobiet w większości składa się z mian o rodowodzie chrześcijańskim. Niektóre z onimów nie widnieją jednak w źródłach hagiograficznych. Mowa tu o imionach: *Felicjana*, *Józefa*, *Teofila* czy *Wilhelmina*, do spopularyzowania których musiało dojść za sprawą świętych mężczyzn okresu starożytnego i średniowiecznego. Podobne przypuszczenie można również odnieść względem imienia *Ksawera*. Miano to upowszechniło się na badanym obszarze najpewniej poprzez kult św. Franciszka Ksawerego⁴⁰. W poniższym zbiorze uwagę zwracają również dwie efemerydy imiennicze *Eufemia* oraz *Sabina*. Wskazane onimy nie wystąpiły w żadnym innym okresie, nie uwzględniono ich także w imiennikach młodszych szlachcianek. Ponadto w pokoleniu dziewczynek nie zaistniało wiele innych mian, jak: *Barbara*, *Krystyna*, *Regina* czy *Urszula*. Imiona, które zachowały ciągłość

⁴⁰Jako że pewne dwuelementowe imiona świętych wraz z upływem czasu skracano, tak też z miana *Franciszek Ksawery* wyodrębniły się samodzielne imiona *Ksawery* oraz *Ksawera* (Romaniak, Kiper 2016: 235-274).

użycia, to z kolei: *Aniela, Antonina, Ewa, Franciszka, Karolina, Katarzyna, Konstancja, Magdalena, Małgorzata, Rozalia, Zofia*.

Lata 1826-1850

W dokumentach z drugiego ćwierćwiecza liczba zarejestrowanych w księgach kobiet była najmniejsza – w aktach zewidencjonowanych zostało 171 szlachcianek. W imienniku żeńskim znalazło się 50 jednostek imienniczych, zbiór ten charakteryzował się zatem większą różnorodnością niż uprzednio omówiony. Imionami występującymi najczęściej były te zajmujące pierwsze lokaty w pierwszych dziesięcioleciach XIX stulecia, a więc: *Marianna* oraz *Anna*. Matki licznie nosiły także imię *Tekla*. Należy zauważyć, że zdecydowanie większą część analizowanego repertuaru stanowiły miana z minionego dwudziestopięciolecia. W grupie onimów, które pojawiły się po raz pierwszy, znalazły się natomiast: *Adolfina, Alojza, Martyna* oraz *Zenona* – większość z tych imion nie zaistniała w kolejnych latach wśród członków społeczności szlacheckiej, niektórych, jak: *Augusta* czy *Dionizja*⁴¹, nie zawierały ponadto bazy imion niższych klas społecznych. Cały repertuar imienniczy matek dosyć osobniczo wypada również na tle imion noszonych przez dziewczynki. Rozbieżności dotyczą zarówno wielkości obydwu zasobów – imiennik dorosłych kobiet jest znacznie większy – jak i tworzących je onimów. Jedynymi imionami występującymi w starszym oraz młodszym pokoleniu były: *Agnieszka, Anna, Antonina, Emilia, Józefa, Karolina, Konstancja, Marianna, Paulina, Rozalia, Stanisława* oraz *Teodozja*.

Lata 1851-1875

Akta metrykalne z kolejnych lat zawierają dane na temat 227 kobiet. W zestawie 58 imion identyfikujących szlachcianki znalazły się między innymi: *Emilia, Marianna*

⁴¹W kontekście całego materiału badawczego jest to imię dosyć osobliwe. W ciągu całego XIX wieku pojawiło się ono wyłącznie jeden raz. Biorąc pod uwagę cechy, jakie nosi owo miano – unikatowość, nietypowe brzmienie – oraz fakt, że jego męski odpowiednik, *Dioznizy*, a więc być może i ono samo, postrzegane było, zdaniem Alfreda Zaręby, przez wiejską część społeczeństwa za groteskowe (Zaręba 1957b: 441). Można więc domniemywać, że przedstawiciele innych środowisk unikali go świadomie. Chcąc określić, jaki zatem motyw zadecydował o nadaniu imienia, można zaryzykować stwierdzenie, że była nim jego niska ranga w mniej uprzywilejowanych klasach społecznych. Jak pisze E. Wolnicz-Pawłowska, imiona o złej renomie wśród chłopów stawały się prestiżowymi wśród szlachty (Wolnicz-Pawłowska 2008: 286).

oraz *Anna*. Częściej niż miało to miejsce w pierwszej połowie XIX wieku nadawano im imiona: *Maria*, *Karolina*, *Apolonia* oraz *Julia*. Kilka matek widnieje również w dokumentach pod imieniem *Genowefa*⁴². Imiennik kobiet, mimo powtarzalności wielu jednostek, w stosunku do pozostałych repertuarów, charakteryzuje największa nieszablonowość oraz różnorodność – jedną trzecią tego zbioru stanowią onimy nowe, niewystępujące jak dotąd wśród szlachty. Warto także zauważyć, że niemal wszystkie z owych mian wydają się być wybrane wedle jednego schematu. Są to imiona chrześcijańskie odnoszące się wyłącznie do świętych kobiet okresu starożytnego – jest tak w przypadku imion: *Albina*, *Balbina*, *Domicela*, *Marcela*, *Leokadia*, *Pelagia* oraz *Waleria* – bądź też uchodzące wówczas za świeckie. Cechy te noszą imiona: *Marzena*, *Leopoldyna*, *Wanda* oraz *Zenobia*. Kluczowe wydaje się być również to, iż żadna z wymienionych jednostek imienniczych nie została powtórzona w najmłodszym pokoleniu szlachcianek – ich użycie ograniczone zostało zatem wyłącznie do kobiet z grupy wiekowej matek. Jedyne imiona, które można wskazać jako utrwalone w obydwu generacjach, to: *Amelia*, *Anna*, *Apolonia*, *Bronisława*, *Emilia*, *Helena*, *Jadwiga*, *Joanna*, *Justyna*, *Leokadia*, *Ludwika*, *Maria*, *Marianna*, *Wiktoria*, *Wilhelmina* oraz *Zofia*.

Lata 1876-1900

W ostatnim ćwierćwieczu liczba kobiet była największa – metryki wskazują na 441 szlachcianek. Z rejestrów wypisano 48 różnych imion, z czego głównie były to onimy znane, notowane już w minionych okresach. Imieniem o największej liczbie użyc ponownie była *Marianna*. Szlachcianki nierzadko identyfikowano mianami *Katarzyna* oraz *Anna*. Należy zaznaczyć, że spośród trzech pierwszych imion również *Annę* określić można jako miano powszechnie nadawane w całym badanym stuleciu, gdyż w każdym z omówionych okresów było ono jednym z najczęściej występujących. Kobiety pochodzenia szlacheckiego nosiły także imiona: *Barbara*, *Elżbieta*, *Felicja*, *Marcela* oraz *Salomea*. Onimy te, choć występowały na ogół przez całe XIX stulecie, nigdy nie osiągnęły znaczącej popularności. Bez komentarza nie można pozostawić także mian innowacyjnych, wcześniej nienotowanych. Mowa tu o imionach: *Felicyta*, *Gabriela*, *Malwina*, *Marcjanna*, a także, właściwym szczególnie dla szlacheckich kręgów

⁴²Zdaniem Bogny Wernichowskiej, imienia tego nie nosiły kobiety o wyższym statusie społecznym, a raczej chłopki i mieszcanki (Wernichowska 2009: 11).

społecznych⁴³, mianie *Izabela*⁴⁴ (Przybylska 2020: 186). Wymienione onimy na przestrzeni dwudziestu pięciu lat nie zyskały większej popularności. O ich unikatowości świadczy również to, że nie pojawiły się one wśród imion młodszego pokolenia. Inaczej było z mianami: *Anna*, *Antonina*, *Franciszka*, *Helena*, *Józefa*, *Julia*, *Małgorzata*, *Marianna*, *Stanisława* i *Zofia*, które nieprzerwanie nadawane były w obydwu generacjach. Przedstawione imiona były jedynymi noszonymi przez matki oraz córki.

ZESTAWIENIE IMION POKOLENIA MATEK

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Marianna	40	Marianna	18	Emilia	27	Marianna	80
2.	Anna	21	Anna	17	Marianna	26	Katarzyna	38
3.	Katarzyna	21	Tekla	13	Anna	12	Anna	34
4.	Teresa	16	Emilia	10	Maria	11	Józefa	29
5.	Tekla	15	Amelia	6	Ludwika	10	Wiktoria	25
6.	Ludwika	13	Barbara	6	Karolina	8	Teresa	20
7.	Pulcheria	13	Ludwika	6	Antonina	7	Antonina	19
8.	Justyna	11	Paulina	6	Apolonia	7	Franciszka	19
9.	Salomea	11	Agnieszka	5	Julia	7	Tekla	14
10.	Wilhelmina	11	Antonina	5	Joanna	6	Karolina	13
11.	Zofia	11	Anastazja	4	Józefa	6	Magdalena	13
12.	Elżbieta	10	Joanna	4	Wiktoria	6	Maria	13
13.	Magdalena	10	Józefa	4	Zofia	6	Apolonia	11
14.	Antonina	11	Katarzyna	4	Eleonora	5	Małgorzata	10
15.	Franciszka	9	Salomea	4	Waleria	5	Agata	9
16.	Rozalia	9	Apolonia	3	Bronisława	4	Julia	9
17.	Józefa	8	Dorota	3	Genowefa	4	Rozalia	8
18.	Agnieszka	7	Konstancja	3	Julianna	4	Helena	7
19.	Helena	6	Ksawera	3	Paulina	4	Agnieszka	6
20.	Karolina	6	Maria	3	Weronika	4	Kunegunda	5
21.	Aniela	4	Teofila	3	Agnieszka	3	Martyna	5
22.	Barbara	4	Teresa	3	Franciszka	3	Anastazja	4
23.	Felicjana	4	Wilhelmina	3	Helena	3	Ludwika	4
24.	Honorata	4	Alojza	2	Tekla	3	Stanisława	4
25.	Julianna	4	Aniela	2	Teofila	3	Zofia	4
26.	Ksawera	4	Franciszka	2	Wanda	3	Izabela	3
27.	Regina	4	Helena	2	Agata	2	Teofila	3
28.	Adelajda	3	Julianna	2	Amelia	2	Aleksandra	2
29.	Joanna	3	Krystyna	2	Jadwiga	2	Aniela	2
30.	Małgorzata	3	Olimpia	2	Justyna	2	Bronisława	2
31.	Maria	3	Wiktoria	2	Katarzyna	2	Emilia	2
32.	Paulina	3	Adolfina	1	Leokadia	2	Felicja	2
33.	Róża	3	Augusta	1	Magdalena	2	Gabriela	2
34.	Sabina	3	Dionizja	1	Teresa	2	Joanna	2
35.	Wiktoria	3	Felicja	1	Adela	1	Julianna	2
36.	Anastazja	2	Julia	1	Albertyna	1	Ksawera	2

⁴³*Izabela* uchodziła za jedno z najbardziej wyszukanych mian, jakie nosiły hiszpańskie arystokratki. Od końca XVIII wieku stało się ono modne również wśród polskiej szlachty. Imię to było na tyle pożądane przez kobiety, że niejednokrotnie, jak czytamy w książce B. Wernichowskiej, zamieniały go one z nadanym im na chrzcie pospolitym polskim wariantem tegoż miana, *Elżbieta* (Wernichowska 2009: 131-132).

⁴⁴W omawianych źródłach użycie tego imienia zawężało się tylko do jednego probostwa. Nosiły je wyłącznie szlachcianki z parafii Nowy Wiśnicz.

37.	Apolonia	2	Justyna	1	Albina	1	Marcjanna	2
38.	Eufemia	2	Karolina	1	Aniela	1	Paulina	2
39.	Ewa	2	Kunegunda	1	Aurelia	1	Amelia	1
40.	Felicja	2	Magdalena	1	Balbina	1	Barbara	1
41.	Jadwiga	2	Małgorzata	1	Barbara	1	Eleonora	1
42.	Konstancja	2	Martyna	1	Domicela	1	Elżbieta	1
43.	Krystyna	2	Pulcheria	1	Elżbieta	1	Ewa	1
44.	Teofila	2	Rozalia	1	Felicja	1	Felicja	1
45.	Dorota	1	Róża	1	Florentyna	1	Malwina	1
46.	Eleonora	1	Stanisława	1	Honorata	1	Marcela	1
47.	Julia	1	Teodozja	1	Ida	1	Salomea	1
48.	Kunegunda	1	Weronika	1	Konstancja	1	Waleria	1
49.	Urszula	1	Zenona	1	Leopoldyna	1		
50.			Zuzanna	1	Marcela	1		
51.					Marzena	1		
52.					Olimpia	1		
53.					Pelagia	1		
54.					Regina	1		
55.					Salomea	1		
56.					Wilhelmina	1		
57.					Zenobia	1		
58.					Zuzanna	1		

W repertuarze imienniczym należącym do dorosłych kobiet pochodzenia szlacheckiego zaistniało 85 różnych imion. Przez cały badany okres modnymi pozostawały miana: *Marianna* i *Anna*. Z użycia nie wyszło wiele onimów, w tym chociażby takie, jak: *Franciszka*, *Helena*, *Joanna*, *Katarzyna* czy *Ludwika*. Wzorce imiennicze w generacji matek pozostawały zatem raczej trwałe – kobiety identyfikowały na ogół miana z kanonu chrześcijańskich – choć niektóre z imion typu: *Albertyna*, *Dionizja*, *Teodozja*, *Zenona* czy *Zenobia* stanowiły wyraźne wykroczenie poza ówczesne normy nazewnicze.

III.1.3. Pokolenie babek

Lata 1801-1825

W pierwszych dziesięcioleciach XIX wieku informacje o najstarszych kobietach pochodzenia szlacheckiego nie były w księgach zawierane⁴⁵. Dane te zaczęto

⁴⁵W pierwszym dwudziestopięcioleciu w metrykach zawierane były wyłącznie imiona matek oraz ojców chrzczonych dzieci.

wprowadzać do metryk wraz z początkiem 1826 roku⁴⁶, zapisy te wciąż nie były jednak regularne.

Lata 1826-1850

Mimo braku systematyczności, co do rejestrowania imion kobiet z najstarszego pokolenia, w okresie między 1826 a 1850 rokiem uwzględniono ich 107. Repertuar imion babek ochrzczonych dzieci obejmował 32 różne jednostki. Do imion, które notowano najliczniej, należały: *Marianna*, *Katarzyna*, a także *Anna*, *Józefa* oraz *Salomea*. Pozostałe miana noszone przez babki to między innymi: *Beata*, *Cecylia*, *Domicela*, *Elżbieta*, *Jadwiga*, czy *Zofia*.⁴⁷ Imiona te przez całe ćwierćwiecze wystąpiły zaledwie kilka razy, dodatkowo nie poświadczają ich bazy imion młodszych szlachcianek z tego okresu. Z kolei część onimów typu: *Agnieszka*, *Anna*, *Antonina*, *Józefa*, *Karolina*, *Marianna*, *Paulina*, *Rozalia*, *Stanisława*, *Teodozja* oraz *Wilhelmina* zaistniała w imiennikach trzech pokoleń kobiet. Świadczy to niewątpliwie o ciągłości funkcjonowania niektórych mian, a także pewnym utrwalonym wśród szlachty zwyczaju imienniczym⁴⁷.

Lata 1851-1875

W trzecim dwudziestopięcioleciu do metryk wpisanych zostało 179 babek – najwięcej ze wszystkich czterech okresów. Stworzony na podstawie zapisów metrykalnych korpus imion, liczący 45 różnych jednostek, nie zmienił się znacząco od ostatniego ćwierćwiecza. Wciąż do najpowszechniejszych należało miano *Marianna*, częstymi były także onimy: *Józefa*, *Franciszka* oraz *Teofila*. Jako nowe należy wymienić z kolei imiona: *Adelajda*, *Apolonia*, *Balbina*, *Franciszka Ksawera*, *Fryderyka*, *Kornelia*, *Łucja*, *Urszula* oraz *Regina*. Zbiór imion należących do najstarszych szlachcianek w większości mieści w sobie miana omówione w dwóch młodszych pokoleniach. Zdecydowanie bliższy jest on jednak imiennikowi matek. Onimów zgodnych dla trzech

⁴⁶Zapisy dotyczące babek pojawiały się obok informacji dotyczących rodziców chrzczonych dzieci. Wówczas po imieniu matki oraz ojca dziecka, którym dzielono sakramentu chrztu, dodawano imiona, nazwiska oraz pochodzenie babek.

⁴⁷Wiele ze wskazanych imion służyło do identyfikacji kobiet pochodzenia szlacheckiego także w innych regionach Polski (zob. Bystroń 1938; Szulowska 1992; Górny 1995: 53-67; Mytnik 2012: 306-315; Romaniak, Kiper 2016: 235-274; Mytnik 2017).

generacji nie odnotowano wiele. Wśród wszystkich kobiet wystąpiły imiona: *Anna, Apolonia, Helena, Jadwiga, Justyna, Maria, Marianna, Wiktoria, Wilhelmina* oraz *Zofia*.

Lata 1876-1900

W księgach narodzin z ostatniego okresu zamieszczonych zostało 96 wpisów odnoszących się do pokolenia babek. Zasób imion tworzyły 33 różne imiona, spośród których przeważały *Marianna*, a także *Józefa* oraz *Apolonia*. Mianami wówczas dominującymi w większości były te, które wskazano jako najpopularniejsze w minionym dwudziestopięcioleciu – wyjątek stanowi imię *Apolonia*, którego powszechność zwiększyła się w stosunku do minionych lat. Wśród onimów noszonych przez kobiety z najstarszego pokolenia znalazło się dodatkowo kilka innowacji imienniczych, jak: *Brygida, Honorata, Laurencja, Martyna, Matylda, Natalia, Rudolfinia* oraz *Waleria*. Miana te określić należy jako rzadkie, niektóre również jako niepowtarzalne i oryginalne. Podkreślenia wymaga także kwestia dotycząca zbieżności imion występujących w zbiorze imion babek oraz dwóch młodszych pokoleń kobiet. Tak jak w ubiegłych ćwierćwieczach znacznie więcej tych samych imion odnotowano w imiennikach babek oraz matek, gdzie spośród wielu powtarzały się: *Agata, Elżbieta, Karolina, Ludwika* czy *Tekla*. Imion użytych do nominacji szlachcianek z najstarszego oraz najmłodszego pokolenia było przy tym znacznie mniej – miana noszone wyłącznie przez babki oraz dziewczynki to: *Natalia, Rudolfinia* oraz *Stefania*. Podobnie jest zresztą w przypadku onimów zgodnych dla wszystkich trzech generacji. Trwałą powszechność wykazały wyłącznie imiona: *Anna, Antonina, Helena, Józefa, Julia, Małgorzata, Marianna* oraz *Zofia*.

ZESTAWIENIE IMION POKOLENIA BABEK

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.			Marianna	13	Marianna	24	Marianna	11
2.			Katarzyna	12	Józefa	16	Józefa	8
3.			Anna	9	Franciszka	12	Apolonia	7
4.			Józefa	9	Teofila	12	Julia	6
5.			Salomea	9	Anna	9	Karolina	6
6.			Elżbieta	4	Teresa	9	Maria	5
7.			Franciszka	4	Apolonia	8	Rozalia	5
8.			Krystyna	4	Salomea	8	Ludwika	4
9.			Róża	4	Katarzyna	7	Zofia	4
10.			Tekla	4	Magdalena	6	Agata	3
11.			Agnieszka	3	Karolina	5	Aniela	3
12.			Karolina	3	Rozalia	5	Antonina	3

13.			Wilhelmina	3	Barbara	4	Katarzyna	3
14.			Zofia	3	Elżbieta	4	Konstancja	3
15.			Aniela	2	Małgorzata	4	Laurencja	3
16.			Antonina	2	Tekla	4	Anna	2
17.			Joanna	2	Jadwiga	3	Elżbieta	2
18.			Justyna	2	Ludwika	3	Rudolfina	2
19.			Wiktoria	2	Paulina	3	Wiktoria	2
20.			Barbara	1	Agnieszka	2	Brygida	1
21.			Beata	1	Antonina	2	Helena	1
22.			Cecylia	1	Helena	2	Honorata	1
23.			Domicela	1	Krystyna	2	Magdalena	1
24.			Helena	1	Kunegunda	2	Małgorzata	1
25.			Jadwiga	1	Martyna	2	Martyna	1
26.			Julianna	1	Wiktoria	2	Matylda	1
27.			Kunegunda	1	Adelajda	1	Natalia	1
28.			Magdalena	1	Aniela	1	Paulina	1
29.			Małgorzata	1	Balbina	1	Salomea	1
30.			Maria	1	Domicela	1	Stefania	1
31.			Paulina	1	Franciszka Ksawera	1	Tekla	1
32.			Rozalia	1	Fryderyka	1	Waleria	1
33.					Julia	1	Wilhelmina	1
34.					Julianna	1		
35.					Justyna	1		
36.					Konstancja	1		
37.					Kornelia	1		
38.					Ksawera	1		
39.					Łucja	1		
40.					Marcjanna	1		
41.					Maria	1		
42.					Regina	1		
43.					Urszula	1		
44.					Wilhelmina	1		
45.					Zofia	1		

Przedstawicielki najstarszego pokolenia szlachty w okresie od 1826 do 1900 roku nosiły 58 różnych imion. Niezmiennie przez cały wiek najpopularniejszym mianem wśród babek pozostawała *Marianna*. Większą częstotliwość użycia wykazywały także imiona: *Józefa* i *Katarzyna*. Katalog imion, choć u podstawy zawierający szereg jednostek powszechnych, na przykład: *Antonina*, *Elżbieta*, *Rozalia*, uwzględnia ponadto onimy wówczas unikatowe, jak: *Beata*, *Fryderyka* czy *Kornelia*. Jednostki te, prawdopodobnie zbyt wyszukane dla członków niższych klas społecznych, wśród szlachty stanowiły świadectwo mody i nowatorstwa.

III.2. Imiona męskie

W analizowanych XIX-wiecznych metrykach chrztów poświadczonych zostało 1 826 rejestrów wskazujących na mężczyzn pochodzenia szlacheckiego. W aktach uwzględniono 236 ochrzczonych chłopców, 1 170 ojców biologicznych, ojców chrzestnych oraz 420 dziadków.

III.2.1. Pokolenie dzieci

Lata 1801-1825

Wedle badanych dokumentów w pierwszym okresie ochrzczonych zostało 112 chłopców. Repertuar imion męskich zawierał w tym okresie 55 różnych jednostek. Potomkowie szlachty najczęściej nazywani byli imionami: *Józef*, *Jan*, a także *Andrzej*, *Antoni*, *Ernest* oraz *Karol*. Kilkakrotnie wybierano do nominacji także między innymi imiona: *Jakub*, *Kacper*, *Michał* czy *Adam*. Wszystkie wskazane miana pochodzą z kanonu imion chrześcijańskich, co ponownie może potwierdzać istotę kultu religijnego w tym środowisku. Podobnie zresztą jest w przypadku imion, obok których zawarto dodatkowy człon pozwalający określić, której z ważnych dla Kościoła postaci oddano pod opiekę nowo narodzone dziecko. Jak wynika z metryk, byli to nie tylko święci ogólnonarodowi, jak: *Jan Chrzciel*, *Jan Kanty*, *Jan Nepomucen*, *Franciszek Ksawery* czy *Franciszek z Paoli*, ale i święci czczeni regionalnie. Jeden z chłopców oddany został bowiem pod wstawiennictwo, wywodzącego się z lokalnej miejscowości, św. *Szymona z Lipnicy*.

Lata 1826-1850

Rejestr ochrzczonych w kolejnym ćwierćwieczu był znacznie uboższy – do ksiąg wpisanych zostało zaledwie 40 chłopców. Mimo tak małej liczby odnotowanych chrztów z akt metrykalnych omawianego dwudziestopięciolecia wyekscerpowano aż 30 różnych imion. Chłopcom nadano imiona: *Jan*, a także *Adam*, *Konstanty*, *Michał*, *Mieczysław*, *Walenty* oraz *Władysław*. Dwukrotnie wybrano do nominacji także typowo

arystokratyczne miano *Alfred* (Wernichowska 1993: 28)⁴⁸. W omawianym okresie ponownie pojawiły się również imiona dwuelementowe. Otrzymali je *Franciszek Borgiasz* Wasilewski (T/IV) oraz *Franciszek Ksawery* Nadrowski (Ż/VIII/Ż/4 1848), ochrzczeni kolejno w parafii Trzciana oraz Żegocina. O ile jednak jeden z onimów zależny był od kalendarza, tak o doborze drugiego zdecydować musiały inne czynniki – chłopiec imieniem *Franciszek Ksawery* urodził się oraz został ochrzczony w lipcu, podczas gdy wspomnienie tego świętego przypada na grudzień.

Lata 1851-1875

W pierwszych dziesięcioleciach drugiej połowy wieku liczba ochrzczonych wzrosła. Na podstawie analizowanych metryk dowiadujemy się, iż sakrament chrztu przyjęło wówczas 57 chłopców, nadano im natomiast 34 różne imiona. Omawiane ćwierćwiecze tym razem reprezentują miana o rodowodzie słowiańskim⁴⁹ – *Stanisław*, *Mieczysław* oraz *Władysław* – w minionych okresach występujące sporadycznie. Zważywszy jednak, że onimy te wybierane były najczęściej zgodnie z metodą kalendarzową – wyjątek stanowi, niepoświadczony w kalendarzu liturgicznym oraz źródłach hagiograficznych, imię *Mieczysław* – nie można tu raczej mówić o nagłym zwrocie w kierunku imion staropolskich. Tak jak w pierwszej połowie XIX wieku widoczna jest ponadto stała tendencja sięgania po imiona nowe. Od początku trzeciego dwudziestopięciolecia zaczęto używać do nominacji nierejestrowane wcześniej miana: *Emanuel*, *Filemon*⁵⁰, *Ludmił* oraz *Rajmund*. Jeden z chłopców otrzymał ponadto na chrzcie bardzo rzadki i nietypowy onim *Gwido*⁵¹ – wybrano go dla syna właścicieli ziemskich Hipolita Milewskiego oraz Amelii Kwiatkiewicz (Ż/VIII/Ż/5 1872).

⁴⁸Zdaniem badaczki było to kolejne miano, które weszło do użytku w kręgach szlacheckich za sprawą literatury. Józef Bubak za przyczynę podaje z kolei wpływ mody angielskiej (Bubak 1993: 35).

⁴⁹W drugiej połowie XIX wieku wzrosła częstotliwość nadań imion staropolskich (tendencja ta zaobserwowana została w tym samym czasie również na terenie Wielkopolski, zob. Walkowiak 2012: 130) i choć dotyczyło to każdego stanu społecznego, miana słowiańskie najliczniej zasilały korpusy imion należących nie do szlachty, lecz chłopów. Przeciwnie było na przykład w Łodzi, gdzie staropolskie imiennictwo dominowało właśnie wśród wyższych sfer (zob. Zarębski 2016: 91-106).

⁵⁰*Wielka księga imion* podaje ten onim w formie *Filomen* (zob. Marinković 2004: 299).

⁵¹Niektóre z opracowań podają także formę *Gwidon* (zob. Bystron 1938: 195; Urbański 1952: 102; Bubak 1993: 127; Grzenia 2006: 139).

Lata 1876-1900

W dokumentach z ostatniego dwudziestopięciolecia odnaleźć można zaledwie 27 wpisów poświadczających chrzest męskich potomków szlachty. Istotne jest to, że, podobnie jak w przypadku okresu drugiego, w repertuarze tym trudno jest wskazać imiona, które można by określić jako najpopularniejsze. Spośród 19 różnych mian wymienić należy: *Antoniego, Henryka, Jana*, a także *Juliusza* oraz *Stanisława*. Cały zbiór tworzą również w większości imiona typowe, znane oraz używane już w latach wcześniejszych. Dążenie przez społeczność szlachecką do oryginalności wydaje się być więc w tym okresie najmniejsze. Do imion innowacyjnych zaliczyć można wyłącznie onimy: *Błażej, Laurenty*, a także dwuczłonową jednostkę imienniczą *Karol Boromeusz*.

ZESTAWIENIE IMION POKOLENIA CHŁOPCÓW

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Józef	12	Jan	3	Stanisław	8	Antoni	5
2.	Jan	10	Adam	2	Mieczysław	4	Henryk	2
3.	Andrzej	4	Alfred	2	Władysław	3	Jan	2
4.	Antoni	4	Konstanty	2	Adam	2	Juliusz	2
5.	Ernest	4	Leon	2	Henryk	2	Stanisław	2
6.	Karol	4	Michał	2	Józef	2	Błażej	1
7.	Edward	3	Mieczysław	2	Juliusz	2	Bolesław	1
8.	Franciszek Ksawery	3	Walenty	2	Kazimierz	2	Karol	1
9.	Ignacy	3	Władysław	2	Marian	2	Karol Boromeusz	1
10.	Jakub	3	Anastazy	1	Rajmund	2	Laurenty	1
11.	Kacper	3	Bolesław	1	Roman	2	Leon	1
12.	Michał	3	Egidiusz	1	Stefan	2	Ludwik	1
13.	Stanisław	3	Franciszek Borgiasz	1	Wiktor	2	Piotr	1
14.	Wincenty	3	Franciszek Ksawery	1	Zygmunt	2	Szymon	1
15.	Adam	2	Izydor	1	Adolf	1	Tadeusz	1
16.	Ferdynand	2	Józef	1	Aleksander	1	Teofil	1
17.	Franciszek	2	Juliusz	1	Antoni	1	Tomasz	1
18.	Jan Chrzyciel	2	Karol	1	Edmund	1	Władysław	1
19.	Jan Kanty	2	Leopold	1	Edward	1	Zygmunt	1
20.	Ludwik	2	Marcel	1	Emanuel	1		
21.	Mikołaj	2	Piotr	1	Filemon	1		
22.	Teodor	2	Stanisław	1	Franciszek	1		
23.	Wojciech	2	Stefan	1	Gwido	1		
24.	Adolf	1	Sylwester	1	Hiacynt	1		
25.	Aleksander	1	Tadeusz	1	Ignacy	1		
26.	Alfons	1	Teofil	1	Jan	1		
27.	Daniel	1	Tomasz	1	Karol	1		
28.	Edmund	1	Wit	1	Ludmił	1		
29.	Felicjan	1	Włodzimierz	1	Ludwik	1		
30.	Ferdynand	1	Zygmunt	1	Michał	1		

31.	Florian	1			Teodor	1		
32.	Fortunat	1			Wilhelm	1		
33.	Franciszek z Paoli	1			Witold	1		
34.	Gustaw	1			Zdzisław	1		
35.	Henryk	1						
36.	Izydor	1						
37.	Jan Nepomucen	1						
38.	Juliusz	1						
39.	Kajetan	1						
40.	Konstanty	1						
41.	Leonard	1						
42.	Leopold	1						
43.	Maciej	1						
44.	Maksymilian	1						
45.	Marcin	1						
46.	Onufry	1						
47.	Romuald	1						
48.	Rudolf	1						
49.	Stefan	1						
50.	Szymon z Lipnicy	1						
51.	Tadeusz	1						
52.	Tomasz	1						
53.	Wacław	1						
54.	Walenty	1						
55.	Wergiliusz	1						

Przegląd zbiorów imion reprezentujących cztery dwudziestopięciolecia XIX wieku ukazał, że do nominacji chłopców pochodzenia szlacheckiego wykorzystano 86 mian. Jako że cały repertuar charakteryzuje dosyć duża różnorodność, stąd też trudno o wyznaczenie dominant imienniczych. Chłopcom bez wątpienia nadawano imiona niespopularyzowane, jak: *Adolf*, *Filemon*, *Gustaw*, *Gwido* czy *Wergiliusz*, nie wystrzegano się jednak przy tym mian o długiej tradycji typu: *Adam*, *Antoni*, *Błażej* lub *Michał*. Sięganie wciąż po te same imiona z pewnością nie było jednak standardem wśród szlachty. Przez całe stulecie powracały bowiem wyłącznie dwa imiona: *Jan* i *Stanisław*.

III.2.2. Pokolenie ojców

Lata 1801-1825

Zgodnie z zapisami metrykalnymi z początku wieku 331 mężczyzn figurowało w księgach jako ojcowie chrzczonych dzieci, ojcowie chrzestni oraz świadkowie chrztu. Powstały na podstawie wpisów katalog imion zawiera 58 różnych jednostek.

Do najczęstszych mian noszonych przez dorosłych mężczyzn należały: *Józef, Jan* oraz *Marcin*. W omawianym zbiorze wyróżniają się także onimy: *Gabriel* oraz *Rafał*. Imiona te odnoszą się do postaci archaniołów, którzy w kulturze europejskiej uchodzą za protektorów sierot oraz dzieci porzuconych. Przez wiele stuleci wskazane imiona nadawane więc były głównie bezimiennym chłopcom oddawanym do przytułków (Wernichowska 1993: 7). W całym repertuarze znamienne wydaje się być również to, że ponad połowę stanowią miana zbieżne z tymi, które nadawano wśród młodszej generacji. Spośród wielu, w obydwu pokoleniach, kontynuowano imiona: *Fortunat, Ernest, Ignacy, Jakub, Kajetan, Mikołaj, Onufry* czy *Wincenty*. W imienniku dzieci nie pojawiły się natomiast onimy: *Alojzy, Ambroży, Bazyli, Benedykt, Cyryl, Nikodem, Norbert* czy *Roch*. Wyłącznie w pokoleniu ojców wystąpiło także imię *Kanty*. Jest to miano o tyle ciekawe, że pierwotnie funkcjonowało jako przydomek hagionimiczny dwuczłonowego imienia *Jan Kanty*. Używanie tego onimu w niepełnym brzmieniu sprawiło, że utraciło ono dawne cechy przydomka, stając się jednocześnie niezależnym imieniem (Malec 1997: 181, 186)⁵². Co przy tym kluczowe, jak zauważa E. Rudnicka-Fira, sprowadzenie przydomków do funkcji samodzielnych imion w konsekwencji wpłynęło na cały zasób imiennictwa chrześcijańskiego, poszerzając go bowiem o miana nowe⁵³ (Rudnicka-Fira 2013: 26).

Lata 1826-1850

W drugim ćwierćwieczu w aktach zarejestrowano 167 mężczyzn. Na podstawie wpisów wyekscerpowano 53 różne imiona. Największą popularność osiągnął, rzadki w ubiegłym dwudziestopięcioleciu, onim *Wincenty*. Niejednokrotnie notowano także imiona *Jan* oraz *Franciszek*. Analizowany imiennik, mimo iż w znacznej części tożsamy z wyżej przedstawionym repertuarem, w kontekście całego XIX stulecia, wyróżnia największa różnorodność w doborze imion. Po raz pierwszy pojawiły się miana: *Emanuel, Erazm, Filemon, Daniel, Konrad, Leonard, Romuald* czy *Seweryn*. Za dosyć nietypowe, opisywane przez badaczy jako rzadkie i niestandardowe, mogą uchodzić także

⁵²Zob. także: Wolnicz-Pawłowska, Szulowska 1998; Breza 2014: 15-49.

⁵³Badaczka podaje jako przykład onimy: *Chryzostom, Kadłubek, Kanty, Ksawery* oraz *Nepomucen* (por. Rudnicka-Fira 2013: 220-227).

onimy *Klet*⁵⁴ oraz *Placyd*. Należały one do właścicieli ziemskich Kleta Dwernickiego (SW/IV 1838) oraz Placyda Zajsakowskiego (NW/III/O/1 1849). Obydwa imiona nadawano zapewne ze względu na świętych męczenników okresu starożytnego i średniowiecznego (Fros, Sowa 1975: 349; Bubak 1993: 255). Mianem wyjątkowym był również *Napoleon*, który według Andrzeja Sieradzkiego pojawił się w imiennikach Polaków w związku z osobą, a następnie kultem francuskiego cesarza Napoleona Bonaparte⁵⁵ (Sieradzki 2004: 213).

Przedstawione onimy wymagają szczególnej uwagi, również dlatego, że żaden z nich nie pojawił się wśród pierwszych imion najmłodszych członków społeczności szlacheckiej – nosili je więc tylko ojcowie. Cały repertuar imion dorosłych mężczyzn był zatem dosyć osobliwy. Wskazywałby na to również fakt, że większość mian noszonych przez ojców nie została użyta do nominacji synów – wśród tych z kolei, które powtarzały się w obydwu generacjach, wymienić można jedynie imiona: *Adam*, *Alfred*, *Franciszek*, *Ksawery*, *Jan*, *Józef*, *Karol*, *Konstanty*, *Leopold*, *Maciej*, *Marcin*, *Mateusz*, *Michał*, *Piotr*, *Stanisław*, *Tomasz*, *Walenty* oraz *Wincenty*.

Lata 1851-1875

Na kartach metrykalnych z dwudziestopięciolecia otwierającego drugą połowę XIX stulecia pojawiły się 229 zapisy dotyczące mężczyzn. Zwiększona liczba zewidencjonowanych osób nie wpłynęła jednak na poszerzenie męskiego imiennika – podobnie jak w ubiegłym ćwierćwieczu uwzględniał on 54 onimy. Najpopularniejszymi mianami w tym okresie pozostawały *Jan* oraz *Franciszek*. W rejestrach często pojawiało się także imię *Antoni*. Katalog imion noszonych przez mężczyzn pochodzenia szlacheckiego wzbogacały jednak onimy wcześniej nienadawane. Objasnienia wymaga przede wszystkim imię *Lubin* – miana tego nie rejestrują słowniki antroponimiczne, notuje je dopiero Edward Breza. Badacz sytuuje onim *Lubin* wśród imion pochodzących od nazw miejscowych, w tym przypadku wsi bądź miasta o tej samej nazwie (Breza 2014a: 55)⁵⁶. Pozostałe imiona nowe to: *Adolf*, *Augustyn*, *Cyprian*, *Eugeniusz*,

⁵⁴Henryk Fros oraz Franciszek Sowa uważali to imię za skróconą formę onimu *Anaklet* (zob. Fros, Sowa 1975: 349). W żadnym z tych wariantów nie notują go jednak inne słowniki onomastyczne.

⁵⁵Jest to imię, które wpisuje się w trwającą od czasów nowożytnych modę na imiona władców oraz bohaterów narodowych (Zielińska 2012: 167; Włodarski 2015: 350).

⁵⁶Imię *Lubin* pojawiło się wśród szlachty dwukrotnie w ciągu całego XIX wieku, jednostkowo zarejestrowano je także wśród mężczyzn pochodzenia chłopskiego.

Henryk, Hipolit, Juliusz, Leon, Maksymilian, Wiktor, Wilhelm, Władysław i Włodzimierz. Podobnie jak w dwóch poprzednich okresach również i w tym ćwierćwieczu imion, które pojawiły się po raz pierwszy, najczęściej nie powielano wśród młodszego pokolenia. Wybór imion, mogących uchodzić wówczas za osobliwe, ograniczał się zatem na ogół tylko do jednej generacji. Inaczej było z onimami znanymi, jak: *Antoni, Aleksander, Franciszek, Ignacy, Jan, Józef, Kazimierz, Michał, Teodor* bądź *Władysław*, noszonymi przez wszystkich mężczyzn.

Lata 1876-1900

Rejestry z ostatnich lat uwzględniają 443 mężczyzn oraz 49 różnych imion. Ojcowie najczęściej identyfikowali się mianami: *Jan, Józef* oraz *Szymon*. W rejestrach licznie powtarzały się także onimy: *Franciszek* czy *Antoni*. Co do kształtu repertuaru, zawiera on najmniej imion w stosunku do liczby nosicieli, same imiona natomiast należą głównie do znanych, używanych także w ubiegłych okresach. Ostatecznie zatem zbiór ten opisać należy jako dosyć ubogi oraz mało oryginalny. Jedynymi mianami, które go wyróżniają, są nierejestrowane dotychczas: *Bolesław, Edward, Klemens, Melchior, Sylwester, Zdzisław, Zygmunt*, a także, typowo rodowy onim, *Roman*, oraz dosyć nieprzeciętne *Saturnin*⁵⁷. Warto także podkreślić, że choć imiennik dorosłych mężczyzn w większości obejmuje imiona, które jak mogłoby się zdawać, ugruntowały się już w zwyczaju imienniczym szlachty, tylko niektóre z nich wykorzystywane były do nominacji młodszego pokolenia chłopców. Do onimów noszonych zarówno przez ojców, jak i synów należały jedynie: *Antoni, Błażej, Bolesław, Henryk, Jan, Juliusz, Karol, Leon, Ludwik, Piotr, Stanisław, Szymon, Teofil, Tomasz, Władysław, Zdzisław* oraz *Zygmunt*.

ZESTAWIENIE IMION POKOLENIA OJCÓW

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Józef	31	Wincenty	16	Jan	24	Jan	73
2.	Jan	27	Jan	14	Franciszek	17	Józef	48
3.	Marcin	21	Franciszek	13	Antoni	13	Szymon	43
4.	Antoni	20	Tomasz	10	Józef	12	Franciszek	38
5.	Franciszek	16	Antoni	9	Feliks	11	Antoni	34
6.	Jakub	14	Józef	9	Wojciech	11	Andrzej	19
7.	Michał	12	Piotr	6	Juliusz	8	Michał	15
8.	Florian	10	Jakub	5	Leon	8	Jakub	14

⁵⁷To rzadkie imię po raz pierwszy wystąpiło w Polsce w wieku XIX (zob. Kupis 1999: 261). Zdaniem M. Kresy, onim ten nie należał do katalogu imion utrwalonych w polskiej kulturze nazewniczej, stąd też mógł być wówczas odbierany jako stygmatyzujący (Kresa 2014: 137).

9.	Sebastian	10	Aleksander	4	Karol	7	Sebastian	14
10.	Tomasz	10	Andrzej	4	Aleksander	6	Tomasz	14
11.	Andrzej	9	Dominik	4	Leonard	6	Walenty	14
12.	Karol	9	Marcin	4	Maksymilian	6	Wojciech	14
13.	Piotr	9	Sebastian	4	Alojzy	5	Stanisław	10
14.	Aleksander	8	Stanisław	4	Ignacy	5	Wincenty	8
15.	Ignacy	8	Ferdynand	3	Kazimierz	5	Piotr	7
16.	Kazimierz	8	Ignacy	3	Leopold	5	Edward	6
17.	Stanisław	8	Karol	3	Michał	5	Henryk	6
18.	Ernest	7	Kazimierz	3	Stanisław	5	Ignacy	6
19.	Wojciech	7	Laurenty	3	Tomasz	5	Paweł	6
20.	Ambroży	6	Wojciech	3	Andrzej	4	Alojzy	5
21.	Mateusz	5	Adam	2	Cyprian	4	Karol	4
22.	Tadeusz	5	Bartłomiej	2	Jakub	4	Marcin	4
23.	Adam	4	Grzegorz	2	Julian	4	Julian	3
24.	Błażej	4	Jan Kanty	2	Walenty	4	Teofil	3
25.	Ludwik	4	Konstanty	2	Adolf	3	Aleksander	2
26.	Roch	4	Leopold	2	Gabriel	3	Błażej	2
27.	Walenty	4	Ludwik	2	Paweł	3	Bolesław	2
28.	Alojzy	3	Mikołaj	2	Wincenty	3	Kazimierz	2
29.	Maciej	3	Rudolf	2	Dominik	2	Leon	2
30.	Onufry	3	Teodor	2	Ernest	2	Melchior	2
31.	Szymon	3	Alfred	1	Ferdynand	2	Mikołaj	2
32.	Wincenty	3	Alojzy	1	Henryk	2	Roman	2
33.	Feliks	2	Daniel	1	Placyd	2	Stefan	2
34.	Kacper	2	Emanuel	1	Teodor	2	Wiktor	2
35.	Kajetan	2	Erazm	1	Włodzimierz	2	Adolf	1
36.	Kanty	2	Feliks	1	Augustyn	1	Bartłomiej	1
37.	Laurenty	2	Filemon	1	Benedykt	1	Feliks	1
38.	Łukasz	2	Franciszek Ksawery	1	Edmund	1	Juliusz	1
39.	Norbert	2	Fryderyk	1	Eugeniusz	1	Klemens	1
40.	Paweł	2	Julian	1	Hiacynt	1	Laurenty	1
41.	Rafał	2	Klet	1	Hipolit	1	Leopold	1
42.	Stefan	2	Konrad	1	Kacper	1	Ludwik	1
43.	Alfons	1	Leonard	1	Konstanty	1	Saturnin	1
44.	August	1	Maciej	1	Lubin	1	Sylwester	1
45.	Bartłomiej	1	Mateusz	1	Maciej	1	Wilhelm	1
46.	Bazyli	1	Michał	1	Marcin	1	Władysław	1
47.	Benedykt	1	Napoleon	1	Mateusz	1	Włodzimierz	1
48.	Cyryl	1	Placyd	1	Piotr	1	Zdzisław	1
49.	Edmund	1	Rafał	1	Seweryn	1	Zygmunt	1
50.	Felicjan	1	Romuald	1	Szymon	1		
51.	Fortunat	1	Seweryn	1	Tadeusz	1		
52.	Gabriel	1	Wacław	1	Wiktor	1		
53.	Grzegorz	1	Walenty	1	Wilhelm	1		
54.	Hiacynt	1			Władysław	1		
55.	Mikołaj	1						
56.	Nikodem	1						
57.	Stanisław Kostka	1						
58.	Teofil	1						

Na podstawie powyższych analiz należy stwierdzić, iż bazę imion dorosłych mężczyzn pochodzenia szlacheckiego budowały 104 jednostki. Można uznać ponadto, iż moda imiennicza w tej generacji, w zależności od okresu, ulegała cyklicznym

przemianom. Szczególne upodobanie zyskał onim *Jan* – jedyny, notowany przez cały XIX wiek w pierwszej trójce imion występujących najczęściej. Pewną, lecz tym razem zmienną wartość stanowiły w tym pokoleniu miana: *Antoni*, *Franciszek*, *Józef*. Nie wyszły z użycia ponadto konwencjonalne imiona, jak na przykład: *Ignacy*, *Kazimierz*, *Marcin*, *Piotr*, *Tomasz* czy *Walenty*. Z imion rzadkich w każdym okresie rejestrowany był z kolei wyłącznie onim *Aleksander*, co oznacza, że mało powszechne i oryginalne imiona nie utrwały się na tyle, by funkcjonować na przestrzeni kilkudziesięciu lat.

III.2.3. Pokolenie dziadków

Lata 1801-1825

W pierwszym dwudziestopięcioleciu XIX wieku do ksiąg wpisanych zostało 26 mężczyzn, których identyfikować należy jako dziadkowie ochrzczonych dzieci⁵⁸. W stosunku do liczby udzielonych wówczas sakramentów, liczba zarejestrowanych mężczyzn jest nieporównywalnie mniejsza – w okresie między 1801 a 1825 rokiem informacje dotyczące pochodzenia dziadków, ich imion oraz nazwisk, zawierane były bowiem w aktach bardzo wybiórczo. Wskazanie zasobu imienniczego z tego okresu, jak również tendencyjności w doborze mian, może mieć zatem jedynie charakter częściowy.

W bazie imion pokolenia dziadków znalazło się 14 mian. Najczęściej notowanymi były: *Jan*, *Kazimierz*, *Franciszek* oraz *Michał*. Reszta onimów z imiennika to: *Andrzej*, *Błażej*, *Mikołaj*, *Piotr*, *Stanisław*, *Stefan* oraz *Walenty*. Imiona te pojawiły się także w repertuarach dwóch młodszych pokoleń mężczyzn. W poniższym zasobie imion znalazły się także dwa: *Albert*⁵⁹ oraz *Joachim*, których przez całe XIX stulecie nie odnotowano wśród imion noszonych przez ojców oraz synów. Miana te zatem mogły wówczas uchodzić za dosyć przestarzałe.

⁵⁸Tak jak w przypadku babek informacje o dziadkach zawierane były po imionach rodziców chrzczonych dzieci.

⁵⁹Marek Górny uważał imię *Albert* za niepopularne (Górny 1990: 223). Potwierdzały to również analizowany materiał, w którym imię to zarejestrowane zostało zaledwie 126 razy. Poza jednym mężczyzną ze stanu szlacheckiego nosili go wyłącznie przedstawiciele chłopów.

Lata 1826-1850

W kolejnym okresie do akt metrykalnych wpisanych zostało 116 mężczyzn, co świadczy już o pewnej regularności w ewidencjonowaniu dziadków chrzczonych dzieci. Zanotowano 37 różnych imion, spośród których najczęściej rejestrowane były: *Józef*, *Jan* oraz *Franciszek*. Dziadkowie otrzymali także, nienotowane w minionym dwudziestopięcioleciu, miana: *Antoni*, *Grzegorz* oraz *Wincenty*. Przy nazwisku jednego z mężczyzn pojawiło się imię *Nepomucen*. Jak zostało wspomniane wcześniej, imię to używane było jako samodzielna jednostka imiennicza po wyodrębnieniu się z pojedynczego onimu *Jan Nepomucen* (Wolnicz-Pawłowska, Szulowska 1998: 25; Kupis 1999: 228). Rejestry dowodzą, że powyższe miano nigdy nie upowszechniło się wśród szlachty i, co należy nadmienić, nie był to odrębny przypadek. Do repertuarów nie przeniknęły chociażby imiona: *August*, *Kajetan* czy *Rufin*. Pozostałe onimy, jeżeli były powielane, to w dwóch najstarszych pokoleniach. Wspólnych dla wszystkich trzech generacji było jedynie pięć imion: *Adam*, *Józef*, *Karol*, *Michał* oraz *Piotr*.

Lata 1851-1875

W kolejnym ćwierćwieczu liczba figurujących w księgach mężczyzn wzrosła do 177. Powstały na podstawie wpisów zbiór imion nie zwiększył się jednak znacząco, nie wykazywał także wyraźnych swoistych cech. Zawierał on bowiem zaledwie 39 różnych jednostek, z czego przeważająca część odnotowana została także w ostatnim okresie. Tak jak w zeszłym dwudziestopięcioleciu do imion najpopularniejszych należały *Józef* oraz *Jan*. Wzrosła także powszechność imienia *Antoni*. Pomimo dużej zbieżności co do funkcjonujących w najstarszych pokoleniach imion, w poniższym zasobie nie zabrakło także onimów typowych wyłącznie dla tego okresu. Można tu wymienić takie miana, jak: *Aleksander*, *Emanuel*, *Emil*, *Feliks*, *Marceli* oraz *Onufry*. Pewne podobieństwa ukazują się również po konfrontacji baz imion trzech różnych grup pokoleniowych. Chociaż powszechność mian zazwyczaj jest różna – większe zbieżności w tej kwestii ponownie wykazuje imiennik ojców – repertuar imion najstarszych mężczyzn tożsamy jest częściowo z każdym z dwóch zbiorów. Zauważa się ponadto, że tych samych imion noszonych przez chłopców, a także ich ojców oraz dziadków, nie było wiele. Onimy, które wykazały trwałą tradycję, to: *Antoni*, *Franciszek*, *Ignacy*, *Jan*, *Józef*, *Karol* oraz *Kazimierz*. W każdej generacji zaobserwować można jednocześnie zwrot w kierunku

imion staropolskich, które w latach 1851-1875 zdecydowanie zwiększyły swoją popularność.

Lata 1876-1900

W ostatnim przedziale czasowym do metryk wpisanych zostało 101 najstarszych mężczyzn. Zasób imion z tego ćwierćwiecza zawierał 37 różnych imionów. Dziadkowie najczęściej nominowani byli mianami: *Józef, Jan, Antoni* oraz *Tomasz*. Repertuar imion z ostatnich dziesięcioleci omawianego wieku stanowi odzwierciedlenie poprzednich imienników, gdzie, poza nienotowanymi wcześniej mianami: *Adolf, Erazm, Felicjan, Ferdynand, Juliusz, Samuel, Seweryn* oraz *Władysław*, cyklicznie, przez cały XIX wiek, występowały imiona: *Andrzej, Franciszek, Jakub, Jan, Kazimierz, Mikołaj, Stanisław* oraz *Walenty*. Duża część spośród wskazanych jednostek imienniczych odnotowana została także w dwóch młodszych pokoleniach. Można uznać zatem, że imiona te przez dłuższy czas stanowiły wśród szlachty, zamieszkującej badany region, pewien zwyczaj imienniczy⁶⁰.

ZESTAWIENIE IMION POKOLENIA DZIADKÓW

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Jan	5	Józef	13	Józef	26	Józef	14
2.	Kazimierz	4	Jan	10	Jan	25	Jan	10
3.	Franciszek	3	Franciszek	9	Antoni	16	Antoni	7
4.	Michał	3	Antoni	8	Wojciech	11	Tomasz	7
5.	Jakub	2	Grzegorz	7	Stanisław	10	Kazimierz	6
6.	Albert	1	Wincenty	7	Tomasz	8	Marcin	5
7.	Andrzej	1	Ignacy	6	Emil	5	Andrzej	4
8.	Błażej	1	Wojciech	6	Jakub	5	Franciszek	4
9.	Joachim	1	Tomasz	4	Jan Kanty	5	Mikołaj	4
10.	Mikołaj	1	Jakub	3	Michał	5	Onufry	4
11.	Piotr	1	Michał	3	Andrzej	4	Felicjan	2
12.	Stanisław	1	Stanisław	3	Franciszek	4	Karol	2
13.	Stefan	1	Walenty	3	Gabriel	4	Maciej	2
14.	Walenty	1	Andrzej	2	Ignacy	4	Paweł	2
15.			August	2	Kazimierz	4	Seweryn	2
16.			Kazimierz	2	Zygmunt	4	Stanisław	2
17.			Krystian	2	Leopold	3	Szymon	2
18.			Laurenty	2	Ludwik	3	Walenty	2
19.			Leonard	2	Marcel	3	Wincenty	2
20.			Maciej	2	Marcin	3	Adam	1
21.			Marcin	2	Kajetan	2	Adolf	1

⁶⁰Imiona te wymieniają także m.in.: Karpluk 1957: 179-187; Klisiewicz 1989: 77-82; Szulowska 1992; Górny 1995: 53-67; Romaniak, Kiper 2016: 235-274; Mordań 2017: 247-267; Mytnik 2017; Złotkowski 2018: 273-284.

22.			Piotr	2	Laurenty	2	Alojzy	1
23.			Sebastian	2	Maciej	2	Erazm	1
24.			Adam	1	Paweł	2	Fabian	1
25.			Alojzy	1	Szymon	2	Ferdynand	1
26.			Bartłomiej	1	Teofil	2	Gabriel	1
27.			Gabriel	1	Adam	1	Henryk	1
28.			Henryk	1	Aleksander	1	Ignacy	1
29.			Jan Kanty	1	Emanuel	1	Jakub	1
30.			Kajetan	1	Fabian	1	Juliusz	1
31.			Karol	1	Feliks	1	Leopold	1
32.			Mateusz	1	Franciszek Ksawery	1	Ludwik	1
33.			Mikołaj	1	Karol	1	Samuel	1
34.			Nepomucen	1	Marceli	1	Sebastian	1
35.			Roch	1	Onufry	1	Wacław	1
36.			Rufin	1	Roch	1	Władysław	1
37.			Wacław	1	Sebastian	1	Wojciech	1
38.					Walenty	1		
39.					Wincenty	1		

Z przedstawionej tabeli wynika, że komplet imion należących w XIX wieku do mężczyzn z pokolenia dziadków liczył 64 jednostki. W ciągu stu lat nie zmniejszała się popularność imion chrześcijańskich: *Józef* czy *Jan* – onimy te bezwzględnie odnotowywane były najczęściej. W omawianym korpusie imienniczym, mimo że pojawiały się miana nieszablonowe, jak wymieniane wyżej: *Norbert*, *Placyd*, *Roch*, *Seweryn* bądź *Saturnin*, nie dominowały one nad imionami zwyczajowymi. Od początku XIX stulecia aż do jego końca stałą żywotność wykazywały onimy: *Andrzej*, *Franciszek*, *Kazimierz* oraz *Stanisław*.

ROZDZIAŁ IV

IMIONA MIESZCZAN

Mieszczanie stanowili drugą pod względem wielkości społeczność, która w wieku XIX osiedlała badany region. W analizowanych metrykach zarejestrowanych zostało 17 770 osób tego pochodzenia, czyli niespełna 5% wszystkich mieszkańców.

IV.1. Imiona żeńskie

W wybranych księgach urodzeń dekanatów Bochnia oraz Brzesko zawarte zostały 8 924 wpisy wskazujące na kobiety pochodzenia mieszczańskiego. Rejestry uwzględniają 1 008 ochrzczonych dziewczynek, 5 526 matek biologicznych, matek chrzestnych oraz świadków chrztu, a także 2 390 babek.

IV.1.1. Pokolenie dzieci

Lata 1801-1825

Na kartach metryk z pierwszego dwudziestopięciolecia XIX wieku pojawiły się wpisy dotyczące 317 dziewczynek. Repertuar imion żeńskich liczył wówczas 45 różnych jednostek. Mieszczanki najczęściej otrzymywały na chrzcie standardowe wówczas imiona: *Marianna*, *Katarzyna*, a także związane, jak twierdzi Jan Bystron, z kultem maryjnym, *Anna*⁶¹. Zdarzało się również, że wśród rejestrów pojawiły się osobliwe miana typu: *Adelajda*, *Albertyna* czy *Felicjana*. Jedną z dziewczynek ochrzczono ponadto niespotykanym i oryginalnym imieniem *Prakseda*⁶². Zdaniem J. S. Bystronia, onim ten poznany został dopiero w pierwszej połowie XIX stulecia za sprawą świętej Praksedy Rzymianki (Bystron 1938: 299). Wyboru tego miana nie należy jednak łączyć z dniem, w którym owa postać czczona jest przez Kościół katolicki – wspomnienie świętej

⁶¹Zgodnie z Biblią imię *Anna* nosiła matka Najświętszej Marii Panny (zob. Bystron 1938: 117-118).

⁶²Nadali je swojej córce, zamieszkujący Nowy Wiśnicz, Grzegorz Kamiński oraz Kunegunda Tucholska (NW/I/NW/1 1825).

przypada na dzień 21 lipca (Mikołajczyk 1993: 323) – gdyż dziecko zostało ochrzczone 27 września. Nie uzasadnia go także ogólna gloryfikacja świętej, gdyż nigdy później imię to nie posłużyło do nominacji żadnej z dziewczynek. Co więcej, choć w przypadku mieszczanek było to rzadką praktyką, dziewczynkom nadawano także imiona wskazujące, która święta została wybrana ich patronką. W metrykach odnajdziemy zatem kilka informacji o chrzcie *Katarzyny Sieneńskiej* czy *Franciszki Rzymianki*.

Lata 1826-1850

W drugim ćwierćwieczu liczba ochrzczonych była o ponad połowę mniejsza. Zgodnie z metrykami chrztu udzielono 151 dziewczynkom. Zmniejszyła się również baza imion, która tym razem objęła 29 mian. Do najliczniejszych wciąż należały *Marianna* oraz *Anna*. Często wybierano także onim *Franciszka*. W zbiorze imion najmłodszego pokolenia mieszczanek znalazły się ponadto modne, jak wskazuje B. Wernichowska, wśród tej klasy społecznej imiona *Aniela*⁶³ oraz *Emilia* (Wernichowska 2009: 32, 94). Możliwe, że były to imiona inspirowane literaturą, gdyż na pierwszą połowę wieku przypadają premiery dzieł, w których główne bohaterki noszą owe miana⁶⁴. Zasadne może być również to, że drogą naśladownictwa przejęte zostały one z imienników wyższych klas społecznych. Zarówno imiona *Aniela*, jak i *Emilia* występowały w badanym regionie wśród imion szlachty. Interesującym w kontekście całego zasobu wydaje się być także onim *Agnieszka*. Mimo że imię to określa się jako typowo ludowe⁶⁵, pojawiało się ono niemal przez cały XIX wiek. Co równie warte uwagi, wszystkie kobiety, które były nosicielkami tego imienia, należały do parafii Nowy Wiśnicz. Wyboru owego imienia nie uzasadnia jednak lokalny kult świętej. Na ogół nie tłumaczą go także patronat świętej Agnieszki czy nawet względy rodzinne.

⁶³Zupełnie inaczej onim ten charakteryzuje Piotr Rachwał. Zdaniem badacza, imię *Aniela* największą popularnością cieszyło się w XIX wieku zwłaszcza wśród chłopów (Rachwał 2010: 269). Odnosząc te informacje do badanego materiału, można stwierdzić, że w żadnej klasie społecznej nie było to imię modne. Nieznacznie częściej od chłopów otrzymywały go jednak mieszcanki.

⁶⁴W roku 1827 miała premierę powieść Elżbiety Jarczewskiej „Zofia i Emilia”. Kilka lat później wydane zostały także „Śluby Panieńskie” Aleksandra Fredry oraz „Beniowski” Juliusza Słowackiego (Bubak 1993: 41, 95).

⁶⁵Zob. m. in.: Zaręba 1957a: 129-178; Wernichowska 2009; Kobylińska 2011: 139-168; Adamiak 2013: 140-179; Oronowicz-Kida 2018: 57-71.

Lata 1851-1875

W okresie kolejnym do ksiąg wpisano 362 dziewczynki. Katalog imion zawierał 49 różnych jednostek imienniczych. Obok standardowych onimów typu: *Marianna*, *Anna*, *Józefa* czy *Katarzyna*, urodzonym w tym przedziale czasowym mieszczenkom nadawano także imiona zasadniczo mniej spopularyzowane, jak: *Albina*, *Hermína*, *Marcela*, *Nimfa*, *Waleria* czy *Zenona*. Każde z tych mian zaistniało wówczas w najmłodszym pokoleniu po raz pierwszy. Nową a jednocześnie oryginalną jednostką imienniczą była także *Sydonia*, która w całym badanym materiale źródłowym wystąpiła jeden raz. Jak wynika z analizy ksiąg metrykalnych, owe imię wybrano dla dziewczynki z nieprawego łoża⁶⁶. Zapewne to właśnie stanowiło powód, dla którego później go unikano.

Lata 1876-1900

W aktach z ostatniego dwudziestopięciolecia zawartych zostało 178 wpisów dotyczących dziewczynek. Korpus imion składał się z 40 onimów. Tak jak w poprzednich okresach również i w tym *Marianna* pozostawała imieniem, które powtarzało się w metrykach najczęściej. Wielokrotnie w dokumentach powielaly się także miana: *Antonina*, *Katarzyna* oraz *Anna*. Niewątpliwie mieszczenie, wybierając imiona dla swoich córek, skłaniali się ku mianom dobrze znanym, od wieków ugruntowanych w polskiej kulturze nazewniczej. Bywało również i tak, że sięgali oni po jednostki nowe, do których w omawianym ćwierćwieczu należały: *Honorata*, *Ludwina*, *Róża* oraz *Stefania*. Pewną praktykę stanowił ponadto dobór imion o cechach literackich. Idzie tu o onimy: *Aleksandra*, *Aniela* czy *Julia*, poznanych prawdopodobnie dzięki dziełom Henryka Sienkiewicza, Juliusza Słowackiego, Aleksandra Fredry czy Williama Szekspira.

ZESTAWIENIE IMION POKOLENIA DZIEWCZYNEK

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Marianna	71	Marianna	36	Marianna	80	Marianna	39
2.	Katarzyna	33	Anna	19	Anna	68	Antonina	13
3.	Anna	32	Franciszka	14	Józefa	24	Katarzyna	13
4.	Franciszka	16	Józefa	10	Antonina	19	Anna	12
5.	Teresa	15	Katarzyna	9	Katarzyna	19	Maria	11
6.	Wiktoria	15	Julianna	7	Franciszka	13	Karolina	8
7.	Agnieszka	13	Teresa	7	Wiktoria	12	Helena	7

⁶⁶Zob. Rozdział *Imiona dzieci nieślubnych*.

8.	Józefa	13	Magdalena	6	Julianna	11	Julianna	7
9.	Magdalena	12	Wiktoria	5	Magdalena	9	Franciszka	6
10.	Tekla	10	Agnieszka	4	Karolina	8	Teresa	6
11.	Rozalia	9	Aniela	4	Paulina	8	Józefa	5
12.	Agata	7	Antonina	3	Anastazja	7	Stanisława	5
13.	Małgorzata	7	Emilia	3	Aniela	7	Zofia	5
14.	Barbara	6	Katarzyna Sienieńska	3	Agnieszka	6	Małgorzata	4
15.	Julianna	6	Tekla	3	Emilia	6	Aniela	3
16.	Salomea	6	Anastazja	2	Teresa	6	Emilia	3
17.	Zofia	4	Elżbieta	2	Helena	5	Rozalia	3
18.	Elżbieta	3	Ludwika	2	Joanna	5	Anastazja	2
19.	Karolina	3	Teofila	2	Agata	4	Joanna	2
20.	Katarzyna Sienieńska	3	Barbara	1	Balbina	3	Julia	2
21.	Kunegunda	3	Bronisława	1	Eleonora	3	Ludwika	2
22.	Balbina	2	Helena	1	Małgorzata	3	Wiktoria	2
23.	Dorota	2	Joanna	1	Apolonia	2	Albina	1
24.	Ewa	2	Justyna	1	Barbara	2	Aleksandra	1
25.	Ludwika	2	Małgorzata	1	Bronisława	2	Balbina	1
26.	Petronela	2	Paulina	1	Dorota	2	Bronisława	1
27.	Regina	2	Regina	1	Gertruda	2	Ewa	1
28.	Adelajda	1	Rozalia	1	Rozalia	2	Honorata	1
29.	Albertyna	1	Salomea	1	Stanisława	2	Jadwiga	1
30.	Amelia	1			Teofila	2	Kunegunda	1
31.	Antonina	1			Waleria	2	Ludwina	1
32.	Apolonia	1			Albina	1	Marcela	1
33.	Emilia	1			Alojza	1	Nimfa	1
34.	Felicjana	1			Amelia	1	Paulina	1
35.	Franciszka Rzymianka	1			Elżbieta	1	Pelagia	1
36.	Helena	1			Henryka	1	Róża	1
37.	Jadwiga	1			Hermiona	1	Stefania	1
38.	Joanna	1			Kunegunda	1	Tekla	1
39.	Konstancja	1			Ludwika	1	Teofila	1
40.	Krystyna	1			Marcela	1	Waleria	1
41.	Ksawera	1			Matylda	1		
42.	Maria	1			Nimfa	1		
43.	Prakseda	1			Salomea	1		
44.	Urszula	1			Sydonia	1		
45.	Wilhelmina	1			Tekla	1		
46.					Teodozja	1		
47.					Władysława	1		
48.					Zenona	1		
49.					Zofia	1		

W XIX-wiecznym repertuarze imienniczym dziewczynek pochodzenia mieszczańskiego zaistniały 73 imiona. Dominującym mianem była *Marianna*, za modne imię bez wątpienia uchodziła wówczas także *Anna*. Dobór mian dla najmłodszych przedstawicielek mieszczaństwa z badanego regionu, poza kilkoma wyjątkami, koncentrował się wokół onimów, którym w polskiej tradycji nazewniczej przypisuje się status powszechnych. Waler kulturowy imion zdawał się wówczas przeważać nad ich wartością nowatorską, stąd też imiona: *Antonina*, *Helena*, *Julianna*, *Małgorzata*, *Rozalia*,

Teresa czy *Wiktoria* wybierane były przez cały wiek, podczas gdy onimy: *Albina*, *Hermina*, *Marcela* czy *Nimfa* występowały incydentalnie.

IV.1.2. Pokolenie matek

Lata 1801-1825

Według rejestrów z pierwszego dwudziestopięciolecia XIX wieku w księgach metrykalnych uwzględniono informacje o 1 923 kobietach, które uznać należy za matki biologiczne, matki chrzestne oraz świadków chrztu. Z akt wynotowano 63 różne miana. Biorąc pod uwagę liczbę dorosłych mieszczanek, repertuar ten był więc raczej niewielki. Wśród trzech najpopularniejszych imion znalazły się: *Katarzyna*, *Marianna* oraz *Anna*. Wielokrotnie powtarzały się także między innymi onimy: *Tekla*, *Franciszka*, *Teresa* czy *Agnieszka*. Każdy z nich wykorzystywany był również do nominacji najmłodszych mieszczanek. Można więc sądzić, że ich wybór stanowił na przestrzeni lat stałą praktykę⁶⁷. Przeciwnie tendencje wykazywały pozostałe onimy. Imiona: *Adolfina*, *Beata*, *Marcjanna*, *Monika*, *Pulcheria*, *Petryna*, *Sabina* oraz *Sara* zarejestrowano jedynie w omawianym imienniku, co oznacza, że należały one wyłącznie do dorosłych kobiet. Nie wystąpiły one w bazach imion dziewczynek. Były to więc imiona, które z różnych przyczyn nie utrwały się wśród mieszczan z badanego regionu. Niektóre z nich być może były zbyt rzadkie, przez co też powielano je niechętnie. Użycie innych mógł ograniczać ich rodowód. Na przykład notowane w dokumentach imię *Sara* zawsze odnosiło się do kobiet należących do społeczności żydowskiej. W innych przypadkach nie było nadawane. Onim ten musiał być zatem kojarzony przede wszystkim z kulturą imienniczą Żydów (Rothwand 1866: 83; Karpluk 1984; Dacewicz 1994; Sochacka 2014)⁶⁸.

⁶⁷Wiele z tych imion wymieniają także m. in.: Różycka 2003; Skulina 2008: 193-216; Banderowicz 2009: 137-152; Kojder 2014; Mytnik 2017; Oronowicz-Kida 2018: 57-71; Złotkowski 2022: 111-124.

⁶⁸W omawianych księgach miano *Sara* identyfikowało kobietę, która dokonała konwersji na chrześcijaństwo (NW/II/L/1 1819).

Lata 1826-1850

Wpisy z kolejnych latach odnosiły się zaledwie do 958 kobiet. Wartość tę warunkowała niewielka liczba udzielonych wówczas chrztów. Repertuar imion z tego okresu zawiera 53 jednostki. Wśród najpopularniejszych wystąpiły miana z ubiegłego dwudziestopięciolecia. Dorosłe mieszcanki nosiły jednak także, nienotowane jak dotąd, imiona: *Alojza, Amelia, Emilia, Filipa, Fryderyka, Gabriela, Julia, Teofila* oraz *Urszula*. Warto zauważyć, że imiona innowacyjne w większości zawężyły swoje użycie wyłącznie do starszego pokolenia. Nie nadawano ich dziewczynkom nawet ze względu na silną wówczas tradycję rodzinną i wiążącym się z nią zwyczajem dziedziczenia imion. Jedynymi mianami spośród wskazanych, które nosiły także córki mieszczanek, były: *Emilia* oraz *Teofila*. Inaczej jest natomiast z onimami znanymi typu: *Elżbieta, Franciszka, Helena, Julianna, Justyna, Małgorzata, Salomea, Rozalia* czy *Wiktoria*. Imiona te wystąpiły w imiennikach obydwu generacji kobiet.

Lata 1851-1875

W trzecim ćwierćwieczu liczba urodzeń dzieci wzrosła, stąd też w metrykach pojawiło się aż 1 761 wpisów wskazujących na matki. Baza imion obejmowała 61 różnych mian, przy czym głównie były to jednostki zaistniałe już w okresach minionych. W drugiej połowie XIX wieku wciąż nie zmniejszała się powszechność imion: *Marianna, Katarzyna* oraz *Anna*. Miana te niezmiennie odnotowywano najliczniej. Dodatkowo swoją popularność zachowały: *Franciszka, Magdalena, Maria, Rozalia, Teresa, Tekla* czy *Józefa*, a także charakteryzowane jako właściwe dla bogatego mieszczaństwa *Amelia* oraz *Marcela* (Wernichowska 1993: 32, 188). Przedstawione onimy wystąpiły również w repertuarze imienniczym dziewczynek. Podobnie było zresztą z nowymi w pokoleniu matek mianami: *Albina, Henryka, Bronisława* czy *Eleonora*. Imiona te, chociaż nieczęsto, pojawiały się jednak w grupie dziewczynek. W zbiorze imion, należących do dorosłych kobiet, zaznaczyły swoją obecność ponadto miana, których nie zarejestrowano w młodszej generacji. Były to nie tylko rzadkie onimy: *Florianna* czy *Leopoldyna*, ale też powszechne imiona typu: *Ewa, Jadwiga, Maria*, a nawet postrzegane jako elitarne (Wernichowska 1993: 227) *Regina*⁶⁹.

⁶⁹Jest to imię, które jednocześnie stanowiło przydomek Maryi. W języku łacińskim *regina* oznacza 'królową' (Breza 2015: 17).

Lata 1876-1900

W metrykach z ostatniego ćwierćwiecza uwzględnione zostały dane na temat 884 kobiet. Repertuar imion mieszczanek tworzyły wówczas 52 miana. Mimo wielu podobieństw występujących pomiędzy wszystkimi omówionym zbiorami, po raz pierwszy od początku XIX stulecia najliczniej występującym wśród dorosłych kobiet imieniem była *Maria*. Tuż za nią sytuowały się dominujące dotychczas *Katarzyna* oraz *Marianna*. W ostatnim dwudziestopięcioleciu, obok onimów utrwalonych już w imiennikach dorosłych mieszczanek, jak: *Apolonia*, *Balbina*, *Felicyta* czy *Kunegunda*, zaistniały także nienadawane wcześniej imiona: *Leona*, *Pelagia*, *Stanisława* oraz *Waleria*. Pod koniec wieku odnotowano także dwa nieszablonowe imiona. Należały one do *Emmy* Gross (NW/IV/L/2 1883) oraz *Klotyldy* Zaplety (NW/IV/L/2 1882). Obydwa miana, jak podaje J. Bubak, pojawiły się na ziemiach polskich wraz z XIX wiekiem pod wpływem dzieł literackich (Bubak 1993: 96, 179). Chociaż mieszczenie chętnie podążali za zagraniczną modą⁷⁰, imiona, które wybierali, nie zawsze się upowszechniały. Tak też było i tym razem. Poza wskazanymi kobietami nie nosiła ich żadna inna mieszcanka. Zasadnicza część mian to te same, którymi nominowane były również najmłodsze dziewczynki. Dwa pokolenia kobiet nosiło między innymi imiona: *Anastazja*, *Bronisława*, *Helena*, *Ludwika*, *Małgorzata*, *Paulina* czy *Tekla*.

ZESTAWIENIE IMION POKOLENIA MATEK

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Katarzyna	237	Marianna	161	Marianna	284	Maria	166
2.	Marianna	229	Katarzyna	107	Katarzyna	183	Katarzyna	123
3.	Anna	170	Anna	85	Anna	143	Marianna	94
4.	Tekla	117	Franciszka	72	Franciszka	106	Józefa	59
5.	Franciszka	109	Magdalena	50	Magdalena	105	Anna	50
6.	Teresa	107	Teresa	50	Maria	103	Rozalia	34
7.	Agnieszka	102	Józefa	38	Rozalia	71	Antonina	28
8.	Magdalena	85	Maria	34	Teresa	65	Magdalena	28
9.	Małgorzata	83	Małgorzata	32	Tekla	62	Felicja	25
10.	Rozalia	57	Tekla	32	Józefa	55	Apolonia	24
11.	Zofia	54	Agnieszka	31	Agata	48	Wiktoria	24
12.	Salomea	43	Wiktoria	29	Wiktoria	47	Małgorzata	22
13.	Elżbieta	41	Apolonia	24	Apolonia	46	Teresa	20
14.	Helena	39	Salomea	18	Małgorzata	38	Franciszka	18
15.	Barbara	38	Rozalia	17	Antonina	36	Tekla	17
16.	Kunegunda	38	Antonina	16	Agnieszka	33	Karolina	12
17.	Maria	38	Helena	16	Julia	32	Kunegunda	12
18.	Józefa	34	Barbara	15	Julianna	31	Zofia	12

⁷⁰Podobny wniosek przedstawił Jerzy Jaroszuk w pracy poświęconej imionom żeńskim, występującym w XVIII wieku na terenie Białegostoku (zob. Jaroszuk 1984: 29).

19.	Wiktoria	33	Julianna	13	Kunegunda	29	Julia	11
20.	Regina	29	Agata	12	Elżbieta	27	Agnieszka	10
21.	Apolonia	19	Elżbieta	12	Felicja	27	Brygida	9
22.	Brygida	18	Kunegunda	12	Helena	23	Elżbieta	9
23.	Petronela	18	Dorota	7	Jadwiga	17	Julianna	9
24.	Agata	14	Regina	7	Zofia	15	Agata	8
25.	Julianna	14	Zofia	6	Ewa	12	Anastazja	7
26.	Ludwika	13	Joanna	5	Ludwika	12	Helena	7
27.	Pulcheria	12	Ludwika	5	Karolina	9	Jadwiga	5
28.	Antonina	11	Zuzanna	4	Barbara	8	Ludwika	5
29.	Konstancja	11	Anastazja	3	Emilia	8	Martyna	4
30.	Felicjana	10	Balbina	3	Petronela	8	Paulina	4
31.	Felicja	10	Emilia	3	Salomea	8	Teofila	3
32.	Balbina	9	Ewa	3	Brygida	7	Emilia	2
33.	Ewa	9	Jadwiga	3	Joanna	6	Felicja	2
34.	Anastazja	6	Karolina	3	Balbina	5	Joanna	2
35.	Jadwiga	6	Łucja	3	Anastazja	4	Salomea	2
36.	Łucja	6	Amelia	2	Regina	4	Aniela	1
37.	Justyna	5	Aniela	2	Felicjana	3	Balbina	1
38.	Klara	5	Brygida	2	Krystyna	3	Bronisława	1
39.	Weronika	4	Felicja	2	Ksawera	3	Cecylia	1
40.	Adelajda	3	Justyna	2	Leopoldyna	3	Dorota	1
41.	Felicja	3	Klara	2	Paulina	3	Emma	1
42.	Karolina	3	Konstancja	2	Alojza	2	Ewa	1
43.	Nimfa	3	Krystyna	2	Aniela	2	Justyna	1
44.	Zuzanna	3	Petronela	2	Bronisława	2	Klotylda	1
45.	Aniela	2	Alojza	1	Dorota	2	Krystyna	1
46.	Dorota	2	Felicja	1	Eleonora	2	Leona	1
47.	Krystyna	2	Filipa	1	Honorata	2	Leopoldyna	1
48.	Martyna	2	Fryderyka	1	Justyna	2	Łucja	1
49.	Petryna	2	Gabriela	1	Klara	2	Pelagia	1
50.	Wilhelmina	2	Julia	1	Róża	2	Regina	1
51.	Adolfina	1	Nimfa	1	Albina	1	Stanisława	1
52.	Beata	1	Teofila	1	Amelia	1	Waleria	1
53.	Cecylia	1	Urszula	1	Felicja	1		
54.	Honorata	1			Florianna	1		
55.	Joanna	1			Gabriela	1		
56.	Ksawera	1			Henryka	1		
57.	Ludwina	1			Ludwina	1		
58.	Marcjanna	1			Marcela	1		
59.	Monika	1			Martyna	1		
60.	Paulina	1			Michalina	1		
61.	Róża	1			Teofila	1		
62.	Sabina	1						
63.	Sara	1						

Wedle analiz na przestrzeni stu lat do nominacji dorosłych kobiet użyto 86 onimów. Tendencje nazewnicze w tej generacji mieszczanek były dosyć stałe – nie malała wartość imion: *Marianna*, *Anna* i *Katarzyna*, dużą rangę znaczeniową w tej społeczności wykazywały ponadto miana: *Franciszka*, *Józefa*, *Magdalena*, *Małgorzata*, *Maria*, *Rozalia*, *Tekla* bądź *Teresa*. Mimo że duża część spośród wymienionych w tabeli imion powtarzała się wielokrotnie, w dokumentach zaistniały również takie onimy, które przez całe stulecie identyfikowały tylko jedną kobietę. Do rejestrów, dotyczących matek

chrzczonych dzieci, jednostkowo wpisane zostały między innymi imiona: *Adolfina*, *Beata*, *Henryka*, *Leona*, *Michalina*, *Pelagia* czy *Urszula*.

IV.1.3. Pokolenie babek

W XIX-wiecznych księgach urodzeń badanych probostw ewidencjonowanie babek ochrzczonych dzieci, podobnie jak w przypadku społeczności szlacheckiej, rozpoczęło się wraz z rokiem 1826. Biorąc jednak pod uwagę liczbę dzieci, które w latach 1826-1850 przyszły na świat, z całą pewnością można stwierdzić, że i wówczas wpisy te prowadzone były nieregularnie⁷¹.

Lata 1826-1850

Na podstawie 408 rejestrów, w których uwzględniono dane babek, stworzono repertuar imienniczy liczący 43 jednostki. Mieszczanki z najstarszego pokolenia przeważnie nosiły miana zajmujące czołówkę listy w zbiorze imion matek, częściowo także córek. Mowa tu o imionach: *Marianna*, *Anna* oraz *Katarzyna*. Nie były to jednak jedyne miana, które na przestrzeni lat zachowały ciągłość użycia. W trzech pokoleniach utrwaliły się także onimy: *Agnieszka*, *Anastazja*, *Anna*, *Antonina*, *Barbara*, *Elżbieta*, *Franciszka*, *Helena*, *Joanna*, *Józefa*, *Julianna*, *Magdalena*, *Małgorzata*, *Regina*, *Rozalia*, *Salome*, *Teresa* oraz *Wiktoria*. Należy podkreślić, że chociaż duża część omawianego zbioru uwzględnia imiona powtarzane na przestrzeni lat, kilka mian, jak: *Cecylia*, *Honorata*, *Martyna*, *Petryna* oraz *Scholastyka*⁷², nie pojawiło się w katalogach imion młodszych kobiet. Co więcej, nawet w latach późniejszych onimy te wśród matek rejestrowane były sporadycznie, wśród dziewczynek z kolei nie zaistniały przez całe stulecie.

⁷¹W latach 1826-1850 sakrament chrztu przyjął 330 dzieci. Każdy formularz powinien uwzględnić dane dwóch babek dziecka, co w takim rozrachunku daje równo 660 wpisów dotyczących najstarszych kobiet. W metrykach uwzględnionych zostało 408 babek. Oznacza to, że 252 kobiety nie zostały przez duchownych zewidencjonowane.

⁷²Jednorazowe użycie imienia *Scholastyka* może wiązać się z tym, że było to miano spotykane przede wszystkim w klasztorach (zob. Kupis 1999: 262; Tronina 2016: 213).

Lata 1851-1875

Rejestry z trzeciego ćwierćwiecza informują o 1 287 najstarszych kobietach. Imiennik z tego okresu, liczący 54 różne jednostki, zachował niemal tę samą strukturę, co wyżej omówiony. Najpopularniejszymi wciąż pozostawały onimy: *Marianna*, *Katarzyna* oraz *Anna*. Powszechność zachowały również: *Agnieszka*, *Franciszka*, *Tekla*, *Małgorzata* czy *Teresa*. Cały repertuar wzbogacają jedynie miana: *Aniela*, *Dorota*, *Genowefa*, *Julia*, *Justyna*, *Klara*, *Krystyna*, *Ludwika*, *Paulina*, *Róża* oraz *Waleria*. Komentarza wymagają także imiona, które nie pojawiły się w młodszych pokoleniach. Należą tu: *Ludmiła*, *Melania*⁷³ oraz *Domicela*. Można sądzić, że nadania ostatniego z onimów nie dokonali rodzice, ale ksiądz udzielający sakramentu. Jest to bowiem imię, które po dziś dzień funkcjonuje głównie w zgromadzeniach klasztornych⁷⁴ (Bubak 1993: 84; Wernichowska 1993: 84). Jego wybór stanowił zatem naturalny precedens w żeńskich zakonach, nie zaś wśród świeckiego ludu.

Lata 1876-1900

Metryki z ostatniego przedziału czasowego uwzględniają 695 rejestrów dotyczących babek. Do nominacji użyto 39 różnych mian. Nie zmalał zwyczaj nadawania onimów: *Marianna*, *Katarzyna* oraz *Anna*. Tak jak w minionym okresie babki nosiły także imiona: *Balbina*, *Karolina*, *Łucja*, *Maria* czy *Petronela*. W ćwierćwieczu tym można zaobserwować także wzrost popularności, nienotowanych w pierwszej połowie stulecia, imion: *Bronisława* oraz *Felicyta*. Kilka kobiet otrzymało miano *Krystyna*⁷⁵. W polskiej kulturze imienniczej wskazane miano niesie za sobą szczególną wartość. Rozpatrując je na poziomie etymologicznym, okazuje się, że *Krystyna* to ‘należąca do Chrystusa chrześcijanka’ (Grzenia 2006: 198). Określając natomiast motywację religijną wyboru tego miana, wymienić należy nie tylko czczone przez Kościół święte o tym imieniu, ale postać samego Chrystusa⁷⁶ (Horyń, Zmuda 2017: 132). Onim *Krystyna* nie

⁷³Badacze uważają, że obydwie imiona nosiły głównie kobiety z rodzin ziemiańskich (Bubak 1993: 225; Wernichowska 2009: 177). Na tle analizowanych źródeł założenie to potwierdza się jednak tylko częściowo. Rzeczywiście imię *Ludmiła* kilkakrotnie odnotowano wśród szlachcianek, jeżeli idzie natomiast o miano *Melania*, to po raz pierwszy nadano je mieszczańce.

⁷⁴Wystąpiło ono wśród karmelitanek bosych (zob. Zmuda 2019).

⁷⁵Onim *Krystyna* to żeńska forma imienia *Krystyn* (Bubak 1993: 184).

⁷⁶Wskazywałby na to łacińska forma tego imienia – *Christina*. Męski odpowiednik, od którego utworzone zostało owo miano, to *Christinus* ‘należący do Chrystusa, wyznawca Chrystusa’ (Malec 1992: 88).

uzyskał na omawianym obszarze szczególnej rangi. Przez całe XIX stulecie w imiennikach matek notowano go sporadycznie. W pokoleniu dziewczynek natomiast zaistniał on jednostkowo w pierwszym okresie. Do repertuarów imienniczych najmłodszych mieszczanek z lat 1876-1900 nie przeniknęły ponadto miana: *Agata*, *Apolonia*, *Brygida*, *Felicja*, *Elżbieta*, *Magdalena* bądź *Regina*. Te z kolei, które wymieniają wszystkie zbiory, to na przykład: *Emilia*, *Ewa*, *Joanna*, *Kunegunda*, *Tekla* oraz *Zofia*.

ZESTAWIENIE IMION POKOLENIA BABEK

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.			Marianna	62	Marianna	260	Marianna	142
2.			Anna	40	Katarzyna	144	Katarzyna	74
3.			Katarzyna	34	Anna	107	Anna	61
4.			Franciszka	27	Franciszka	69	Franciszka	40
5.			Teresa	26	Teresa	64	Teresa	40
6.			Agnieszka	23	Agnieszka	63	Rozalia	31
7.			Małgorzata	17	Małgorzata	50	Wiktoria	29
8.			Magdalena	12	Wiktoria	49	Magdalena	28
9.			Tekla	12	Magdalena	47	Maria	27
10.			Barbara	11	Tekla	38	Tekla	26
11.			Elżbieta	11	Kunegunda	35	Agnieszka	19
12.			Józefa	11	Józefa	31	Małgorzata	17
13.			Zofia	10	Zofia	28	Agata	15
14.			Jadwiga	7	Elżbieta	25	Józefa	13
15.			Julianna	7	Rozalia	23	Elżbieta	12
16.			Petronela	7	Balbina	21	Zofia	11
17.			Kunegunda	6	Regina	20	Helena	10
18.			Salomea	6	Salomea	20	Kunegunda	10
19.			Helena	5	Julianna	18	Regina	10
20.			Rozalia	5	Agata	17	Antonina	8
21.			Wiktoria	5	Apolonia	16	Jadwiga	8
22.			Agata	4	Barbara	14	Julianna	7
23.			Anastazja	4	Nimfa	13	Krystyna	7
24.			Apolonia	4	Helena	11	Apolonia	6
25.			Balbina	4	Petronela	10	Barbara	6
26.			Brygida	4	Maria	9	Joanna	5
27.			Konstancja	4	Anastazja	8	Brygida	4
28.			Łucja	4	Ewa	8	Ewa	4
29.			Regina	4	Antonina	7	Felicja	4
30.			Zuzanna	4	Brygida	7	Petronela	4
31.			Ewa	3	Jadwiga	7	Anastazja	3
32.			Joanna	3	Karolina	5	Julia	3
33.			Karolina	3	Julia	4	Łucja	3
34.			Nimfa	3	Łucja	4	Felicja	2
35.			Petryna	3	Cecylia	3	Martyna	2
36.			Urszula	3	Konstancja	3	Balbina	1
37.			Antonina	2	Ludwika	3	Bronisława	1
38.			Cecylia	2	Paulina	3	Emilia	1
39.			Honorata	2	Urszula	3	Karolina	1
40.			Felicja	1	Dorota	2		
41.			Maria	1	Joanna	2		

42.			Martyna	1	Klara	2		
43.			Scholastyka	1	Krystyna	2		
44.					Scholastyka	2		
45.					Aniela	1		
46.					Domicela	1		
47.					Felicja	1		
48.					Genowefa	1		
49.					Justyna	1		
50.					Ludmiła	1		
51.					Melania	1		
52.					Róża	1		
53.					Waleria	1		
54.					Zuzanna	1		

Z powyższych danych wynika, że najstarsze przedstawicielki mieszczaństwa nosiły 60 różnych imion. Od 1826 roku, tj. od rozpoczęcia prowadzenia rejestrów o babkach chrzczonych dzieci, prym nad pozostałymi wciąż wiodły te same onimy – *Marianna, Katarzyna i Anna*. Cały katalog imion, sam w sobie, też nie jest zaskakujący, gdyż zawiera miana o powszechnym uznaniu, jak: *Agata, Aniela, Ewa, Jadwiga, Karolina, Konstancja, Łucja, Róża czy Zuzanna*. Zdumiewa jednak fakt, iż poza jednym wyjątkiem (mowa o onimie *Bronisława*), repertuar ten w pełni tworzą imiona o proveniencji chrześcijańskiej.

IV.2. Imiona męskie

XIX-wieczne akta chrztów wskazują na 8 846 mężczyzn pochodzenia mieszczańskiego. W dokumentach 1 054 rejestrów odnosiło się do chłopców, 5 352 do ojców biologicznych, ojców chrzestnych oraz świadków chrztu, pozostałe 2 440 wpisy wskazywały natomiast na dziadków.

IV.2.1. Pokolenie dzieci

Lata 1801-1825

Zgodnie z zapisami metrykalnymi, obejmującymi okres pierwszych dwudziestu pięciu lat XIX stulecia, na świat przyszło wówczas 342 chłopców. Imiennik męski zawierał 53 różne jednostki. Wśród mian wybieranych najczęściej pojawiały się: *Józef, Franciszek* oraz *Jan*. Zarejestrowano także onimy: *Adam, Michał, Szymon, Paweł, Piotr*

czy *Wojciech*⁷⁷. Do nadawania tych imion skłaniało mieszczan zapewne ich biblijne pochodzenia bądź, jak w przypadku imienia *Franciszek*, sama postać, przypisanego do tego miana, świętego. Mimo że słowniki hagiograficzne przybliżają żywoty wielu zakonników oraz misjonarzy noszących to imię, chłopcom, którym je nadano, patronował głównie, jak się zdaje, „przodek wszystkich Franciszków” (Mikołajczyk 1993: 78). Najmłodsi mieszczanie rejestrowani byli w księgach zwykle we wrześniu, październiku oraz listopadzie – miesiącach, w których Kościół katolicki wspomina św. Franciszka z Asyżu, obchodzi święto jego stygmatów, a także czci wszystkich członków Zakonu Serafickiego (Sieradzki 2004: 111-112).

Lata 1826-1850

Zgodnie z dokumentami metrykalnymi z drugiego ćwierćwiecza sakrament chrztu przyjęło 179 chłopców. Korpus imion dla tego okresu obejmował 41 różnych onimów. Mianami nadawanymi najliczniej były te same, co w okresie minionym. Częściej niż w zeszłym dwudziestopięcioleciu mieszczanie sięgali jednocześnie po imiona powszechne typu: *Andrzej* oraz *Stanisław*. Dwóch chłopców otrzymało również bardzo modne w XIX wieku miana *Edward* oraz *Ferdynand*⁷⁸.

Lata 1851-1875

Na początku drugiej połowy wieku do ksiąg wpisanych zostało 344 chłopców. Imiennik męski obejmował 54 różne imiona, z czego do najczęściej używanych należały: *Józef*, *Jan* oraz *Andrzej*. Wraz z początkiem drugiej połowy XIX wieku mieszczanie wielokrotnie sięgali również po imiona o proveniencji słowiańskiej: *Kazimierz*, *Stanisław*, *Wacław*, *Wojciech* czy *Wiesław*. Warto przypomnieć, że wzrost popularności imion staropolskich zaobserwowano w tym samym okresie również w zbiorowości szlacheckiej. O ile jednak wśród szlachty owe miana nadawano prawdopodobnie głównie

⁷⁷Zdaniem Krzysztofa Makowskiego, w pierwszej połowie XIX wieku onim *Wojciech* nadawany był głównie w społecznościach wiejskich (Makowski 1992: 156). Tymczasem, jak pokazują badane źródła, imieniem tym częściej nazywano chłopców z rodzin mieszczańskich. Między 1801 a 1850 rokiem otrzymało go prawie 3% dzieci. Wśród przedstawicieli wiejskiej zbiorowości natomiast nosiło go w tym okresie niespełna 1% chłopców.

⁷⁸Można założyć, że pierwsze imię, traktowane jako książęce, spopularyzowała na terenie Galicji dynastia Habsburgów (Grzenia 2006: 108). Drugie miano z kolei zyskało prawdopodobnie atrakcyjność dzięki powieści sentymentalnej „Nowa Heloiza” autorstwa J. J. Rousseau (Wernichowska 2009: 88).

ze względu na patronat świętych, o tyle w przypadku mieszczan działanie to stanowiło zamierzony powrót do dawnej tradycji imienniczej. Doboru wielu spośród wskazanych onimów nie sposób bowiem uzasadnić takimi czynnikami, jak kalendarz czy nawet tradycja rodzinna. W okresie tym ponadto odnotowano największą tendencję do innowacji imienniczych. Zdecydowanie częściej, niż miało to miejsce dotychczas, klasa mieszczańska decydowała się na miana niespopularyzowane w ich środowisku. W grupie tej znalazły się imiona: *Adolf, Alojzy, Błażej, Daniel, Edmund, Gabriel, Henryk, Julian, Juliusz, Konstanty, Maksymilian, Melchior, Roman, Romuald, Wiktoria* oraz *Zygmunt*.

Lata 1876-1900

Akta metrykalne z ostatniego dwudziestopięciolecia informują o 189 chłopcach. Dzieciom, którym udzielono sakramentu chrztu, nadano 40 różnych imion. W ostatnim dwudziestopięcioleciu niezmiennie przeważały onimy: *Jan* oraz *Józef*. W rejestrach kilkakrotnie występowały miana: *Antoni* oraz *Franciszek*, a także *Jakub, Karol, Ludwik, Marcin, Michał, Piotr, Stanisław, Stefan, Teodor, Tomasz, Walenty, Wincenty* oraz *Wojciech*⁷⁹. Imiona te niewątpliwie najsilniej zakorzeniły się w zwyczaju imienniczym mieszczan, gdyż pojawiały się przez całe XIX stulecie. Wśród tych natomiast, które zaistniały po raz pierwszy, znalazły się: *Bolesław, Marcel, Rudolf, Tadeusz, Teofil* oraz *Wit*. Większą popularność osiągnął także nieczęsty jak dotąd *Ignacy*. W opinii J. Bubaka oraz J. S. Bystronia, nadawany był on przeważnie synom członków bogatych sfer, a także pierworodnym synom dawnych uczniów szkół jezuickich (Bystron 1938: 207; Bubak 1993: 142). Zasadności tej tezy nie sposób w pełni zweryfikować w kontekście omawianego materiału, gdyż nie dostarcza on wszystkich potrzebnych ku temu informacji. Dane, które zawarto w metrykach, pozwalają jedynie na wniosek, że imię *Ignacy* rzeczywiście nieco częściej nosili chłopcy z rodów szlacheckich. Nigdy nie było to jednak miano dominujące w tej sferze. Wydaje się zatem, że w tym przypadku, wskazane przez badaczy kwestie nie znajdują w omawianym źródle wyrażnego potwierdzenia.

⁷⁹Dużą część ze wskazanych mian wymieniają w swoich pracach także m.in. Różycka 2003; Banderowicz 2009; Szulowska 2010a; Kojder 2014; Mytnik 2017; Czaplicka-Jedlikowska 2020.

ZESTAWIENIE IMION POKOLENIA CHŁOPCÓW

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Józef	57	Józef	35	Józef	64	Jan	26
2.	Franciszek	31	Jan	15	Jan	38	Józef	26
3.	Jan	26	Franciszek	14	Andrzej	37	Antoni	10
4.	Jakub	25	Jakub	14	Wojciech	23	Franciszek	9
5.	Michał	23	Andrzej	9	Franciszek	22	Stefan	8
6.	Marcin	14	Stanisław	7	Michał	20	Szymon	8
7.	Antoni	13	Tomasz	7	Stanisław	19	Władysław	8
8.	Andrzej	10	Karol	6	Tomasz	11	Andrzej	7
9.	Tomasz	10	Michał	6	Antoni	10	Ignacy	7
10.	Wincenty	10	Walenty	6	Jakub	7	Piotr	7
11.	Wojciech	10	Antoni z Padwy	5	Walenty	7	Tomasz	7
12.	Ludwik	8	Sebastian	5	Karol	6	Michał	6
13.	Sebastian	8	Wojciech	5	Piotr	6	Stanisław	6
14.	Szymon	8	Antoni	4	Ludwik	5	Wojciech	5
15.	Walenty	8	Franciszek Ksawery	4	Władysław	5	Jakub	4
16.	Maciej	7	Jan Ewangelista	3	Kazimierz	4	Julian	4
17.	Karol	4	Marcin	3	Marcin	4	Karol	4
18.	Paweł	4	Ferdynand	2	Adam	3	Walenty	4
19.	Piotr	4	Jan Chrzyciel	2	Karol Boromeusz	3	Sebastian	3
20.	Stanisław	4	Laurenty	2	Roman	3	Wincenty	3
21.	Stefan	4	Ludwik	2	Stefan	3	Aleksander	2
22.	Aleksander	3	Paweł	2	Aleksander	2	Edward	2
23.	Antoni z Padwy	3	Piotr	2	Daniel	2	Feliks	2
24.	Fortunat	3	Wincenty	2	Edward	2	Ludwik	2
25.	Grzegorz	3	Bronisław	1	Julian	2	Marcin	2
26.	Kazimierz	3	Cyryl	1	Juliusz	2	Teofil	2
27.	Mateusz	3	Dionizy	1	Kacper	2	Wiktor	2
28.	Ambroży	2	Edward	1	Paweł	2	Alojzy	1
29.	Bartłomiej	2	Emanuel	1	Teodor	2	Antoni Opat	1
30.	Filip	2	Florian	1	Wacław	2	Bolesław	1
31.	Florian	2	Franciszek Borgiasz	1	Wiktor	2	Laurenty	1
32.	Ignacy	2	Jan de Deo	1	Wincenty	2	Marcel	1
33.	Jan Chrzyciel	2	Kazimierz	1	Adolf	1	Mikołaj	1
34.	Jan Kanty	2	Leopold	1	Alojzy	1	Roman	1
35.	Kacper	2	Maciej	1	August	1	Rudolf	1
36.	Karol Boromeusz	2	Mikołaj	1	Błażej	1	Szymon z Lipnicy	1
37.	Wacław	2	Roch	1	Edmund	1	Tadeusz	1
38.	Adam	1	Stefan	1	Feliks	1	Teodor	1
39.	August	1	Szymon	1	Franciszek Ksawery	1	Wit	1
40.	Benedykt	1	Teodor	1	Gabriel	1	Zygmunt	1
41.	Feliks	1	Wilhelm	1	Henryk	1		
42.	Hiacynt	1			Ignacy	1		
43.	Innocenty	1			Jan Chrzyciel	1		
44.	Izydor	1			Jan Kanty	1		

45.	Jan Nepomucen	1			Jan Nepomucen	1		
46.	Mikołaj	1			Konstanty	1		
47.	Roch	1			Laurenty	1		
48.	Stanisław Kostka	1			Maksymilian	1		
49.	Szymon z Lipnicy	1			Melchior	1		
50.	Teodor	1			Roch	1		
51.	Tomasz Apostoł	1			Romuald	1		
52.	Tomasz Kantuaryjski	1			Stanisław Kostka	1		
53.	Władysław	1			Wiesław	1		
54.					Zygmunt	1		

Podsumowanie powyższych analiz dostarcza kilku wniosków. Imiennik chłopców pochodzenia mieszczańskiego składał się w XIX wieku z 90 imion. Modą imienniczą objęte zostały przede wszystkim onimy: *Józef, Jan, Franciszek*, a także *Andrzej, Antoni* i *Jakub*. Podobnie jak w przypadku dziewczynek również chłopcom głównie nadawano miana o długiej tradycji. Imiona rzadkie bądź nietypowe natomiast wykorzystywano do nominacji sporadycznie. Ponadto, nawet jeśli dana jednostka imiennicza powtórzyła się w kolejnych okresach, to odnosiła się do nie więcej niż jednego dziecka. Tak było z onimami: *August* czy *Roch*.

IV.2.2. Pokolenie ojców

Lata 1801-1825

W rejestrach z pierwszego ćwierćwiecza XIX wieku figuruje 1 846 mężczyzn. Liczba zarejestrowanych w księgach ojców, ojców biologicznych oraz męskich świadków chrztu nigdy później nie była większa. Zbiór imion z tego okresu uwzględnia 74 jednostki. Te, które powtarzały się najczęściej, to: *Józef, Jan* oraz *Michał*. Licznie odnotowane zostały także onimy: *Antoni, Franciszek, Jakub, Mikołaj, Stefan* czy *Wojciech*. Wszystkie z nich powielono później w bazach imion najmłodszego pokolenia mieszczan. Cechą wyróżniającą omawiany repertuar jest duża różnorodność doboru imion, wśród których sporą część stanowią miana nigdy później nie użyte do nominacji zarówno dorosłych mężczyzn, jak i ich potomków. Można tu wskazać chociażby takie imiona, jak: *Aleksy, Augustyn, Bazyli, Egidiusz, Ernest, Fabian, Fryderyk, Gustaw, Kanty, Wieńczysław* bądź *Włodzimierz*.

Lata 1826-1850

W okresie drugim w aktach uwzględniono wpisy odnośnie do 934 mężczyzn. Po rozpatrzeniu należącego do nich repertuaru imienniczego, liczącego 53 różne miana, okazało się, że najczęściej mieszczan widniało w metrykach pod imionami: *Józef*, *Jan* oraz *Franciszek*. Pozostali nosili głównie miana notowane już w ubiegłym dwudziestopięcioleciu. W kilku rejestrach pojawiły się także niezaistniałe wcześniej jednostki: *August*, *Cyryl*, *Erazm*, *Hipolit*, *Rudolf* oraz *Władysław*. Co więcej, większości z tych onimów nie dokumentują późniejsze imienniki dorosłych mężczyzn. Niektórych mian, jak *Erazm* i *Hipolit*, nie odnajdziemy również w bazie imion chłopców. Nie oznacza to jednak, że repertuary obydwu pokoleń mieszczan nie są sobie bliskie. Katalog imion synów w ponad połowie zbieżny jest z zasobem imion ojców. W dwóch generacjach do nominacji zostały użyte między innymi miana: *Andrzej*, *Florian*, *Michał*, *Leopold*, *Ludwik* czy *Sebastian*.

Lata 1851-1875

W pierwszych dziesięcioleciach drugiej połowy XIX wieku liczba zarejestrowanych w księgach mężczyzn wzrosła do 1 699. Korpus imion nie powiększył się jednak przy tym zbytnio, gdyż obejmował zaledwie 57 różnych mian. Nie wzbogacało go także wiele nowych onimów. Ćwierćwiecze to było kolejnym, w którym największą popularność zachowały imiona: *Jan*, *Józef* oraz *Franciszek*. Z bazy imion dorosłych mężczyzn nie zniknął także szereg imion, spośród których wymienić można: *Benedykta*, *Filipa*, *Grzegorza*, *Hiacynta*, *Kacpra* czy *Kazimierza*. Jedynymi mianami wyróżniającymi cały zasób były zatem: *Eugeniusz*, *Gabriel*, *Julian*, *Konstanty*, *Marek*, *Mariusz* i *Teofil*. Na komentarz zasługuje imię *Pankracy*. Jak wyjaśnia Bogdan Kupis, mimo że poświadczone już w dokumentach z XVIII w., zawsze należało ono do rzadkich (Kupis 1999: 233-234). Być może więc imię to nadane zostało z uwagi na postać męczennika wczesnochrześcijańskiego, zwanego w kulturze ludowej „zimnym świętym” (Mikołajczyk 1993: 162)⁸⁰. Poza kilkoma mężczyznami wszyscy nosili więc imiona, które na przestrzeni lat zdążyły upowszechnić się już w środowisku mieszczańskim. Potwierdzałyby to również rejestry dotyczące młodszego pokolenia, z których wynika,

⁸⁰Nazwa ta odnosi się do pogody, która zazwyczaj ma miejsce w okolicach 12 maja, dnia, w którym czci się świętego Pankracego (Bubak 1993: 249).

że w zasadniczej części synowie nosili te same imiona, co ojcowie. Część z tych mian ponadto wykazywała równie wysoką popularność. Dotyczy to onimów: *Antoni, Michał, Tomasz, Wojciech* oraz *Stanisław*.

Lata 1876-1900

W księgach urodzeń reprezentujących ostatni okres zewidencjonowanych zostało 873 dorosłych mężczyzn. Zestaw imion tworzyło 46 onimów. Największą liczbę użyć osiągnęły tym razem: *Jan, Szymon* oraz *Franciszek*. Należy dodać, że w tym okresie dosyć wyraźnie spadła liczba użyć popularnego imienia *Józef*. Mimo to onim ten nadal uchodził za modny. Podobnie zresztą jak większość pozostałych mian z repertuaru, które występowały cyklicznie przez cały XIX wiek, nie tylko wśród dorosłych mężczyzn, ale i chłopców. Tak też z użycia nie wyszły onimy: *Andrzej, Franciszek, Ignacy, Jakub, Jan, Karol, Ludwik, Marcin, Michał, Piotr, Stanisław, Stefan, Szymon, Tomasz, Walenty, Wincenty* oraz *Wojciech*. Warte uwagi są także imiona, które nosili *Gerard Znamiński* (L/LXIII) oraz *Kryspin Kuc* z parafii Lipnica Murowana (L/LVIII). Wprawdzie jednostki te należą do kanonu imion chrześcijańskich – znanych jest co najmniej kilku świętych o tych imionach – mimo to w polskiej kulturze imienniczej prezentują się jako niezwykle rzadkie (Bystron 1938: 189, 241; Bubak 1993: 118, 184; Mikołajczyk 1993: 85). Za wyjątkowe musiały uchodzić one także wśród ówczesnej ludności badanego regionu, gdyż w następnych latach już ich nie powtórzono.

ZESTAWIENIE IMION POKOLENIA OJCÓW

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Józef	229	Józef	153	Jan	245	Jan	115
2.	Jan	203	Jan	108	Józef	196	Szymon	106
3.	Michał	101	Franciszek	63	Franciszek	130	Franciszek	82
4.	Antoni	92	Wojciech	46	Wojciech	118	Józef	63
5.	Franciszek	89	Jakub	45	Szymon	106	Antoni	52
6.	Jakub	77	Michał	42	Walenty	96	Wojciech	48
7.	Mikołaj	73	Walenty	41	Wincenty	80	Michał	40
8.	Wojciech	68	Antoni	35	Andrzej	66	Andrzej	37
9.	Stefan	64	Laurenty	35	Antoni	64	Jakub	33
10.	Marcin	58	Stanisław	34	Michał	60	Tomasz	32
11.	Paweł	56	Szymon	30	Jakub	57	Ignacy	26
12.	Wincenty	53	Tomasz	28	Tomasz	56	Piotr	26
13.	Mateusz	51	Andrzej	24	Marcin	50	Marcin	23
14.	Grzegorz	48	Paweł	23	Stanisław	49	Stanisław	22
15.	Ignacy	43	Marcin	20	Kacper	37	Walenty	22
16.	Piotr	43	Wincenty	19	Kazimierz	25	Wincenty	21
17.	Walenty	43	Ignacy	17	Maciej	25	Melchior	15

18.	Szymon	41	Maciej	17	Ignacy	23	Kacper	12
19.	Stanisław	37	Mateusz	17	Laurenty	22	Karol	11
20.	Laurenty	32	Kazimierz	16	Leon	17	Sebastian	10
21.	Tomasz	32	Piotr	14	Melchior	16	Kazimierz	9
22.	Andrzej	30	Stefan	11	Paweł	16	Stefan	9
23.	Kazimierz	30	Mikołaj	9	Piotr	16	Ludwik	8
24.	Maciej	26	Ludwik	8	Karol	12	Laurenty	5
25.	Łukasz	20	Feliks	7	Sebastian	12	Władysław	5
26.	Leopold	16	Karol	6	Adam	10	Izydor	4
27.	Sebastian	16	Leonard	6	Alojzy	7	Łukasz	4
28.	Ludwik	12	Kacper	5	Łukasz	7	Mikołaj	4
29.	Adam	10	Sebastian	5	Filip	6	Bartłomiej	3
30.	Bartłomiej	10	Dominik	4	Hiacynt	6	Grzegorz	3
31.	Błażej	10	Leopold	4	Ludwik	6	Maciej	3
32.	Kacper	10	Wacław	4	Florian	5	Zygmunt	3
33.	Aleksander	8	Błażej	3	Leonard	5	Krystian	2
34.	Feliks	8	Grzegorz	3	Mateusz	5	Paweł	2
35.	Filip	8	Melchior	3	Aleksander	4	Tadeusz	2
36.	Hiacynt	6	August	2	Ferdynand	4	Edmund	1
37.	Klemens	6	Bartłomiej	2	Grzegorz	4	Edward	1
38.	Krzysztof	6	Cyryl	2	Bartłomiej	3	Ferdynand	1
39.	Ambroży	5	Filip	2	Feliks	3	Filip	1
40.	Florian	5	Florian	2	Izydor	3	Florian	1
41.	Leon	5	Hiacynt	2	Krystian	3	Gerard	1
42.	Leonard	5	Izydor	2	Stefan	3	Jan Kanty	1
43.	Wacław	5	Krzysztof	2	August	2	Juliusz	1
44.	Dominik	4	Leon	2	Błażej	2	Klemens	1
45.	Kajetan	4	Łukasz	2	Edward	2	Kryspin	1
46.	Melchior	4	Rudolf	2	Pankracy	2	Ksawery	1
47.	Norbert	4	Aleksander	1	Wacław	2		
48.	Tadeusz	4	Benedykt	1	Władysław	2		
49.	Dawid	3	Erazm	1	Benedykt	1		
50.	Ferdynand	3	Hipolit	1	Eugeniusz	1		
51.	Izydor	3	Klemens	1	Gabriel	1		
52.	Wilhelm	3	Korneliusz	1	Julian	1		
53.	Benedykt	2	Władysław	1	Konstanty	1		
54.	Bernard	2			Marek	1		
55.	Aleksy	1			Mariusz	1		
56.	Alojzy	1			Tadeusz	1		
57.	Augustyn	1			Teofil	1		
58.	Bazyli	1						
59.	Egidiusz	1						
60.	Ernest	1						
61.	Fabian	1						
62.	Fryderyk	1						
63.	Gustaw	1						
64.	Kanty	1						
65.	Karol	1						
66.	Korneliusz	1						
67.	Maksymilian	1						
68.	Onufry	1						
69.	Roch	1						
70.	Samuel	1						
71.	Teodor	1						
72.	Więczyśław	1						
73.	Włodzimierz	1						
74.	Zygmunt	1						

Po przeglądzie czterech ćwierćwieczy XIX wieku można orzec, iż do grupy mężczyzn reprezentujących klasę mieszczańską ostatecznie należało 96 imion. Zdecydowanie największą popularność osiągnęły w tym czasie onimy *Jan* i *Józef*. Niemal o połowę mniejsza liczba użyć, w stosunku do wymienionych, dotyczyła z kolei miana *Franciszek*, a następnie jednostek: *Szymon*, *Wojciech*, *Antoni*, *Michał* oraz *Jakub*. Wciąż jednak wskazane imiona były jednymi z tych, które w aktach notowano najczęściej. W omawianym repertuarze widnieje wiele popularnych imion, lecz są w nim również jednostki rzadkie typu: *Cyryl*, *Kryspin*, *Norbert*, *Pankracy* czy *Rudolf*. Tradycyjne imiennictwo przenikało się w tym pokoleniu zatem z imiennictwem mniej zwyczajowym.

IV.2.3. Pokolenie dziadków

Pierwsze wpisy odnoszące się do dziadków chrzczonych dzieci zaczęły pojawiać się w badanych metrykach po roku 1826. Wcześniej informacje te nie były w księgach zawierane. W obejmujących drugie ćwierćwiecze rejestrach do nominacji 474 najstarszych mieszczan wykorzystano 43 różne jednostki. W repertuarze przeważały imiona: *Jan*, *Józef* oraz *Franciszek*. Miana te zostały wskazane jako najliczniejsze także w zbiorach imion ojców oraz synów. Wydaje się zatem, że tendencje imiennicze z tego okresu nie zmieniały się znacząco. Na przestrzeni trzech pokoleń zachowały się także onimy: *Andrzej*, *Antoni*, *Jakub*, *Karol*, *Kazimierz*, *Laurenty*, *Leopold*, *Ludwik*, *Maciej*, *Marcin*, *Michał*, *Mikołaj*, *Paweł*, *Piotr*, *Sebastian*, *Stanisław*, *Stefan*, *Szymon*, *Tomasz*, *Walenty* oraz *Wojciech*. Nie wszystkie miana powielane były jednak w kolejnych generacjach. Na przykład imiona: *Adam*, *Aleksy*, *Bazyli*, *Bernard*, *Gabriel* oraz *Onufry* nosili wyłącznie dziadkowie. Użycie onimów *August*, *Dominik*, *Klemens* czy *Hiacynt* ograniczało się natomiast do dwóch starszych pokoleń. Mian tych nigdy nie wykorzystano do nominacji najmłodszych mieszczan.

Lata 1851-1875

W kolejnym okresie do ksiąg wpisanych zostało 1 276 mężczyzn oraz 56 różnych mian. Do najczęstszych należały: *Józef*, *Jan* oraz *Antoni*. Poza jednostkami wymienionymi w ubiegłym ćwierćwieczu otrzymywali oni także imiona: *Adolf*, *Ambroży*, *Aleksander*, *Bartłomiej*, *Fryderyk*, *Juliusz*, *Kajetan*, *Krzysztof*, *Melchior* oraz *Zygmunt*.

Większość z tych onimów rejestrują także imienniki młodszych mężczyzn. W każdym repertuarze odnotowano także miano *Adam*. Imię to, jak pisze B. Wernichowska, od zawsze związane było przede wszystkim z tradycją rodzinną (Wernichowska 1993: 19). Często zatem dzieci otrzymywały je po bliskim członku rodziny. Zwyczaj ten zachował się również na badanym obszarze. W wielu dokumentach widnieją zapisy typu: *Bapt.: Adamus; Patris: Adamus et Marianna* (NW/I/NW/1 1857) *Bapt.: Jacobus Casimirus; Patris: Adamus filius Adamus* (NW/I/NW/1 1858), potwierdzające, że imię *Adam* jednocześnie nosiło dziecko, jak i jego ojciec lub dziadek.

Lata 1876-1900

W czwartym dwudziestopięcioleciu XIX stulecia na 690 mężczyzn najstarszego pokolenia przypadły 43 imiona. Katalog imion z tego okresu nie był zbyt oryginalny. Dominowały w nim onimy: *Józef, Jan, Andrzej* oraz *Szymon*. Często rejestrowano także miana: *Wojciech, Franciszek, Michał* czy *Jakub*. Zebrany korpus imion różnicowały zaledwie trzy onimy: *Alojzy, Leonard* oraz *Urban*. Imiona te, choć popularyzowane przez postacie apostołów, papieży czy jezuitów, należały wśród mieszczan raczej do rzadkich. Nie wszystkie z nich, co więcej, znalazły kontynuację w trzech zbiorach imion męskich. Tylko najstarsze pokolenie nosiło miana: *August, Błażej, Hiacynt, Joachim* oraz *Wacław*. Te onimy z kolei, które pojawiały się w każdej generacji, to między innymi: *Mikołaj, Ludwik, Piotr, Sebastian, Stefan, Tadeusz* bądź *Walenty*.

ZESTAWIENIE IMION POKOLENIA DZIADKÓW

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.			Jan	73	Józef	177	Józef	96
2.			Józef	68	Jan	122	Jan	83
3.			Franciszek	28	Antoni	85	Andrzej	42
4.			Michał	26	Franciszek	76	Szymon	42
5.			Antoni	25	Szymon	71	Wojciech	41
6.			Wojciech	23	Wojciech	70	Franciszek	40
7.			Walenty	19	Michał	63	Michał	39
8.			Jakub	18	Marcin	55	Jakub	33
9.			Marcin	16	Walenty	53	Wincenty	31
10.			Szymon	15	Maciej	44	Antoni	25
11.			Piotr	14	Jakub	42	Walenty	24
12.			Andrzej	13	Tomasz	39	Marcin	23
13.			Tomasz	13	Stanisław	36	Tomasz	21
14.			Ignacy	12	Andrzej	34	Paweł	19
15.			Maciej	11	Laurenty	33	Maciej	16
16.			Kazimierz	9	Wincenty	31	Ignacy	15
17.			Grzegorz	8	Piotr	24	Stanisław	12
18.			Laurenty	8	Paweł	22	Laurenty	11

19.			Mikołaj	8	Kazimierz	20	Piotr	8
20.			Hiacynt	7	Ignacy	19	Łukasz	7
21.			Mateusz	7	Stefan	17	Sebastian	7
22.			Paweł	7	Mateusz	16	Kazimierz	6
23.			Stanisław	6	Mikołaj	15	Mikołaj	6
24.			Stefan	6	Grzegorz	10	Adam	5
25.			Dominik	5	Sebastian	9	Karol	5
26.			Kacper	4	Adam	8	Alojzy	4
27.			Ludwik	4	Bartłomiej	8	Izydor	4
28.			Błażej	3	Klemens	8	Wacław	4
29.			Karol	2	Florian	5	Kacper	3
30.			Klemens	2	Izydor	5	August	2
31.			Onufry	2	Kacper	5	Florian	2
32.			Adam	1	Karol	5	Leonard	2
33.			Aleksy	1	Ludwik	5	Urban	2
34.			August	1	Dominik	4	Bartłomiej	1
35.			Bazyli	1	Fryderyk	4	Błażej	1
36.			Bernard	1	Bernard	3	Feliks	1
37.			Filip	1	Hiacynt	3	Filip	1
38.			Gabriel	1	Aleksander	2	Grzegorz	1
39.			Leopold	1	August	2	Hiacynt	1
40.			Łukasz	1	Błażej	2	Joachim	1
41.			Sebastian	1	Feliks	2	Ludwik	1
42.			Teodor	1	Filip	2	Stefan	1
43.			Wacław	1	Joachim	2	Tadeusz	1
44.					Leopold	2		
45.					Łukasz	2		
46.					Tadeusz	2		
47.					Wacław	2		
48.					Zygmunt	2		
49.					Adolf	1		
50.					Ambroży	1		
51.					Juliusz	1		
52.					Kajetan	1		
53.					Krzysztof	1		
54.					Melchior	1		
55.					Onufry	1		
56.					Teodor	1		

W aktach, w których zewidencjonowani zostali najstarsi mężczyźni pochodzenia mieszczańskiego, najczęściej powtarzającymi się imionami były *Józef* oraz *Jan*. Dziadków identyfikowały popularne miana, stąd też cały zawarty powyżej katalog imion jest dosyć charakterystyczny. Od momentu prowadzenia rejestrów wciąż ponawiane były między innymi onimy: *Andrzej*, *Grzegorz*, *Hiacynt*, *Kacper*, *Kazimierz*, *Maciej*, *Marcin*, *Tomasz*, *Paweł*, *Stanisław* czy *Walenty*. Mian rzadszych zanotowano zaledwie kilka, tym samym więc zbiór ten należał do najmniej różnorodnych względem repertuarów imienniczych dwóch młodszych generacji mężczyzn.

ROZDZIAŁ V

IMIONA CHŁOPÓW

Wedle omawianych ksiąg metrykalnych reprezentantami największej grupy społecznej byli chłopci. Do klasy tej należało wówczas 360 495 osób, a zatem 94% wszystkich osadników.

V.1. Imiona żeńskie

Poddane analizie *Libri Natorum* zawierają 177 353 rejestrów dotyczących chłopek. W dokumentach metrykalnych odnotowano urodzenia 23 302 dziewczynek, 92 487 wpisów odnosiło się do matek biologicznych, matek chrzestnych oraz świadków chrztu, z kolei pozostałe 61 564 zapisy informowały o pokoleniu babek.

V.1.1. Pokolenie dzieci

Lata 1801-1825

W okresie pierwszym sakrament chrztu przyjęły 5 322 dziewczynki. Z akt wyekscerpowano 68 różnych imion, z czego najczęstszymi były *Marianna*⁸¹ oraz *Katarzyna*. Wielokrotnie powtarzał się także onim *Małgorzata*. Przeanalizowane wpisy ukazały, że niemal wszystkie zarejestrowane pod tym imieniem chłopki urodziły się na przełomie maja i czerwca, a także pod koniec lipca. Pozwala to przypuszczać, że owe miano wybierano głównie ze względu na postać świętych Małgorzaty z Kortony oraz Małgorzaty Antiocheńskiej⁸², którym Kościół katolicki oddaje cześć w okolicy tych dat.

⁸¹Na wybór tego imienia w XIX wieku, zdaniem Ł. Włodarskiego, największy wpływ mieli duchowni. Według autora, przedstawicielom niższych warstw społecznych księża zabraniali nadawania świętego imienia *Maria*, proponując w zamian imię *Marianna* (Włodarski 2015: 357). Powyższe twierdzenie, w odniesieniu do analizowanego materiału, można by w pełni uznać za słuszne, gdyby nie to, że w kolejnych okresach imię *Maria* należało do jednego z częściej używanych. O popularności onimu *Marianna* musiały zatem decydować również inne czynniki niż wyłącznie to, że stanowiło ono zastępcze imię Matki Bożej.

⁸²Kościół katolicki wspomina św. Małgorzatę z Kortony 15 maja, z kolei Małgorzatę Antiocheńską 20 lipca (Mikołajczyk 1993: 320).

Po raz pierwszy, co warte uwagi, w materiale źródłowym dwukrotnie odnotowano także imię *Maryna*. Trudno jednoznacznie stwierdzić, czy asumpt do nadania tego imienia stanowiła postać świętej mistyczki okresu nowożytnego – Maryny z Escobar (Bystroń 1938: 270), czy był to zwyczajnie regionalny wariant imienia *Marianna*⁸³. Z uwagi jednak na fakt, że imię to rejestrowano wielokrotnie w późniejszych latach, można przyjąć, że funkcjonowało ono wśród chłopów jako niezależne imię.

Lata 1826-1850

Dokumenty z kolejnego dwudziestopięciolecia zaświadczać o 6 405 chrztach chłopiek. Warto zauważyć, że liczba udzielonych sakramentów nigdy później nie była większa. Do nominacji wykorzystano 95 imion. Jak wykazała analiza, dominantę imienniczą stanowiły imiona popularne również w minionym ćwierćwieczu – *Marianna*, *Katarzyna* i *Małgorzata*. W badanym repertuarze pojawiły się ponadto miana wcześniej nienotowane, jak: *Alojza*, *Eleonora*, *Filipa*, *Wanda* czy *Weronika*.

Kluczowe dla tego okresu wydaje się być duże zainteresowanie imionami maryjnymi, w swoim składzie zawierającymi onim *Maria* oraz dodatkowy element ściśle związany z życiem Najświętszej Marii Panny. Nadawanie tego rodzaju mian należało przede wszystkim do zwyczaju zakonnego (Tronina 2008: 294). W badanych aktach pojawiły się formacje *Maria Immaculata*⁸⁴ czy *Maria Assunta*. Pierwsza odnosi się do zwiastowania oraz niepokalanego poczęcia Matki Boskiej, druga nawiązuje do Wniebowzięcia oraz niezwyklej więzi Maryi z Chrystusem (Tronina 2008: 296-297). W dokumentach widnieją również onimy, w których określenia dotyczą związku Maryi z Kościołem, stąd też imiona: *Maria Różańcowa* oraz *Maria Śnieżna*. Co więcej, zarejestrowane zostały również imiona zawierające w swoim składzie imię *Marianna* (zamiast *Maria*): *Marianna Różańcowa* oraz *Marianna Śnieżna*.

⁸³W ten sposób kaže traktować onim *Maryna* M. Górny (Górny 1990: 224). H. Borek oraz Urszula Szumska zaznaczają natomiast, że imion: *Maria*, *Maryna*, *Marianna* nie należy traktować wymiennie (Borek, Szumska 1976).

⁸⁴Pojawienie się imienia *Maria Immaculata* we wskazanym okresie budzi zastanowienie. Jak podaje E. Zmuda, przyzwolenie na nadawanie owego imienia nastąpiło dopiero po roku 1854, gdy Kościół katolicki przyjął dogmat o niepokalanym poczęciu Najświętszej Marii Panny (Zmuda 2015: 145).

Lata 1851-1875

W pierwszych dziesięcioleciach drugiej połowy XIX stulecia do nominacji użyto 93 imiona dla 5 581 osób płci żeńskiej. Obok najliczniej nadawanych onimów – *Marianny* oraz *Katarzyny* – wystąpiły *Anna* oraz *Maria*. Chłopkom często wybierano poza tym imiona: *Agnieszka*, *Józefa* czy *Rozalia*. Tak jak w każdym z okresów zdarzały się również miana nowe, dotychczas niewykorzystywane do nominacji. Należy jednak nadmienić, że w omawianym przedziale czasowym nie stanowiło to zwyczaju. Imiona niespotykane wcześniej w chłopskiej społeczności otrzymało zaledwie kilka dziewczynek. Były to: *Albina*, *Aleksandra*, *Celestyna*, *Jaśmina*, *Karola* oraz *Klementyna*. Szczęólnego komentarza wymagają w tym miejscu onimy wieloczłonowe, wskazujące na patronki ochrzczonych dzieci. Mimo że tego rodzaju wpisy pojawiały się również wśród szlachty oraz mieszczan, na ogół przybliżały one postaci powszechnie znanych świętych. W przypadku chłopów natomiast rejestry zawierały także imiona odnoszące się do świętych mniej spopularyzowanych: *Anieli Merici*, *Klary z Asyżu*, *Heleny Królowej*, *Małgorzaty Królowej*⁸⁵. Powtarzalną praktyką było także ofiarowanie nowo narodzonych dziewczynek pod patronat świętych mężczyzn – w aktach chrztów parafii Żegocina odnotowano podwójne imiona *Alojza Gonzaga* oraz *Franciszka Seraficka*⁸⁶, wybrane zapewne na cześć Alojzego Gonzagi oraz Franciszka Serafickiego⁸⁷.

Lata 1876-1900

Metryki z ostatniego okresu dokumentują 5 994 chrzty. Korpus użytych do nominacji mian obejmował 116 jednostek imienniczych. W końcówce stulecia powszechność użycia zachowały onimy wskazywane dotychczas jako najpopularniejsze. Wzrosła jednocześnie częstotliwość nadań imion staropolskich: *Bogumiła*, *Bronisława*, *Kazimiera* czy *Władysława*. W imienniku chłopskim zaistniało także dosyć unikatowe wówczas miano *Izabela*. Jego wybór zdaje się być zaskakujący, gdyż elitarność owej jednostki była w środowiskach arystokratycznych na tyle duża, że wprowadzono

⁸⁵Chodzi tu najpewniej o święte: Helenę Cesarzową oraz Małgorzatę Szwedzką.

⁸⁶Wymienione imiona otrzymały: *Franciszka Seraficka Kanczyk*, *Franciszka Seraficka Adamczyk* oraz *Alojza Gonzaga Kuska*. Wszystkie dziewczynki ochrzczone zostały w parafii Żegocina.

⁸⁷Działanie to nie było odosobnione. W ten sam sposób postępowano na przykład na terenie Kielc, gdzie powszechną praktyką, jak podaje A. Łojek, było: „(...) oddawanie chrzczonych dziewczynek pod opiekę patronów męskich – czasami nawet mimo tego, że istniała żeńska patronka o takim imieniu, jakim nominowano dziewczynkę” (Łojek 2022: 88).

nieformalny zakaz nadawania go dziewczynkom o niższym statusie społecznym (Wernichowska 2009: 131-132)⁸⁸. Z trudnych do wskazania przyczyn ochrzczono nim jednak córkę zagrodnika Macieja Krzysztofowicza (NW/IV/L/2 1888).

ZESTAWIENIE IMION POKOLENIA DZIEWCZYNEK

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Marianna	1303	Marianna	1388	Marianna	1186	Marianna	819
2.	Katarzyna	744	Katarzyna	956	Katarzyna	868	Katarzyna	818
3.	Małgorzata	357	Małgorzata	464	Anna	524	Maria	596
4.	Anna	351	Anna	405	Maria	437	Anna	552
5.	Agnieszka	260	Maria	286	Małgorzata	347	Małgorzata	329
6.	Regina	219	Agnieszka	282	Agnieszka	255	Agnieszka	229
7.	Teresa	206	Franciszka	239	Rozalia	157	Wiktoria	166
8.	Franciszka	205	Teresa	203	Józefa	130	Helena	161
9.	Zofia	184	Zofia	160	Franciszka	123	Józefa	150
10.	Magdalena	143	Józefa	148	Magdalena	116	Karolina	144
11.	Agata	125	Wiktoria	148	Wiktoria	113	Rozalia	140
12.	Tekla	104	Agata	143	Teresa	87	Agata	121
13.	Rozalia	100	Regina	131	Julianna	83	Julianna	116
14.	Helena	94	Magdalena	115	Agata	81	Aniela	113
15.	Wiktoria	85	Julianna	88	Zofia	72	Franciszka	105
16.	Ewa	72	Rozalia	88	Antonina	68	Antonina	103
17.	Elżbieta	65	Tekla	83	Helena	62	Teresa	95
18.	Jadwiga	62	Helena	78	Tekla	59	Zofia	74
19.	Józefa	61	Apolonia	77	Karolina	55	Magdalena	67
20.	Julianna	60	Salomea	59	Regina	54	Joanna	62
21.	Apolonia	50	Jadwiga	57	Apolonia	51	Apolonia	60
22.	Salomea	47	Katarzyna Sienieńska	52	Petronela	45	Bronisława	57
23.	Barbara	43	Barbara	46	Barbara	38	Julia	55
24.	Łucja	41	Łucja	46	Elżbieta	35	Stefania	51
25.	Kunegunda	34	Ewa	45	Salomea	33	Jadwiga	42
26.	Maria	30	Anastazja	44	Ewa	32	Salomea	42
27.	Katarzyna Sienieńska	27	Antonina	44	Kunegunda	32	Elżbieta	41
28.	Petronela	26	Elżbieta	44	Jadwiga	30	Tekla	40
29.	Justyna	23	Petronela	43	Julia	30	Ludwika	38
30.	Róża	20	Kunegunda	42	Ludwika	28	Kunegunda	37
31.	Dorota	17	Ludwika	34	Paulina	25	Justyna	33
32.	Konstancja	15	Karolina	33	Łucja	23	Barbara	32
33.	Brygida	13	Justyna	32	Bronisława	22	Waleria	31
34.	Anastazja	12	Paulina	26	Justyna	20	Stanisława	26
35.	Antonina	12	Zuzanna	22	Aniela	19	Regina	25
36.	Zuzanna	11	Joanna	21	Maria Magdalena	18	Anastazja	24
37.	Karolina	10	Róża	21	Zuzanna	17	Katarzyna Sienieńska	20
38.	Magdalena de Pazzi	10	Dorota	20	Joanna	16	Łucja	19

⁸⁸Duchowni odradzali rodzicom nadanie imienia *Izabela*, proponując w zamian miano *Elżbieta* (Wernichowska 2009: 131-132). Opisany przez badaczkę wzorzec prawdopodobnie należy uznać za słuszny. W innych regionach Polski był to onim raczej nienotowany wśród chłopów (por. m. in.: Górny 1994; Kobylińska 2011: 139-169; Adamiak 2013: 139-179; Mytnik 2017).

39.	Joanna	8	Konstancja	18	Anastazja	15	Petronela	19
40.	Klara	7	Brygida	15	Konstancja	13	Ewa	16
41.	Urszula	7	Urszula	14	Domicela	12	Honorata	15
42.	Ludwika	6	Franciszka Rzymianka	12	Dorota	12	Weronika	15
43.	Franciszka Rzymianka	5	Aniela	8	Gertruda	10	Emilia	14
44.	Martyna	4	Gertruda	8	Katarzyna Sieneńska	10	Franciszka Rzymianka	14
45.	Teofila	4	Klara	8	Alojza	9	Teofila	14
46.	Aniela	3	Alojza	7	Cecylia	8	Zuzanna	14
47.	Dyzmona	3	Cecylia	7	Brygida	6	Albina	13
48.	Krystyna	3	Julia	7	Franciszka Rzymianka	6	Maria Magdalena	13
49.	Marcjanna	3	Magdalena de Pazzi	5	Ismara	5	Alojza	12
50.	Monika	3	Bronisława	4	Waleria	5	Dorota	9
51.	Paulina	3	Felicja	4	Felicja	4	Helena Królowa	9
52.	Pelagia	3	Honorata	4	Ludwina	4	Michalina	9
53.	Ludwina	2	Maria Magdalena	4	Małgorzata Królowa	4	Władysława	9
54.	Maria Magdalena	2	Marta	4	Martyna	4	Amelia	8
55.	Maryna	2	Teofila	4	Weronika	4	Aniela Merici	7
56.	Amelia	1	Domicela	3	Aniela Merici	3	Klara	7
57.	Cecylia	1	Teodora	3	Karola	3	Martyna	7
58.	Estera	1	Balbina	2	Róża	3	Róża	7
59.	Eufrozyna	1	Eleonora	2	Stefania	3	Cecylia	6
60.	Felicjana	1	Emilia	2	Amelia	2	Domicela	6
61.	Felicja	1	Franciszka Ksawera	2	Balbina	2	Kazimiera	6
62.	Gertruda	1	Genowefa	2	Eleonora	2	Paulina	6
63.	Chaja	1	Ludwina	2	Emilia	2	Eleonora	5
64.	Julia	1	Marcjanna	2	Felicjana	2	Juliana Falconeri	5
65.	Rebeka	1	Maria Śnieżna	2	Franciszka Ksawera	2	Róża z Limy	5
66.	Samuela	1	Martyna	2	Franciszka Seraficka	2	Balbina	4
67.	Sara	1	Petryna	2	Helena Królowa	2	Brygida	4
68.	Wilhelmina	1	Prakseda	2	Honorata	2	Felicja	4
69.			Stanisława	2	Marianna Różańcowa	2	Konstancja	4
70.			Teodozja	2	Stanisława	2	Matylda	4
71.			Waleria	2	Teofila	2	Elżbieta Królowa	3
72.			Weronika	2	Urszula	2	Eugenia	3
73.			Bolesława	1	Albina	1	Franciszka Ksawera	3
74.			Felicja	1	Aleksandra	1	Krystyna	3
75.			Filipa	1	Alojza Gonzaga	1	Marcelina	3
76.			Florianna	1	Celestyna	1	Agnieszka z Poitiers	2
77.			Ismara	1	Eufemia	1	Aleksandra	2

78.			Julianna de Talien	1	Felicyta	1	Felicyta	2
79.			Kordula	1	Genowefa	1	Filomena	2
80.			Ksawera	1	Henryka	1	Gabriela	2
81.			Ludmiła	1	Jaśmina	1	Gertruda	2
82.			Maria Assunta	1	Klara	1	Janina	2
83.			Maria del Carmen	1	Klara z Asyżu	1	Kamila	2
84.			Maria Różańcowa	1	Klementyna	1	Karola	2
85.			Marianna Śnieżna	1	Kordula	1	Leopoldyna	2
86.			Maria Immaculata	1	Krystyna	1	Małgorzata Królowa	2
87.			Marianna Różańcowa	1	Leopoldyna	1	Marcela	2
88.			Michalina	1	Marcela	1	Marcjanna	2
89.			Peregryna	1	Marcjanna	1	Maria Egipcjanka	2
90.			Pryska	1	Maria Śnieżna	1	Scholastyka	2
91.			Róża z Limy	1	Pelagia	1	Benedykta	1
92.			Stefania	1	Petryna	1	Bogumiła	1
93.			Wanda	1	Pryska	1	Emma	1
94.			Władysława	1			Ernestyna	1
95.			Zefiryna	1			Florentyna	1
96.							Genowefa	1
97.							Hermia	1
98.							Irena	1
99.							Izabela	1
100.							Julianna z Cornillon	1
101.							Julianna z Nikodemii	1
102.							Katarzyna del Ricci	1
103.							Klotylda	1
104.							Lea	1
105.							Leona	1
106.							Ludwina	1
107.							Maria Assunta	1
108.							Marta	1
109.							Monika	1
110.							Nimfa	1
111.							Olga	1
112.							Perpetua	1
113.							Sylwia	1
114.							Teodora	1
115.							Urszula	1
116.							Wanda	1

Dobór imion dla najmłodszych dziewczynek pochodzenia chłopskiego opierał się w XIX wieku na zasobie obejmującym 157 jednostek. Niepodważalnie, imieniem dominującym wówczas w dekanatach Brzesko oraz Bochnia była *Marianna*. Nad pozostałymi jednostkami przeważały także miana: *Katarzyna*, *Anna* oraz *Małgorzata*. Jako że imiona te były bardzo częste również w dwóch wyższych klasach społecznych można założyć, że głównym czynnikiem warunkującym ich dużą frekwencję była ówczesna moda imiennicza. Tendencje nazewnicze wśród dziewczynek nie zawężyły się jednak wyłącznie do imiennictwa będącego w powszechnym użyciu. Niemal jedną trzecią całego zbioru stanowią onimy, które wykorzystano w tej społeczności do nominacji jednostkowo, co w konsekwencji wpłynęło na jego zróżnicowanie. Epizodyczność dotyczyła zaistnienia takich imion, jak na przykład: *Benedykta*, *Ernestyna*, *Florianna*, *Irena*, *Lea*, *Monika*, *Olga*, *Samuela* czy *Sylwia*.

V.1.2. Pokolenie matek

Lata 1801-1825

W aktach metrykalnych z początku wieku dla 21 086 kobiet, które zgodnie z zapisami były matkami biologicznymi ochrzczonych, matkami chrzestnymi bądź też świadkami chrztu, odnotowano 82 onimy. Imiona dorosłych kobiet wybierane były zatem ze stosunkowo niewielkiego zasobu. Najwięcej matek nosiło miana: *Marianna*, *Katarzyna* oraz *Regina*. Dużą popularność wykazywały także między innymi imiona: *Agnieszka*, *Franciszka*, *Małgorzata*, *Teresa* czy *Zofia*. Zasadnicza część repertuaru, co warto podkreślić, obejmuje imiona użyte równocześnie do nominacji dziewczynek. Niektóre z onimów nie przeniknęły jednak do imiennika najmłodszych chłopek. Jedynie matki nosiły miana: *Balbina*, *Beata*, *Dominika*, *Halina*, *Jagoda*, *Lucjana*. Wyłącznie wśród dorosłych kobiet wystąpiło imię *Petronia*, stanowiące podstawową formę znacznie bardziej rozpoznawalnego imienia *Petronela*⁸⁹ (Bubak 1993: 253) oraz *Józefina*, uznawane za wyszukany wariant, popularnego w całym chrześcijańskim świecie, imienia *Józefa* (Wernichowska 2009: 146)⁹⁰. Poza repertuar imienniczy pokolenia matek nie

⁸⁹Notowane jest ono również w badanym zbiorze.

⁹⁰Imię *Józefina* zaczęło być nadawane prawdopodobnie pod wpływem mody francuskiej – nosiła je żona Napoleona Bonaparte (Bubak 1993: 161).

wyszły ponadto miana identyfikujące kobiety pochodzenia żydowskiego, jak: *Cywia*, *Frejda*, *Guta* oraz *Malka*.

Lata 1826-1850

Wpisy z kolejnego ćwierćwiecza dotyczyły 25 843 dorosłych kobiet. Spośród 79 różnych imion przeważały: *Marianna*, *Katarzyna* oraz *Małgorzata*. Pojawiały się także nienadawane wcześniej: *Albertyna*, *Ida*, *Marcelina* czy *Olimpia*. Co ciekawe, większości z tych mian nigdy nie wybrano dla młodszych dziewczynek. Ograniczone użycie miał także onim *Gabriela* – w badanym okresie nosiły go zaledwie cztery kobiety, później również występował on sporadycznie. Zjawisko to uzasadnić mogą, jak się zdaje, spostrzeżenia B. Wernichowskiej, jakoby mianem tym nazywano nie chłopki, lecz szlachcianki (Wernichowska 2009: 109). Członkowie niższych klas społecznych zdecydowanie częściej decydowali się natomiast na imiona bardziej pospolite oraz neutralne stanowo i to właśnie one nieustannie powracały w kolejnych pokoleniach. Należały do nich: *Anna*, *Cecylia*, *Dorota*, *Gertruda*, *Jadwiga*, *Ludwika*, *Paulina*, *Róża*, *Teofila*, *Urszula*, *Waleria* czy *Zuzanna*⁹¹.

Lata 1851-1875

W trzecim ćwierćwieczu stworzony na podstawie rejestrów imiennik tworzyło 91 jednostek dla 22 074 chłopek. Było to kolejne dwudziestopięciolecie, w którym prym wiodły imiona *Marianna* oraz *Katarzyna*. Znacznie swobodniej, niż dało się to zaobserwować w ubiegłych latach, sięgano przy tym po onim *Maria*. Co warte uwagi, więcej kobiet, niż dotychczas, nosiło miana będące żeńskimi formami imion męskich. Stąd w repertuarze imiona: *Filipa*, *Fryderyka*, *Leopoldyna*, *Leona*, *Teodora*, *Seweryna* oraz *Walentyna*. Mimo iż uważa się, że miana te powstały od znanych męskich odpowiedników, same należą do mało powszechnych. Być może też z tego powodu ich użycie zawężało się do starszej grupy wiekowej kobiet. Odwrotnie było z pozostałymi onimami. Poza niewielkimi wyjątkami niemal wszystkie imiona noszone przez matki

⁹¹Dużą część wymienionych tu imion określa jako nienacechowane stanowo również Tadeusz Skulina w pracy poświęconej imiennictwu kobiet z terenu Wielkopolski (Skulina 2008: 193-216).

wybrane zostały później dla ich córek. Na przestrzeni lat kontynuowano użycie między innymi imion: *Alojza, Anastazja, Ewa, Genowefa, Julianna, Pelagia* czy *Wiktoria*.

Lata 1876-1900

Do rejestrów metrykalnych z ostatniego dwudziestopięciolecia dołączono wzmianki o 23 484 kobietach. Katalog imion matek liczył 109 jednostek. W stosunku do lat poprzednich repertuar ten wzbogacił się więc o kilka nowych onimów. Nie wpłynęło to jednak zasadniczo na utrwalone już tendencje imiennicze. Wciąż najwięcej kobiet nosiło miana wskazane jako najpopularniejsze w ubiegłym okresie. Tylko nieliczne chłopki nazywane były mniej spopularyzowanymi imionami, jak: *Ernestyna, Eugenia, Irma, Kamila, Michalina* czy *Tamara*. Większość dorosłych kobiet identyfikowały jednak, silnie zakorzenione już w zwyczaju imienniczym tej zbiorowości, onimy: *Agnieszka, Barbara, Dorota, Elżbieta, Józefa, Joanna, Karolina, Łucja, Magdalena, Teresa* czy *Zofia*⁹². Słusznie zauważa jednak jeden z badaczy, że poza ugruntowanymi schematami doboru imion przez niższe klasy społeczne od zawsze dosyć czytelne były także działania naśladowcze (Skulina 2008: 210). W ten sposób uzasadnić można pojawienie się w chłopskich imiennikach mian, które wcześniej odbierano jako prestiżowe w wyższych klasach społecznych⁹³. Tak też prawdopodobnie, choć tylko okresowo, przeniknęły do kręgów chłopskich unikatowe kiedyś wśród szlachty imiona: *Albina, Ida* bądź *Matylda*.

ZESTAWIENIE IMION POKOLENIA MATEK

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Katarzyna	2918	Marianna	4812	Marianna	3886	Marianna	4070
2.	Marianna	2468	Katarzyna	3990	Katarzyna	3395	Katarzyna	3947
3.	Regina	1459	Małgorzata	1734	Maria	2020	Maria	2625
4.	Małgorzata	1297	Anna	1383	Anna	1866	Anna	2099
5.	Teresa	1099	Regina	1283	Małgorzata	1032	Małgorzata	1520
6.	Agnieszka	1095	Agnieszka	1268	Agnieszka	989	Agnieszka	853
7.	Zofia	1043	Teresa	1208	Franciszka	821	Rozalia	741
8.	Franciszka	933	Franciszka	1176	Zofia	605	Józefa	712
9.	Anna	842	Maria	1070	Teresa	602	Franciszka	709
10.	Agata	676	Zofia	1061	Rozalia	582	Teresa	541
11.	Magdalena	672	Magdalena	677	Magdalena	575	Wiktoria	537

⁹²Wiele spośród wskazanych imion przez wieki nosiły także wiejskie kobiety zamieszkujące inne regiony Polski (zob. Kopertowska 1988; Szulowska 1992; Górny 1994; Różycka 2003; Koszyk 2010; Ryguła, 2011: 104-127; Kresa 2014: 129-143; Mytnik 2017).

⁹³Osobliwość tę zaobserwował także Kazimierz Adamiak. Chłopi z terenów Fajslawic przejęli od szlachty m. in. imiona: *Brygida, Joanna, Klara, Ludwika, Petronela, Salomea* oraz *Tekla* (Adamiak 2013: 167).

12.	Helena	591	Agata	566	Wiktoria	514	Magdalena	421
13.	Rozalia	526	Wiktoria	508	Józefa	442	Zofia	394
14.	Jadwiga	471	Rozalia	460	Regina	435	Agata	360
15.	Elżbieta	426	Helena	455	Agata	429	Antonina	318
16.	Salomea	396	Jadwiga	437	Helena	333	Tekla	290
17.	Ewa	387	Tekla	392	Salomea	325	Helena	244
18.	Barbara	358	Salomea	379	Tekla	308	Regina	243
19.	Tekla	308	Ewa	351	Apolonia	255	Julianna	214
20.	Apolonia	280	Elżbieta	258	Julianna	225	Apolonia	199
21.	Wiktoria	214	Józefa	254	Petronela	200	Karolina	184
22.	Konstancja	213	Apolonia	253	Barbara	191	Salomea	152
23.	Łucja	199	Barbara	252	Elżbieta	184	Julia	149
24.	Justyna	198	Julianna	202	Kunegunda	182	Elżbieta	133
25.	Maria	196	Łucja	193	Jadwiga	163	Jadwiga	112
26.	Julianna	185	Petronela	149	Julia	139	Aniela	108
27.	Zuzanna	183	Justyna	136	Ewa	134	Ludwika	108
28.	Dorota	169	Dorota	126	Karolina	113	Anastazja	104
29.	Kunegunda	156	Konstancja	105	Łucja	110	Joanna	103
30.	Petronela	142	Kunegunda	94	Anastazja	109	Barbara	102
31.	Anastazja	139	Antonina	88	Justyna	93	Kunegunda	98
32.	Róża	126	Ludwika	66	Antonina	86	Łucja	85
33.	Brygida	104	Anastazja	57	Ludwika	69	Petronela	83
34.	Józefa	90	Brygida	52	Konstancja	56	Justyna	76
35.	Urszula	74	Zuzanna	47	Zuzanna	56	Ewa	63
36.	Klara	60	Róża	46	Joanna	53	Bronisława	59
37.	Krystyna	44	Joanna	28	Brygida	51	Paulina	59
38.	Cecylia	36	Klara	20	Dorota	49	Zuzanna	46
39.	Antonina	35	Urszula	20	Felicja	39	Konstancja	44
40.	Maryna	27	Krystyna	19	Teofila	26	Brygida	41
41.	Petryna	25	Karolina	16	Urszula	26	Waleria	39
42.	Joanna	24	Cecylia	15	Aniela	24	Dorota	37
43.	Gertruda	22	Petryna	15	Klara	23	Alojza	31
44.	Julia	18	Julia	12	Paulina	21	Stanisława	29
45.	Ludwika	18	Emilia	9	Alojza	18	Teofila	27
46.	Ludwina	14	Marcjanna	7	Domicela	18	Felicja	26
47.	Monika	14	Martyna	7	Martyna	16	Klara	23
48.	Felicja	11	Paulina	7	Róża	14	Balbina	20
49.	Marcjanna	11	Scholastyka	7	Cecylia	12	Cecylia	18
50.	Felicja	9	Teofila	7	Eleonora	11	Martyna	17
51.	Karolina	8	Felicja	5	Krystyna	10	Marta	15
52.	Eufrozyna	6	Ludwina	5	Adalberta	9	Urszula	15
53.	Felicjana	6	Aniela	4	Amelia	9	Weronika	15
54.	Józefina	6	Eleonora	4	Emilia	9	Emilia	14
55.	Martyna	5	Eufrozyna	4	Weronika	9	Izabela	13
56.	Pulcheria	5	Gabriela	4	Bronisława	7	Eleonora	12
57.	Honorata	4	Gertruda	4	Scholastyka	7	Honorata	12
58.	Marta	4	Nimfa	4	Teodora	7	Albina	9
59.	Weronika	4	Amelia	3	Waleria	7	Domicela	9
60.	Aniela	3	Balbina	3	Gertruda	6	Ismara	9
61.	Paulina	3	Ksawera	3	Honorata	6	Róża	9
62.	Teofila	3	Albertyna	2	Petryna	6	Teodora	9
63.	Balbina	2	Dyzmona	2	Ludwina	5	Petryna	9
64.	Cywia	2	Felicjana	2	Marta	5	Bibiana	7
65.	Estera	2	Felicja	2	Monika	5	Krystyna	7
66.	Frejde	2	Marta	2	Felicja	3	Leopoldyna	7
67.	Guta	2	Adolfina	1	Ksawera	3	Władysława	7
68.	Jagoda	2	Aleksandra	1	Marcjanna	3	Amelia	5
69.	Malka	2	Alojza	1	Balbina	2	Henryka	5

70.	Rachela	2	Domicela	1	Dominika	2	Hermína	5
71.	Beata	1	Henryka	1	Felicjana	2	Ludmiła	5
72.	Dominika	1	Ida	1	Gabriela	2	Kamila	4
73.	Eleonora	1	Izabela	1	Genowefa	2	Leokadia	4
74.	Filomena	1	Marcela	1	Henryka	2	Ludwina	4
75.	Gabriela	1	Marcelina	1	Leopoldyna	2	Stefania	4
76.	Halina	1	Maryna	1	Pelagia	2	Franciszka Ksawera	3
77.	Henryka	1	Olimpia	1	Rachela	2	Genowefa	3
78.	Lucjana	1	Sabina	1	Stanisława	2	Kazimiera	3
79.	Matylda	1	Waleria	1	Adelajda	1	Maria Magdalena	3
80.	Scholastyka	1			Filipa	1	Matylda	3
81.	Stanisława	1			Franciszka Ksawera	1	Michalina	3
82.	Wilhelmina	1			Fryderyka	1	Tamara	3
83.					Hermína	1	Aleksandra	2
84.					Leokadia	1	Berta	2
85.					Leona	1	Eugenia	2
86.					Marcela	1	Filipa	2
87.					Otylia	1	Gertruda	2
88.					Sabina	1	Klementyna	2
89.					Seweryna	1	Marcela	2
90.					Walentyna	1	Perpetua	2
91.					Władysława	1	Wanda	2
92.							Adelajda	1
93.							Bogumiła	1
94.							Dominika	1
95.							Ernestyna	1
96.							Felicyta	1
97.							Gabriela	1
98.							Ida	1
99.							Irmína	1
100.							Karola	1
101.							Kordula	1
102.							Ksawera	1
103.							Marcelina	1
104.							Marcjanna	1
105.							Michalina	1
106.							Olga	1
107.							Pelagia	1
108.							Sydonia	1
109.							Szymona	1

Powyższe ustalenia oraz dane frekwencyjne zamieszczone w tabeli każą konkludować, iż dla dorosłych kobiet pochodzenia chłopskiego wybierano w XIX wieku imiona z puli 139 jednostek. Matki głównie nosiły miana: *Marianna* i *Katarzyna*. Bardzo popularne były ponadto onimy: *Anna*, *Maria*, *Małgorzata*, a także *Agnieszka*, *Teresa* i *Franciszka*. Wzorce imiennicze w tym pokoleniu były raczej trwałe. Większość mian zachowywała stałą żywotność. Zaobserwowano jednak pewną fluktuację imion w przypadku kilku powszechnych jednostek: *Antonina*, *Ewa*, *Jadwiga*, *Józefa*, *Karolina*

czy *Konstancja*. Popularność wskazanych mian wzrastała systematycznie bądź też malała w zależności od danego okresu.

V.1.3. Pokolenie babek

Lata 1801-1825

Jak wynika z dokumentów informacje o babkach chrzczonych dzieci, choć bardzo wybiórczo, zawierane były w księgach już w pierwszych dziesięcioleciach XIX wieku. Sporządzane wówczas wpisy były jednak tak rzadkie, że nie sposób na ich podstawie w pełni określić właściwe dla tego okresu preferencje imiennicze. Spośród 24 rejestrów oraz liczącego 14 mian imiennika dowiadujemy się jedynie, że najwięcej kobiet nosiło imię *Katarzyna*. Pozostałe babki widnieją w aktach jako: *Agnieszka, Apolonia, Helena, Jadwiga, Józefa, Julianna, Małgorzata, Maria, Regina, Rozalia, Tekla, Zofia* oraz *Zuzanna*. Porównując jednakże wymienione onimy z imionami przedstawionymi przez innych badaczy, dowiadujemy się, że większość z nich określono jako popularne nie tylko wśród wiejskich kobiet z regionu objętego analizą. Mowa tu zarówno o obszarach bliższych, usytuowanych w południowej Małopolsce (Dziadkowiec 2000; Kobylńska 2011; Rudnicka-Fira 2013), jak i tych odległych. Przedstawione imiona zarejestrowano między innymi wśród kobiet z okolic Lubelszczyzny (Adamiak 2013), pograniczna mazowiecko-podlaskiego (Kresa 2013), Śląska Opolskiego (Magda-Czekaj 2000) czy Łodzi (Umińska-Tytoń 2017).

Lata 1826-1850

W aktach z drugiego ćwierćwiecza 16 789 odnosiła się do grupy najstarszych kobiet. Do nominacji chłopiek użyto 68 onimów. Wśród nich dominowały imiona, które wskazano jako najpopularniejsze w generacji matek oraz córek. Trzy pokolenia kobiet nosiło zatem głównie imiona: *Marianna* i *Katarzyna*, a także *Franciszka, Małgorzata, Teresa* oraz *Zofia*. W analizowanym imienniku jednym z czołowych był również onim *Regina*. Miano to opisane zostało przez J. S. Bystronia jako modne przede wszystkim wśród wyższych warstw społecznych. W analizowanym materiale nie znajduje to jednak

poświadczenia. Podobnie było z imionami *Gertruda*, *Ludmiła* oraz *Róża*, które wbrew założeniom⁹⁴ występowały przede wszystkim wśród prostego ludu.

Lata 1851-1875

W trzecim okresie 21 665 rejestrów dotyczyła babek. W badanym zbiorze, obejmującym 73 jednostki, najpopularniejszymi mianami pozostawały *Marianna* oraz *Katarzyna*. Jednym z najczęstszych był także onim *Małgorzata*. Konfrontacja danego repertuaru z bazami z poprzednich ćwierćwieczy pozwala wnioskować, że wzorce imiennicze w tej generacji właściwie pozostawały niezmiennie. Co więcej, niemal wszystkie imiona użyte do nominacji w najstarszym pokoleniu cyklicznie wybierano również w dwóch młodszych generacjach. Niemniej jednak niektóre z mian można traktować jako wyjątkowe. W badanym materiale jednorazowo wystąpiły rzadkie onimy: *Faustyna*, *Kornelia*, a także *Melania* oraz *Ligia*⁹⁵.

Lata 1876-1900

Rejestry z ostatniego okresu wskazują na 23 086 najstarszych kobiet. Z zapisów wyekscerpowano 77 różnych imion, z czego do najczęstszych, obok tych, które wymieniano przez całe stulecie, należało również miano *Maria*. Spośród wielu powtarzały się także, zaczerpnięte z ubiegłego okresu, onimy: *Eleonora*, *Gabriela*, *Ludwina*, *Marcela*, *Paulina* oraz *Waleria*. Kilka kobiet nosiło nowe imiona: *Albertyna*, *Cyryla*, *Laurencja* czy *Sabina*. Onimy te nie zachowały się jednak długo w chłopskich imiennikach. Nie odnajdziemy ich w żadnym innym zasobie. Pozostałe miana przenikały pomiędzy zbiorami naturalnie. Było tak z powszechnymi imionami typu: *Anna*, *Barbara*, *Elżbieta*, *Konstancja*, *Rozalia* lub *Zuzanna*, jak również rzadziej spotykanymi: *Domicela*, czy *Felicyta*.

⁹⁴Zdaniem badaczy, to arystokratki najczęściej nosiły wyznaczone imiona (zob. Bystroń 1938: 189; Bubak 1993: 119-200; Grzenia 2006: 134, 215; Wernichowska 2009: 111, 117, 233).

⁹⁵Onim *Ligia*, jak czytamy w jednym z opracowań onomastycznych, wprowadził do użytku Henryk Sienkiewicz, nazywając nim jedną z bohaterek powieści „Quo vadis” (Grzenia 2006: 309-310). Imię to wśród chłopów zaistniało jednak na kilka lat przed wydaniem utworu. Bardziej prawdopodobne wydaje się zatem, że zapisana pod tym imieniem kobieta w rzeczywistości nazywała się *Eligia*. W metrykach natomiast błędnie zawarto skróconą formę tego miana (zob. Marinković 2004: 525).

ZESTAWIENIE IMION POKOLENIA BABEK

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Katarzyna	6	Katarzyna	2381	Marianna	3822	Marianna	4422
2.	Agnieszka	2	Marianna	1531	Katarzyna	3387	Katarzyna	3587
3.	Jadwiga	2	Regina	1519	Małgorzata	1344	Maria	1542
4.	Maria	2	Zofia	1035	Anna	1006	Anna	1523
5.	Rozalia	2	Małgorzata	1002	Regina	989	Małgorzata	1306
6.	Zofia	2	Teresa	934	Teresa	940	Franciszka	1074
7.	Apolonia	1	Agnieszka	890	Agnieszka	931	Agnieszka	963
8.	Helena	1	Franciszka	816	Zofia	911	Teresa	928
9.	Józefa	1	Agata	617	Franciszka	860	Zofia	824
10.	Julianna	1	Anna	588	Maria	839	Magdalena	710
11.	Małgorzata	1	Rozalia	518	Magdalena	727	Regina	676
12.	Regina	1	Maria	508	Rozalia	585	Agata	547
13.	Tekla	1	Magdalena	505	Helena	518	Wiktoria	522
14.	Zuzanna	1	Jadwiga	449	Agata	510	Rozalia	463
15.			Helena	375	Salomea	386	Helena	381
16.			Salomea	293	Jadwiga	374	Józefa	377
17.			Elżbieta	281	Ewa	355	Salomea	336
18.			Barbara	238	Tekla	320	Tekla	302
19.			Ewa	212	Wiktoria	281	Jadwiga	280
20.			Apolonia	209	Apolonia	255	Julianna	232
21.			Wiktoria	185	Elżbieta	244	Ewa	226
22.			Tekla	171	Julianna	228	Barbara	204
23.			Konstancja	165	Łucja	224	Apolonia	199
24.			Łucja	150	Barbara	179	Łucja	188
25.			Julianna	136	Józefa	178	Elżbieta	155
26.			Kunegunda	126	Kunegunda	152	Petronela	155
27.			Dorota	120	Justyna	126	Kunegunda	145
28.			Zuzanna	113	Konstancja	126	Antonina	88
29.			Justyna	103	Dorota	119	Ludwika	60
30.			Petronela	103	Petronela	116	Joanna	59
31.			Józefa	72	Anastazja	82	Julia	56
32.			Brygida	71	Zuzanna	77	Karolina	55
33.			Urszula	67	Brygida	59	Dorota	49
34.			Anastazja	47	Julia	59	Brygida	48
35.			Ludwika	31	Krystyna	39	Anastazja	44
36.			Antonina	30	Ludwika	36	Justyna	38
37.			Cecylia	27	Antonina	30	Teofila	35
38.			Klara	27	Urszula	29	Felicja	24
39.			Róża	21	Klara	21	Konstancja	24
40.			Krystyna	20	Felicja	19	Krystyna	23
41.			Gertruda	19	Joanna	18	Zuzanna	21
42.			Joanna	17	Gertruda	15	Paulina	15
43.			Balbina	7	Cecylia	14	Aniela	13
44.			Julia	6	Eufrozyna	14	Domicela	13
45.			Marta	6	Róża	14	Klara	12
46.			Martyna	5	Paulina	13	Petryna	12
47.			Eufrozyna	4	Martyna	12	Alojza	11
48.			Felicja	4	Karolina	9	Martyna	10
49.			Marcjanna	4	Felicja	7	Eleonora	9
50.			Petryna	4	Monika	7	Gabriela	8
51.			Aniela	3	Balbina	6	Weronika	8
52.			Karolina	3	Felicjana	6	Cecylia	7
53.			Monika	3	Marcjanna	6	Gertruda	7
54.			Michalina	2	Weronika	6	Honorata	7
55.			Stanisława	2	Nimfa	4	Monika	7

56.			Weronika	2	Teofila	4	Róża	7
57.			Amelia	1	Aniela	3	Urszula	7
58.			Dominika	1	Gabriela	3	Albertyna	5
59.			Eufrozyna	1	Marcela	3	Balbina	5
60.			Felicja	1	Amelia	2	Felicja	5
61.			Halina	1	Liga	2	Emilia	4
62.			Honorata	1	Petryna	2	Liga	4
63.			Kazimiera	1	Waleria	2	Cyryla	2
64.			Ludmiła	1	Eleonora	1	Marta	2
65.			Marcina	1	Faustyna	1	Sabina	2
66.			Nimfa	1	Honorata	1	Scholastyka	2
67.			Scholastyka	1	Kornelia	1	Bronisława	1
68.			Szymona	1	Ludwina	1	Florentyna	1
69.					Maryna	1	Genowefa	1
70.					Marta	1	Henryka	1
71.					Melania	1	Laurencja	1
72.					Scholastyka	1	Ludwina	1
73.					Wilhelmina	1	Marcela	1
74.							Maria Magdalena	1
75.							Michalina	1
76.							Stanisława	1
77.							Waleria	1

Rozpatrując badane przedziały czasowe całościowo, dowiadujemy się, że wśród najstarszych kobiet pochodzenia chłopskiego wystąpiły 93 imiona. W pokoleniu babek niemal tę samą, największą, wartość wykazywały onimy *Marianna* i *Katarzyna*. Babki często nosiły też imiona *Małgorzata*, *Anna*, *Teresa*, *Agnieszka*, *Franciszka* i *Zofia*, jednostki te nie dominowały jednak znacząco nad pozostałymi mianami. Kompletny repertuar zawiera przeważnie imiona znane, funkcjonujące także w innych klasach społecznych. Niejednokrotnie uwzględnia on ponadto onimy rzadkie – *Halina*, *Ludwina*, *Marcina*, *Martyna* – które przełamują tradycyjne wzorce nazewnicze tego okresu.

V.2. Imiona męskie

Księgi urodzeń z XIX wieku dostarczają informacji na temat 183 142 wpisów odnoszących się do mężczyzn pochodzenia chłopskiego. W badanych dokumentach 24 461 wpisy wskazywały na chłopców, 89 225 na ojców biologicznych, ojców chrzestnych oraz świadków chrztu, pozostałe 69 456 rejestry odnosiły się do dziadków.

V.2.1. Pokolenie dzieci

Lata 1801-1825

W pierwszym dwudziestopięcioleciu sakramentu chrztu udzielono 5 646 chłopcom. Do nominacji użyto 110 imion. Dzieci zwykle otrzymywały imiona *Józef* oraz *Wojciech*. Wysoką frekwencją odznaczał się również onim *Jan* – od wieków mający wśród chrześcijan szczególne znaczenie. Jako imię nowotestamentowe zasłynął w imiennikach prostego ludu już w okresie średniowiecza (Mikołajczyk 1993: 108). Później wybierano go nie tylko ze względu na biblijne pochodzenie, lecz także postacie, które na przestrzeni wielu stuleci zyskały w katolickim środowisku miano świętych. Poza najbardziej znanymi z martyrologiów, *Janem Kantym* czy *Janem Nepomucenem*, w badanych dokumentach wystąpiły także: *Jan Chryzostom*, *Jan Kapistran*, *Jan z Dukli*, *Jan z Facundo* oraz *Jan od Krzyża*. Wpisy tego rodzaju ponownie potwierdzają przewodnią wówczas ideę kultu religijnego. Zwyczaj ten upamiętniał popularnych świętych, pozwalał także na poznanie postaci rzadziej wspominanych przez Kościół⁹⁶. Tym sposobem prawdopodobnie weszły również do użytku, opisywane przez badaczy jako wyjątkowe, imiona *Manswet* czy *Oswald*⁹⁷ (Bystron 1938: 263; Kupis 1999: 231), a nawet noszone przede wszystkim nie przez ludzi świeckich, lecz zakonników imię *Bonawentura* (Grzenia 2006: 81)⁹⁸.

Lata 1826-1850

Metryki z drugiego ćwierćwiecza zawierają 6 692 rejestry. Repertuar imion obejmował 142 jednostki, z których większość, względem ubiegłego okresu, wykazywała niemal niezmienną popularność. Stałym wyborem były miana wymienione jako najczęstsze w minionych latach. Nie rezygnowano z typowych dla społeczności chłopskiej imion: *Alojzy*, *August*, *Bartłomiej*, *Konstanty*, *Urban* czy *Wincenty*

⁹⁶Przeczy to dokonany przez J. S. Bystronia ustaleniom, jakoby rodziny chłopskie zawsze wybierały dla swoich dzieci patrona noszącego imię utrwalone w polskiej tradycji imienniczej (Bystron 1938: 31). Jak widać, zdarzały się również przypadki, gdzie nowo narodzone dziecko otrzymywało na chrzcie miano bardzo osobliwe, mogące być niekiedy odbierane nawet jako stygmatyzujące.

⁹⁷Istnieje tylko kilku świętych o tych imionach. Mężczyznom prawdopodobnie patronowały postacie czczone przez Kościół najdłużej, tj. *Manswet*, biskup Mediolanu (Fros, Sowa 1975: 392) oraz *Oswald*, król Nortumbrii (Sieradzki 2004: 222; Tronina 2016: 193).

⁹⁸W XIX wieku imię to w swojej podstawowej postaci funkcjonowało także w zakonach kobiecych (zob. Zmuda 2019).

(por. Zaręba 1957a: 135-138). Nie unikano równocześnie funkcjonujących zwłaszcza w bogatszych kręgach onimów: *Erazm*, *Ignacy* czy *Roman*. Wiele mian z imiennika ujawnia, niezaobserwowany wcześniej, zwrot duchownych w kierunku, jak dotąd, pomijanych świętych. Wprawdzie norma ta została zaobserwowana w każdym z badanych probostw, nad wyraz czytelne było ono jednak w Starym Wiśniczu oraz Żegocinie. Na kartach ksiąg parafii, o których mowa⁹⁹, widniały takie zapisy jak: *Filip Neri*, *Jakub Strepa*, *Wincenty Kadlubek*, *Jan z Mathy*, *Józef z Leonessy*, *Mikołaj z Tolentino* oraz *Piotr z Alkantary*. Wart komentarza jest jednak przypadek, gdzie w dokumentach po imieniu jednego z chłopców, ochrzczonego jako *Mikołaj*, widniał dopisek *Nolasco*¹⁰⁰, podczas gdy przydomek ten identyfikuje żyjącego w czasach średniowiecza prezbitera świętego Piotra Nolasco¹⁰¹.

Lata 1851-1875

W kolejnych latach liczba narodzin oraz chrztów dzieci pochodzenia chłopskiego zmniejszyła się. Wedle dokumentów sakrament przyjął 5 994 chłopców. Imiona chrzestne, pod którymi zostali oni zapisani, wybrano z zasobu skupiającego 154 różne jednostki. Repertuar z początku drugiej połowy wieku charakteryzował się większą oryginalnością. Wprawdzie dominowały onimy odznaczające się długą tradycją imienniczą, na przykład: *Jan*, *Józef*, *Wojciech*, *Michał*, *Marcin* czy *Andrzej*¹⁰², zdarzały się też jednak miana notowane po raz pierwszy. Tak było na przykład z imionami: *Czesław*, *Bonifacy*, *Bruno*, a także, z najbardziej osobliwym spośród wymienionych, *Tytusem*. Wskazany onim wystąpił w omawianych księgach tylko jeden raz. Chłopiec ochrzczony imionami *Tytus Sylwester* zawdzięczał zapewne swoje miano ówczesnej modzie na imiona antyczne (por. Bystron 1938: 339). Na podstawie danych, jakich dostarczają akta, wykluczyć należy, że wybór tego imienia odpowiada zwyczajowi

⁹⁹Przedstawione wpisy pochodzą z ksiąg probostwa Żegocina oraz Stary Wiśnicz.

¹⁰⁰Oto rejestr z księgi: *Bap.: Nicolaus Nolasco; Patris: Joanes Kędryna; Matris: Marianna Lipnicka; Patrini: Thomas Smolen et Catharina Rogawska* (Ch/XXII 1830).

¹⁰¹Można by uznać, że chłopiec otrzymał za patrona świętego Mikołaja Nolasco, lecz w rzeczywistości wyżej wspomniana postać nie istnieje. Udzielający sakramentu duchowny, najpewniej samodzielnie wybierając dziecku patrona, pomylił się.

¹⁰²Wymienione imiona równie często nosili także mężczyźni z nieco dalszych terenów Małopolski (por. Koszyk 2010), Podlasia (por. Złotkowski 2018: 273-284), a także Kielc (por. Kopertowska 1988), Łodzi (por. Różycka 2003), Śląska (por. Ryguła 2011: 104-127), pogranicza mazowiecko-podlaskiego (por. Kresa 2014: 129-143), ziemi chełmskiej (por. Mytnik 2017) czy dawnej ziemi halickiej i lwowskiej (por. Szulowska 1992).

dziedziczenia imion oraz zależności od kalendarza. Chłopiec urodził się 30 grudnia, wspomnienie liturgiczne świętego Tytusa obchodzone jest natomiast w ostatnich dniach stycznia.

Lata 1876-1900

W ostatnich dziesięcioleciach XIX wieku w księgach pojawiły się wpisy dotyczące 6 129 chłopców. Z akt wypisano 159 jednostek imienniczych. Był to kolejny okres, w którym chętniej sięgano po miana pospolite niż oryginalne. Nie wyszły z użycia onimy wymieniane przez całe stulecie jako najpopularniejsze, tych z kolei, które określić można jako niestandardowe, było niewiele. Chłopcom przeważnie nadawano imiona: *Jan, Józef, Franciszek, Stanisław, Jakub*. Omawiany okres przynosi także dwuczłonowe onimy: *Jan Gwalbert, Paweł Eremita* bądź *Piotr Damiani*. Wśród imion, które po raz pierwszy pojawiły się w badanym antroponomastykonie, można wyróżnić: *Anastazego, Egidiusza, Marcelego, Mariusza, Zygfryda*, a także, nienotowane w żadnych opracowaniach onomastycznych, imię *Kalhan*. To nietypowe miano otrzymał syn mieszkańców Borówni¹⁰³, Andrzeja oraz Katarzyny Malarczyców (L/LIX).

ZESTAWIENIE IMION POKOLENIA CHŁOPCÓW

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Józef	589	Józef	765	Jan	972	Jan	922
2.	Jan	577	Jan	739	Józef	741	Józef	822
3.	Wojciech	373	Wojciech	417	Wojciech	442	Franciszek	380
4.	Jakub	330	Jakub	375	Michał	388	Wojciech	376
5.	Michał	293	Michał	374	Marcin	308	Andrzej	282
6.	Andrzej	283	Franciszek	300	Andrzej	277	Michał	275
7.	Tomasz	219	Andrzej	256	Jakub	253	Stanisław	231
8.	Franciszek	217	Marcin	237	Franciszek	243	Jakub	224
9.	Marcin	217	Tomasz	220	Szymon	231	Marcin	219
10.	Szymon	203	Walenty	220	Piotr	175	Piotr	209
11.	Walenty	191	Piotr	190	Tomasz	166	Szymon	184
12.	Maciej	190	Antoni	188	Walenty	161	Walenty	158
13.	Antoni	179	Szymon	161	Stanisław	134	Antoni	141
14.	Sebastian	167	Maciej	160	Antoni	123	Władysław	114
15.	Stanisław	154	Sebastian	160	Sebastian	114	Tomasz	105
16.	Laurenty	129	Stanisław	153	Laurenty	108	Stefan	86
17.	Piotr	119	Laurenty	146	Maciej	102	Ludwik	65
18.	Mateusz	108	Kazimierz	113	Ignacy	54	Kazimierz	64
19.	Kazimierz	96	Błażej	101	Kazimierz	45	Karol	60
20.	Kacper	74	Jan Chrzyciel	91	Karol	42	Laurenty	59

¹⁰³Wieś ta przynależała do probostwa Lipnica Murowana.

21.	Paweł	73	Mateusz	73	Jan Chrzcziciel	40	Ignacy	58
22.	Bartłomiej	69	Paweł	73	Błażej	39	Sebastian	55
23.	Błażej	69	Kacper	67	Mikołaj	38	Feliks	45
24.	Mikołaj	65	Ignacy	61	Paweł	38	Maciej	45
25.	Ignacy	59	Bartłomiej	60	Wincenty	35	Jan Chrzcziciel	43
26.	Wincenty	52	Karol	60	Kacper	33	Paweł	40
27.	Jan Chrzcziciel	51	Jan Nepomucen	55	Feliks	29	Błażej	39
28.	Stefan	45	Mikołaj	54	Ludwik	29	Mikołaj	37
29.	Szymon z Lipnicy	41	Wincenty	54	Stefan	29	Jakub Apostoł	30
30.	Jan Nepomucen	40	Stefan	44	Bartłomiej	27	Leon	30
31.	Grzegorz	29	Jan Kanty	40	Jan Ewangelista	27	Wincenty	29
32.	Łukasz	28	Jan Ewangelista	38	Jan Nepomucen	23	Aleksander	27
33.	Filip	24	Grzegorz	32	Adam	20	Maciej Apostoł	27
34.	Hiacynt	22	Ludwik	28	Andrzej Apostoł	20	Alojzy	25
35.	Karol	22	Feliks	26	Władysław	20	Hiacynt	25
36.	Jan Ewangelista	19	Łukasz	25	Grzegorz	16	Andrzej Apostoł	23
37.	Jan Kanty	17	Adam	23	Tomasz Apostoł	16	Teofil	21
38.	Adam	16	Hiacynt	23	Mateusz	15	Adam	20
39.	Melchior	11	Szymon z Lipnicy	23	Szymon z Lipnicy	15	Michał Archanioł	19
40.	Florian	10	Antoni z Padwy	21	Maciej Apostoł	14	Grzegorz	17
41.	Stanisław Kostka	10	Filip	21	Hiacynt	13	Marian	17
42.	Feliks	9	Jan z Dukli	17	Florian	12	Jan Ewangelista	16
43.	Marek	9	Aleksander	16	Łukasz	12	Jan Kanty	16
44.	Ludwik	8	Alojzy	15	Łukasz Ewangelista	12	Bartłomiej	15
45.	Augustyn	7	Florian	12	Mateusz Apostoł	12	Kacper	14
46.	Benedykt	7	Franciszek Ksawery	12	Melchior	12	Piotr Apostoł	14
47.	Dydak	7	Stanisław Kostka	12	Jakub Apostoł	11	Tomasz Apostoł	14
48.	Franciszek Seraficki	6	August	11	Jan z Dukli	11	Roman	13
49.	Izydor	6	Benedykt	11	Antoni Opat	10	Julian	12
50.	Aleksander	5	Dominik	11	Antoni z Padwy	8	Mateusz	12
51.	Antoni z Padwy	5	Franciszek Borgiasz	11	Franciszek Ksawery	8	Henryk	11
52.	Franciszek Ksawery	5	Franciszek Salezy	11	Izydor	7	Józef Kalasanty	11
53.	Franciszek Salezy	5	Kajetan	11	Klemens	7	Stanisław Kostka	11
54.	August	3	Marek	11	Leon	7	Antoni z Padwy	10

55.	Ferdynand	3	Urban	11	Piotr Apostoł	7	Edward	10
56.	Gabriel	3	Ferdynand	9	Aleksander	6	Jan Nepomucen	10
57.	Kajetan	3	Franciszek z Paoli	9	Alojzy	6	Jan z Dukli	10
58.	Krzysztof	3	Andrzej Apostoł	8	Jan Chryzostom	6	Florian	9
59.	Tadeusz	3	Antoni Opat	8	Józef Kalasanty	6	Franciszek Borgiasz	9
60.	Tomasz z Akwinu	3	Rafał	8	Paweł Eremita	6	Franciszek Salezy	9
61.	Ambroży	2	Konstanty	7	Szymon Apostoł	6	Szymon z Lipnicy	9
62.	Dominik	2	Teodor	7	Teofil	6	Łukasz	8
63.	Dyzma	2	Wincenty Ferreriusz	7	Zygmunt	6	Wincenty Kadłubek	8
64.	Fabian	2	Władysław	7	Filip	5	Zygmunt	8
65.	Franciszek Borgiasz	2	Edward	6	Filip Apostoł	5	Franciszek z Paoli	7
66.	Jakub Apostoł	2	Onufry	6	Franciszek Salezy	5	Paweł Eremita	7
67.	Jan Chryzostom	2	Paweł Eremita	6	Franciszek Seraficki	5	Tadeusz	7
68.	Klemens	2	Hieronim	5	Ambroży	4	August	6
69.	Konstanty	2	Joachim	5	Baltazar	4	Karol Boromeusz	6
70.	Leonard	2	Józef Kalasanty	5	Bartłomiej Apostoł	4	Paweł Apostoł	6
71.	Leopold	2	Leopold	5	Edward	4	Filip Apostoł	5
72.	Norbert	2	Melchior	5	Franciszek z Paoli	4	Franciszek Ksawery	5
73.	Onufry	2	Mikołaj z Tolentino	5	Gabriel Archanioł	4	Izydor	5
74.	Robert	2	Sylwester	5	Ignacy Loyola	4	Łukasz Ewangelista	5
75.	Tomasz Kantuaryjski	2	Teofil	5	Kajetan	4	Mateusz Apostoł	5
76.	Urban	2	Tomasz Apostoł	5	Konstanty	4	Sylwester	5
77.	Abraham	1	Fabian	4	Nikodem	4	Szymon Apostoł	5
78.	Alojzy	1	Gabriel	4	Piotr z Alkantary	4	Wincenty Ferreriusz	5
79.	Baltazar	1	Jan de Deo	4	Stanisław Kostka	4	Bolesław	4
80.	Barnaba	1	Klemens	4	Tadeusz	4	Bonifacy	4
81.	Bazyli	1	Leon	4	Tomasz Kantuaryjski	4	Bronisław	4
82.	Berek	1	Tomasz z Akwinu	4	Wiktor	4	Filip	4
83.	Bernard	1	Wacław	4	Bonifacy	3	Polikarp	4
84.	Bonawentura	1	Wilhelm	4	Gabriel	3	Teodor	4
85.	Chaim	1	Franciszek Seraficki	3	Hieronim	3	Tomasz z Akwinu	4
86.	Chryzant	1	Izydor	3	Jan Kanty	3	Wiktor	4
87.	Cyryl	1	Jakub Apostoł	3	Karol Boromeusz	3	Adolf	3
88.	Damazy	1	Jan z Mathy	3	Marek	3	Albin	3

89.	Henryk	1	Juliusz	3	Mikołaj z Tolentino	3	Ambroży	3
90.	Hipolit	1	Karol Boromeusz	3	Paweł Apostoł	3	Baltazar	3
91.	Ignacy Loyola	1	Romuald	3	Tomasz z Akwinu	3	Franciszek Seraficki	3
92.	Jan z Facundo	1	Adolf	2	Benedykt	2	Gabriel	3
93.	Jan Kapistran	1	Aleksy	2	Bolesław	2	Grzegorz Wielki	3
94.	Jan od Krzyża	1	Henryk	2	Cyprian	2	Ignacy Loyola	3
95.	Jan z Dukli	1	Hilary	2	Dionizy	2	Joachim	3
96.	Joachim	1	Jakub Strepa	2	Dominik	2	Juliusz	3
97.	Józef Kalasanty	1	Jan Chryzostom	2	Edmund	2	Marek Ewangelista	3
98.	Korneliusz	1	Jan od Krzyża	2	Fabian	2	Melchior	3
99.	Kryspin	1	Julian	2	Ferdynand	2	Wincenty a Paulo	3
100.	Łazarz	1	Maksymilian	2	Franciszek Borgiasz	2	Andrzej Avellino	2
101.	Leon	1	Piotr Apostoł	2	Jan Papież	2	Benedykt	2
102.	Lew	1	Rudolf	2	Julian	2	Eugeniusz	2
103.	Manswet	1	Szymon Apostoł	2	Juliusz	2	Jan de Deo	2
104.	Nikodem	1	Tadeusz	2	Maksymilian	2	Kajetan	2
105.	Oswald	1	Wiktor	2	Marek Ewangelista	2	Klemens	2
106.	Roch	1	Wincenty Kadłubek	2	Michał Archanioł	2	Konstanty Wielki	2
107.	Teofil	1	Zygmunt	2	Mieczysław	2	Marcel	2
108.	Walerian	1	Albion	1	Onufry	2	Marek	2
109.	Wincenty Ferreriusz	1	Augustyn	1	Roch	2	Onufry	2
110.	Wincenty a Paulo	1	Barnaba	1	Roman	2	Piotr Damiani	2
111.			Bernard	1	Romuald	2	Władysław z Gielniowa	2
112.			Chryzant	1	Stefan Papież	2	Abraham	1
113.			Cyprian	1	Sylwester	2	Aleksy	1
114.			Dydak	1	Teodor	2	Anastazy	1
115.			Edmund	1	Wilhelm	2	Andrzej Corsini	1
116.			Emilian	1	Wincenty Kadłubek	2	Apoloniusz	1
117.			Emiliusz	1	Albin	1	Bartłomiej Apostoł	1
118.			Erazm	1	Alter	1	Cyprian	1
119.			Filip Neri	1	Alojzy Gonzaga	1	Cyryl	1
120.			Hipolit	1	Antoni Apostoł	1	Czesław	1
121.			Ignacy Loyola	1	Barnaba Apostoł	1	Damazj	1
122.			Ignacy Męczennik	1	Bazyli	1	Dominik	1

123.			Jan z Facundo	1	Bruno	1	Edmund	1
124.			Jan Apostoł	1	Czesław	1	Egidiusz	1
125.			Józef z Leonessy	1	Damian	1	Erazm	1
126.			Kryspin	1	Daniel	1	Feliks de Valois	1
127.			Leonard	1	Dydak	1	Feliks Papież	1
128.			Lubin	1	Eustachy	1	Ferdynand	1
129.			Mateusz Apostoł	1	Feliks Papież	1	Gerwazy	1
130.			Mikołaj Nolasco	1	Filip Neri	1	Grzegorz Papież	1
131.			Nikodem	1	Gabriel Apostoł	1	Grzegorz z Nazjanzu	1
132.			Norbert	1	Henryk	1	Herman	1
133.			Paweł Apostoł	1	Hipolit	1	Jakub Strepa	1
134.			Piotr z Alkantary	1	Jan de Deo	1	Jan Chryzostom	1
135.			Pius	1	Jan z Mathy	1	Jan Gwalbert	1
136.			Polikarp	1	Józef z Kupertynu	1	Jan Kapistran	1
137.			Pryskus	1	Kamil de Lellis	1	Jan Papież	1
138.			Prokop	1	Konstanty Wielki	1	Jan z Mathy	1
139.			Robert	1	Leon Papież	1	Józef z Kupertynu	1
140.			Roman	1	Leonard	1	Kalhan	1
141.			Romuald	1	Marcel	1	Konstanty	1
142.			Rupert	1	Marcin Papież	1	Leon Papież	1
143.					Michał Apostoł	1	Leopold	1
144.					Piotr Celestyn	1	Maksymilian	1
145.					Polikarp	1	Marceli	1
146.					Rafał	1	Marcin Papież	1
147.					Rafał Archanioł	1	Mariusz	1
148.					Romuald Opat	1	Michał Apostoł	1
149.					Tytus	1	Mieczysław	1
150.					Urban	1	Norbert	1
151.					Wacław	1	Pankracy	1
152.					Wincenty Ferreriusz	1	Patryk	1
153.					Witold	1	Piotr Nolasco	1
154.					Władysław z Gielniowa	1	Rafał Archanioł	1
155.							Romuald	1
156.							Sylwester Papież	1
157.							Wacław	1
158.							Walerian	1
159.							Zygfryd	1

Akta metrykalne z lat 1801-1900 ukazały, że do chłopców wywodzących się z niższej klasowo społeczności chłopskiej należało 225 imion. Repertuar ten był nie tylko bardzo liczny, ale też dosyć unikatowy. Wprawdzie chłopcom najczęściej nadawano na chrzcie imiona najmodniejsze, jak: *Jan, Józef, Wojciech, Franciszek, Jakub, Michał* czy *Andrzej*, otrzymywali oni jednak także imiona nieutrwalone w polskim systemie nazewniczym. Wiele spośród rzadkich onimów zaistniało w tym pokoleniu za sprawą tradycji rodzinnej, inne ze względu na silny kult świętych. Stąd też najpewniej tak często notowane przykłady imion: *Andrzej Avellino, Ignacy Loyola, Szymon z Lipnicy, Tomasz z Akwinu, Wincenty a Paulo, Wincenty Ferreriusz* czy *Władysław z Gielniowa*.

V.2.2. Pokolenie ojców

Lata 1801-1825

W metrykach, obejmujących pierwsze dwadzieścia pięć lat XIX wieku, widnieje 20 278 zapisów dotyczących mężczyzn, uznanych za ojców biologicznych, ojców chrzestnych oraz świadków chrztu. Analiza dokumentów wykazała, że spośród 100 różnych mian, jakie zawarto w rubrykach, najliczniej powtarzały się: *Jan, Wojciech* oraz *Józef*. Na podstawie pozostałych rejestrów dowiadujemy się, że dorośli mężczyźni zazwyczaj nosili imiona, które wymienione zostały już w młodszym pokoleniu. W obydwu repertuarach dostrzec można nie tylko zgodność, co do wyboru tych samych mian. Większość z nich wykazała również tę samą wysoką częstotliwość użycia. Nie oznacza to jednak, że w imienniku ojców zabrakło jednostek wyróżniających zbiór. Tylko wśród imion dorosłych mężczyzn odnotowano onimy: *Apoloniusz, Balbin*¹⁰⁴, *Hilary, Hubert*, a także noszone przez mężczyzn pochodzenia żydowskiego: *Mojżesz* i *Natan*. Do systemu imienniczego chłopów nie weszły na stałe ponadto oryginalne imiona *Felin* oraz *Protazy*¹⁰⁵.

¹⁰⁴Onim *Balbin* notowany był w tym okresie także na pograniczu polsko-białoruskim (zob. Tichoniuk 2000).

¹⁰⁵Obydwa miana to imiona chrześcijańskie. Mianu *Felin* patronował święty, o życiu którego niewiele wiadomo, poza tym, że był on męczennikiem (Fros, Sowa 1997: 519-520). Onim *Protazy* z kolei, mimo że najpewniej odnosi się do postaci znanej nieco bliżej ówczesnej ludności, kojarzony było często jako imię nadawane dzieciom nieślubnym (Bystroń 1938: 300).

Lata 1826-1850

W aktach chrztów z drugiego ćwierćwiecza zarejestrowano 24 800 wpisów odnoszących się do mężczyzn. Korpus imion z tego okresu zmniejszył się do 94 jednostek, nadal jednak, w głównej mierze, tworzyły go miana z początku wieku. Nie uległy zmianie imiona plasujące się na wysokich miejscach list rangowych, chociaż tym razem powszechność onimu *Wojciech* zmalowała nieco na rzecz *Józefa*. Nie zanikły także atrakcyjne od wieków miana: *Antoni*, *Grzegorz*, *Izydor*, *Jan*, *Kacper*, *Michał*, *Szymon* bądź *Tomasz*, które jako jedne z wielu stale przechodziły z ojców na synów. I tak na przykład imiona swoich ojców chrzestnych nosili Michał Kowalski ze wsi Trzciana (T/II) czy Kacper Mączka z Chronowa (Ch/XXIII 1840). Własne miana nadali synom z kolei między innymi: Jan Polek, Ignacy Krzyszkowski oraz Szymon Kopyto – mieszkańcy Lipnicy Murowanej¹⁰⁶. Nie wszystkie onimy, o czym należy wspomnieć, były powielane w kolejnych generacjach. Żaden z chłopców nie otrzymał mian: *Ambroży*, *Bolesław*, *Cyryl* czy *Felicjan*. Nikt z młodszego pokolenia nie został ochrzczony imieniem *Adrian*. Jako że księgi rejestrują tylko jednego mężczyznę o tym imieniu, a samo miano należało wówczas do niespotykanych, można odnieść wrażenie, że przyczyną jego wyboru była chęć nadania imienia rzadkiego¹⁰⁷.

Lata 1851-1875

Kolejny okres przynosi 21 177 wpisów odnoszących się do mężczyzn. Repertuar imienniczy zawiera 96 różnych jednostek. Jak wynika z przeprowadzonych analiz, wśród najczęściej używanych wystąpiły wymieniane już: *Jan*, *Józef* i *Wojciech*. Z badanego zasobu zniknęły przy tym imiona nadawane przez całą pierwszą połowę XIX wieku: *Baltazar*, *Fabian*, *Mariusz*, *Teodor* oraz *Wit*. Wśród nowych pojawiły się: *Adolf*, *Daniel*, *Edward*, *Polikarp*, *Robert*, *Roch*, *Spirydion* oraz *Walerian*. Przedstawione imiona nie należały do popularnych, były one używane raczej wybiórczo, mimo wszystko wiele z nich zaistniało także w repertuarze imion młodszych chłopców. Jest to nieszablonowe zjawisko, ponieważ imiona rzadkie nieczęsto przenikały między pokoleniami. Poza

¹⁰⁶Rejestry dotyczą lat 1847, 1848.

¹⁰⁷Przyglądając się jednak szerzej postaci patronującej owemu imieniu, dowiadujemy się, że czczono ją jako obrońcę od nagłej śmierci (Bystroń 1938: 100; Grzenia 2006: 38). Niewykluczone zatem, że powyższe imię nadano dziecku przedwcześnie urodzonemu lub wątłego zdrowia, któremu święty miała zapewnić ochronę.

starszą generację nie wyszły na przykład miana: *Bernard, Augustyn, Kanty* czy *Krzysztof*. Żaden z najmłodszych chłopców nie otrzymał także imienia *Marian*. Onim ten już w pokoleniu ojców stanowił raczej wyjątkowy wybór. Odpowiada za to najpewniej fakt, że przez wiele stuleci uważano go za miano zakonne; jako imię świeckie uznane zostało natomiast na początku XIX wieku¹⁰⁸ (Wernichowska 2003: 320).

Lata 1876-1900

W rejestrach z ostatnich dziesięcioleci uwzględniono 22 970 wpisów odnoszących się do pokolenia ojców. Imiona wykorzystane do nominacji tworzyły pulę 99 onimów. Najczęściej wybierano miana powszechne w całym stuleciu: *Jan, Józef, Wojciech*, a także *Michał, Jakub* oraz *Franciszek*. Wysoką frekwencją odznaczały się ponadto: *Andrzej, Marcin, Szymon* i *Tomasz*. W badanym zbiorze zwracają uwagę imiona *Eustachy* oraz *Pantaleon*, które w polskiej kulturze imienniczej uważa się za niezwykle rzadkie i osobliwe (Bystroń 1938: 174, 292; Grzenia 2006: 120)¹⁰⁹. W badanym regionie identyfikowały kilku mężczyzn. Być może istotniejsze od popularności imienia ponownie było to, jaką ważną dla chrześcijan postać ono przywołuje. Eustachy oraz Pantaleon to męczennicy powołani przez Kościół w poczet Czternastu Świętych Wspomożycieli. Osoba nosząca imię, któregoś z czternastu wybranych świętych, zyskiwała zatem za patrona postać o niezwykle skutecznej protekcji – wspomożyciela wielu chorób oraz strażnika niespodziewanej śmierci (Fros, Sowa 1997: 580).

ZESTAWIENIE IMION POKOLENIA OJCÓW

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Jan	2115	Jan	2984	Jan	3259	Jan	4018
2.	Wojciech	1321	Józef	2160	Józef	2195	Józef	3219
3.	Józef	1274	Wojciech	1619	Wojciech	1378	Wojciech	1438
4.	Jakub	993	Jakub	1301	Michał	1166	Michał	1350
5.	Franciszek	882	Franciszek	1243	Jakub	1090	Jakub	1242
6.	Antoni	876	Michał	1155	Franciszek	1088	Franciszek	1164
7.	Szymon	847	Andrzej	1094	Andrzej	1011	Andrzej	943
8.	Tomasz	806	Marcin	1077	Szymon	973	Marcin	895
9.	Stanisław	782	Antoni	1061	Tomasz	864	Szymon	804
10.	Michał	773	Maciej	1009	Marcin	844	Tomasz	762
11.	Maciej	748	Tomasz	980	Walenty	712	Walenty	742
12.	Mateusz	738	Szymon	872	Antoni	692	Antoni	683

¹⁰⁸Dokumenty z XVII oraz XVIII wieku, pochodzące z terenów bliskich badanemu regionu, poświadczają, że imię *Marian* pojawiło się wyłącznie wśród zgromadzenia Dominikanów. Nie odnotowano go wśród innych grup społecznych (zob. Kobylińska 2018: 145-181).

¹⁰⁹Potwierdzałby to również badany materiał, gdyż poza przywołanymi, nie notują ich żadne inne rejestry.

13.	Andrzej	734	Walenty	851	Stanisław	616	Piotr	635
14.	Marcin	658	Sebastian	775	Maciej	613	Stanisław	569
15.	Walenty	604	Stanisław	696	Piotr	469	Maciej	447
16.	Kazimierz	568	Laurenty	674	Laurenty	464	Sebastian	433
17.	Sebastian	556	Mateusz	641	Sebastian	463	Laurenty	364
18.	Laurenty	515	Kazimierz	516	Kazimierz	397	Kazimierz	241
19.	Piotr	475	Piotr	449	Paweł	245	Błażej	220
20.	Kacper	449	Błażej	372	Ignacy	234	Paweł	218
21.	Błażej	313	Kacper	336	Kacper	231	Ignacy	208
22.	Mikołaj	288	Bartłomiej	314	Wincenty	230	Stefan	191
23.	Bartłomiej	279	Wincenty	280	Mateusz	222	Kacper	186
24.	Grzegorz	270	Ignacy	276	Błażej	182	Bartłomiej	178
25.	Paweł	264	Paweł	269	Mikołaj	181	Mikołaj	165
26.	Łukasz	238	Mikołaj	257	Bartłomiej	158	Wincenty	128
27.	Stefan	225	Łukasz	248	Stefan	131	Mateusz	121
28.	Ignacy	223	Stefan	190	Grzegorz	115	Karol	118
29.	Wincenty	185	Hiacynt	177	Karol	82	Feliks	117
30.	Hiacynt	139	Karol	127	Filip	73	Aleksander	86
31.	Karol	114	Filip	107	Hiacynt	66	Filip	77
32.	Filip	97	Grzegorz	98	Łukasz	66	Ludwik	77
33.	Ludwik	79	Adam	69	Feliks	59	Grzegorz	65
34.	Albert	73	Melchior	52	Ludwik	53	Alojzy	56
35.	Melchior	67	Urban	50	Marek	43	Hiacynt	50
36.	Joachim	65	Tadeusz	49	Alojzy	40	Łukasz	48
37.	Adam	62	Kajetan	41	Adam	37	Benedykt	47
38.	Urban	51	Dominik	37	Aleksander	36	Adam	43
39.	Feliks	35	Ludwik	30	Benedykt	34	Konstanty	38
40.	Dominik	34	Marek	24	Urban	29	Zygmunt	37
41.	Tadeusz	32	Wacław	21	Konstanty	25	Władysław	36
42.	Ambroży	30	Florian	20	Ferdynand	22	Marek	33
43.	Gabriel	30	Benedykt	16	Florian	22	Gabriel	27
44.	Marek	27	Gabriel	15	Polikarp	19	Kajetan	27
45.	Rafał	27	Feliks	13	August	18	Edward	26
46.	Egidiusz	25	Joachim	13	Leon	18	Florian	26
47.	Izydor	24	Aleksander	11	Melchior	15	Ferdynand	25
48.	Florian	23	Damazy	10	Izydor	14	Sylwester	24
49.	Baltazar	19	Izydor	10	Gabriel	11	Urban	24
50.	Benedykt	17	Teofil	9	Ambroży	10	Melchior	21
51.	Krzysztof	17	August	8	Augustyn	8	Leopold	17
52.	Klemens	16	Fabian	8	Bernard	8	Ambroży	16
53.	Aleksander	14	Leonard	8	Onufry	8	Onufry	16
54.	Hilary	14	Ambroży	4	Zygmunt	8	Teofil	16
55.	Norbert	11	Augustyn	4	Joachim	7	Wacław	16
56.	Wacław	11	Baltazar	4	Rafał	7	Dominik	15
57.	Onufry	10	Klemens	4	Edward	6	Baltazar	14
58.	Kajetan	9	Krzysztof	4	Hieronim	6	Hieronim	13
59.	Augustyn	7	Leon	4	Leonard	6	Tadeusz	13
60.	August	6	Władysław	4	Leopold	6	August	12
61.	Bernard	6	Ferdynand	3	Teofil	6	Krystian	12
62.	Fabian	6	Mariusz	3	Wacław	6	Leon	11
63.	Ferdynand	5	Wit	3	Dominik	5	Polikarp	10
64.	Teodor	5	Alojzy	2	Edmund	5	Izydor	9
65.	Wiktor	5	Bernard	2	Hilary	5	Nikodem	8
66.	Hieronim	4	Bronisław	2	Sylwester	5	Wiktor	8
67.	Julian	4	Cyprian	2	Kajetan	4	Henryk	6
68.	Leonard	4	Dydak	2	Krystian	4	Hilary	6
69.	Wit	4	Hilary	2	Roch	4	Adolf	5
70.	Abraham	3	Julian	2	Władysław	4	Augustyn	5

71.	Aleksy	3	Kanty	2	Adolf	3	Klemens	5
72.	Dionizy	3	Konstanty	2	Klemens	3	Roman	5
73.	Kanty	3	Teodor	2	Nikodem	3	Aleksy	4
74.	Więczyśław	3	Adrian	1	Robert	3	Bernard	3
75.	Władysław	3	Bolesław	1	Wiktor	3	Eustachy	3
76.	Alojzy	2	Bonawentura	1	Aleksy	2	Marian	3
77.	Ernest	2	Cyryl	1	Egidiusz	2	Bronisław	2
78.	Hubert	2	Edmund	1	Henryk	2	Julian	2
79.	Leopold	2	Erazm	1	Julian	2	Pantaleon	2
80.	Mariusz	2	Felicjan	1	Juliusz	2	Teodor	2
81.	Mojżesz	2	Henryk	1	Salomon	2	Auksenty	1
82.	Natan	2	Hieronim	1	Tadeusz	2	Bogusław	1
83.	Salomon	2	Hipolit	1	Walerian	2	Bolesław	1
84.	Apoloniusz	1	Kryspin	1	Cyprian	1	Daniel	1
85.	Balbin	1	Krystian	1	Damazy	1	Dawid	1
86.	Bazyli	1	Leopold	1	Daniel	1	Edmund	1
87.	Dawid	1	Marian	1	Dydak	1	Eugeniusz	1
88.	Felicjan	1	Norbert	1	Erazm	1	Fryderyk	1
89.	Felin	1	Onufry	1	Eugeniusz	1	Joachim	1
90.	Henryk	1	Rafał	1	Felicjan	1	Juliusz	1
91.	Juda	1	Rudolf	1	Kanty	1	Kryspin	1
92.	Korneliusz	1	Sylwester	1	Krzysztof	1	Ksawery	1
93.	Lew	1	Tobiasz	1	Marian	1	Leonard	1
94.	Marian	1	Wilhelm	1	Roman	1	Maksymilian	1
95.	Nikodem	1			Spirydion	1	Norbert	1
96.	Protazy	1			Wilhelm	1	Rafał	1
97.	Roman	1					Robert	1
98.	Teofil	1					Walerian	1
99.	Wilhelm	1					Zdzisław	1
100	Zygmunt	1						

W repertuarze imienniczym dorosłych mężczyzn pochodzenia chłopskiego wystąpiło w XIX wieku 136 jednostek. Imionami, które osiągnęły największą popularność, były: *Jan*, a następnie *Józef* oraz *Wojciech*. Korpus imion w większości tworzyły onimy powszechne i to właśnie one wykorzystywane były najczęściej do nominacji. Osobne miejsce w zbiorze zajmowały również miana niespopularyzowane, jak na przykład: *Auksenty*, *Balbin*, *Cyryl*, *Damazy*, *Kryspin*, *Pantolon* bądź *Tobiasz*. Wystąpienie tak nietypowych imion wśród chłopów rodzi pytania o motywacje ich nadania. Badane metryki kościelne, z uwagi na swój charakter, nie dostarczają jednak odpowiedzi w tym zakresie.

V.2.3. Pokolenie dziadków

Lata 1801-1825

W księgach metrykalnych z pierwszego dwudziestopięciolecia zapisy dotyczyły 5 916 najstarszych mężczyzn. W katalogu imion znalazło się 65 onimów, z których wszystkie przedstawione zostały też w repertuarach imion chłopców oraz ich ojców. W pokoleniu dziadków, ojców oraz synów regularnie pojawiały się między innymi imiona: *Aleksander, Benedykt, Fabian, Florian, Izydor, Klemens, Melchior, Tadeusz, Urban* czy *Walenty*. Przez trzy pokolenia ponadto żadne z mian nie zdołało zyskać większej popularności niż: *Jan, Józef* oraz *Wojciech*. Repertuar imion najstarszych chłopów należy zatem do bardzo klasycznych. Brak w nim oryginalnych i niespotykanych mian. Nie zawiera on także imion, które można by uznać za charakterystyczne tylko dla najstarszej generacji.

Lata 1826-1850

Akta metrykalne z drugiego ćwierćwiecza zawierają 19 808 wpisów. Jak pokazują dane, korpus imion złożony z 87 jednostek był nie tylko większy, ale i bardziej różnorodny. Mimo że największą popularność nadal zachowywały onimy z ubiegłego ćwierćwiecza, częstymi były także imiona: *Maciej, Antoni* oraz *Michał*. Do repertuaru imienniczego weszło wiele nowych onimów, w tym: *Fryderyk, Konstanty, Nikodem, Roch* czy *Sylwester*. Jednostkowo, w badanym okresie, pojawiło się imię *Filemon*, nadane zapewne na cześć świętego męczennika Filemona z Kolosów¹¹⁰. Wydaje się prawdopodobne, że było to jedno z mian, któremu historia przypisała dosyć negatywne skojarzenia, przez co też, poza wskazanym przypadkiem, nigdy później go nie użyto. Ponownego zastosowania w młodszych pokoleniach nie doczekały się także imiona: *Emanuel, Ksawery* i *Korneliusz*. Niektóre z nich występowały w następnych okresach, odnosiły się jednakże do nie więcej niż kilku nosicieli.

¹¹⁰Choć jest to biblijny onim, nie zyskał on większego uznania wśród ludu. Jak podają H. Fros oraz F. Sowa, imieniem *Filemon*, podobnie jak jego żeńskim odpowiednikiem, często nazywano w starożytności niewolników (Fros, Sowa 1975: 230).

Lata 1851-1875

W badanym okresie udokumentowano 21 313 wpisów odnoszących się do pokolenia najstarszych mężczyzn. Imiennik, obejmujący 90 jednostek, w większości tworzyły miana, które uznawane były za najpowszechniejsze przez pierwszą połowę XIX stulecia. Wraz z nowym ćwierćwieczem pojawiły się rzadkie onimy: *Anastazy*, *Cyryl*, *Damian*, *Krystian*, *Leon* czy *Wiesław*. Były to jedne z tych imion, które nigdy nie stały się modne w środowisku chłopskim. Tak jak w najstarszym pokoleniu wybrano je kilka razy, w repertuarach dwóch młodszych generacji mężczyzn niektórych nawet nie odnotowano. W każdym ćwierćwieczu dotyczyło to także wybranych imion starotestamentowych. Zarejestrowanych jednostkowo w pokoleniu dziadków mian *Aron* czy *Salomon* w kolejnych latach raczej się wystrzegano. Trwale natomiast zaadaptowały się w systemie imienniczym chłopów, pochodzące również ze Starego Testamentu, onimy: *Adam*, *Jakub*, *Jan* czy *Józef*. Wszystko to potwierdza spostrzeżenia Z. Abramowicz. Wiele imion o rodowodzie hebrajskim chrześcijanie przejęli i uznali za swoje, te z kolei, które wśród Izraelitów uchodziły za popularne i atrakcyjne, postrzegano jako typowo żydowskie – naturalnym ruchem było więc ich unikanie¹¹¹ (Abramowicz 2014: 638).

Lata 1976-1900

W metrykach z ostatniego okresu pojawiły się zapisy o 22 419 mężczyznach. Z akt wypisano 87 imion, spośród których niezmiennie przeważały: *Jan*, *Józef* oraz *Wojciech*. Zapisy potwierdzają, iż wówczas dużą popularność osiągnęły imiona: *Andrzej*, *Bartłomiej*, *Franciszek*, *Marcin*. Popularność tych, jak i wielu innych onimów, nie zmniejszała się na przestrzeni lat. Tak licznie jak dziadkowie nosili je także mężczyźni reprezentujący dwie młodsze generacje. W najstarszym pokoleniu chłopów widoczna jest jednocześnie najmniejsza tendencja sięgania po imiona innowacyjne, które jako jedyne urozmaicają zgromadzony zestaw. W ciągu dwudziestu pięciu lat do nominacji niestandardowo użyto imion: *Adolf* oraz *Polikarp*. Obydwa ze wskazanych onimów, choć w opinii onomastów nadawane były wyjątkowo (Bystroń 1938: 98, 298; Bubak 1993: 28, 256; Grzenia 2006: 37, 272), z jakichś przyczyn

¹¹¹Zwróciły również na to uwagę E. Wolnicz-Pawłowska oraz W. Szulowska w pracy poświęconej *Antroponimii polskiej na kresach południowo-wschodnich* (Wolnicz-Pawłowska, Szulowska 1998: 59).

włączone zostały do każdego z trzech repertuarów. Żadne z tych mian nie upowszechniło się jednak na tyle, by móc uznać je za wzorcowe dla tej klasy społecznej.

ZESTAWIENIE IMION POKOLENIA DZIADKÓW

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Jan	703	Jan	1962	Jan	2452	Jan	3094
2.	Wojciech	414	Józef	1440	Józef	1476	Józef	2323
3.	Józef	365	Wojciech	1302	Wojciech	1393	Wojciech	1345
4.	Jakub	316	Jakub	970	Maciej	1055	Jakub	1298
5.	Szymon	287	Maciej	938	Jakub	1019	Maciej	1126
6.	Stanisław	249	Antoni	864	Andrzej	992	Michał	1112
7.	Tomasz	230	Michał	846	Antoni	991	Franciszek	1102
8.	Kazimierz	226	Tomasz	839	Franciszek	964	Marcin	1057
9.	Michał	225	Marcin	828	Szymon	958	Andrzej	1006
10.	Marcin	223	Franciszek	769	Marcin	907	Tomasz	926
11.	Walenty	218	Szymon	765	Michał	868	Walenty	926
12.	Franciszek	212	Stanisław	759	Tomasz	860	Antoni	834
13.	Andrzej	201	Andrzej	753	Walenty	834	Szymon	819
14.	Maciej	200	Sebastian	688	Stanisław	756	Sebastian	559
15.	Antoni	190	Kazimierz	632	Laurenty	621	Laurenty	547
16.	Mateusz	185	Walenty	523	Sebastian	577	Stanisław	546
17.	Sebastian	156	Piotr	477	Kazimierz	431	Piotr	432
18.	Laurenty	137	Laurenty	475	Piotr	419	Kazimierz	374
19.	Piotr	124	Mateusz	450	Kacper	317	Błażej	275
20.	Paweł	106	Błażej	385	Mateusz	291	Ignacy	274
21.	Błażej	95	Kacper	382	Paweł	277	Paweł	271
22.	Bartłomiej	83	Bartłomiej	335	Ignacy	275	Bartłomiej	255
23.	Kacper	83	Paweł	307	Łukasz	271	Mikołaj	250
24.	Łukasz	74	Łukasz	266	Mikołaj	270	Kacper	226
25.	Mikołaj	73	Mikołaj	225	Wincenty	271	Wincenty	211
26.	Grzegorz	69	Ignacy	215	Błażej	243	Łukasz	161
27.	Stefan	60	Grzegorz	195	Bartłomiej	235	Filip	132
28.	Ignacy	55	Hiacynt	184	Stefan	192	Stefan	108
29.	Albert	52	Stefan	179	Hiacynt	140	Grzegorz	97
30.	Wincenty	47	Wincenty	147	Filip	130	Hiacynt	96
31.	Hiacynt	39	Karol	79	Grzegorz	118	Mateusz	71
32.	Joachim	28	Filip	75	Karol	68	Karol	60
33.	Benedykt	25	Joachim	54	Ludwik	68	Izydor	57
34.	Melchior	23	Melchior	50	Melchior	58	Melchior	42
35.	Karol	21	Ludwik	49	Adam	57	Adam	38
36.	Urban	20	Adam	45	Joachim	44	Ludwik	38
37.	Dominik	19	Dominik	37	Feliks	42	Feliks	29
38.	Filip	12	Urban	30	Dominik	35	Benedykt	25
39.	Krzysztof	9	Tadeusz	21	Urban	35	Kajetan	22
40.	Aleksy	8	Feliks	19	Izydor	31	Urban	22
41.	Adam	6	Norbert	17	August	23	Aleksander	19
42.	Dionizy	5	Kajetan	16	Egidiusz	21	Florian	18
43.	Feliks	5	Ambroży	14	Tadeusz	21	August	15
44.	Aleksander	4	Egidiusz	14	Kajetan	17	Leonard	13
45.	Egidiusz	4	Onufry	14	Bernard	15	Alojzy	12
46.	Lew	3	Florian	13	Wacław	13	Ambroży	12
47.	Hilary	2	Teodor	13	Benedykt	11	Joachim	12
48.	Klemens	2	Klemens	12	Damazy	11	Klemens	10
49.	Ludwik	2	August	11	Marek	10	Polikarp	10
50.	Onufry	2	Krzysztof	11	Norbert	9	Gabriel	9

51.	Rafał	2	Gabriel	9	Gabriel	8	Bernard	7
52.	Wit	2	Baltazar	8	Juliusz	8	Henryk	7
53.	Ambroży	1	Benedykt	8	Klemens	8	Konstanty	7
54.	August	1	Marek	8	Edward	7	Felicjan	6
55.	Berek	1	Aleksander	7	Florian	7	Teofil	6
56.	Bernard	1	Hieronim	7	Aleksander	6	Cyprian	5
57.	Fabian	1	Rafał	7	Krzysztof	6	Egidiusz	5
58.	Florian	1	Sylwester	7	Leonard	5	Tadeusz	5
59.	Gabriel	1	Bernard	5	Rafał	5	Chaim	4
60.	Izydor	1	Aleksy	4	Teodor	5	Leon	4
61.	Julian	1	Izydor	4	Wiktor	5	Marek	4
62.	Norbert	1	Julian	4	Ambroży	4	Wacław	4
63.	Tadeusz	1	Kanty	3	Baltazar	4	Wiktor	4
64.	Tobiasz	1	Konstanty	3	Leopold	4	Edward	3
65.	Wacław	1	Fabian	2	Felicjan	3	Krystian	3
66.	Wiktor	1	Ferdynand	2	Hieronim	3	Ksawery	3
67.	Zygmunt	1	Fryderyk	2	Onufry	3	Marian	3
68.			Korneliusz	2	Zygmunt	3	Dominik	2
69.			Wacław	2	Chaim	2	Juliusz	2
70.			Wiktor	2	Hilary	2	Leopold	2
71.			Wit	2	Konstanty	2	Adolf	1
72.			Alojzy	1	Leon	2	Albin	1
73.			Emanuel	1	Teofil	2	Augustyn	1
74.			Emil	1	Anastazy	1	Baltazar	1
75.			Felicjan	1	Aron	1	Damazy	1
76.			Filemon	1	Augustyn	1	Dymitr	1
77.			Hilary	1	Cyryl	1	Eliasz	1
78.			Jan Kanty	1	Damian	1	Ferdynand	1
79.			Juliusz	1	Emil	1	Hilary	1
80.			Ksawery	1	Fabian	1	Julian	1
81.			Leopold	1	Ferdynand	1	Krzysztof	1
82.			Nikodem	1	Fryderyk	1	Nikodem	1
83.			Robert	1	Kanty	1	Norbert	1
84.			Roch	1	Korneliusz	1	Salomon	1
85.			Salomon	1	Krystian	1	Sylwester	1
86.			Tobiasz	1	Ksawery	1	Tobiasz	1
87.			Wilhelm	1	Roman	1	Walerian	1
88.					Salomon	1		
89.					Tobiasz	1		
90.					Wiesław	1		

Z analizy imiennictwa, pod którym w eksplorowanych źródłach widnieli najstarsi mężczyźni pochodzenia chłopskiego, wynika, że byli oni nosicielami 115 mian. Imionami notowanymi najczęściej były właściwie te same onimy, które uchodziły za najmodniejsze w dwóch następnych pokoleniach, a zatem: *Jan*, *Józef*, *Wojciech* oraz *Jakub* i *Andrzej*. W badanym zbiorze zwyczajowe imiennictwo przeważało nad jednostkami unikatowymi. Rzadkie imiona nawet z upływem czasu nie zwiększały swej popularności, dlatego też większość z nich stanowiła innowacje bądź nawet efemerydy imiennicze.

ROZDZIAŁ VI

WIELOIMIENNOŚĆ

Nadawanie dziecku kilku imion miało miejsce już w okresie średniowiecza, co wynikało zapewne z polskiej obyczajowości opartej na rozbieżnych systemach imienniczych – słowiańskim oraz chrześcijańskim. Jedno z wybranych mian odzwierciedlało zatem staropolską tradycję imienniczą, drugie natomiast stanowiło zwrot w kierunku religii i Kościoła (Malec 2001: 81). W polskiej antroponimii polionimie do połowy XVI stulecia cechowała jednakże pewna epizodyczność, a miana, które wówczas nadawano, raczej nie wychodziły poza krąg imion chrześcijańskich należących do świętych i błogosławionych, niekiedy też do bliskich członków rodziny (Malec 1996: 31-32; Malec 2001: 81). O wieloimienności jako swego rodzaju konwencji, wiążącej się najpewniej z natężeniem przejawów bigoteryjnych, można mówić dopiero w wielu XVIII (Bystroń 1938: 48-49). Jak pisze J. S. Bystroń: „(...) chodziło tu o to, by zapewnić chrześniakowi łaskawą protekcję kilku świętych patronów, zarazem by pozyskać łaski u kilku również ziemskich protektorów” (Bystroń 1938: 48-49).

W analizowanych XIX-wiecznych metrykach chrztów wieloimiennność ma charakter marginalny – stanowi ona zaledwie 7%¹¹². Inne dane liczbowe ukazują się jednak w momencie rozpatrywania polionimii w obrębie poszczególnych warstw społecznych.

Tendencja nadawania dwóch niekiedy również trzech oraz czterech imion najwyraźniej spopularyzowana była w środowisku szlacheckim, gdzie wynosiła aż 73%. Dosyć często, więcej niż jedno imię wybierali dla swoich potomków również mieszczaństwo – rejestry wskazują na 37% podobnych przypadków. W społeczności chłopskiej natomiast polionimia osiągnęła zaledwie 5,5%¹¹³.

Co do doboru imion drugich, a także trzecich oraz czwartych opierał się on zwykle o te same czynniki, które zadecydowały o wyborze imion pierwszych¹¹⁴. Odnosiły się

¹¹²Wieloimiennność najwyraźniej zaakcentowała się w parafii Nowy Wiśnicz – 32% przypadków. Najmniejszy odsetek polionimii zarejestrowano natomiast w probostwie Rajbrot – 0,97% oraz Królówka – 1%. W pozostałych badanych parafiach więcej niż jedno imię wybierano średnio dla około 3% chrzczonych dzieci.

¹¹³Według L. Dacewicz, wyraźna dysproporcja między odsetkiem wieloimienności klasy szlacheckiej oraz mieszczańskiej a społecznością chłopską była dosyć typowa. Nadawanie kilku imion wśród członków wiejskiej zbiorowości wiązało się, w opinii badaczki, wyłącznie z chęcią naśladownictwa (Dacewicz 2017: 177).

¹¹⁴Zob. Rozdział: *Motywacje nadawania imion*.

one najczęściej do świętych, których kult w Kościele katolickim przypadał w pobliżu dnia narodzin lub chrztu dziecka, równie często wskazywały one także na członków rodziny chrzczonego lub chrzczonej¹¹⁵. Wielokrotnie ponadto imiona chrześcijańskie łączono z mianami staropolskimi, a także imionami unikatowymi – mało powszechnymi bądź też nie występującymi wcześniej w danej zbiorowości, jak na przykład: *Władysława Maria, Antoni Bronisław* czy też *Albertyna Julianna* lub *Teodor Andrzej*¹¹⁶.

VI.1. Imiona szlachty

Lata 1801-1825

W pierwszym dwudziestopięcioleciu XIX wieku polionimia była w tym środowisku najrzadsza. Więcej niż jedno imię otrzymało 102 dzieci – 47 dziewczynek oraz 55 chłopców¹¹⁷ – a więc ponad połowa wszystkich wówczas ochrzczonych. Równie istotne jest to, że obok dwuimienności, liczniejsze były trójczłonowe zestawienia imiennicze noszone zwłaszcza przez chłopców. Oprócz tego kilkakrotnie zarejestrowano cztery imiona, co zdaniem badaczy mogło być zarówno wyrazem snobizmu (Rudnicka-Fira 2013: 132), jak również pragmatycznym działaniem szlachty – nadawanie wielu imion pozwalało na łatwiejsze rozróżnienie osób z danego rodu, które na co dzień posługiwały się tym samym nazwiskiem oraz herbem (Wolnicz Pawłowska, Szulowska 1998: 25). W analizowanych metrykach cztery imiona wybrano dla dzieci, które ochrzczono w tej samej parafii Nowy Wiśnicz. Oto one: *Emilia Alojza Cecylia Henryka, Ferdynand Ambroży Ludwik Karol*, a także *Gustaw Alfons Józef Karol*.

Przeważająca część występujących w imiennikach szlacheckich zestawień omawianego ćwierćwiecza ma jednostkowy charakter. Jedyne wyjątki stanowią wybrane

¹¹⁵Tradycja rodzinna jako jeden z głównych powodów nadawania na chrzcie kilku imion wskazywany był również przez innych badaczy (por. Spyt 1973; Stachurska 1994; Dacewicz 2017).

¹¹⁶W analizowanym materiale w kategorii dwuimienności postrzegane są imiona, które traktować można jako niezależne jednostki imiennicze. W rozdziale tym nie są opisywane zatem imiona dwuczłonowe typu *Jan Chrzciel, Maria Magdalena*, w których jeden z elementów pełni najczęściej funkcję przydomka (por. Malec 1996, 2001, Rudnicka-Fira 2013).

¹¹⁷W każdej klasie społecznej, poza niewielkimi wyjątkami w danym przedziale czasowym, to chłopcy częściej stawiali się nosicielami kilku mian. Podobne zależności zaobserwowane zostały ponadto w różnych okresach w innych regionach Polski (por. m.in.: Górny 1995; Palinciuc-Dudek 2011; Ryguła 2011; Zielińska 2012; Rudnicka-Fira 2013; Trzeciak 2016). L. Dacewicz prym tendencji wieloimienniczej wśród chłopców tłumaczy wyższą pozycją społeczną męskiej populacji względem kobiet (Dacewicz 2017: 171).

dwukrotnie imiona *Aniela Józefa*, *Marianna Anna* oraz *Józef Wojciech*. Biorąc pod uwagę fakt, iż pewne onimy nie występowały w tym pokoleniu w funkcji imion pierwszych, zajmującymi wydają się być także między innymi połączenia: *Julianna Eleonora*, *Marianna Nepomucena*, *Karolina Bogumiła*, jak również *Ernest Ambroży*, *Franciszek Sebastian* oraz *Leopold Erazm*, których dobór w większości opierał się o niemożliwe do ustalenia czynniki. Co ważniejsze, w przypadku imion trójczłonowych różnorodność w doborze imion jest jeszcze wyraźniejsza. Najczęściej bowiem imię ogólnie znane łączone było z mianem wcześniej niezarejestrowanym, jak: *Ida Franciszka Ernestyna*, *Julia Adelajda Antonina*, *Ludwika Honorata Felicjana*, *Pulcheria Florentyna Barbara*, a także *Adolf Piotr Wilhelm*, *Onufry Jan Medard*, *Teodor Józef Hipolit* czy *Teodor Romuald Błażej*. Można więc przypuszczać, że rzadkie oraz nieznane ówczesnie imiona służyły przede wszystkim wyróżnieniu potomków szlacheckich nie tylko na tle dzieci z wyższych warstw społecznych, lecz także innych środowisk.

Lata 1826-1850

W kolejnych latach wybór kilku imion stał się znacznie powszechniejszy, gdyż odnosił się do 88% nowo narodzonych. Ponownie jednak wieloimiennosc częściej dotyczyła chłopców – zarówno jeżeli idzie o imiona drugie, jak i trój- oraz czteroczłonowe jednostki imiennicze. Dysonans ten mimo to nie był znaczący, gdyż według zapisów więcej niż jedno miano otrzymało 33 chłopców oraz 29 dziewczynek. Dostyc mocno zmniejszyła się natomiast liczba nadań trzech imion, których w całym zbiorze zanotowano 19. Co do nominacji czterema jednostkami, rejestry potwierdzają zaledwie jeden przypadek z probostwa Żegocina, gdzie chłopiec otrzymał imiona *Piotr Aleksander Józef Antoni*.

Zarejestrowane w tym ćwierćwieczu zestawienia imiennicze cechowała przede wszystkim jednostkowość – żadne z dzieci nie otrzymało zatem tych samym imion. Wśród standardowych połączeń typu *Agnieszka Marianna* czy *Jan Franciszek* wiele określić można jako nietypowe – zawierające przynajmniej jeden onim o swoistym brzmieniu, jak: *Antonina Filipa*, *Bonita Bronisława*, *Leona Albertyna*, *Rozalia Eufemia* czy *Walenty Klet*. W przypadku nadania trzech imion, co ukazał już ostatni okres, dostrzegalna jest duża swoboda w ich doborze. Jako przykład niech posłużą zestawienia: *Marianna Henryka Sydonia*, *Nimfa Ludmiła Katarzyna*, *Teodora Agnieszka Leontyna*,

Egidiusz Franciszek Remigiusz czy *Alfred Apoloniusz Jan* – w których dwa osobliwe imiona zawsze występują w sąsiedztwie miana wskazującego na powszechnego patrona. Częściowo podważa to tym samym zaproponowaną przez J. S. Bystronia tezę, jakoby rodzice wybierając imiona na podstawie kalendarza, sięgali wyłącznie po te miana, które nosili popularni święci, celowo pomijając przy tym mniej znanych orędowników (Bystron 1960: 76).

W drugiej połowie XIX wieku imiona wieloczłonowe nadano niemal wszystkim urodzonym dzieciom. Istotne jest jednak, iż były to wyłącznie dwa oraz trzy imiona, co oznacza, że zwyczaj wybierania czterech mian, choć rzadko spotykany już w poprzednich okresach, zupełnie zanikł.

Lata 1851-1875

W trzecim dwudziestopięcioleciu wskaźnik wieloimienności wynosił 90% – więcej niż jednego patrona wybrano dla 40 dziewczynek oraz 49 chłopców. Tym razem jednak to szlachcianki nieco częściej stawały się nosicielkami trzech mian. W aktach metrykalnych widnieją między innymi: *Bolesława Teofila Erazma*, *Leokadia Honorata Rozalia*, *Maria Helena Aurelia*, *Wiktoria Anna Leopoldyna* czy *Zofia Leonarda Florentyna*.

W odnotowanych zestawieniach imienniczych wtórnie dominuje jednostkowość – dwukrotnie użyto do nominacji wyłącznie połączenia: *Józef Antoni*, *Stanisław Jan* oraz *Stanisław Józef*. Wśród pozostałych uwagę zwracają między innymi: *Izydora Joanna*, *Wilhelmina Maria*, *Witalina Balbina*, a także *Gwido Maksymilian*, *Rajmund Gabriel* oraz *Roman Leander*. Swoistość tego okresu wyraża się w swego rodzaju rewaloryzacji oraz odrodzeniu imion staropolskich, gdyż słowiańskie imiona współtworzyły liczne dwu- oraz trójczłonowe jednostki imiennicze typu: *Bronisława Ludmiła*, *Bolesława Apolonia Mieczysława*, *Helena Kazimiera Paulina*, *Filemon Kazimierz*, *Mieczysław Antoni* czy *Zdzisław Jan*. Jak się ponadto okazuje, imion tych zwykle nie sposób powiązać z kalendarzem lub kwestiami rodowymi – można więc założyć, że ich wybór świadczy o celowym powrocie do słowiańskiej tradycji imienniczej.

Lata 1876-1900

W ostatnim ćwierćwieczy polionimia wśród szlachty wynosiła aż 96% (nie zarejestrowano jej tylko u dwójki dzieci). Dwa rzadziej trzy imiona nadano na chrzcie 24 dziewczynkom oraz 27 chłopcom. Na podstawie zapisów zamykających omawiany wiek można uznać, iż przez całe stulecie dosyć stabilnie utrzymywała się tendencja do niepowtarzalności użytych już połączeń. Inaczej jednak niż w minionych okresach imiona, które łączono, były mniej unikatowe. Zasadniczo ciekawsze połączenia imiennicze wystąpiły jedynie w katalogu żeńskim – mowa tu o zestawieniach: *Berta Zofia*, *Irena Joanna*, *Laura Henryka*, *Natalia Karolina*, *Stanisława Klotylda*, *Stefania Filomena* czy *Anna Klementyna Wiktoria*, współtworzonych przez onimy nowe, do tej pory niezarejestrowane. W zbiorze imion męskich natomiast dominowały miana powszechnie, jak: *Antoni Franciszek*, *Jan Kazimierz*, *Antoni Józef Karol* czy *Henryk Wincenty Szymon*.

Wszystkie zestawienia imiennicze, jakie użyte zostały do nominacji dzieci pochodzenia szlacheckiego w latach 1801-1900, prezentują poniższe tabele.

KATALOG ŻEŃSKICH ZESTAWIEŃ IMIENNICZYCH

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Aniela Józefa	2	Agnieszka Marianna	1	Adelajda Ludwika	1	Anna Klementyna Wiktoria	1
2.	Marianna Anna	2	Aleksandra Brygida	1	Aleksandra Marianna	1	Berta Zofia	1
3.	Anna Elżbieta	1	Anna Barbara Krystyna	1	Anna Apolonia	1	Antonina Julia Helena	1
4.	Albertyna Julianna	1	Antonina Filipa	1	Anna Helena Tekla	1	Antonina Maria Sabina	1
5.	Albina Józefa	1	Bonita Bronisława	1	Anna Klara	1	Franciszka Marianna	1
6.	Anna Józefa	1	Bronisława Filipa	1	Apolonia Gabriela	1	Helena Bolesława Jadwiga	1
7.	Anna Kunegunda	1	Bronisława Marianna	1	Bolesława Teofila Erazma	1	Helena Józefa	1
8.	Anna Marianna	1	Bronisława Zuzanna	1	Bronisława Apolonia Mieczysława	1	Helena Marianna Zofia	1
9.	Antonina Zofia Sabina	1	Eufrozyna Salomea	1	Bronisława Ludmiła	1	Irena Joanna	1
10.	Emilia Ludwika	1	Ferdynanda Bronisława	1	Cecylia Józefa Maria	1	Jadwiga Elżbieta	1

11.	Emiliana Anna Wiktoria	1	Genowefa Salomea Karolina	1	Emilia Rozalia	1	Józefa Marianna	1
12.	Ewa Anna	1	Gertruda Wanda	1	Helena Kazimiera Paulina	1	Julia Jadwiga	1
13.	Felicjana Marianna Ludwika	1	Honorata Karolina	1	Helena Marianna Kazimiera	1	Laura Henryka	1
14.	Franciszka Marianna	1	Józefa Pelagia	1	Helena Zofia	1	Ludmiła Anna Helena	1
15.	Honorata Agnieszka	1	Józefa Wiktoria	1	Izydora Joanna	1	Ludmiła Izabela	1
16.	Ida Franciszka Ernestyna	1	Karolina Anna	1	Joanna Domicela	1	Małgorzata Józefa Jadwiga	1
17.	Anna Elżbieta	1	Karolina Józefa	1	Justyna Zofia Wiktoria	1	Marianna Antonina	1
18.	Anna Józefa	1	Karolina Marcelina Aleksandra	1	Leokadia Honorata Rozalia	1	Marianna Apolonia	1
19.	Anna Kunegunda	1	Konstancja Elżbieta Helena	1	Leona Julianna	1	Marianna Bronisława	1
20.	Joanna Magdalena	1	Leona Albertyna	1	Ludmiła Józefa	1	Marianna Józefa	1
21.	Józefa Agnieszka	1	Marianna Filipa	1	Ludwika Marianna	1	Marianna Julia Paulina	1
22.	Józefa Anna Franciszka	1	Marianna Henryka Sydonia	1	Maria Helena Aurelia	1	Natalia Karolina	1
23.	Józefa Marianna	1	Nimfa Ludmiła Katarzyna	1	Maria Karolina Aleksandra	1	Stefania Filomena	1
24.	Julianna Apolonia	1	Rozalia Eufemia	1	Maria Magdalena Ludwika Alojza	1	Władysława Joanna	1
25.	Julianna Eleonora	1	Stanisława Marcelina	1	Marianna Eleonora	1		
26.	Karolina Bogumiła	1	Teodora Agnieszka Leontyna	1	Marianna Emilia	1		
27.	Karolina Elżbieta	1	Teodozja Anna Karolina	1	Marianna Leopoldyna	1		
28.	Konstancja Barbara Teresa	1	Waleria Marianna	1	Marianna Matylda Małgorzata	1		
29.	Ludwika Honorata Felicjana	1	Wilhelmina Amelia	1	Marianna Wiktoria	1		
30.	Małgorzata Józefa	1			Michalina Antonina	1		
31.	Marianna Agnieszka	1			Michalina Helena Józefa	1		
32.	Marianna Karolina	1			Oliwia Emilia	1		

33.	Marianna Nepomucena	1			Stanisława Apolonia Antonina	1		
34.	Marianna Regina	1			Stanisława Joanna	1		
35.	Marianna Salomea	1			Wiktoria Anna Leopoldyna	1		
36.	Marianna Wiktoria	1			Wiktoria Kunegunda	1		
37.	Olimpia Felicjana Tekla	1			Wilhelmina Maria	1		
38.	Teresa Jadwiga Anna	1			Witalina Balbina	1		
39.	Teresa Pulcheria	1			Zofia Leonarda Florentyna	1		
40.	Teresa Pulcheria Marianna	1			Zofia Teresa Maria	1		
41.	Pulcheria Florentyna Barbara	1						
42.	Wiktoria Emilia	1						
43.	Wilhelmina Amelia	1						
44.	Zofia Konstancja	1						
45.	Zofia Ludwika Franciszka	1						

KATALOG MĘSKICH ZESTAWIEŃ IMIENNICZYCH

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Józef Wojciech	2	Adam Józef	1	Józef Antoni	2	Antoni Franciszek	1
2.	Adam Tomasz Leon	1	Aleksander Antoni	1	Stanisław Jan	2	Antoni Józef	1
3.	Adolf Piotr Wilhelm	1	Alfred Apoloniusz Jan	1	Stanisław Józef	2	Antoni Józef Karol	1
4.	Aleksander Michał	1	Alfred August	1	Adam Stanisław Marcel	1	Antoni Tadeusz	1
5.	Antoni Jan	1	Anastazy Hiacynt	1	Adam Tomasz	1	Antoni Wincenty Samuel	1
6.	Daniel Florian Marcin	1	Bolesław Julian Dominik	1	Aleksander Jan Feliks	1	Błażej Walenty	1
7.	Edmund Ambroży Fryderyk	1	Egidiusz Franciszek Remigiusz	1	Antoni Leonard Seweryn	1	Bolesław Antoni	1

8.	Edward Franciszek Ignacy	1	Franciszek Borgiasz Józef	1	Edmund Jan	1	Henryk Wincenty Szymon	1
9.	Edward Karol Andrzej	1	Izydor Jan	1	Edward Stanisław	1	Henryk Zdzisław	1
10.	Edward Stanisław Jan Kanty	1	Jan Franciszek	1	Emanuel Jan Antoni	1	Jan Kazimierz	1
11.	Ernest Ambroży	1	Józef Tomasz August	1	Filemon Kazimierz	1	Jan Włodzimierz	1
12.	Ernest Edward Paweł	1	Juliusz Franciszek	1	Franciszek Mikołaj	1	Juliusz Felicjan Wacław	1
13.	Ernest Józef	1	Konstanty Emilian	1	Gwido Maksymilian	1	Juliusz Józef	1
14.	Ernest Józef Ignacy	1	Konstanty Karol	1	Henryk Adolf	1	Karol Boromeusz Rafał	1
15.	Felicjan Antoni	1	Leon Kazimierz	1	Henryk Marian Władysław	1	Karol Stanisław	1
16.	Ferdynand Antoni	1	Leon Wilhelm Władysław	1	Hiacynt Leon	1	Laurenty Ksawery	1
17.	Ferdynand Marcin Stanisław	1	Leopold Tadeusz	1	Ignacy Ernest Jan	1	Leon Franciszek Aleksander	1
18.	Fortunat Łukasz	1	Marcel Hilary	1	Jan Feliks	1	Ludwik Teodor Seweryn	1
19.	Franciszek Ksawery Aleksander Jan	1	Michał Marek	1	Juliusz Zygmunt Franciszek	1	Piotr Andrzej	1
20.	Franciszek Sebastian	1	Michał Mateusz	1	Karol Antoni	1	Stanisław Jan	1
21.	Henryk Aleksy Bonawentura	1	Mieczysław Antoni Stanisław	1	Kazimierz Ludwik	1	Stanisław Zygmunt	1
22.	Ignacy Józef	1	Mieczysław Jakub Jan Kanty	1	Kazimierz Stanisław	1	Szymon Jakub	1
23.	Jan Antoni	1	Stanisław Alojzy	1	Ludwik Karol	1	Tadeusz Marcin Julian	1
24.	Jan Edward	1	Stefan Lubomir Ignacy	1	Marian Alojzy Jan	1	Teofil Józef	1
25.	Jan Ignacy	1	Tadeusz Joachim	1	Marian Ignacy Walenty	1	Tomasz Seweryn	1
26.	Jan Kanty Stanisław Kostka	1	Teofil Aleksander	1	Michał Tadeusz	1	Władysław Jan	1
27.	Jan Piotr	1	Tomasz Michał Rudolf	1	Mieczysław Antoni	1	Zygmunt Marian Józef	1

28.	Józef Ignacy	1	Walenty Klet	1	Mieczysław Józef Marian	1		
29.	Józef Maciej	1	Walenty Marcin	1	Mieczysław Leon	1		
30.	Józef Michał Jan Kanty	1	Wit Jan	1	Rajmund Gabriel	1		
31.	Józef Wincenty Jan Chrzeciciel	1	Władysław Antoni	1	Rajmund Karol	1		
32.	Juliusz Józef Ernest	1	Włodzimierz Wincenty Joachim	1	Roman Emilian	1		
33.	Kacper Feliks	1	Zygmunt Mateusz Stanisław	1	Roman Leander	1		
34.	Kacper Melchior Baltazar	1			Stanisław Antoni	1		
35.	Kacper Sebastian	1			Stanisław Franciszek Feliks	1		
36.	Karol Marcin	1			Stanisław Ignacy	1		
37.	Leonard Karol	1			Stanisław Leopold Maksymilian	1		
38.	Leopold Erazm	1			Teodor Paweł	1		
39.	Maciej Tomasz Józef	1			Wiktor Ignacy	1		
40.	Maksymilian Józef	1			Witold Henryk Polikarp	1		
41.	Mikołaj Ernest	1			Władysław Andrzej Karol	1		
42.	Mikołaj Wojciech Michał	1			Władysław Józef	1		
43.	Onufry Jan Medard	1			Władysław Walenty Walerian	1		
44.	Romuald Ignacy Józef	1			Zdzisław Jan	1		
45.	Rudolf Ernest	1			Zygmunt Jakub	1		
46.	Stanisław Jan Nepomucen Onufry	1			Zygmunt Michał	1		
47.	Tadeusz Franciszek Ludwik	1						
48.	Teodor Józef Hipolit	1						
49.	Teodor Romuald Błażej	1						

50.	Tomasz Adam	1						
51.	Wacław Klemens Ernest	1						
52.	Wincenty Aleksy	1						
53.	Wincenty Wojciech	1						
54.	Wojciech Stanisław	1						

VI.2. Imiona mieszczan

Lata 1801-1825

Jak wynika z analizowanych dokumentów, w pierwszych dziesięcioleciach XIX stulecia, więcej niż jedynym mianem ochrzczonych zostało 36% noworodków – 86 dziewczynek oraz aż 149 chłopców. Poza dwoma imionami, nieznacznie częściej niż miało to miejsce w kolejnych latach, dzieciom nadawano też trzy imiona – nie był to jednak z pewnością żaden zwyczaj wśród mieszczan, gdyż trzema onimami nazwano zaledwie 5 dziewczynek oraz 7 chłopców. Osobliwość stanowił również wybór czterech mian, które otrzymali jedynie: *Marianna Rozalia Helena Konstancja* oraz *Wojciech Antoni Florian Michał*¹¹⁸. Te, jak i większość pozostałych zestawień, należą raczej do typowych. Żeńskie połączenia imiennicze o największej liczbie użyciu zawierały najchętniej wybierany wówczas onim *Marianna*, drugie imię natomiast wskazywało zazwyczaj na patrona czczonego w pobliżu dnia narodzin dziecka – stąd też kilka razy zarejestrowano imiona: *Marianna Agata*, *Marianna Anna* oraz *Rozalia Marianna*. Chłopcy natomiast parokrotnie otrzymywali imiona *Michał Franciszek* lub *Franciszek Michał*, jak również wybierane zawsze w połowie lutego *Walenty Maciej*, a także w okolicy maja oraz lipca *Jakub Jan*. W miesiącach tych przypada kult noszących owe imiona świętych. Zdarzało się jednak i tak, że rodzice decydowali się na nazwanie swojego potomka mniej obytym mianem, na ogół wówczas łączone było ono z uznanym już onimem, co w efekcie łagodziło unikatowy wydźwięk całego połączenia. Wydaje się prawdopodobne, że opisany proceder zastosowany został, między innymi,

¹¹⁸Cztery imiona zostały wybrane w parafiach Lipnica Murowana oraz Nowy Wiśnicz.

w kombinacjach: *Barbara Waleriana, Marianna Monika, Wilhelmina Adelajda Marianna, Innocenty Ignacy, Józef Atanazy, Józef Cyprian, Ludwik Maksymilian, Roch Bartłomiej* czy *Ambroży Benedykt Fortunat*.

Lata 1826-1850

W drugim okresie polionimia osiągnęła największy odsetek. Zarejestrowano ją w przypadku 53% dzieci – 92 dziewczynek oraz 83 chłopców. W aktach metrykalnych pojawiały się przeważnie dwa imiona, nadanie większej liczby mian było raczej niestandardowe. Niemniej w jednej z metryk widnieje zapis o chrzcie *Bronisława Marii Szymona Tadeusza*¹¹⁹. Co do samych zestawień imienniczych wiele z nich pokrywa się z przedstawionymi w poprzednim ćwierćwieczu. Tym razem jednak w dokumentach powielają się imiona: *Anna Magdalena, Marianna Katarzyna, Anna Marianna, Marianna Franciszka, Marianna Rozalia, Teresa Jadwiga*, jak również *Józef Jan, Jan Tomasz, Franciszek Antoni, Franciszek Józef, Jakub Jan* czy *Józef Onufry*. Pewien kontrast na tle wszystkich wypisanych połączeń stanowią wyłącznie pojedyncze miana, których dotychczas nie odnotowano w imiennikach mieszczańskich (*Klementyna, Ernestyna, Marta, Metody*), a także te, które wcześniej używane były wyłącznie przez społeczność szlachecką (*Nepomucena, Edmund, Ferdynand*). Onimy te tworzą zestawienia: *Bronisława Klementyna, Marianna Marta, Józefa Ewa Ernestyna, Zofia Nepomucena Anna, Cyryl Metody, Edmund Wiktor, Ferdynand Karol* czy *Teodor Erazm*.

Lata 1851-1875

W ćwierćwieczu otwierającym drugą połowę omawianego wieku nadawanie na chrzcie kilku imion niespodziewanie przestało być praktykowane przez większość członków miejskiej społeczności. Dwa lub trzy imiona otrzymało 19% wszystkich nowo narodzonych dzieci, a więc aż trzykrotnie mniej niż w ubiegłym ćwierćwieczu. Śladem minionego okresu dwóch patronów częściej wybierano dla dziewczynek – metryki informują o 75 mieszcankach oraz 57 mieszczanach. Trzy imiona natomiast nadano trójce dzieci. W aktach metrykalnych widnieje informacja o chrzcie: *Amelii Marianny*

¹¹⁹Jest to jedyny przypadek, w którym chłopiec, będący mieszczaninem, otrzymał imię *Maria*. Zdaniem M. Malec, nadawanie tego imienia dzieciom płci męskiej jest szczególną osobliwością, którą tłumaczyć należy zamiarem powierzenia dziecka pod patronat Matki Boskiej (Malec 2001: 83).

Magdaleny, Józefa Feliksa Wojciecha, a także *Kacpra Melchiora Baltazara*. W kwestii podwójnych jednostek imienniczych uwagę zwracają żeńska para imion *Anna Marianna*, licznie notowana również w pierwszej połowie stulecia, oraz męska para *Jan Franciszek*. Pozostałe imiona w obydwu repertuariach nie zostały wybrane dla więcej niż dwóch nosicieli, co więcej, połączenia te w dużej mierze wykorzystywane zostały już do nominacji w latach wcześniejszych. Za nowe zestawienia mogą uchodzić jedynie: *Agnieszka Martyna, Albina Marianna, Balbina Katarzyna, Emilia Karolina, Eleonora Rozalia, Hermina Maria* oraz *Daniel Ignacy, Franciszek Michał, Jakub Józef, Jan Wojciech*.

Zestawienia te są jednak dość typowe. Zasadniczo analogicznie scharakteryzować można również wszystkie inne imiona podwójne. Większość z nich składała się bowiem z jednostek wówczas najpopularniejszych – onimy o innych cechach, które określilibyśmy jako unikatowe w tej zbiorowości, występowały sporadycznie, zawsze obok miana powszechnie znanego. Oto przykłady: *Agnieszka Martyna, Albina Marianna, Eleonora Rozalia, Hermina Maria* bądź *Daniel Ignacy*.

Lata 1876-1900

Pod koniec stulecia nastąpił ponowny wzrost częstotliwości nominacji dzieci imionami podwójnymi. Więcej niż jedno imię nadano 87 dziewczynkom oraz 100 chłopcom. Drugi raz w ciągu całego XIX wieku polionimia dotyczyła zatem ponad połowy, bo 51%, ochrzczonych. Czołowe miejsce w tabeli zajęły połączenia *Marianna Franciszka* oraz *Marianna Anna*, wysoko notowane również w pierwszej połowie wieku, a także *Jan Józef* oraz *Piotr Paweł*, które wcześniej wybierane były incydentalnie. Wiele spośród zgromadzonych zestawień, jak na przykład: *Katarzyna Wiktoria, Franciszka Józefa, Stefan Jan* bądź *Karol Marcin* funkcjonowało jednak w ubiegłych latach, zwłaszcza w okresach 1801-1825 oraz 1826-1850. Imiona, które otrzymywały dzieci wywodzące się z rodzin mieszczańskich, były jak widać dosyć pospolite. Nieczęsto decydowano się na imiona oryginalne, jak chociażby te użyte w zestawieniach: *Nimfa Elżbieta, Anastazja Albina* czy *Władysław Arkadiusz*, sporadycznie ponadto nadawano noworodkom trzy imiona. Dzieci, którym przydzielono tak wielu patronów, widnieją w aktach jako: *Aleksandra Marianna Teresa, Róża Szymona Marianna, Marcel Wilhelm*

Franciszek, Tomasz Michał Apoloniusz, Władysław Julian Józef oraz Wojciech Wincenty Franciszek.

Komplet imion nadawanych potomkom mieszczan w wieku XIX zawarty został w poniższych tabelach.

KATALOG ŻEŃSKICH ZESTAWIEŃ IMIENNICZYCH

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Marianna Agata	3	Anna Magdalena	5	Anna Marianna	9	Marianna Franciszka	6
2.	Marianna Anna	3	Marianna Katarzyna	5	Anastazja Marianna	2	Marianna Anna	3
3.	Rozalia Marianna	3	Anna Marianna	3	Anna Magdalena	2	Antonina Paulina	2
4.	Agnieszka Marianna	2	Marianna Franciszka	3	Antonina Julianna	2	Franciszka Józefa	2
5.	Anna Magdalena	2	Marianna Rozalia	3	Balbina Katarzyna	2	Helena Marianna	2
6.	Józefa Anna	2	Teresa Jadwiga	3	Emilia Karolina	2	Katarzyna Anna	2
7.	Katarzyna Józefa	2	Emilia Marianna	2	Franciszka Józefa	2	Katarzyna Marianna	2
8.	Katarzyna Salomea	2	Józefa Anna	2	Franciszka Marianna	2	Teresa Marianna	2
9.	Magdalena Małgorzata	2	Józefa Julianna	2	Agata Anna	1	Albina Ewa	1
10.	Marianna Franciszka	2	Józefa Katarzyna	2	Agata Marianna	1	Aleksandra Marianna Teresa	1
11.	Marianna Józefa	2	Marianna Anna	2	Agnieszka Martyna	1	Anastazja Albina	1
12.	Marianna Teresa	2	Marianna Julianna	2	Albina Marianna	1	Aniela Franciszka	1
13.	Teresa Katarzyna	2	Marianna Marta	2	Alojza Julianna	1	Anna Antonina	1
14.	Agata Franciszka	1	Marianna Teresa	2	Amelia Marianna Magdalena	1	Anna Helena	1
15.	Agata Teresa	1	Tekla Rozalia	2	Anastazja Katarzyna	1	Anna Józefa	1
16.	Agnieszka Julianna	1	Aniela Karolina	1	Aniela Barbara	1	Anna Julianna	1
17.	Albertyna Julianna	1	Aniela Krystyna	1	Aniela Maria Magdalena	1	Anna Małgorzata	1
18.	Amelia Magdalena	1	Aniela Ludwika	1	Aniela Marianna	1	Antonina Bronisława	1
19.	Anna Józefa	1	Aniela Teresa	1	Aniela Teresa	1	Antonina Helena	1
20.	Anna Karolina	1	Anna Małgorzata	1	Anna Apolonia	1	Antonina Małgorzata	1
21.	Anna Karolina	1	Antonina Karolina	1	Anna Emilia	1	Antonina Marianna	1
22.	Anna Marianna	1	Antonina Salomea	1	Anna Franciszka	1	Antonina Tekla	1

23.	Anna Teresa	1	Bronisława Klementyna	1	Anna Henryka	1	Balbina Wiktoria	1
24.	Anna Zofia	1	Emilia Aniela	1	Anna Julia	1	Bronisława Stanisława	1
25.	Balbina Katarzyna	1	Franciszka Agnieszka	1	Anna Julianna	1	Emilia Marianna	1
26.	Balbina Marianna	1	Franciszka Elżbieta	1	Anna Katarzyna	1	Ewa Anastazja	1
27.	Barbara Waleriana	1	Franciszka Józefa	1	Anna Paulina	1	Helena Józefa	1
28.	Elżbieta Katarzyna	1	Franciszka Katarzyna	1	Anna Teresa	1	Helena Julia	1
29.	Franciszka Anna	1	Franciszka Kunegunda	1	Anna Wiktoria	1	Helena Ksawera	1
30.	Franciszka Józefa	1	Franciszka Magdalena	1	Antonina Magdalena	1	Helena Wiktoria	1
31.	Franciszka Justyna Joanna	1	Franciszka Marianna	1	Antonina Franciszka	1	Honorata Eleonora	1
32.	Franciszka Katarzyna	1	Franciszka Teresa	1	Antonina Helena	1	Jadwiga Amelia	1
33.	Franciszka Marianna	1	Franciszka Wiktoria	1	Antonina Henryka	1	Joanna Agata	1
34.	Jadwiga Teresa	1	Helena Marianna	1	Antonina Joanna	1	Józefa Balbina	1
35.	Józefa Anastazja	1	Joanna Magdalena	1	Antonina Józefa	1	Józefa Julia	1
36.	Józefa Brygida	1	Józefa Agnieszka	1	Antonina Karolina	1	Julia Karolina	1
37.	Józefa Felicjana Rozalia	1	Józefa Ewa Ernestyna	1	Antonina Katarzyna	1	Julianna Anna	1
38.	Józefa Kunegunda	1	Julianna Anna	1	Apolonia Marianna	1	Julianna Wiktoria	1
39.	Józefa Rozalia Marianna	1	Julianna Franciszka	1	Balbina Magdalena	1	Karolina Ewa	1
40.	Julianna Kunegunda	1	Julianna Joanna	1	Barbara Teofila	1	Katarzyna Cecylia	1
41.	Karolina Marianna	1	Julianna Magdalena	1	Bronisława Magdalena	1	Katarzyna Wiktoria	1
42.	Karolina Salomea	1	Justyna Antonina	1	Bronisława Marianna	1	Ludwika Franciszka	1
43.	Karolina Teresa	1	Katarzyna Aniela	1	Eleonora Marianna	1	Małgorzata Magdalena	1
44.	Katarzyna Barbara	1	Katarzyna Marianna	1	Eleonora Rozalia	1	Marcela Aniela	1
45.	Katarzyna Marianna	1	Katarzyna Tekla	1	Elżbieta Katarzyna	1	Maria Bronisława	1
46.	Katarzyna Sienieńska Anna	1	Katarzyna Wiktoria	1	Emilia Amelia	1	Maria Franciszka	1
47.	Katarzyna Wiktoria	1	Magdalena Anna	1	Emilia Anna	1	Maria Teresa	1
48.	Ksawera Ludwika Franciszka	1	Magdalena Joanna	1	Emilia Julia	1	Maria Wiktoria	1
49.	Ludwika Agnieszka	1	Magdalena Małgorzata	1	Emilia Paulina	1	Marianna Agata	1

50.	Ludwika Marianna	1	Małgorzata Anna	1	Franciszka Elżbieta	1	Marianna Antonina	1
51.	Magdalena Wiktoria	1	Marianna Agnieszka	1	Franciszka Katarzyna	1	Marianna Józefa	1
52.	Maria Ludwika	1	Marianna Anastazja	1	Franciszka Kunegunda	1	Marianna Julia	1
53.	Marianna Katarzyna	1	Marianna Helena	1	Franciszka Paulina	1	Marianna Ludwika	1
54.	Marianna Konstancja	1	Marianna Józefa	1	Helena Józefa	1	Marianna Rozalia	1
55.	Marianna Małgorzata	1	Marianna Karolina	1	Helena Julianna	1	Marianna Salomea	1
56.	Marianna Monika	1	Marianna Klementyna	1	Helena Katarzyna	1	Marianna Stanisława	1
57.	Marianna Regina	1	Marianna Ludwika	1	Helena Małgorzata	1	Marianna Waleria	1
58.	Marianna Rozalia	1	Marianna Magdalena	1	Helena Teresa	1	Nimfa Elżbieta	1
59.	Marianna Zuzanna	1	Rozalia Marianna	1	Henryka Amelia	1	Pelagia Kunegunda	1
60.	Salomea Elżbieta	1	Tekla Katarzyna	1	Hermína Maria	1	Rozalia Ludwika	1
61.	Salomea Karolina	1	Teofila Anna	1	Julianna Antonina	1	Róża Szymona Marianna	1
62.	Tekla Rozalia	1	Teofila Franciszka	1			Stanisława Józefa	1
63.	Teresa Agnieszka	1	Teresa Jadwiga Tekla	1			Stanisława Klementyna	1
64.	Teresa Balbina	1	Teresa Katarzyna	1			Stanisława Tekla	1
65.	Teresa Jadwiga	1	Wiktoria Franciszka	1			Stanisława Teresa	1
66.	Wiktoria Ewa	1	Wiktoria Marianna	1			Stanisława Zofia	1
67.	Wiktoria Józefa	1	Zofia Nepomucena Anna	1			Stefania Marianna	1
68.	Wiktoria Marianna	1					Tekla Marianna	1
69.	Wilhelmina Adelajda Marianna	1					Teresa Jadwiga	1
70.	Zofia Józefa	1					Zofia Anna	1
71.							Zofia Helena	1
72.							Zofia Józefa	1
73.							Zofia Tekla	1
74.							Zofia Wiktoria	1

KATALOG MĘSKICH ZESTAWIEŃ IMIENNICZYCH

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Michał Franciszek	6	Józef Jan	9	Jan Franciszek	3	Jan Józef	3
2.	Walenty Maciej	5	Jan Tomasz	4	Andrzej Franciszek	2	Piotr Paweł	3
3.	Franciszek Michał	4	Franciszek Antoni	2	Antoni Jan	2	Franciszek Józef	2
4.	Jakub Jan	4	Franciszek Józef	2	Franciszek Jan	2	Jan Michał	2
5.	Franciszek Jan	3	Franciszek Ksawery Andrzej	2	Franciszek Józef	2	Jan Paweł	2
6.	Józef Maciej	3	Jakub Jan	2	Franciszek Karol	2	Józef Franciszek	2
7.	Józef Wojciech	3	Jakub Laurenty	2	Franciszek Michał	2	Sebastian Fabian	2
8.	Szymon Marcin	3	Józef Antoni	2	Jakub Józef	2	Stefan Jan	2
9.	Antoni Jakub	2	Józef Onufry	2	Jan Andrzej	2	Tomasz Franciszek	2
10.	Filip Jakub	2	Andrzej Franciszek	1	Jan Wojciech	2	Władysław Jan	2
11.	Fortunat Juliusz	2	Andrzej Marcin	1	Adam Jan	1	Aleksander Jakub	1
12.	Jakub Franciszek	2	Andrzej Tomasz	1	Adam Marcin	1	Aleksander Wincenty	1
13.	Jakub Laurenty	2	Antoni Alojzy	1	Adolf Józef	1	Alojzy Piotr	1
14.	Jan Andrzej	2	Antoni Franciszek	1	Aleksander Jan	1	Andrzej Józef	1
15.	Jan Stefan	2	Antoni Jakub	1	Aleksander Józef	1	Andrzej Karol	1
16.	Ludwik Laurenty	2	Antoni Wincenty	1	Alojzy Józef	1	Andrzej Tomasz	1
17.	Maciej Józef	2	Cyryl Metody	1	Andrzej Mikołaj	1	Antoni Feliks	1
18.	Aleksander Florian	1	Edmund Wiktor	1	Andrzej Tomasz	1	Antoni Jan Nepomucen	1
19.	Aleksander Jan	1	Edward Jakub	1	Antoni Aleksander	1	Antoni Kacper	1
20.	Aleksander Maciej	1	Ferdynand Jan	1	Antoni Bronisław	1	Antoni Marian	1
21.	Ambroży Benedykt Fortunat	1	Ferdynand Karol	1	Antoni Jakub	1	Antoni Wincenty	1
22.	Andrzej Józef	1	Franciszek Andrzej	1	Antoni Kacper	1	Edward Kazimierz	1
23.	Antoni Franciszek	1	Franciszek Borgiasz Łukasz	1	Antoni Karol	1	Franciszek Jan	1
24.	Antoni Jan	1	Franciszek Ignacy	1	Antoni Paweł	1	Jakub Szymon	1
25.	August Sebastian	1	Franciszek Jan	1	August Michał	1	Jan Andrzej	1
26.	Bartłomiej Ludwik	1	Franciszek Kazimierz	1	Daniel Ignacy	1	Jan Franciszek	1

27.	Feliks Stanisław	1	Franciszek Leon	1	Edmund Jan	1	Jan Karol	1
28.	Florian Józef	1	Franciszek Walenty	1	Edward Tomasz	1	Jan Piotr	1
29.	Fortunat Cyprian Sebastian	1	Jakub Michał	1	Franciszek Andrzej	1	Jan Walenty	1
30.	Franciszek Andrzej	1	Jan Ewangelista Stefan	1	Franciszek Jakub	1	Józef Andrzej	1
31.	Franciszek Antoni	1	Jan Karol	1	Franciszek Kazimierz	1	Józef Edward	1
32.	Franciszek Bernard	1	Jan Michał	1	Franciszek Ludwik	1	Józef Jakub	1
33.	Franciszek Feliks	1	Jan Paweł	1	Franciszek Piotr	1	Józef Jan	1
34.	Franciszek Florian Sebastian	1	Jan Piotr	1	Franciszek Stanisław	1	Józef Julian	1
35.	Franciszek Jan Chrzyciel	1	Jan Stanisław	1	Franciszek Walenty	1	Józef Kazimierz	1
36.	Franciszek Józef	1	Józef Ignacy Aleksander	1	Franciszek Wojciech	1	Józef Leon	1
37.	Franciszek Kacper	1	Józef Jan Nepomucen	1	Henryk Franciszek	1	Józef Maciej	1
38.	Franciszek Mateusz	1	Józef Kazimierz	1	Ignacy Wincenty	1	Józef Stanisław	1
39.	Franciszek Mikołaj	1	Józef Ludwik	1	Jakub Kazimierz	1	Józef Walenty	1
40.	Franciszek Szymon	1	Józef Maciej	1	Jakub Laurenty	1	Józef Władysław	1
41.	Grzegorz Walenty	1	Józef Michał	1	Jakub Michał	1	Józef Wojciech	1
42.	Hiacynt Franciszek	1	Józef Stanisław	1	Jan Antoni	1	Julian Edward	1
43.	Ignacy Franciszek	1	Józef Stefan	1	Jan Chrzyciel Piotr	1	Julian Józef	1
44.	Innocenty Ignacy	1	Józef Wincenty	1	Jan Ferdynand	1	Julian Walenty	1
45.	Izydor Karol	1	Karol Jan	1	Jan Grzegorz	1	Karol Feliks	1
46.	Jakub Aleksy	1	Karol Marcin	1	Wojciech Józef	1	Karol Marcin	1
47.	Jakub Kajetan	1	Karol Michał	1	Wojciech Tomasz	1	Laurenty Jan	1
48.	Jakub Mikołaj	1	Karol Szymon	1			Marcel Wilhelm Franciszek	1
49.	Jakub Szymon	1	Kazimierz Stanisław Wiktor	1			Marcin Michał	1
50.	Jan Antoni	1	Leopold Ludwik	1			Michał Franciszek	1
51.	Jan Bartłomiej Szymon	1	Ludwik Kajetan	1			Michał Józef	1

52.	Jan Chrzyciel Piotr	1	Ludwik Roman	1			Michał Leon	1
53.	Jan Feliks	1	Marcin Stanisław Kostka	1			Michał Marcin	1
54.	Jan Franciszek	1	Michał Franciszek	1			Piotr Marcin	1
55.	Jan Jakub	1	Michał Marcin	1			Roman Józef	1
56.	Jan Józef	1	Mikołaj Filip	1			Stanisław Józef	1
57.	Jan Kanty Marcin	1	Roch Ignacy	1			Stefan Andrzej	1
58.	Jan Nepomucen Jakub	1	Stanisław Ludwik	1			Stefan Erazm	1
59.	Jan Piotr	1	Stefan Jan	1			Stefan Franciszek	1
60.	Jan Tomasz	1	Szymon Marcin	1			Stefan Jan	1
61.	Jan Wincenty	1	Teodor Erazm	1			Stefan Józef	1
62.	Józef Aleksander	1	Tomasz Adam	1			Stefan Kazimierz	1
63.	Józef Andrzej	1	Tomasz Michał	1			Stefan Paweł	1
64.	Józef Antoni	1	Walenty Jan	1			Szymon Franciszek	1
65.	Józef Atanazy	1	Wojciech Antoni	1			Tadeusz Franciszek	1
66.	Józef Błażej	1					Teodor Stefan	1
67.	Józef Cyprian	1					Teofil Feliks	1
68.	Józef Ignacy	1					Teofil Stefan	1
69.	Józef Jakub	1					Tomasz Andrzej	1
70.	Józef Jan	1					Tomasz Kazimierz	1
71.	Józef Joachim	1					Tomasz Michał Apoloniusz	1
72.	Józef Kacper Grzegorz	1					Tomasz Stanisław	1
73.	Józef Karol	1					Tomasz Stefan	1
74.	Józef Kazimierz	1					Walenty Edward	1
75.	Józef Leon	1					Walenty Józef	1
76.	Józef Leopold	1					Walenty Szymon	1
77.	Józef Marcin	1					Wiktor Jan	1
78.	Józef Onufry	1					Wiktor Tomasz	1
79.	Józef Paweł	1					Wincenty Józef	1

80.	Józef Stanisław	1					Wincenty Sylwester	1
81.	Kacper Sebastian Jan	1					Wit Bernard	1
82.	Karol Józef	1					Władysław Alojzy	1
83.	Karol Marcin	1					Władysław Arkadiusz	1
84.	Kazimierz Józef	1					Władysław Józef	1
85.	Kazimierz Walenty	1					Władysław Julian Józef	1
86.	Ludwik Jan	1					Władysław Stanisław	1
87.	Ludwik Maksymilian	1					Władysław Walenty	1
88.	Ludwik Tomasz	1					Wojciech Wincenty Franciszek	1
89.	Maciej Jan	1						
90.	Maciej Michał	1						
91.	Marcin Andrzej	1						
92.	Marcin Feliiks	1						
93.	Marcin Leopold	1						
94.	Marcin Sebastian	1						
95.	Marcin Stanisław Kostka	1						
96.	Mateusz Laurenty	1						
97.	Michał Jan	1						
98.	Michał Wincenty	1						
99.	Piotr Paweł	1						
100.	Roch Bartłomiej	1						
101.	Sebastian Antoni	1						
102.	Sebastian Franciszek	1						
103.	Stanisław Jan Nepomucen	1						
104.	Stanisław Kostka Aleksander Walenty	1						
105.	Stanisław Kostka Klemens	1						
106.	Stanisław Wojciech	1						
107.	Stefan Jan	1						

108.	Szymon Tadeusz	1						
109.	Tomasz Jan	1						
110.	Tomasz Marcin	1						
111.	Wincenty Franciszek	1						
112.	Wincenty Michał	1						
113.	Wincenty Paweł	1						
114.	Władysław Franciszek	1						
115.	Wojciech Józef	1						
116.	Wojciech Stanisław	1						
117.	Wojciech Wincenty	1						

VI.3. Imiona chłopów

Zgodnie z zapisami metrykalnymi polionimię zarejestrowaną w tym środowisku wyrażała największa stabilność – przez większość XIX stulecia wynosiła ona około 5%; w ostatnim ćwierćwieczu natomiast zwyczaj nadawania kilku imion wzrósł blisko o połowę.

Lata 1801-1825

W aktach metrykalnych z pierwszego ćwierćwiecza XIX wieku, w rubryce przeznaczonej na imię chrzestne, pod dwoma imionami widnieje 243 dziewczynek oraz 250 chłopów. Trzy miana identyfikowały natomiast 9 dziewczynek i 16 chłopów. Jedno z dzieci wpisane zostało do rejestrów również jako *Tekla Konstancja Agnieszka Honorata*. Chociaż już samo nadanie czterech imion córce chłopów jest dosyć zaskakujące, to bardziej niespodziewany wydaje się być jednak fakt, że użycie do nominacji tak wielu mian nastąpiło kilka lat wcześniej niż w społecznie wyższej klasie mieszczańskiej. Wskazany przypadek, o czym warto wspomnieć, był jedynym, jaki zanotowano w ciągu całego stulecia. Przedstawiciele chłopstwa, jeżeli w ogóle, nazywali swoje dzieci dwoma imionami. Dla dziewczynek wybierano miana *Marianna Katarzyna*, *Jadwiga Teresa* lub utworzone w odwrotnej sekwencji *Katarzyna Marianna* oraz

Teresa Jadwiga. Niejednokrotnie decydowano się również na imiona *Józefa Marianna* czy *Marianna Rozalia*. Chłopcy nazywani byli *Piotr Paweł* – zapewne ku czci świętych Apostołów¹²⁰, a także: *Jan Józef*, *Wincenty Franciszek*, *Franciszek Józef*, *Jan Jakub* czy *Jan Piotr*. W obydwu imiennikach odnaleźć można szereg podobnych zestawień zbudowanych z mian, które wystąpiły już w funkcji imion pierwszych. Wyjątek stanowi zaledwie kilka pojedynczych onimów (najczęściej męskich), zawartych w połączeniach: *Antoni Edward*, *Antoni Wit*, *Jan Hieronim*, *Jan Sylwester*, *Jan Władysław*, *Kryspin Krystian*, *Laurenty Roman*, *Ludwika Ksawera*, *Maciej Dawid*, *Sebastian Felicjan*, *Szymon Juda* oraz *Zofia Emilia*.

Lata 1826-1850

W drugim okresie dostrzegalny jest spadek częstotliwości nadań kilku imion. Degresja ta choć nie była znacząca, dotyczyła przede wszystkim płci żeńskiej – dwa imiona otrzymało 230 dziewczynek i 285 chłopców. Imiona trójczłonowe nadano przy tym 6 dziewczynkom oraz 4 chłopcom.

Zasadniczo wśród dominujących wówczas imion podwójnych występowały te, które osiągnęły większą liczbę użycí również w ubiegłym okresie. Co prawda, tym razem, na kartach ksiąg częściej powielane były imiona *Anna Magdalena*, powtarzały się też jednak kilkakrotnie notowane w pierwszym ćwierćwieczu: *Marianna Józefa*, *Józefa Marianna*, *Marianna Anna* czy *Marianna Katarzyna*. Ta sama zależność dotyczyła również imion męskich, gdzie wręcz do klasycznych połączeń należały miana: *Piotr Paweł*, *Antoni Jan* oraz *Józef Wojciech*. Nowymi kombinacjami, które zarejestrowano, były między innymi: *Anna Filomena*, *Antonina Leona*, *Ignacy Apoloniusz*, *Ignacy Tymoteusz*, *Julian Seweryn*, *Katarzyna Janina*, *Piotr Czesław*, *Szymon Jakub* oraz *Walenty Wilhelm*. Duże, jak na ten czas, novum stanowiły z pewnością także przypadki nadania chłopcom jako imienia drugiego żeńskiego onimu *Maria*, jak w przykładach: *Jan Maria* oraz *Józef Maria*.

¹²⁰Świadczyć o tym daty urodzenia chłopców, przypadające każdorazowo na czerwiec.

Lata 1851-1875

W kolejnym dwudziestopięcioleciu wieloimiennosc dotyczyła 238 dziewczynek oraz 282 chłopców. Dzieci zwykle otrzymywały na chrzcie dwa miana, z nieznanymi jednak powodów czworo z nich zostało nazwanych trzema imionami. Były to córki zagrodników: *Anna Małgorzata Barbara, Ludwika Katarzyna Rozalia, Teresa Leopoldyna Anna* oraz syn kmiecia, *Jan Filip Konstanty*. W przypadku nominacji dwoma imionami, niezmiennie, wybór padał na utarte zestawienia. Dziewczynkom nadawano imiona: *Marianna Anna, Marianna Franciszka, Marianna Józefa, Marianna Katarzyna*; chłopcom: *Piotr Paweł, Franciszek Józef, Józef Wojciech, Józef Jan, Jan Tomasz* oraz *Wojciech Józef*. Przeważająca część wszystkich połączeń to imiona dobrane zgodnie z obowiązującymi wówczas tendencjami. Nie dziwi więc, że najpopularniejsze onimy typu: *Marianna, Katarzyna, Anna, Jan, Józef* czy *Wojciech* w głównej mierze występowały w towarzystwie innych modnych i uznanych imion. Mimo wielu nowych dla tego okresu zestawień antroponimicznych trudno zatem odnaleźć takie, które cechowałyby pewną niestandardowość, polegającą chociażby na wyborze jako drugiego miana nienotowanego w zbiorze imion pierwszych. W ciągu całych dwudziestu pięciu lat wskazana reguła wyrażała się jedynie w trzech zestawieniach: *Małgorzata Cyryla, Maria Erazma* oraz *Feliks Sydoniusz*.

Lata 1876-1900

W ćwierćwieczu zamykającym wiek XIX, podobnie jak miało to miejsce w środowisku szlacheckim oraz mieszczańskim, nastąpił wzrost częstotliwości nadań kilku imion. Dodatkowo po raz pierwszy w ciągu całego stulecia wieloimiennosc przeważała nieznacznie wśród płci żeńskiej – dwa imiona otrzymało wówczas 536 dziewczynek oraz 524 chłopców.

Przełomowość ostatniego dwudziestopięciolecia wynikała również z samego doboru imion, gdyż wypisane z rejestrów zestawienia w najmniejszym stopniu pokrywają się bowiem z tymi, użytymi w okresach minionych. Obok cyklicznie powtarzających się i wymienianych już połączeń wystąpiły również takie, których wcześniej nie odnotowywano bądź też czyniono to rzadko. Większej popularyzacji uległy na przykład miana: *Katarzyna Regina, Stefania Marianna* oraz *Stanisław Jan*. Śmiało decydowano się również na dosyć nietypowe i oryginalne onimy, jak te w zestawieniach:

Aleksandra Filipa, Joanna Sabina, Justyna Teodozja, Klotylda Julia, Marianna Izabela, Stefania Ludmiła, Zofia Olimpia, a także *Ludwik Gustaw* oraz *Roman Kamil*. Zdecydowanie częściej ponadto, niż miało to miejsce w poprzednich latach, to miana słowiańskie współtworzyły, a nawet budowały całe połączenia. Z dokumentów wypisano chociażby takie dwuelementowe imiona, jak: *Bronisława Stanisława, Kazimiera Władysława, Bogumiła Franciszka, Władysława Teresa* czy *Mieczysław Stanisław, Bolesław Wojciech, Józef Kazimierz, Marcin Władysław*. Jako że tendencja ta nie znajduje tak wyraźnego odzwierciedlenia w omówionych okresach, jej uzasadnieniem może być nasilająca się ówczesnie moda na imiona o rodowodzie staropolskim.

Dziewiętnastowieczne żeńskie i męskie zestawienia imiennicze dzieci chłopskich wpisane zostały do poniższych tabel.

KATALOG ŻEŃSKICH ZESTAWIEŃ IMIENNICZYCH

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Marianna Katarzyna	7	Anna Magdalena	10	Marianna Anna	7	Marianna Katarzyna	11
2.	Jadwiga Teresa	6	Marianna Józefa	6	Marianna Franciszka	7	Katarzyna Regina	10
3.	Katarzyna Marianna	6	Józefa Marianna	5	Marianna Józefa	6	Marianna Józefa	10
4.	Józefa Marianna	5	Marianna Anna	5	Marianna Katarzyna	5	Katarzyna Marianna	7
5.	Marianna Rozalia	5	Marianna Katarzyna	5	Anna Marianna	4	Stefania Marianna	7
6.	Teresa Jadwiga	5	Wiktoria Ewa	5	Helena Regina	4	Józefa Marianna	6
7.	Franciszka Kunegunda	4	Franciszka Marianna	4	Józefa Katarzyna	4	Maria Katarzyna	6
8.	Magdalena Anna	4	Józefa Katarzyna	4	Józefa Marianna	4	Marianna Anna	6
9.	Marianna Agata	4	Katarzyna Marianna	4	Marianna Wiktoria	4	Helena Marianna	5
10.	Marianna Agnieszka	4	Anna Franciszka	3	Juliana Marianna	3	Karolina Katarzyna	5
11.	Marianna Barbara	4	Karolina Marianna	3	Karolina Marianna	3	Maria Józefa	5
12.	Agnieszka Marianna	3	Katarzyna Franciszka	3	Katarzyna Marianna	3	Marianna Franciszka	5
13.	Anna Marianna	3	Katarzyna Karolina	3	Małgorzata Regina	3	Anna Teresa	4
14.	Elżbieta Katarzyna	3	Ludwika Marianna	3	Marianna Magdalena	3	Jadwiga Teresa	4
15.	Elżbieta Marianna	3	Marianna Franciszka	3	Marianna Rozalia	3	Józefa Antonina	4
16.	Helena Franciszka	3	Marianna Juliana	3	Marianna Teresa	3	Maria Anna	4

17.	Julianna Marianna	3	Marianna Magdalena	3	Rozalia Marianna	3	Marianna Helena	4
18.	Marianna Anna	3	Marianna Rozalia	3	Aniela Marianna	2	Marianna Wiktoria	4
19.	Marianna Małgorzata	3	Agnieszka Regina	2	Cecylia Katarzyna	2	Zofia Helena	4
20.	Marianna Regina	3	Anastazja Franciszka	2	Franciszka Katarzyna	2	Anna Józefa	3
21.	Tekla Teresa	3	Anna Małgorzata	2	Franciszka Marianna	2	Anna Katarzyna	3
22.	Wiktoria Ewa	3	Cecylia Katarzyna	2	Helena Józefa	2	Anna Małgorzata	3
23.	Agata Apolonia	2	Franciszka Agata	2	Julianna Balbina	2	Bronisława Michalina	3
24.	Anna Magdalena	2	Julianna Kunegunda	2	Julianna Magdalena	2	Helena Katarzyna	3
25.	Anna Tekla	2	Karolina Katarzyna	2	Katarzyna Franciszka	2	Helena Regina	3
26.	Barbara Marianna	2	Katarzyna Elżbieta	2	Katarzyna Zofia	2	Helena Stanisława	3
27.	Dyzmona Dyżma	2	Maria Józefa	2	Maria Józefa	2	Józefa Maria	3
28.	Franciszka Marianna	2	Marianna Agnieszka	2	Marianna Agata	2	Maria Helena	3
29.	Franciszka Józefa	2	Marianna Helena	2	Marianna Agnieszka	2	Marianna Agata	3
30.	Franciszka Salomea	2	Marianna Ludwika	2	Marianna Barbara	2	Marianna Antonina	3
31.	Helena Katarzyna	2	Marianna Małgorzata	2	Marianna Waleria	2	Marianna Małgorzata	3
32.	Karolina Antonina	2	Róża Szymona	2	Waleria Marianna	2	Marianna Michalina	3
33.	Katarzyna Barbara	2	Teresa Jadwiga	2	Agata Józefa	1	Zofia Józefa	3
34.	Katarzyna Tekla	2	Wiktoria Marianna	2	Agata Rozalia	1	Zofia Katarzyna	3
35.	Katarzyna Teresa	2	Zofia Marianna	2	Agnieszka Józefa	1	Albina Wiktoria	2
36.	Katarzyna Zofia	2	Agata Marianna	1	Agnieszka Zofia	1	Aniela Marianna	2
37.	Kunegunda Józefa	2	Agnieszka Katarzyna	1	Albina Aniela	1	Anna Karolina	2
38.	Małgorzata Anna	2	Anastazja Kunegunda	1	Anastazja Józefa	1	Anna Magdalena	2
39.	Maria Agnieszka	2	Anastazja Maria	1	Aniela Jadwiga	1	Anna Marianna	2
40.	Małgorzata Katarzyna	2	Anastazja Rozalia	1	Aniela Józefa	1	Antonina Franciszka	2
41.	Marianna Anastazja	2	Anastazja Salomea	1	Aniela Kunegunda	1	Antonina Józefa	2
42.	Marianna Julianna	2	Anastazja Zofia	1	Anna Apolonia	1	Apolonia Anna	2
43.	Marianna Józefa	2	Aniela Józefa	1	Anna Joanna	1	Bronisława Józefa	2
44.	Marianna Wiktoria	2	Aniela Marianna	1	Anna Józefa	1	Bronisława Maria	2
45.	Regina Marianna	2	Anna Apolonia	1	Anna Magdalena	1	Cecylia Katarzyna	2

46.	Rozalia Marianna	2	Anna Filomena	1	Anna Małgorzata	1	Elżbieta Marianna	2
47.	Teresa Katarzyna	2	Anna Józefa	1	Anna Marta	1	Franciszka Marianna	2
48.	Zofia Katarzyna	2	Anna Marianna	1	Anna Salomea	1	Helena Aniela	2
49.	Agata Marianna	1	Anna Rozalia	1	Anna Wiktoria	1	Helena Anna	2
50.	Agnieszka Agata	1	Anna Teresa	1	Anna Zofia	1	Helena Antonina	2
51.	Agnieszka Barbara	1	Antonina Kunegunda	1	Antonina Apolonia	1	Helena Bronisława	2
52.	Agnieszka Józefa	1	Antonina Marianna	1	Antonina Agnieszka	1	Helena Joanna	2
53.	Agnieszka Julianna	1	Antonina Ewa	1	Antonina Józefa	1	Helena Józefa	2
54.	Agnieszka Ludwika	1	Antonina Joanna	1	Antonina Karolina	1	Helena Julia	2
55.	Agnieszka Regina	1	Antonina Julianna	1	Antonina Katarzyna	1	Helena Magdalena	2
56.	Amelia Katarzyna Brygida	1	Antonina Leona	1	Antonina Magdalena	1	Helena Władysława	2
57.	Anna Barbara	1	Antonina Marianna	1	Antonina Marianna	1	Joanna Franciszka	2
58.	Anna Dorota	1	Antonina Teresa	1	Apolonia Agnieszka	1	Joanna Maria	2
59.	Anna Elżbieta	1	Apolonia Zofia	1	Apolonia Bronisława	1	Józefa Anna	2
60.	Anna Franciszka	1	Balbina Marianna	1	Apolonia Maria	1	Józefa Karolina	2
61.	Anna Julianna	1	Barbara Marianna	1	Apolonia Wiktoria	1	Józefa Rozalia	2
62.	Anna Katarzyna	1	Barbara Wiktoria	1	Balbina Józefa	1	Józefa Stanisława	2
63.	Anna Katarzyna Salomea	1	Bolesława Helena	1	Balbina Marianna	1	Julianna Marianna	2
64.	Anna Kunegunda	1	Bronisława Anna	1	Barbara Rozalia	1	Karolina Anna	2
65.	Anna Małgorzata	1	Brygida Maria	1	Bronisława Aniela	1	Karolina Antonina	2
66.	Anna Maria	1	Cecylia Marianna Felicja	1	Bronisława Katarzyna	1	Karolina Marianna	2
67.	Anna Regina	1	Dorota Marianna	1	Bronisława Marianna	1	Karolina Stefania	2
68.	Anna Rozalia	1	Eleonora Józefa	1	Bronisława Tekla	1	Katarzyna Józefa	2
69.	Anna Zofia	1	Eleonora Marta	1	Bronisława Wiktoria	1	Katarzyna Małgorzata	2
70.	Antonina Katarzyna	1	Elżbieta Anna	1	Elżbieta Katarzyna	1	Kazimiera Władysława	2
71.	Apolonia Julianna	1	Elżbieta Katarzyna	1	Ewa Katarzyna	1	Maria Antonina	2
72.	Apolonia Konstancja	1	Elżbieta Małgorzata	1	Felicjana Katarzyna	1	Maria Teresa	2
73.	Barbara Tekla	1	Felicja Waleria	1	Felicjana Marianna	1	Marianna Aniela	2

74.	Brygida Agnieszka	1	Felicyta Cecylia	1	Franciszka Małgorzata	1	Marianna Barbara	2
75.	Dorota Teresa	1	Filipa Katarzyna	1	Franciszka Kunegunda	1	Marianna Julianna	2
76.	Elżbieta Barbara	1	Florianna Anna	1	Franciszka Ksawera Albina	1	Marianna Karolina	2
77.	Elżbieta Franciszka	1	Franciszka Alojza	1	Helena Anna	1	Marianna Rozalia	2
78.	Elżbieta Salomea	1	Franciszka Józefa	1	Helena Franciszka	1	Marianna Teresa	2
79.	Elżbieta Teresa	1	Franciszka Julianna	1	Helena Mariana	1	Matylda Józefa	2
80.	Ewa Agnieszka	1	Franciszka Katarzyna	1	Helena Kunegunda	1	Stanisława Helena	2
81.	Ewa Marianna	1	Franciszka Ksawera Antonina	1	Helena Magdalena	1	Stanisława Zofia	2
82.	Ewa Wiktoria	1	Franciszka Ludwika	1	Helena Róża	1	Stefania Maria	2
83.	Franciszka Anna	1	Franciszka Regina Marianna	1	Helena Weronika	1	Stefania Wiktoria	2
84.	Franciszka Helena	1	Franciszka Salomea	1	Helena Wiktoria	1	Tekla Wiktoria	2
85.	Franciszka Julianna	1	Franciszka Tekla	1	Jadwiga Teresa	1	Waleria Katarzyna	2
86.	Franciszka Rozalia	1	Franciszka Wiktoria	1	Joanna Bronisława	1	Waleria Wiktoria	2
87.	Franciszka Zofia	1	Joanna Emilia	1	Joanna Franciszka	1	Wiktoria Katarzyna	2
88.	Helena Tekla	1	Joanna Franciszka Anna	1	Joanna Teresa	1	Wiktoria Marianna	2
89.	Helena Teresa	1	Joanna Karolina	1	Jaśmina Maria	1	Zofia Emilia	2
90.	Joanna Barbara	1	Joanna Maria	1	Józefa Agnieszka	1	Zofia Julia	2
91.	Joanna Marianna Anna	1	Józefa Agnieszka	1	Józefa Anna	1	Agata Agnieszka	1
92.	Joanna Paulina	1	Józefa Bronisława	1	Józefa Bronisława	1	Agata Julianna	1
93.	Józefa Franciszka	1	Józefa Honorata	1	Józefa Joanna	1	Agata Wiktoria	1
94.	Józefa Helena	1	Józefa Ludwika	1	Józefa Julia	1	Agnieszka Alojza	1
95.	Józefa Katarzyna	1	Józefa Wiktoria	1	Józefa Karolina	1	Agnieszka Ewa	1
96.	Józefa Maria	1	Julia Tekla	1	Józefa Magdalena	1	Albina Joanna	1
97.	Józefa Tekla	1	Julianna Katarzyna	1	Józefa Maria	1	Aleksandra Filipa	1
98.	Julianna Anastazja	1	Julianna Konstancja	1	Józefa Tekla	1	Anastazja Magdalena	1
99.	Julianna Katarzyna	1	Julianna Marianna	1	Józefa Teresa	1	Anastazja Marianna	1
100.	Julianna Petronela	1	Justyna Katarzyna	1	Józefa Wiktoria	1	Anieli Anna	1

101.	Julianna Tekla	1	Justyna Maria	1	Julia Agnieszka	1	Aniela Józefa	1
102.	Julianna Teresa	1	Karolina Rozalia	1	Julia Maria	1	Aniela Julia	1
103.	Karolina Katarzyna	1	Katarzyna Aleksandra	1	Julianna Anna	1	Aniela Małgorzata	1
104.	Karolina Salomea	1	Katarzyna Anastazja	1	Julianna Elżbieta	1	Aniela Rozalia	1
105.	Karolina Zofia Józefa	1	Katarzyna Barbara	1	Julianna Felicyta	1	Aniela Wanda	1
106.	Katarzyna Agnieszka	1	Katarzyna Cecylia	1	Julianna Karolina	1	Aniela Wiktoria	1
107.	Katarzyna Brygida	1	Katarzyna Jadwiga	1	Julianna Katarzyna	1	Aniela Rozalia	1
108.	Katarzyna Helena	1	Katarzyna Janina	1	Julianna Martyna	1	Anna Aniela	1
109.	Katarzyna Jadwiga	1	Katarzyna Magdalena	1	Julianna Petronela	1	Anna Elżbieta	1
110.	Katarzyna Józefa	1	Katarzyna Wiktoria	1	Julianna Rozalia	1	Anna Emilia	1
111.	Katarzyna Justyna	1	Klara Wiktoria	1	Julianna Wiktoria	1	Anna Franciszka	1
112.	Katarzyna Konstancja	1	Ksawera Franciszka	1	Julianna Zuzanna	1	Anna Helena	1
113.	Katarzyna Magdalena	1	Kunegunda Balbina	1	Karolina Apolonia	1	Anna Jadwiga	1
114.	Katarzyna Marianna Magdalena	1	Kunegunda Konstancja	1	Karolina Józefa	1	Anna Joanna	1
115.	Katarzyna Salomea	1	Kunegunda Zofia	1	Karolina Julia	1	Anna Julia	1
116.	Klara Dorota	1	Ludwika Anna	1	Karolina Katarzyna	1	Anna Marcela	1
117.	Konstancja Franciszka	1	Ludwika Apolonia	1	Katarzyna Agata	1	Anna Maria Magdalena	1
118.	Konstancja Helena	1	Ludwika Bronisława	1	Katarzyna Anna	1	Anna Rozalia	1
119.	Konstancja Józefa	1	Magdalena Anna	1	Katarzyna Elżbieta	1	Anna Stanisława	1
120.	Konstancja Karolina	1	Magdalena Małgorzata	1	Katarzyna Jadwiga	1	Anna Wiktoria	1
121.	Kunegunda Justyna	1	Magdalena Tekla	1	Katarzyna Kunegunda	1	Anna Zofia	1
122.	Kunegunda Marianna	1	Małgorzata Anna	1	Katarzyna Ludwika	1	Antonina Aniela	1
123.	Ludwika Karolina	1	Małgorzata Franciszka	1	Katarzyna Tekla	1	Antonina Julia	1
124.	Ludwika Ksawera	1	Małgorzata Marianna	1	Katarzyna Zuzanna	1	Antonina Bronisława	1
125.	Magdalena Barbara Wiktoria	1	Małgorzata Marta	1	Konstancja Józefa	1	Antonina Helena	1
126.	Magdalena Małgorzata	1	Małgorzata Regina	1	Kunegunda Anna	1	Antonina Karolina	1
127.	Magdalena Marianna	1	Maria Anna	1	Leopoldyna Bronisława	1	Antonina Ludwika	1
128.	Magdalena Rozalia	1	Maria Rozalia	1	Ludwika Aleksandra	1	Antonina Małgorzata	1

129.	Magdalena Zofia	1	Marianna Anna Karolina	1	Ludwika Julianna	1	Antonina Marcela	1
130.	Małgorzata Jadwiga	1	Marianna Bronisława	1	Ludwika Katarzyna	1	Antonina Marianna	1
131.	Małgorzata Petronela	1	Marianna Domicela	1	Ludwika Karolina	1	Antonina Stanisława	1
132.	Maria Anna	1	Marianna Julia	1	Ludwika Zofia	1	Apolonia Agata	1
133.	Maria Magdalena Anna Katarzyna	1	Marianna Kunegunda	1	Magdalena Anna	1	Apolonia Franciszka	1
134.	Marianna Franciszka	1	Marianna Marta	1	Małgorzata Cyryla	1	Apolonia Julianna	1
135.	Marianna Helena	1	Marianna Regina	1	Małgorzata Marianna	1	Apolonia Małgorzata	1
136.	Marianna Jadwiga	1	Marianna Tekla	1	Maria Erazma	1	Apolonia Tekla	1
137.	Marianna Konstancja	1	Marianna Teresa	1	Marianna Antonina	1	Bogumiła Franciszka	1
138.	Marianna Krystyna	1	Marianna Weronika	1	Marianna Apolonia	1	Bronisława Helena	1
139.	Marianna Kunegunda	1	Marianna Wiktoria	1	Marianna Brygida	1	Bronisława Dorota	1
140.	Marianna Łucja	1	Paulina Elżbieta	1	Marianna Emilia	1	Bronisława Karolina	1
141.	Marianna Magdalena	1	Paulina Franciszka	1	Marianna Ewa	1	Bronisława Marianna	1
142.	Marianna Magdalena Paulina	1	Paulina Maria	1	Marianna Helena	1	Bronisława Stanisława	1
143.	Marianna Tekla	1	Paulina Marianna	1	Marianna Henryka	1	Bronisława Zofia	1
144.	Marianna Teresa	1	Prakseda Bronisława	1	Marianna Jadwiga	1	Bronisława Antonina	1
145.	Marianna Zofia	1	Regina Ludwika	1	Marianna Joanna	1	Brygida Anna	1
146.	Monika Marianna	1	Rozalia Katarzyna	1	Marianna Karolina	1	Eleonora Anna	1
147.	Regina Balbina	1	Rozalia Marianna	1	Marianna Konstancja	1	Elżbieta Katarzyna	1
148.	Rozalia Agata	1	Rozalia Tekla	1	Marianna Ludwika	1	Elżbieta Regina	1
149.	Rozalia Katarzyna	1	Stanisława Joanna	1	Marianna Małgorzata	1	Elżbieta Rozalia	1
150.	Rozalia Teresa	1	Tekla Franciszka	1	Marianna Tekla	1	Elżbieta Władysława	1
151.	Róża Marianna	1	Teresa Elżbieta	1	Marianna Zuzanna	1	Elżbieta Zuzanna	1
152.	Tekla Anastazja	1	Teresa Józefa	1	Paulina Anna	1	Emilia Anna	1
153.	Tekla Józefa Franciszka	1	Waleria Marianna	1	Pelagia Elżbieta	1	Emilia Helena	1
154.	Tekla Marianna	1	Waleria Wiktoria	1	Rozalia Anna	1	Emilia Maria	1
155.	Tekla Rozalia	1	Wanda Antonina Blanka	1	Rozalia Regina	1	Emilia Rozalia	1

156.	Tekla Salomea	1	Wiktoria Apolonia	1	Salomea Marianna	1	Ernestyna Bronisława	1
157.	Wiktoria Marianna	1	Wiktoria Barbara	1	Stanisława Anna	1	Eugenia Bronisława	1
158.	Zofia Anna	1	Wiktoria Katarzyna	1	Stanisława Katarzyna	1	Eugenia Karolina	1
159.	Zofia Emilia	1	Wiktoria Łucja	1	Tekla Anna	1	Eugenia Łucja	1
160.	Zofia Helena	1	Wiktoria Wincenta	1	Teresa Jadwiga	1	Ewa Antonina	1
161.	Zofia Petronela	1	Władysława Weronika Karolina	1	Teresa Maria	1	Filomena Maria	1
162.			Zofia Anna	1	Teresa Katarzyna	1	Florentyna Marianna	1
163.					Waleria Wiktoria	1	Franciszka Agata	1
164.					Wiktoria Emilia	1	Franciszka Ewa	1
165.					Wiktoria Ewa	1	Franciszka Józefa	1
166.					Wiktoria Joanna	1	Franciszka Ludwika	1
167.					Wiktoria Julianna	1	Franciszka Maria	1
168.					Wiktoria Katarzyna	1	Franciszka Wiktoria	1
169.					Wiktoria Maria	1	Gabriela Marianna	1
170.					Wiktoria Marianna	1	Helena Agata	1
171.					Wiktoria Martyna	1	Helena Albina	1
172.					Zofia Eleonora	1	Helena Antonina	1
173.					Zofia Julianna	1	Helena Apolonia	1
174.					Zuzanna Maria Magdalena	1	Helena Julianna	1
175.							Helena Ksawera	1
176.							Helena Kunegunda	1
177.							Helena Małgorzata	1
178.							Helena Maria	1
179.							Helena Teresa	1
180.							Helena Zofia	1
181.							Honorata Teresa	1
182.							Irena Antonina	1
183.							Izabela Marianna	1
184.							Jadwiga Franciszka	1

185.						Jadwiga Kamila	1
186.						Jadwiga Katarzyna	1
187.						Janina Jadwiga	1
188.						Joanna Agata	1
189.						Joanna Alojza	1
190.						Joanna Helena	1
191.						Joanna Karolina	1
192.						Joanna Rozalia	1
193.						Joanna Sabina	1
194.						Joanna Teofila	1
195.						Józefa Agata	1
196.						Józefa Albina	1
197.						Józefa Anastazja	1
198.						Józefa Franciszka	1
199.						Józefa Jadwiga	1
200.						Józefa Julianna	1
201.						Józefa Kunegunda	1
202.						Józefa Ludwika	1
203.						Józefa Wiktoria	1
204.						Józefa Zuzanna	1
205.						Julia Karolina	1
206.						Julia Stanisława	1
207.						Julia Teresa	1
208.						Julia Wanda	1
209.						Julia Wiktoria	1
210.						Julia Zofia	1
211.						Julianna Anna	1
212.						Julianna Antonina	1
213.						Julianna Apolonia	1
214.						Julianna Franciszka	1
215.						Julianna Magdalena	1
216.						Julianna Teofila	1

217.							Justyna Anna	1
218.							Justyna Teodozja	1
219.							Kamila Tekla	1
220.							Kamila Wanda	1
221.							Karolina Franciszka	1
222.							Karolina Józefa	1
223.							Karolina Julianna	1
224.							Karolina Ludwika	1
225.							Karolina Magdalena	1
226.							Karolina Maria	1
227.							Karolina Michalina	1
228.							Karolina Teofila	1
229.							Karolina Teresa	1
230.							Karolina Wiktoria	1
231.							Katarzyna Agata	1
232.							Katarzyna Anna	1
233.							Katarzyna Barbara	1
234.							Katarzyna Joanna	1
235.							Katarzyna Rozalia	1
236.							Katarzyna Salomea	1
237.							Katarzyna Tekla	1
238.							Katarzyna Teresa	1
239.							Katarzyna Wiktoria	1
240.							Kazimiera Marianna	1
241.							Klotylda Julia	1
242.							Kunegunda Franciszka	1
243.							Ludwika Aniela	1
244.							Ludwika Antonina	1
245.							Ludwika Eleonora	1
246.							Ludwika Leona	1

247.							Ludwika Marianna	1
248.							Ludwika Wiktoria	1
249.							Magdalena Konstancja	1
250.							Magdalena Maria	1
251.							Magdalena Wiktoria	1
252.							Małgorzata Anna	1
253.							Małgorzata Gertruda	1
254.							Małgorzata Regina	1
255.							Marcela Marianna	1
256.							Marcelina Małgorzata	1
257.							Maria Anastazja	1
258.							Maria Aniela	1
259.							Maria Elżbieta	1
260.							Maria Eugenia	1
261.							Maria Joanna	1
262.							Maria Karolina	1
263.							Maria Kunegunda	1
264.							Maria Ludwika	1
265.							Maria Małgorzata	1
266.							Maria Michalina	1
267.							Maria Rozalia	1
268.							Maria Waleria	1
269.							Maria Wiktoria	1
270.							Marianna Albina	1
271.							Marianna Alojza	1
272.							Marianna Elżbieta	1
273.							Marianna Emilia	1
274.							Marianna Eugenia	1
275.							Marianna Ewa	1
276.							Marianna Henryka	1

277.							Marianna Hermína	1
278.							Marianna Honorata	1
279.							Marianna Izabela	1
280.							Marianna Joanna	1
281.							Marianna Kazimiera	1
282.							Marianna Ludwika	1
283.							Marianna Nimfa	1
284.							Marianna Regina	1
285.							Marianna Stefania	1
286.							Marianna Tekla	1
287.							Marianna Zuzanna	1
288.							Michalina Franciszka	1
289.							Michalina Maria	1
290.							Michalina Marianna	1
291.							Michalina Stefania	1
292.							Michalina Tekla	1
293.							Olga Antonina	1
294.							Paulina Franciszka	1
295.							Paulina Magdalena	1
296.							Paulina Zofia	1
297.							Rozalia Agnieszka	1
298.							Rozalia Anna	1
299.							Rozalia Bronisława	1
300.							Rozalia Joanna	1
301.							Rozalia Józefa	1
302.							Rozalia Katarzyna	1
303.							Rozalia Maria	1
304.							Rozalia Marianna	1
305.							Rozalia Tekla	1
306.							Rozalia Wanda	1

307.							Stanisława Agnieszka	1
308.							Stanisława Anastazja	1
309.							Stanisława Aniela	1
310.							Stanisława Anna	1
311.							Stanisława Emilia	1
312.							Stanisława Franciszka	1
313.							Stanisława Julia	1
314.							Stanisława Magdalena	1
315.							Stanisława Maria	1
316.							Stanisława Marianna	1
317.							Stanisława Paulina	1
318.							Stanisława Waleria	1
319.							Stefania Anna	1
320.							Stefania Cecylia	1
321.							Stefania Helena	1
322.							Stefania Joanna	1
323.							Stefania Karolina	1
324.							Stefania Ludmiła	1
325.							Stefania Michalina	1
326.							Tekla Anna	1
327.							Tekla Marianna	1
328.							Teofila Antonina	1
329.							Teofila Barbara	1
330.							Teofila Józefa	1
331.							Teresa Anna	1
332.							Teresa Ludwika	1
333.							Waleria Jadwiga	1
334.							Waleria Józefa	1
335.							Waleria Karolina	1
336.							Waleria Łucja	1

337.							Waleria Maria	1
338.							Waleria Marianna	1
339.							Waleria Rozalia	1
340.							Waleria Tekla	1
341.							Wanda Antonina	1
342.							Wiktoria Anna	1
343.							Wiktoria Antonina	1
344.							Wiktoria Ewa	1
345.							Wiktoria Julianna	1
346.							Wiktoria Karolina	1
347.							Wiktoria Maria	1
348.							Wiktoria Michalina	1
349.							Władysława Maria	1
350.							Władysława Stanisława	1
351.							Władysława Teresa	1
352.							Zofia Magdalena	1
353.							Zofia Małgorzata	1
354.							Zofia Olimpia	1
355.							Zofia Stanisława	1
356.							Zofia Tekla	1
357.							Zuzanna Marcela	1
358.							Zuzanna Marianna	1

KATALOG MĘSKICH ZESTAWIEŃ IMIENNICZYCH

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Piotr Paweł	8	Piotr Paweł	9	Piotr Paweł	11	Franciszek Józef	10
2.	Jan Józef	5	Antoni Jan	5	Franciszek Józef	6	Stanisław Jan	9
3.	Wincenty Franciszek	5	Józef Wojciech	5	Józef Wojciech	6	Jan Józef	8
4.	Franciszek Józef	4	Franciszek Jan	4	Józef Jan	5	Piotr Paweł	8
5.	Jan Jakub	4	Szymon Jakub	4	Jan Tomasz	5	Józef Jan	7
6.	Jan Piotr	4	Antoni Sebastian	3	Wojciech Józef	5	Michał Franciszek	7
7.	Kacper Melchior Baltazar	4	Feliks Jan	3	Jan Antoni	4	Stanisław Józef	7
8.	Wincenty Wojciech	4	Filip Jakub	3	Jan Marcin	4	Władysław Jan	7
9.	Wojciech Stanisław	4	Franciszek Andrzej	4	Józef Walenty	4	Jan Stanisław	6
10.	Florian Stanisław	3	Jan Jakub	3	Michał Marcin	4	Józef Wojciech	6
11.	Antoni Jan	3	Józef Jan	3	Stanisław Józef	4	Andrzej Marcin	5
12.	Jakub Ignacy	3	Michał Franciszek	3	Franciszek Jan	3	Andrzej Tomasz	5
13.	Jakub Wojciech	3	Tomasz Adam	3	Franciszek Michał	3	Franciszek Jan	5
14.	Józef Kazimierz	3	Adam Tomasz	2	Franciszek Tomasz	3	Józef Franciszek	5
15.	Michał Franciszek	3	Alojzy Jan	2	Jan Jakub	3	Józef Walenty	5
16.	Stanisław Jan	3	Andrzej Jan	2	Jan Józef	3	Stefan Michał	5
17.	Stefan Jan	3	Antoni Jakub	2	Jan Michał	3	Walenty Jan	5
18.	Tomasz Jan	3	Antoni Józef	2	Józef Franciszek	3	Antoni Józef	4
19.	Andrzej Franciszek	2	Antoni Kacper	2	Józef Jakub	3	Franciszek Wojciech	4
20.	Andrzej Mikołaj	2	Andrzej Tomasz	2	Józef Kazimierz	3	Józef Karol	4
21.	Antoni Edward	2	Błażej Andrzej	2	Józef Marcin	3	Kazimierz Józef	4
22.	Bartłomiej Mateusz	2	Błażej Walenty	2	Karol Józef	3	Walenty Józef	4
23.	Feliks Karol	2	Fabian Sebastian	2	Stanisław Jan	3	Feliks Jan	3
24.	Franciszek Stefan	2	Ignacy Andrzej	2	Aleksander Józef	2	Franciszek Michał	3
25.	Jakub Laurenty	2	Jakub Jan	2	Andrzej Mikołaj	2	Franciszek Tomasz	3
26.	Jan Antoni	2	Jan Antoni	2	Andrzej Tomasz	2	Jakub Jan	3
27.	Jan Stanisław	2	Jan Feliks	2	Antoni Jan	2	Jan Antoni	3
28.	Jan Tomasz	2	Jan Józef	2	Franciszek Ignacy	2	Jan Franciszek	3

29.	Jan Wojciech	2	Jan Krzysztof	2	Franciszek Szymon	2	Jan Michał	3
30.	Józef Maciej	2	Jan Paweł	2	Franciszek Wojciech	2	Jan Paweł	3
31.	Józef Wojciech	2	Jan Stanisław	2	Jakub Józef	2	Jan Stefan	3
32.	Marcin Andrzej	2	Jan Stefan	2	Jakub Laurenty	2	Józef Andrzej	3
33.	Mikołaj Tomasz	2	Józef Antoni	2	Jan Maciej	2	Józef Kazimierz	3
34.	Sebastian Józef	2	Józef Franciszek	2	Jan Paweł	2	Józef Marcin	3
35.	Stanisław Florian	2	Józef Kazimierz	2	Jan Stefan	2	Józef Michał	3
36.	Tomasz Andrzej	2	Józef Maria	2	Jan Walenty	2	Józef Stanisław	3
37.	Tomasz Mikołaj	2	Józef Tomasz	2	Józef Andrzej	2	Józef Szymon	3
38.	Walenty Błażej	2	Józef Walenty	2	Józef Antoni	2	Karol Andrzej	3
39.	Wojciech Józef	2	Karol Marcin	2	Józef Stanisław	2	Karol Marcin	3
40.	Adam Andrzej	1	Karol Wojciech	2	Józef Wincenty	2	Marian Józef	3
41.	Adam Stanisław	1	Kazimierz Józef	2	Kazimierz Józef	2	Marian Roman	3
42.	Aleksander Jan	1	Michał Laurenty	2	Ludwik Michał	2	Michał Józef	3
43.	Aleksander Kazimierz	1	Ludwik Jan	2	Łukasz Szymon	2	Stanisław Antoni	3
44.	Alojzy Aleksander	1	Piotr Czesław	2	Marcin Tomasz	2	Stanisław Franciszek	3
45.	Andrzej Franciszek Sebastian	1	Stanisław Michał	2	Tomasz Jan	2	Stanisław Walenty	3
46.	Andrzej Jan Ferdynand	1	Szymon Juda	2	Walenty Józef	2	Walenty Stanisław	3
47.	Andrzej Leopold	1	Tomasz Jan	2	Wincenty Paweł	2	Wincenty Jan	3
48.	Andrzej Wojciech	1	Wincenty Franciszek	2	Wojciech Jakub	2	Władysław Józef	3
49.	Antoni Józef	1	Wincenty Sebastian	2	Zygmunt Józef	2	Władysław Piotr	3
50.	Antoni Kazimierz	1	Adam Andrzej	1	Adam Jan	1	Wojciech Józef	3
51.	Antoni Maciej	1	Adam Józef Jan	1	Adam Michał	1	Wojciech Stanisław	3
52.	Antoni Mateusz	1	Aleksander Ferdynand	1	Aleksander Franciszek	1	Aleksander Ignacy	2
53.	Antoni Piotr	1	Aleksander Teodor	1	Alojzy Ignacy	1	Aleksander Józef	2
54.	Antoni Tadeusz	1	Alojzy Antoni	1	Andrzej Błażej	1	Andrzej Franciszek	2
55.	Antoni Tomasz	1	Andrzej Józef	1	Andrzej Franciszek	1	Andrzej Jan	2
56.	Antoni Wit	1	Andrzej Michał	1	Andrzej Karol	1	Andrzej Józef	2
57.	Bernard Jan	1	Andrzej Stanisław	1	Andrzej Ludwik	1	Andrzej Michał	2

58.	Błażej Maciej	1	Andrzej Teofil	1	Andrzej Marcin	1	Antoni Franciszek	2
59.	Błażej Walenty	1	Antoni Andrzej	1	Antoni Alojzy	1	Antoni Jan	2
60.	Damazy Mikołaj	1	Antoni Fabian	1	Antoni Feliks	1	Edward Franciszek	2
61.	Feliks Antoni	1	Antoni Maciej	1	Antoni Franciszek	1	Feliks Józef	2
62.	Feliks Wojciech	1	Antoni z Padwy Jan	1	Antoni Józef	1	Franciszek Antoni	2
63.	Ferdynand Aleksander Mikołaj	1	Bartłomiej Filip	1	Antoni Marcin	1	Franciszek Jakub	2
64.	Ferdynand Jan	1	Bartłomiej Hiacynt	1	Antoni Melchior	1	Franciszek Karol	2
65.	Ferdynand Michał	1	Bartłomiej Laurenty	1	Benedykt Jakub	1	Jakub Piotr	2
66.	Franciszek Andrzej	1	Bartłomiej Ludwik	1	Edmund Leopold	1	Jan Andrzej	2
67.	Franciszek Błażej	1	Bartłomiej Marek	1	Edward Maksymilian	1	Jan Błażej	2
68.	Franciszek Laurenty	1	Benedykt Józef	1	Fabian Jan	1	Jan Karol	2
69.	Franciszek Łukasz	1	Bolesław Władysław	1	Feliks Ignacy	1	Jan Walenty	2
70.	Franciszek Marcin	1	Cyprian Michał	1	Feliks Marcin	1	Józef Aleksander	2
71.	Franciszek Michał	1	Edward Antoni	1	Feliks Sydoniusz	1	Józef Edward	2
72.	Franciszek Seraficki Bartłomiej	1	Emilian Jan	1	Franciszek Andrzej	1	Józef Ignacy	2
73.	Grzegorz Kazimierz	1	Emiliusz Adolf	1	Franciszek Antoni	1	Józef Jakub	2
74.	Henryk Walenty	1	Erazm Edward	1	Franciszek Błażej	1	Józef Julian	2
75.	Hiacynt Franciszek	1	Feliks Antoni	1	Franciszek Florian	1	Józef Maciej	2
76.	Hiacynt Jan	1	Feliks Maciej	1	Franciszek Karol	1	Józef Władysław	2
77.	Hipolit Laurenty	1	Ferdynand Karol	1	Franciszek Marcin	1	Karol Jan	2
78.	Ignacy Andrzej	1	Ferdynand Leopold	1	Franciszek Onufry	1	Ludwik Piotr	2
79.	Ignacy Baltazar	1	Ferdynand Tomasz	1	Franciszek Stanisław	1	Marian Antoni	2
80.	Ignacy Laurenty	1	Ferdynand Wojciech	1	Franciszek Walenty	1	Marian Kazimierz	2
81.	Ignacy Ludwik	1	Franciszek Ferdynand	1	Gabriel Izydor	1	Marian Stefan	2
82.	Ignacy Walenty Hiacynt	1	Franciszek Józef	1	Grzegorz Marian	1	Michał Bartłomiej	2
83.	Jakub Franciszek Józef	1	Franciszek Karol Wielki	1	Ignacy Antoni	1	Michał Marcin	2
84.	Jakub Grzegorz	1	Franciszek Ksawery Alojzy	1	Ignacy Józef	1	Piotr Aleksander	2

85.	Jakub Hiacynt	1	Franciszek Ksawery Mikołaj	1	Ignacy Piotr	1	Piotr Marcin	2
86.	Jakub Józef	1	Franciszek Marcin	1	Ignacy Wojciech	1	Piotr Wojciech	2
87.	Jakub Kacper	1	Franciszek Michał	1	Jakub Franciszek	1	Roman Stefan	2
88.	Jan Bartłomiej	1	Franciszek Paweł	1	Jakub Ignacy	1	Stanisław Ludwik	2
89.	Jan Bartłomiej Szymon	1	Franciszek Piotr	1	Jakub Michał	1	Stanisław Wojciech	2
90.	Jan Błażej	1	Franciszek Wojciech	1	Jakub Wojciech	1	Stefan Jan	2
91.	Jan Chrzyciel Józef	1	Franciszek Zygmunt	1	Jan Alojzy	1	Stefan Laurenty	2
92.	Jan Chrzyciel Marcin	1	Hiacynt Bartłomiej	1	Jan Juliusz	1	Teodor Józef	2
93.	Jan Fabian	1	Hiacynt Tomasz	1	Jan Mikołaj	1	Teofil Józef	2
94.	Jan Hieronim	1	Hieronim Emilian	1	Jan Kacper	1	Teofil Laurenty	2
95.	Jan Joachim	1	Ignacy Dominik	1	Jan Karol	1	Władysław Andrzej	2
96.	Jan Kacper	1	Ignacy Józef	1	Jan Leon	1	Władysław Antoni	2
97.	Jan Kanty Józef	1	Ignacy Tymoteusz	1	Jan Ludwik	1	Władysław Leon	2
98.	Jan Maciej	1	Jakub Apoloniusz	1	Jan Mateusz	1	Władysław Michał	2
99.	Jan Michał	1	Jakub Ignacy	1	Jan Piotr	1	Wojciech Jan	2
100.	Jan Michał Baltazar	1	Jakub Szymon	1	Jan Szymon	1	Wojciech Kazimierz	2
101.	Jan Mikołaj	1	Jan Adam	1	Józef Albin	1	Adam Jakub	1
102.	Jan Nepomucen Piotr Apostoł	1	Jan Edward	1	Józef Aleksander	1	Adam Jan	1
103.	Jan Sebastian	1	Jan Julian	1	Józef Grzegorz	1	Adam Juliusz	1
104.	Jan Sylwester	1	Jan Kacper	1	Józef Konstanty	1	Adam Mieczysław	1
105.	Jan Szymon	1	Jan Karol	1	Józef Piotr	1	Adam Tomasz	1
106.	Jan Władysław	1	Jan Kazimierz	1	Józef Sebastian	1	Adolf Antoni	1
107.	Jan z Dukli Roch	1	Jan Laurenty	1	Juliusz Emilusz	1	Adolf Erazm	1
108.	Józef Alojzy	1	Jan Ludwik	1	Karol Alojzy	1	Adolf Jan	1
109.	Józef Andrzej	1	Jan Marcin	1	Karol August	1	Aleksander Franciszek	1
110.	Józef Antoni	1	Jan Maria	1	Karol Franciszek	1	Aleksander Jan	1
111.	Józef Bartłomiej	1	Jan Mikołaj	1	Karol Henryk	1	Aleksander Julian	1
112.	Józef Benedykt	1	Jan Nepomucen Feliks	1	Karol Jan	1	Aleksander Maciej	1

113.	Józef Franciszek	1	Jan Nepomucen Marcin	1	Karol Marcin	1	Aleksander Piotr	1
114.	Józef Jakub	1	Jan Piotr	1	Karol Tomasz	1	Aleksander Szymon z Lipnicy	1
115.	Józef Jan	1	Jan Tomasz	1	Karol Walenty	1	Aleksander Wojciech	1
116.	Józef Kalasanty Wincenty a Paulo	1	Jan Wojciech	1	Karol Wojciech	1	Alojzy Józef	1
117.	Józef Kazimierz Franciszek	1	Józef Adam	1	Kazimierz Walenty	1	Andrzej Alojzy	1
118.	Józef Łukasz	1	Józef Aleksander	1	Laurenty Aleksander	1	Andrzej Antoni	1
119.	Józef Marcin	1	Józef Alojzy	1	Laurenty Andrzej	1	Andrzej Julian	1
120.	Józef Paweł	1	Józef Benedykt	1	Laurenty Jan	1	Andrzej Kacper	1
121.	Józef Piotr	1	Józef Edward	1	Laurenty Józef	1	Andrzej Karol	1
122.	Józef Tadeusz	1	Józef Jakub	1	Leon Józef	1	Andrzej Mikołaj	1
123.	Józef Walenty	1	Józef Julian	1	Leon Wilhelm	1	Andrzej Wojciech	1
124.	Józef Wincenty	1	Józef Kacper	1	Ludwik Jakub	1	Antoni Andrzej	1
125.	Józef Wojciech Jan	1	Józef Ludwik	1	Ludwik Kacper	1	Antoni Bartłomiej	1
126.	Kacper Antoni Szymon	1	Józef Marcin	1	Ludwik Paweł	1	Antoni Laurenty	1
127.	Kacper Jan	1	Józef Paweł	1	Marcel Ambroży	1	Antoni Stanisław	1
128.	Kacper Sebastian	1	Józef Wincenty	1	Marcin Andrzej	1	Antoni Walenty	1
129.	Karol Franciszek	1	Julian Seweryn	1	Marcin Franciszek	1	Antoni Wincenty	1
130.	Kazimierz Grzegorz	1	Juliusz Aleksander	1	Marcin Jan	1	Antoni Wojciech	1
131.	Kazimierz Józef	1	Juliusz Józef	1	Marcin Maciej	1	August Jan	1
132.	Konstanty Józef	1	Juliusz Wilhelm	1	Marek Wojciech	1	August Józef	1
133.	Kryspin Krystian	1	Kacper Marcin	1	Melchior Antoni	1	Bolesław Franciszek	1
134.	Laurenty Roman	1	Kacper Melchior	1	Melchior Tomasz	1	Bolesław Jakub	1
135.	Laurenty Szymon	1	Kacper Melchior Baltazar	1	Michał Antoni	1	Bolesław Szymon	1
136.	Laurenty Walenty	1	Kajetan Ignacy	1	Michał Bartłomiej	1	Bolesław Wojciech	1
137.	Leon Sebastian	1	Karol Andrzej	1	Michał Franciszek	1	Bronisław Andrzej	1

138.	Leopold Karol	1	Karol Boromeusz Paweł	1	Michał Jan	1	Bronisław Jan	1
139.	Lew Mojżesz	1	Karol Mateusz	1	Michał Kazimierz	1	Czesław Piotr	1
140.	Maciej Aleksander	1	Karol Mikołaj	1	Michał Marian	1	Edward Feliks	1
141.	Maciej Dawid	1	Karol Walenty	1	Michał Stefan	1	Edward Michał	1
142.	Maciej Franciszek	1	Klemens Jan	1	Mieczysław Michał	1	Edward Tomasz	1
143.	Maciej Jakub	1	Konstanty Józef	1	Paweł Franciszek	1	Eugeniusz Kazimierz	1
144.	Maciej Józef	1	Kryspin Szymon	1	Paweł Wincenty	1	Feliks Andrzej	1
145.	Marcin Ignacy	1	Laurenty Andrzej	1	Piotr Aleksander	1	Feliks Franciszek	1
146.	Marcin Łukasz	1	Laurenty Bartłomiej	1	Piotr Andrzej	1	Feliks Ignacy	1
147.	Marcin Paweł	1	Laurenty Jakub	1	Piotr Dominik	1	Feliks Jakub	1
148.	Marcin Stanisław	1	Laurenty Paweł	1	Piotr Szymon	1	Feliks Wiktor	1
149.	Michał Antoni	1	Lubin Józef	1	Roman Józef	1	Ferdynand Tomasz	1
150.	Michał Hieronim	1	Ludwik Andrzej	1	Sebastian Jan	1	Franciszek Andrzej	1
151.	Michał Jan	1	Ludwik Feliks	1	Stanisław Andrzej	1	Franciszek Izidor	1
152.	Michał Józef	1	Ludwik Jakub	1	Stanisław Florian	1	Franciszek Konstanty	1
153.	Michał Mateusz	1	Ludwik Michał	1	Stanisław Karol	1	Franciszek Łukasz	1
154.	Michał Sebastian	1	Maciej Jan de Deo	1	Stanisław Michał	1	Franciszek Paweł	1
155.	Michał Stanisław	1	Maciej Kazimierz	1	Stanisław Sebastian	1	Franciszek Piotr	1
156.	Mikołaj Sebastian	1	Maksymilian Marcin	1	Stanisław Szymon	1	Franciszek Roman	1
157.	Mikołaj Wojciech	1	Marcin Andrzej	1	Stanisław Wojciech	1	Franciszek Teofil	1
158.	Norbert Antoni	1	Marcin Franciszek	1	Stefan Tomasz	1	Franciszek Wincenty	1
159.	Oswald Grzegorz	1	Marcin Szymon	1	Szymon Jakub	1	Franciszek Władysław	1
160.	Paweł Błażej	1	Marcin Wincenty	1	Szymon Jan	1	Henryk Jan	1
161.	Paweł Franciszek	1	Mateusz Michał	1	Szymon Maciej	1	Henryk Marian	1
162.	Piotr Ignacy	1	Michał Andrzej	1	Szymon Stefan	1	Henryk Stanisław	1
163.	Piotr Jakub	1	Michał Franciszek Borgiasz	1	Sylwester Michał	1	Henryk Wojciech	1
164.	Piotr Stefan	1	Michał Jan	1	Teodor Franciszek	1	Ignacy Józef	1
165.	Robert Paweł	1	Michał Mateusz	1	Tomasz Andrzej	1	Ignacy Laurenty	1

166.	Robert Władysław	1	Michał Walenty	1	Tomasz Franciszek	1	Ignacy Michał	1
167.	Sebastian Fabian	1	Mikołaj Jan	1	Tomasz Józef	1	Ignacy Wincenty	1
168.	Sebastian Felicjan	1	Mikołaj Wojciech	1	Tomasz Karol	1	Jakub Antoni	1
169.	Sebastian Walenty	1	Piotr Antoni	1	Tomasz Piotr	1	Jakub Józef	1
170.	Stanisław Jakub	1	Piotr Mikołaj	1	Tomasz Wincenty	1	Jakub Michał	1
171.	Stanisław Laurenty	1	Piotr Paweł Edmund	1	Tytus Sylwester	1	Jan Adam	1
172.	Stefan Michał	1	Piotr Wincenty	1	Walenty Aleksander	1	Jan Bartłomiej	1
173.	Stefan Mikołaj	1	Rafał Marcin	1	Walenty Jakub	1	Jan Chrzyciel Walenty	1
174.	Szymon Jakub	1	Sebastian Kacper	1	Walenty Ludwik	1	Jan Feliks	1
175.	Szymon Jan	1	Stanisław Andrzej	1	Wincenty Antoni	1	Jan Jakub	1
176.	Szymon Juda	1	Stanisław Antoni	1	Wincenty Cyprian	1	Jan Kacper	1
177.	Tadeusz Sebastian	1	Stanisław Feliks	1	Wincenty Józef	1	Jan Ludwik	1
178.	Tomasz Adam	1	Stanisław Hiacynt	1	Wincenty Walenty	1	Jan Szymon	1
179.	Tomasz Augustyn	1	Stanisław Jan	1	Wincenty Wojciech	1	Jan Wojciech	1
180.	Tomasz Jan Ewangelista	1	Stanisław Wojciech	1	Witold Antoni	1	Józef Antoni	1
181.	Urban Antoni	1	Stefan Dominik	1	Władysław Ignacy	1	Józef Błażej	1
182.	Walenty Aleksander	1	Szymon Jan	1	Władysław Leopold	1	Józef Gabriel	1
183.	Walenty Józef	1	Szymon Tadeusz	1	Władysław Maciej	1	Józef Leonard	1
184.	Walenty Kazimierz	1	Szymon Wojciech	1	Wojciech Franciszek	1	Józef Ludwik	1
185.	Walenty Maciej	1	Tadeusz Karol	1	Wojciech Julian	1	Józef Marian	1
186.	Wincenty Florian	1	Tadeusz Marcin	1	Wojciech Karol	1	Józef Piotr	1
187.	Wincenty Jan Chryzostom	1	Teodor Andrzej	1			Józef Roman	1
188.	Wincenty Paweł	1	Teofil Jakub	1			Józef Stefan	1
189.	Wincenty Stanisław	1	Teofil Leopold	1			Józef Tomasz	1
190.	Wojciech Bartłomiej	1	Tomasz Andrzej	1			Julian Aleksander	1
191.	Wojciech Florian	1	Tomasz Józef	1			Julian Feliks	1
192.	Wojciech Jan Bronisław	1	Tomasz Karol	1			Julian Franciszek	1
193.	Wojciech Marek	1	Walenty Aleksander	1			Julian Jan	1
194.	Wojciech Piotr	1	Walenty Jakub	1			Julian Józef	1

195.			Walenty Jan	1			Julian Marian	1
196.			Walenty Jan Chryzostom	1			Julian Wojciech	1
197.			Walenty Józef	1			Juliusz Piotr	1
198.			Walenty Marcin	1			Kacper Melchior	1
199.			Walenty Teofil	1			Karol Edward	1
200.			Walenty Wilhelm	1			Karol Feliks	1
201.			Wiktor Feliks	1			Karol Franciszek	1
202.			Wilhelm Jan	1			Karol Ignacy	1
203.			Wincenty Adam	1			Karol Leonard	1
204.			Wincenty Antoni Franciszek	1			Karol Michał	1
205.			Wincenty Henryk	1			Karol Stanisław	1
206.			Wincenty Jan	1			Karol Tomasz	1
207.			Wincenty Marcin	1			Karol Walenty	1
208.			Władysław Józef	1			Karol Wincenty	1
209.			Władysław Karol	1			Kazimierz Stanisław	1
210.			Władysław Leon	1			Kazimierz Wiktor	1
211.			Władysław Wiktor	1			Leon Marcin	1
212.			Wojciech Antoni	1			Leon Stefan	1
213.			Wojciech Józef	1			Leon Izydor	1
214.			Wojciech Michał	1			Leopold Andrzej	1
215.			Wojciech Stanisław	1			Ludwik Antoni	1
216.							Ludwik August	1
217.							Ludwik Gustaw	1
218.							Ludwik Jan	1
219.							Ludwik Karol	1
220.							Ludwik Marian	1
221.							Maciej Jan	1
222.							Maksymilian Mateusz	1
223.							Marcin Andrzej	1
224.							Marcin Franciszek	1

225.							Marcin Michał	1
226.							Marcin Tomasz	1
227.							Marcin Władysław	1
228.							Marian Feliks	1
229.							Marian Jakub	1
230.							Marian Paweł	1
231.							Marian Piotr	1
232.							Marian Wojciech	1
233.							Michał Hieronim	1
234.							Michał Laurenty	1
235.							Michał Mateusz	1
236.							Michał Piotr	1
237.							Michał Tomasz	1
238.							Michał Wincenty	1
239.							Mieczysław Stanisław	1
240.							Mikołaj Jakub	1
241.							Mikołaj Jan	1
242.							Onufry Szymon	1
243.							Paweł Józef	1
244.							Piotr Ignacy	1
245.							Piotr Jakub	1
246.							Piotr Karol	1
247.							Piotr Konstanty	1
248.							Piotr Ludwik	1
249.							Roman Antoni	1
250.							Roman Edward	1
251.							Roman Franciszek	1
252.							Roman Józef	1
253.							Roman Kamil	1
254.							Roman Karol	1
255.							Roman Laurenty	1
256.							Roman Stefan	1
257.							Stanisław Alfred	1
258.							Stanisław Błażej	1

259.							Stanisław Juliusz	1
260.							Stanisław Kacper	1
261.							Stanisław Kazimierz	1
262.							Stanisław Leon	1
263.							Stanisław Michał	1
264.							Stanisław Stefan	1
265.							Stanisław Wincenty	1
266.							Stanisław Władysław	1
267.							Stefan Antoni	1
268.							Stefan Franciszek	1
269.							Stefan Ignacy	1
270.							Stefan Józef	1
271.							Stefan Ludwik	1
272.							Stefan Stanisław	1
273.							Stefan Władysław	1
274.							Szymon Paweł	1
275.							Szymon Piotr	1
276.							Szymon Tadeusz	1
277.							Tadeusz Franciszek	1
278.							Tadeusz Józef	1
279.							Tadeusz Julian	1
280.							Tadeusz Michał	1
281.							Teodor Stanisław	1
282.							Teofil Maciej	1
283.							Teofil Tomasz	1
284.							Teofil Władysław	1
285.							Tomasz Andrzej	1
286.							Walenty Andrzej	1
287.							Walenty Błażej	1
288.							Walenty Franciszek	1

289.							Walenty Jakub	1
290.							Walenty Julian	1
291.							Walenty Marcin	1
292.							Walenty Wojciech	1
293.							Wiktor Andrzej	1
294.							Wincenty Stefan	1
295.							Władysław Adam	1
296.							Władysław Jakub	1
297.							Władysław Kacper	1
298.							Władysław Karol	1
299.							Władysław Roman	1
300.							Władysław Tadeusz	1
301.							Władysław Walenty	1
302.							Władysław Zygmunt	1
303.							Wojciech Jan	1
304.							Wojciech Andrzej	1
305.							Wojciech Florian	1
306.							Wojciech Julian	1
307.							Wojciech Michał	1
308.							Wojciech Mieczysław	1
309.							Zygmunt Władysław	1

ROZDZIAŁ VII

MOTYWACJE NADAWANIA IMION

Wskazanie czynników motywujących dobór imion dla chrzczonych dzieci na podstawie materiałów historycznych nie należy do prostych zadań. Dokumenty te są niekompletne i nieprecyzyjne, jako akta rękopiśmienne nierzadko również bardzo trudne do odczytania. Zdaniem T. Skuliny, określenie motywów rozstrzygających o powszechności pewnych imion stawia przez badaczem antroponimii diachronicznej znacznie większe wyzwania niż przed badaczem antroponimii współczesnej (Skulina 1988: 55). Uwzględnione w XIX-wiecznym materiale imienniczym informacje pozajęzykowe dają sposobność do zrekonstruowania prawdopodobnych determinant, uzasadniających wybór imion dla nowo narodzonych dzieci w zależności od ich przynależności stanowej. Pochodzenie klasowe, jak wynika z dokumentów, niesło za sobą pewne utrwalone w danej zbiorowości zwyczaje, kultywowane również w czasie nominacji. Z badań przeprowadzonych przez M. Malec dowiadujemy się, iż na przestrzeni wieków imiona dobierane były w charakterze dobrej wróżby lub życzenia, zapewnienia protekcji świętych bądź przodków. Nadawano je na cześć ważnych postaci historycznych i na wzór bohaterów literackich (Malec 2001: 72-79).

Mając na uwadze powyższe, należy wskazać, iż w parafiach, należących do dawnych dekanatów Brzesko oraz Bochnia, pewien wpływ na wybór imion dla chrzczonych dzieci miał **kalendarz**, a więc dobór imion zgodnych z datą urodzenia bądź też chrztu dziecka. Imiona „przyniesione” wiązać należy z postaciami świętych, których kult w Kościele katolickim przypadał w okolicy 14 dni od daty narodzin chrzczonego lub chrzczonej. Zdaniem J. S. Bystronia, konwencja ta realizowana była głównie w zbiorowości chłopskiej, znacznie rzadziej natomiast w wyższych warstwach społecznych, co warunkował najpewniej funkcjonujący od XVII wieku pogląd, jakoby był to zwyczaj „prostacki” (Bystron 1938: 34). Rejestry metrykalne poświadczają powyższe twierdzenie jedynie częściowo. Rzeczywiście po imiona z kalendarza często sięgali członkowie niższych warstw społecznych – w ciągu całego badanego XIX stulecia w ten sposób do nominacji zostało wybranych blisko 50% imion dla dzieci chłopskich. W pozostałych środowiskach zasada ta również nie należała do mało powszechnych

– wśród szlachty imiona wskazujące na świętego patrona stanowiły 30%, natomiast w przypadku mieszczan aż 42 %¹²¹.

Zapisy z akt metrykalnych pozwalają ponadto orzec, iż nowo narodzone dzieci otrzymywały najczęściej popularne imiona świętych. Onimy nierozpowszechnione i oryginalne były raczej unikane stąd też, między innymi, dla dziewczynek urodzonych w październiku zwykle wybierano imiona *Teresa* (1 X, 15 X Teresy) bądź *Jadwiga* (16 X Jadwigi), w styczniu *Agnieszka* (21 II Agnieszki), w grudniu *Barbara* (4 XII Barbary) lub *Ewa* (24 XII Ewy). Chłopcom z kolei, którzy przyszli na świat na początku maja, często nadawano miana *Jakub* (13 V Jakuba) lub *Józef* (1 V Józefa), pod koniec listopada *Andrzej* (30 XI Andrzeja), w grudniu *Mikołaj* (6 VI Mikołaja).

Pewne odstępstwa w doborze znanych imion należących do świętych dostrzegalne są jedynie w warstwie szlacheckiej. Być może społeczność ta chętniej sięgała po imiona wyszukane celem wyróżnienia potomków szlacheckich na tle niższych klas społecznych (Bołdyrew 2008: 271). Jako przykład niech posłuży zapis z dnia 16 września, kiedy zarejestrowano chrzest *Ludmiły* oraz z dnia 30 marca, gdy sakramentu chrztu udzielono *Ignacemu Ernestowi*. Dziewczynce wybrano patronkę, której wspomnienie w kalendarzu liturgicznym przypada na dzień narodzin oraz chrztu dziecka, chłopiec natomiast za drugiego opiekuna otrzymał św. Ernesta, czczonego w Kościele katolickim 27 marca, a więc trzy dni przed datą narodzin chłopca.

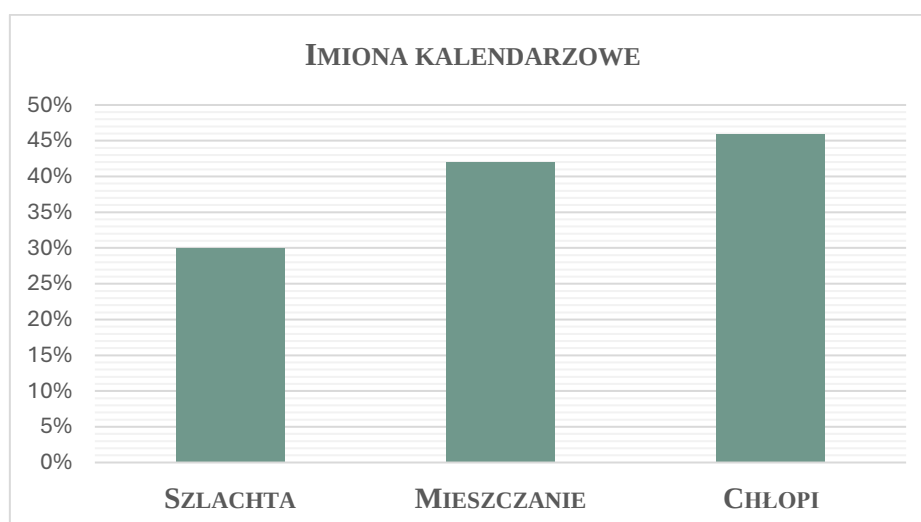
Uwagi wymaga w tym miejscu również sama adnotacja poszczególnych imion, których wybór opierał się właśnie o kalendarz. Zdarzało się, że w analizowanych aktach chrztów, w rubryce przeznaczonej na imię chrzestne, pojawiał się rozbudowany wpis, niekiedy sporządzony w języku polskim, mający najpewniej na celu podkreślenie, że to ten, a nie inny święty został patronem dziecka. Tłumaczyłoby to wpisy typu: *Margaritha Królowa Szkocji, Elisabetha Królowa Portugalii, Helena Królowa; Felix Papa, Joannes Papa, Leo Papa, Martinus Papa, Silvester Papa, Stephanus Papa; Anthonius Abbas, Romualdus Abbas; Konstantinus Magnus*. Tego rodzaju rejestry mogły być również warunkowane poprzez sam kalendarz¹²².

¹²¹Podobna tendencja do nadawania imion przyniesionych panowała także m. in. na terenie województwa świętokrzyskiego. A. Łojek uważa, że choć w okresie między XVII a XVIII wiekiem imiona kalendarzowe dominowały przede wszystkim w warstwie chłopskiej, tak w wieku XIX często nadawane były one przez szlachtę oraz mieszczan (zob. Łojek 2022).

¹²²Potwierdzenie tego znajdziemy między innymi w *Haliczaninie, kalendarzu powszechnym na rok pański 1853*, w którym to obok przypadających na dany dzień imion pojawiają się dodatkowe wzmianki: królowa, papież, opat, męczennik, apostoł i inne.

Zasadnicze zagadnienie wymagające wtrącenia stanowi związek imion dobranych z kalendarza, tj. odnoszących się do świętych protektorów z ówczesną modą na dane imiona. Wiele mian, jak na przykład: *Anna*, *Katarzyna*, *Jan* czy *Józef*, nadano zapewne jako wyraz czci do świętych oraz chęć zapewnienia dziecku dobrego patrona. Trzeba jednak pamiętać, że o wyborze tychże mian zdecydować mogła równocześnie ich popularność – dowodzi temu chociażby wysoka liczba użyc tego rodzaju imion także w innych regionach Polski¹²³. Podobne zależności zauważalne są oprócz tego wśród spopularyzowanych imion, zawierających jednocześnie intencję dotyczącą życia dziecka (Rudnicka-Fira 2013: 178), jak ma to miejsce między innymi w imionach: *Stanisław*, *Barbara* czy *Zofia*, mówiących o osiągnięciu sławy, długowieczności czy mądrości (Grzenia 2006: 67-338). Precyzyjna interpretacja czynników motywujących dobór imion nie zawsze jest więc realna – w tym przypadku uniemożliwia to zbyt niewyraźna granica między prawdopodobnymi determinantami.

Dane statystyczne, dotyczące wyboru imion z kalendarza w poszczególnych warstwach społecznych, ukazuje poniższy wykres.



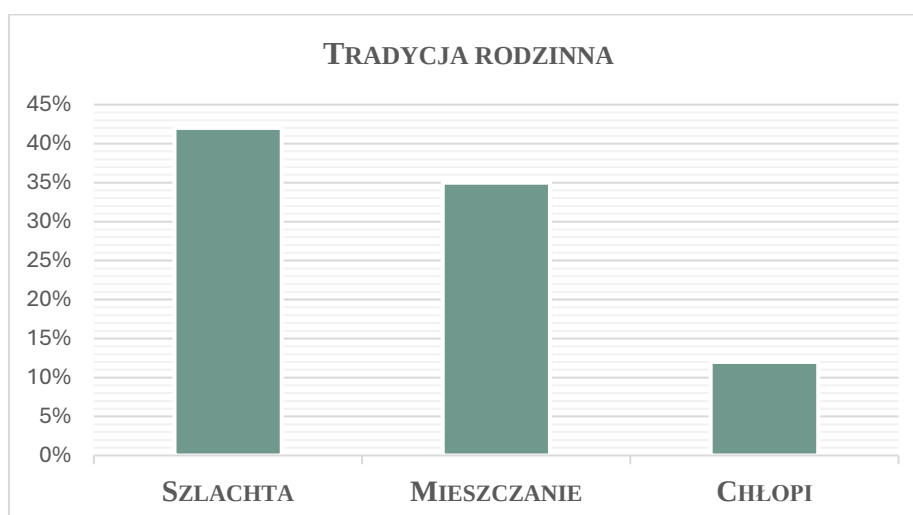
Analizowane metrykalia dowodzą ponadto, że równie wyraźnym motywem wyboru imion była **tradycja rodzinna**, a więc nadawanie dzieciom mian należących do rodziców, rodziców chrzestnych oraz dziadków. Praktyka ta realizowana była już od

¹²³Zob. m.in.: Sułowski 1972: 99-116; Dziadkowiec 2000: 165-190; Magda-Czekaj 2000: 191-210; Palinciuc-Dudek 2011; Kresa 2014: 129-144; Kucińska 2014: 87-95; Włodarski 2015: 349-362; Umińska-Tytoń 2017: 193-217.

czasów średniowiecza, przy czym, jak zaznacza E. Wolnicz-Pawłowska, głównie przez członków społeczności szlacheckiej (Wolnicz-Pawłowska 2008: 284).

Wedle analizowanych zapisów źródłowych rzeczywiście imiennicza tradycja pokoleń uchwytana jest zdecydowanie częściej wśród rodzin szlacheckich, gdzie wynosiła aż 42%. Wysoką wartość, tj. 35%, osiągnęła ona również w społeczności mieszczańskiej. Imiona rodowe najmniej znaczenie miały natomiast w zbiorowości chłopskiej – onimy te stanowiły zaledwie 12 %. Kluczowe jest jednak to, iż w trzech klasach społecznych dzieci najczęściej otrzymywały imiona swoich rodziców chrzestnych. W dalszej kolejności tendencja ta zależna była od środowiska. Dla szlachty oraz chłopów nieco istotniejsze wydawały się być imiona dziadków, wśród mieszczan natomiast przeważały imiona rodziców biologicznych. W każdej z tych społeczności to dziewczynki zwykle otrzymywały rodowe miano, podczas gdy chłopcom nadawano je rzadziej. O ile jednak w klasie szlacheckiej rozbieżność ta jest raczej nieznaczna, tak w warstwie mieszczańskiej oraz chłopskiej dostrzegalna jest ona wyraźnie. U mieszczan imiona zgodne z tradycją rodzinną otrzymało 268 dziewczynek oraz 189 chłopców; wśród społeczności chłopskiej 3 134 dziewczynek oraz 1 398 chłopców.

Zamieszczony niżej wykres obrazuje procentowy wybór imion rodowych w danej zbiorowości.



Imiona zgodne z tradycją rodzinną prezentują następujące przykłady.

Imiona dziedziczone po rodzicach:

Bap. **Marianna** Victoria [...] Matris: **Generosa Marianna** nata Josephus Wryński R/IX;

Bap. **Theophilus** Josephus [...] Patris: **Dominus Theophilus** Wysocki SW/XII/SW;

Bap. **Aniela** Ludovica [...] Matris: **Aniela Adhelaida** Bordola (civis) NW/II/L/1;

Bap. **Franciscus** Michael [...] Patris: **Franciscus** Łukaszewicz (civis) NW/IV/L/1;

Bap. **Margaritha** [...] Matris: **Margaretha** Jagielski (hortulana) T/I;

Bap. **Andreas** [...] Patris: **Andreas** Bakalarz (rurales) Ch/XXI.

Imiona dziedziczone po rodzicach chrzestnych¹²⁴:

Bap. **Sophia Leonhardia Florentina** [...] Patrini: **Dominus Lonardus** Sowiński et **Domina Florentina** Żarnowianka NW/III/O/2;

Bap. **Natalia** Carolina [...] Patrini: **Nobilis Fridericus Strur et Natalia** Strur SW/XII/SW 1890;

Bap. **Ludwika Agnes** [...] Patrini: **Karol Marszczyński et Ludovica** Staniszevska (civis) NW/V/P/1;

Bap. **Cyrillus** Metody [...] Patrini: **Cyrillus Neufior et Marianna** Jelonak NW/I/NW/ 1837;

Bap. **Marianna** [...] Patrini: **Laurentius Tabor et Marianna** Cichawa (inquilina) K/XXIV;

Bap. **Adalbertus** [...] Patrini: **Adalbertus** Wrona (rurales) L/XXXVII.

Imiona dziedziczone po dziadkach:

Bap. **Anna** Barbara Christina [...] Matris: **Generosa Thecla filia Gregorius et Anna** Brzeźnicka T/XII;

Bap. **Emmanuel** Joannes Anthonius [...] Matris: **Nobilis Julianna filia Emmanuel** Grajs L/XXX;

¹²⁴Ważne jest, by wskazać na kwestię pochodzenia rodziców chrzestnych oraz świadków chrztu. Najczęściej osoby wybrane do tej roli wywodziły się z klasy społecznej, do której należało chrzczone dziecko. Zdarzało się jednak, że rodzicami chrzestnymi dziecka chłopskiego zostawali właściciele ziemscy oraz przedstawiciele mieszczaństwa. Rejestry metrykalne uwzględniają ponadto odwrotne sytuacje, w których rodzicami chrzestnymi potomków szlacheckich oraz mieszczańskich sporadycznie stawali się członkowie zbiorowości chłopskiej.

*Bap. **Barbara** Theophila [...] Matris: Catharina filia Casimirus et **Barbara** nata Zamorinka (civis) NW/III/O/1;*

*Bap. **Josephus** Theodorus [...] Parentes: Magdalena filia **Josephus** et Agnes (civis) SW/VIII/Ko;*

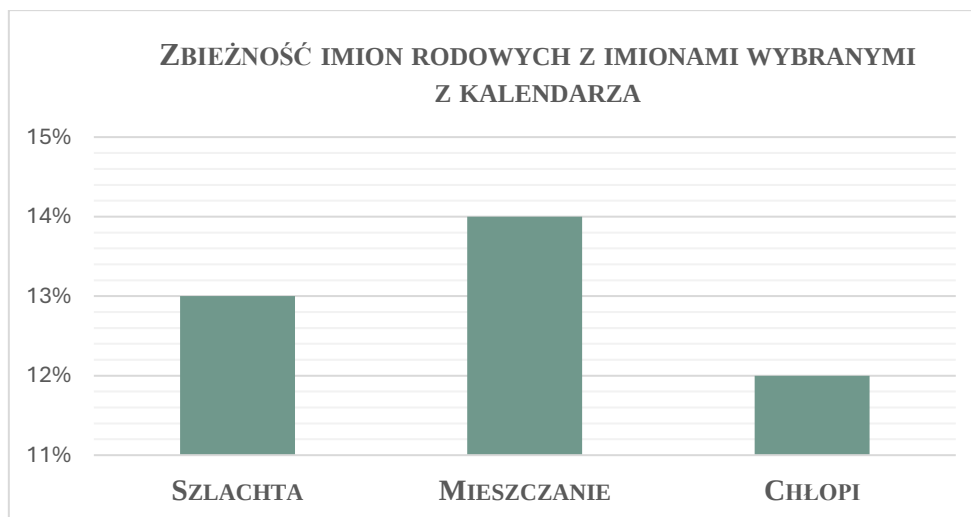
*Bap. **Anna** [...] Matris: Regina nata a Josepho et **Anna** Soltys (cmetho) SW/IV;*

*Bap. **Jacobus** [...] Matris: Marianna Marzec filia **Jacobi** et Rosalia Rębilas (agricola) R/L.*

Nie sposób pominąć w tym miejscu również zagadnienia dotyczącego wieloimienności chrzczonych dzieci oraz faktu, że na ogół przynajmniej jedno imię chrzestne mogło należeć do mian rodowych, łączonych najczęściej z onimem wybranym prawdopodobnie z kalendarza. Praktyka ta realizowana była niezmiennie przez członków każdej zbiorowości, o czym świadczy między innymi zapis z dnia 31 marca, kiedy ochrzczono szlachciankę *Teodozję Annę Karolinę* – według kalendarza imieniny *Teodozji* przypadają na 2 IV, z kolei imiona *Anna* oraz *Karolina* należały kolejno do matki oraz matki chrzestnej dziewczynki. Innym przykładem może być również rejestr z dnia 4 października, kiedy sakramentu chrztu udzielono synowi chłopów, *Franciszkowi Szymonowi* – zgodnie z kalendarzem liturgicznym chrzest dziecka odbył się dnia, w którym Kościół katolicki wielbi św. Franciszka z Asyżu, imię *Szymon* zaś nosił ojciec chłopca.

Dominacja tradycji rodzinnej oraz kalendarza wśród czynników determinujących wybór imion widoczna jest również w wielu innych przypadkach. Dodatkowo szereg rejestrów wskazuje na zbieżność tych dwóch motywacji, przez co też często nie sposób określić, który z czynników zdecydował o doborze danego imienia. Oto przykłady: 2 lutego ochrzczono *Walentego* (imię ojca *Walenty*, 14 II *Walentego*); 14 czerwca odnotowano chrzest *Anny* (imię matki *Anna*, 9 VI *Anny*); 24 lutego udzielono sakramentu *Helenie Józefie* (imię matki chrzestnej *Helena*, imię ojca *Józef*, 2 III *Heleny*, 14 II *Józefy*).

Określona sytuacja w każdej warstwie społecznej wynosiła średnio 13%.



Kolejnym istotnym czynnikiem warunkującym wybór imion był z pewnością **kult świętych**, wobec którego szczególnie przychylni byli udzielający sakramentu chrztu duchowni (Malec 2001: 75). Miana, które otrzymywały dzieci, nierzadko odnosiły się zatem do patrona kościoła, w którym zostało ono ochrzczone bądź też innego świętego obdarzonego w parafii szczególnym kultem, czemu dowodzą, znajdujące się w murach kościoła rzeźby, figurki, a także święte obrazy przedstawiające wizerunek owych postaci. Nadanie nowo narodzonemu dziecku imienia należącego do czczonego w danym probostwie świętego nie było jednak regułą. Zasadniczo praktykę tę wyraźniej zaobserwować można jedynie wśród społeczności chłopskiej. Wyraz temu dają metryki kilku probostw. W Kościele w Żegocinie chrzczone dzieci, znacznie częściej niż w okolicznych parafiach, otrzymywały imiona *Maria Magdalena*, należące do patronki pierwszej świątyni w tej parafii oraz *Mikołaj*, pod wezwaniem którego znajdował się i wciąż figuruje nowo wybudowany kościół. Podobna zależność zauważalna jest również w probostwie Lipnica Murowana – chłopcy chętniej nazywani byli tutaj imionami *Leonard*, *Andrzej*, *Szymon* bądź *Szymon z Lipnicy*, odnoszącymi się do świętych patronujących kościoły w obrębie tej wspólnoty oraz w parafii Trzciana, gdzie najwięcej dziewczynek stawało się nosicielkami imienia patronki świątyni – *Małgorzata*. Kult świętych uzasadnia ponadto większą wartość imion: *Florian*, *Piotr* oraz *Wincenty* w parafii Rajbrot, onimów *Anna* oraz *Katarzyna* w probostwie Stary Wiśnicz, jak również imienia *Benedykt* we wspomnianej już parafii Trzciana. Wizerunki świętych noszących wymienione imiona znajdują się bowiem we wnętrzach tychże Kościołów.

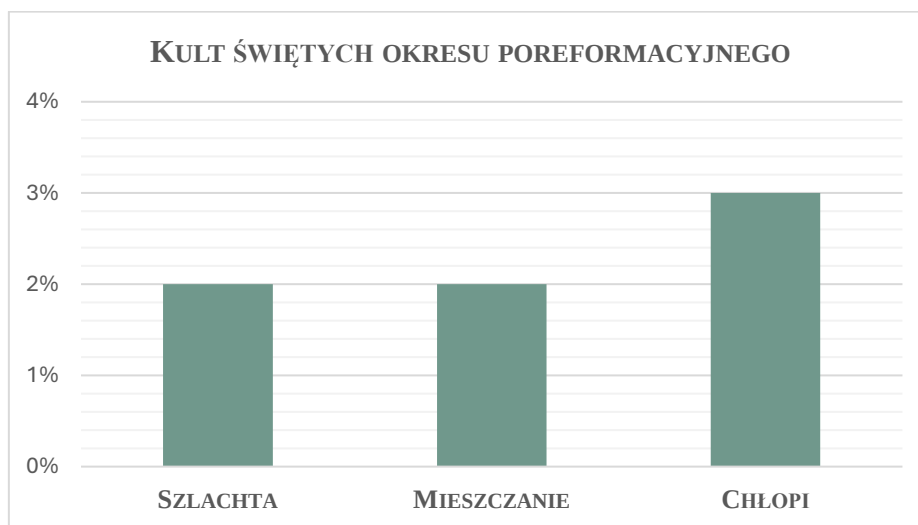
Na podstawie zapisów metrykalnych można orzec, iż kult świętych obejmował zarówno postaci szczególne dla danego regionu, jak i te czczone ogólnonarodowo. Mowa

tu o patronach Polski, św. Wojciechu oraz Stanisławie, jak również świętych czy błogosławionych okresu starochrześcijańskiego i nowożytnego w tym także kulcie apostołów i ewangelistów. Imiona należące do świętych biskupów i męczenników, objętych szczególnym uwielbieniem narodowym, przez cały okres XIX wieku charakteryzowały się w omawianym regionie dosyć dużą popularnością. O ile jednak imię *Wojciech* w rankingach imion chłopskich oraz mieszczańskich zajmował pierwsze pozycje, tak wśród dzieci szlacheckich użyty został zaledwie dwa razy jako imię pierwsze oraz pięć razy jako imię drugie – nie dominuje on również w imiennikach dorosłych mężczyzn. Rodziny szlacheckie znacznie chętniej sięgały natomiast po imię *Stanisław*, które tym razem wśród mieszczan i chłopów osiągało nieco mniejszą popularność. Środowisko mieszczańskie oraz chłopskie charakteryzowało się z kolei wyraźniejszą gloryfikacją świętych apostołów oraz ewangelistów. W ciągu XIX wieku imiona tych świętych otrzymało 18 % dzieci chłopskich, 15 % dzieci mieszczańskich oraz zaledwie 7% potomków szlachty.

Co do imion świętych czasów starochrześcijańskich i nowożytnych można mówić o ich niebywale dużej różnorodności, co tylko potwierdza tezę, iż nurt religijny był w badanych dekanatach, brzeskim i bocheńskim, niezwykle rozwinięty. Analizowane metryki dowodzą, iż na przestrzeni XIX wieku w każdej zbiorowości doceniany był (na co wskazuje częstotliwość nadań owych imion) patronat świętych: *Jana Chrzyciela*, *Jana Nepomucena* oraz *Jana Kantego*. Dokumenty metrykalne rejestrują jednak przy tym również innych świętych, niekiedy znacznie mniej popularnych, w żadnym z probostw nie objętych szczególną czcią.

Zapisy precyzyjnie wskazują na postaci zakonników, opatów czy mistyków Kościoła, ważne jest jednak, iż wybór należących do nich imion, mimo iż często pokrywa się z motywacją kalendarzową, implikowany był z pewnością w dużej mierze również przez samych duchownych, bezpośrednio związanych lub też opowiadających się po stronie danego zgromadzenia. Uzasadniałoby to między innymi użycie imion: *Franciszek Seraficki*, *Karol Boromeusz*, *Józef z Kupertynu*, *Jakub Strepa* czy *Piotr z Alkantary*, wskazujących na świętych realizujących paradygmat franciszkański (Fros, Sowa 1975: 229-335); *Franciszek Ksawery*, *Ignacy Loyola*, *Franciszek Borgiasz*, *Alojzy Gonzaga*, *Stanisław Kostka*, odnoszących się do założycieli oraz członków zakonu jezuitów (Fros, Sowa 1975: 88-487) czy też *Władysław z Gielniowa*, *Jan z Dukli*, *Józef z Leonessy* oraz *Franciszek z Paoli*, wypełniających założenia Zakonu Braci Mniejszych (Fros, Sowa 1975: 236-534). O wyborze konkretnego patrona jako wzoru życia

i postępowania świadczą także zapisy uwzględniające imiona: *Tomasz z Akwinu*, *Wincenty Ferreriusz* (dominikanie) (Fros, Sowa 1975: 508-528), *Jan z Mathy* (trynitarze), *Andrzej Avelino*, *Jan a Facundo* (augustynianie) (Fros, Sowa 1975: 97), *Kamil de Lellis* (kamilianie) (Fros, Sowa 1975: 332), *Filip Neri* (filipini), *Józef Kalasanty* (pijarzy) (Fros, Sowa 1975: 323), *Jan Gwalbert* (wallombrozjanie) (Fros, Sowa 1975: 305), a także *Julianna Falconeri* (serwitki), *Aniela Merici* (urszulanki) (Fros, Sowa 1975: 100), *Klara z Asyżu* (klaryski) (Fros, Sowa 1975: 345), *Magdalena de Pazzi* (karmelitanki), *Julianna z Cornillon* (augustianki), *Maria Assunta* (franciszki), *Franciszka Ksawera* (tercjarze) (Fros, Sowa 1975: 241), *Róża z Limy*, *Katarzyna Sieneńska*, *Franciszka Rzymianka* (tercjarze dominikańscy) (Fros, Sowa 1975: 240-471) oraz *Katarzyna del Ricci* (mistyczka) (Fros, Sowa 1975: 343). Tego typu imiona w ciągu całego stulecia odnotowane zostały wśród dzieci wywodzących się z każdej omawianej zbiorowości. W środowisku szlacheckim oraz mieszczańskim przeważały jednakże imiona popularniejszych świętych, mniej powszechnych patronów otrzymywały wyłącznie dzieci z najniższych warstw społecznych.



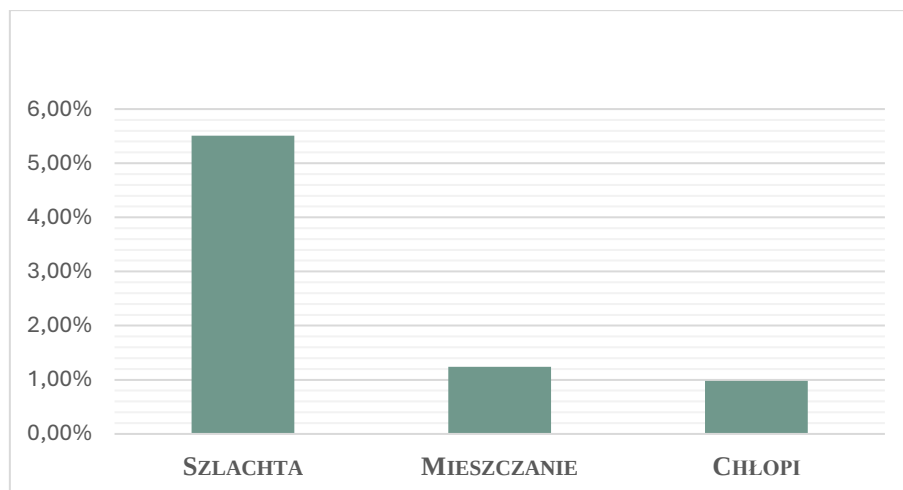
Wśród czynników motywujących wybór imion osobne miejsce zajmuje także zwyczaj nadawania dzieciom mian należących do **postaci literackich** oraz **historycznych**, które rozpowszechnione zostały głównie pod wpływem literatury. Tendencja ta, choć znacznie mniej uchwytta, dostrzegalna jest zwłaszcza wśród szlachty. W klasie mieszczańskiej oraz chłopskiej imiona świeckie mają raczej charakter sporadyczny. W badanych repertuarach imienniczych zwracają uwagę onimy spopularyzowane najpewniej za sprawą literatury klasycznej – twórczości Homera, skąd

imię *Aleksander*, a także dzieł rzymskiego poety *Wergiliusza*, którego to imię posłużyło do nazwania jednego z potomków szlachty (Bubak 1993: 33). Zwrot ku starożytnej tradycji literackiej może przejawiać się ponadto w imionach *Eufrozyna* oraz *Eufemia*, należących do mitologicznych bogiń, jak również w samym onimie *Nimfa*. Niewykluczone, że pewną inspirację w wyborze imion stanowiła także późniejsza twórczość zagraniczna – występujące w badanych repertuarach imienniczych jednostki *Eleonora* oraz *Oliwia* zasłynęły zapewne dzięki dziełom szekspirowskim (Bubak 1993: 91, 246), imię *Laura* upowszechniło się pod wpływem sonetów Petrarki (Bubak 1993: 189), z kolei miano *Emma* utrwalone zostało zapewne za sprawą powieści francuskiego powieściopisarza Gustawa Flauberta (Bubak 1993: 96). Wraz z literaturą francuską na grunt polski przedostało się również imię *Leokadia*, którym nominowane były głównie szlachcianki, XVIII-wieczna angielska twórczość epistolarna mogła przyczynić się do utrwalenia w imiennikach każdej klasy społecznej miana *Klementyna*, z kolei dzieło pt. „Wojna i pokój” rosyjskiego pisarza L. Tołstoja do spopularyzowania wśród szlachty imienia *Natalia* – miano to po raz pierwszy nadane zostało po roku 1875, a więc ponad dekadę od pierwszego wydania powieści (Bubak 1993: 178-239).

Wiele onimów zostało prawdopodobnie zaczerpniętych również z twórczości polskich pisarzy. W ten sposób można uzasadnić między innymi nadanie, zwłaszcza przez chłopów, imienia *Klara*, które nosiła jedna z bohaterek „Ślubów Panieńskich” A. Fredry (Bubak 1993: 176) – użycie tego imienia wzrosło po publikacji utworu. Podobną zależność zaobserwować można również w odniesieniu do mian: *Ida*, *Kamila* oraz *Klotylda*, pojawiających się w twórczości A. Wilkońskiego (Bubak 1993: 141-273). Na tle popularnych imion wyróżnia się ponadto miano *Olga* wprowadzone do literatury przez A. Broniewskiego w dziele pt. „Olgierd i Olga” (Bubak 1993: 245), a także *Matylda* spopularyzowane przez Annę Mostowską (Bubak 1993: 224).

Obok bohaterów literackich inspirację w doborze imion mogły stanowić również postacie historyczne. W badanym repertuarze imienniczym pojawiają się imiona typu: *August* czy *Tadeusz*, odnoszące się najpewniej do imion książąt saskich, a także wybitnego wojskowego (Bubak 1993: 48-296) – onimy te w żadnej ze zbiorowości nie stanowiły jednakże wyjątku.

Procentowe dane dotyczące imion, których wybór mógł być motywowany przez postacie literackie oraz historyczne, przedstawia poniższy wykres.



ROZDZIAŁ VIII

IMIONA DZIECI NIEŚLUBNYCH

Narodziny dziecka ze związku pozamałżeńskiego uchodziły w dawnej Polsce za naruszenie społecznego ładu (Koziaara, Rudnicka-Fira 2010: 144). Pojawienie się dziecka z nieprawego łoża skutkowało więc ogólną niechęcią zarówno względem niego, jak i jego matki, której pozycja społeczna ulegała wówczas nieuchronnej degradacji, wiążącej się między innymi z wykluczeniem z grona społeczności¹²⁵, a tym samym z niewielkimi szansami na założenie własnej rodziny (Wiślicz 2012: 101)¹²⁶.

Zjawisko stygmatyzacji dzieci spoza legalnych związków małżeńskich miało w dawanej Galicji charakter powszechny i ustawiczny. Wiązało się ono z publiczną dezaprobatą, a także ograniczeniami ekonomicznymi oraz prawnymi (Koziaara, Rudnicka Fira 2010: 145). Zdaniem J. S. Bystronia, dziecku będącemu owocem grzechu odbierane były wszelkie prawa, a środowisko, w którym dorastało od najmłodszych lat, wzmagало w nim poczucie wstydu i społecznej niższości (Bystron 1938: 46). Publiczne potępienie potęgowały przy tym sankcje religijne. Jak pisze Dorota Żołędź-Strzelczyk,

„Kościół przyjmował wszystkie dzieci [...]. W momencie chrztu jednakże ujawniał się stosunek księży do nieślubnych dzieci. Księża często nadając imiona okazywali swoją niechęć, wybierali imiona rzadko używane lub ośmieszające, co piętnowało człowieka na całe życie” (Żołędź-Strzelczyk 2002: 269).

Warto jednak podkreślić, iż omówione wyżej praktyki determinowane były w znacznej mierze przez rodzaj środowiska, do którego należała matka dziecka. Konsekwencje posiadania nieślubnego potomka najsilniej odczuwane były tym samym przez członków hermetycznej i odosobnionej wiejskiej zbiorowości, najmniej natomiast

¹²⁵Według relacji mieszkańca jednej z osad należącej do badanej parafii Żegocina, kobiecie, która miała nieślubne dziecko, „zgalano włosy, smarowano głowę gnojówką, zawieszano kartę na plecy i przez całą wieś prowadzono na cmentarz, gdzie stała specjalna ława, na której nieszczęśnicy wymierzano 25 plag” (Blajda 1993: 17).

¹²⁶Por. m. in.: Kulo 1987: 305-316; Mędrzecki 1997: 71-87; Żołędź-Strzelczyk 2002; Szwarc 2004: 89-102; Rejman 2006: 7-38; Bołdyrew 2008; Prucnal 2008: 295-314; Kulo 2009; Wyżga 2010: 157-172; Wiślicz 2012; Szutnik 2013: 237-252; Ryguła 2016: 7-33.

przez rodziny szlacheckie i mieszczańskie (Żołędź-Strzelczyk 2002: 264; Ferenc 2006: 131).

Wykorzystane do badań XIX-wieczne akta metrykalne wybranych parafii dekanatów Brzesko oraz Bochnia donoszą o narodzinach nieślubnych dzieci ze wszystkich trzech środowisk. Noworodki te rejestrowane były w każdej z badanych parafii, przy czym najwięcej chrztów miało miejsce w probostwie Trzciana, najmniej w parafii Rajbrot¹²⁷. Zgodnie z dokumentami ochrzczono 3 688 dzieci ze związków pozamałżeńskich (co stanowi 7% w odniesieniu do wszystkich urodzeń). Sakramentu chrztu udzielono łącznie 1 787 dziewczynkom oraz 1901 chłopcom.

O tym, z jakiego związku (formalnego czy też nieformalnego) pochodzi noworodek, informowała rubryka *Thori* (łóże), w której to w przypadku chrztu dziecka panińskiego, jak wspomniano wcześniej, zaznaczano wariant *illegitimus* (nieprawy). Co więcej, nierzadko również w miejscu przeznaczonym na dane osobowe ojca biologicznego dodawano niewymagany zapis *pater ignotus* (ojciec nieznan).

Aby podkreślić istotę owych rejestrów, trzeba w tym miejscu odwołać się także do kwestii związanych z legitymizacją. Jak się okazuje, „grzechu” rodziców nie zawsze zmazywała wówczas nawet pisemna deklaracja o uznaniu ojcostwa. Obok imion wielu dzieci, mimo dołączonego oświadczenia, wciąż widniała więc adnotacja – *illegitimus/illegitima* (nieprawy/nieprawa). Dodatkowo, o czym należy wspomnieć, notyfikacje, wskazujące na nieślubne urodzenie, uwzględniane były także w odniesieniu do dorosłych mężczyzn i kobiet, a więc rodziców chrzczonego dziecka. Wpisy typu: *Patris: Josephus illegitimus filius Agatha Ch/XLIII* czy *Matris: Brigitta illegitima filia Cunegundis Ch/XLIII* stanowią nie tylko o randze tego zjawiska dla Kościoła, ale też samej społeczności, co potęgowało trwający nawet kilka pokoleń proces napiętnowania¹²⁸.

¹²⁷Wskaźnik procentowy urodzeń nieślubnych dzieci w żadnej z parafii nie przekracza 10%, nie jest on również mniejszy niż 5 %. Historyk Tomasz Wiślicz, na podstawie własnych obserwacji, tłumaczy, że tak niskie dane procentowe nie mogą być rzeczywistą liczbą przedślubnych poczęć. Zdaniem badacza, w wielu przypadkach rodzice dziecka z nieprawego łóża zdążyli zawrzeć związek małżeński przed narodzeniem się ich potomka, stąd też nie mógł on wystąpić w księgach jako nieślubny. Jako inny argument historyk podaje również migrację niezamężnych kobiet oczekujących dziecka do innych miejscowości odpowiednio oddalonych od rodzinnej osady (Wiślicz 2012: 103). To samo złożenie potwierdziły badania demograficzne przeprowadzone m. in. przez: Górny 2001: 33-42; Rejman 2006: 7-38; Ryguła 2016: 7-33.

¹²⁸Dla porównania, zupełnie inne praktyki stosowano w zaborze pruskim, gdzie informacje o nieślubnym dziecku oraz jego matce były bardzo lapidarne. Dane matki dziecka dodawane były do akt jedynie na jej wyraźną prośbę. Sprawiało to zatem, że nieprawe dzieci oraz ich matki właściwie pozostawali anonimowi (Ryguła 2016: 21-22).

VIII.1. Imiona szlachty

W ciągu całego XIX wieku w metrykach poświadczonych zostało zaledwie troje panieńskich dzieci szlachcianek. Tak niska liczba nieślubnych potomków panien z wyższych sfer wydaje się być jednak wątpliwa¹²⁹. Być może stan ten warunkowała wspomniana wcześniej migracja ciężarnych kobiet do oddalonych ośrodków miejskich bądź też ich zamążpójście tuż przed narodzeniem się dziecka (Wyżga 2010: 162). Prawdopodobną przyczyną mogło być jednak także fałszowanie rzeczywistych informacji na temat ojców noworodków, przez co też dzieci figurowały w księgach jako te poczęte z prawego łoża¹³⁰.

Na kartach ksiąg metrykalnych rozpoczynających omawiane stulecie widnieje jeden rejestr dotyczący dziewczynki, przy imieniu której dodano adnotację o braku ojca. Była nią *Marianna Zabuzka* z parafii Żegocina. Kolejne dwa chrzty odbyły się dopiero w latach 1847 oraz 1856. Jeszcze w pierwszej połowie XIX wieku swoją nieślubną córkę *Ferdynandę* przed ołtarz Kościoła w Trzcinie przyniosła wdowa po właścicielu ziemskim Józefie Bielickim, Marianna Bielicka. Drugą dziewczynkę, wywodzącą się z rodziny Jaworskich, tym razem w Chronowie, ochrzczono imieniem *Justyna*.

Zestaw tych kilku onimów nie pozwala orzec, jakie tendencje imiennicze dotyczyły nieprawych dzieci szlachcianek. Te miana, które użyte zostały do nazwania dziewczynek, można jednak określić jako standardowe¹³¹. Co prawda, zarówno *Ferdynanda*, jak i *Justyna* nigdy nie stanowiły wśród zamieszkującej badany region szlachty imion popularnych oraz modnych, w żadnym razie, nie można sklasyfikować ich jednocześnie jako rzadkich czy stygmatyzujących.

¹²⁹Dokumenty metrykalne wskazują na dużą dysproporcję pomiędzy liczbą nieprawych dzieci szlachcianek a nieślubnymi potomkami kobiet z dwóch pozostałych klas społecznych. Rozpatrując każdą z tych zbiorowości osobno, dowiadujemy się, iż w odniesieniu do wszystkich ochrzczonych dzieci szlacheckich te spoza uprawnionych związków stanowiły niespełna 1%. Wśród mieszczan natomiast nieprawie urodzenie dotyczyło 10% dzieci, a wśród chłopów 7%.

¹³⁰Za tym argumentem przemawia wydane w 1813 roku zarządzenie, w którym czytamy, iż „Duszpasterze postępem w błąd wprowadzeni wpisują dzieci nieślubnego pochodzenia jako ślubne, jak też żonatych mężczyzn jako ojców dzieci nieślubnych” (Kumor 1966: 101).

¹³¹Na brak różnic pomiędzy nazywaniem dzieci z nieprawego łoża, a tych pochodzących ze związków sformalizowanych wskazał także M. Górny (Górny 1995: 66-67).

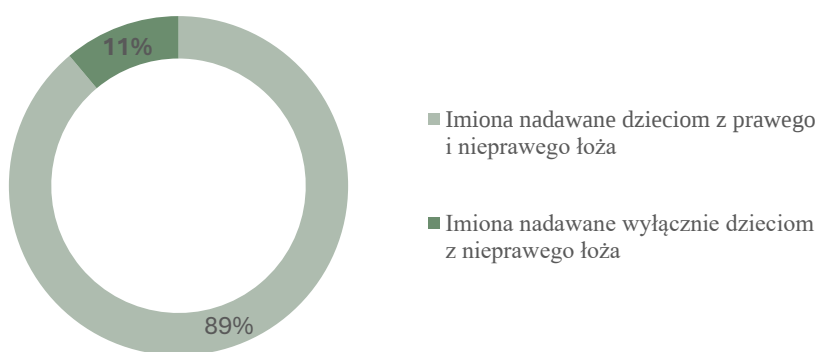
VIII.2. Imiona mieszczan

O chrztach udzielonych nieprawym potomkom mieszczanek księgi informowały znacznie częściej niż czyniły to w stosunku do przedstawicieli społeczności szlacheckiej. Przez cały badany okres w metrykach zarejestrowanych zostało 204 dzieci – 102 dziewczynki oraz 102 chłopców.

Lata 1801-1825

W pierwszym ćwierćwieczu odnotowano największą liczbę chrztów udzielonych dzieciom nieślubnym. Jak pokazują metryki, sakrament ten przyjęło 35 dziewczynek oraz 46 chłopców. Stworzone na podstawie zapisów korpusy imion, obejmujące kolejno 17 oraz 19 jednostek, zasadniczo nie różniły się od repertuarów zawierających miana noszone przez dzieci poczęte w związkach uprawnionych. W obydwu tych grupach dziewczynki najczęściej nominowano imionami: *Marianna* oraz *Katarzyna*. Zdarzały się także onimy: *Józefa*, *Teresa* czy *Wiktoria*. Dla chłopców z kolei zwykle wybierano imiona: *Józef*, *Jakub*, *Franciszek* oraz *Michał*. W żeńskim imienniku można przy tym wskazać również na takie jednostki imiennicze, które nosiły jedynie nieprawe mieszczańki. Idzie tu o miana: *Adelajda*, *Urszula*, a także *Antonina* oraz *Konstancja*. O ile jednak dobór dwóch pierwszych imion uzasadniają względy rodzinne oraz kalendarz liturgiczny, o tyle motywy nadania dwóch kolejnych są dosyć niejasne. Niemniej, wszystkie spośród wymienionych jednostek, choć z różną częstotliwością, pojawiały się w aktach cyklicznie, klasyfikując się tym samym jako imiona zwyczajowe.

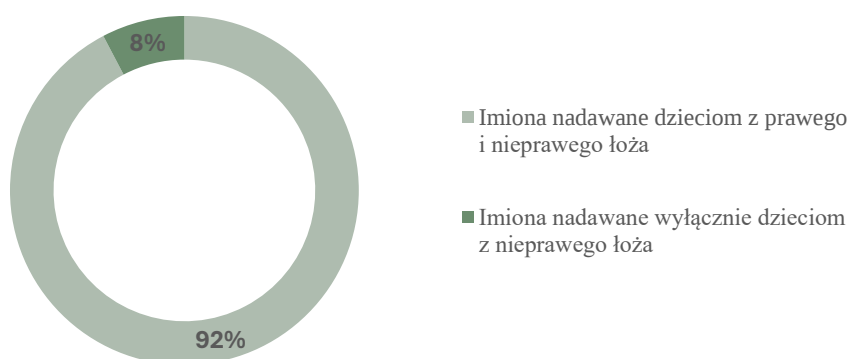
STOSUNEK WSZYSTKICH IMION DO MIAN WYBIERANYCH WYŁĄCZNIE DLA
DZIECI Z NIEPRAWEGO ŁOŻA W LATACH 1801-1825



Lata 1826-1850

W kolejnych latach zarejestrowano spadek liczby urodzeń dzieci panieńskich. Akta metrykalne poświadczają chrzest 23 dziewczynek oraz 21 chłopców. W bazie imion najmłodszych mieszczanek znalazło się 10 onimów, w tym wszystkie, które można określić jako powszechne. Należą do nich: *Marianna, Magdalena, Agnieszka, Anna, Franciszka, Józefa, Katarzyna, Antonina, Elżbieta* oraz *Zofia*. Zbiór imion chłopców był niemal o połowę większy i jednocześnie bardziej różnorodny. W katalogu wystąpiło 16 mian, z czego kilkakrotnie powtarzały się: *Jan, Andrzej, Jakub* oraz *Walenty*. Nie zabrakło też popularnych wśród mieszczan imion: *Józef* i *Franciszek*, ale też i rzadszych: *Ferdynand, Mikołaj* czy *Emanuel*. To ostatnie imię w kontekście całego materiału badawczego uznać należy za efemerydę imienniczą, gdyż w ciągu całego XIX wieku nadano tylko jeden raz.

STOSUNEK WSZYSTKICH IMION DO MIAN WYBIERANYCH WYŁĄCZNIE
DLA DZIECI Z NIEPRAWEGO ŁOŻA W LATACH 1826-1850

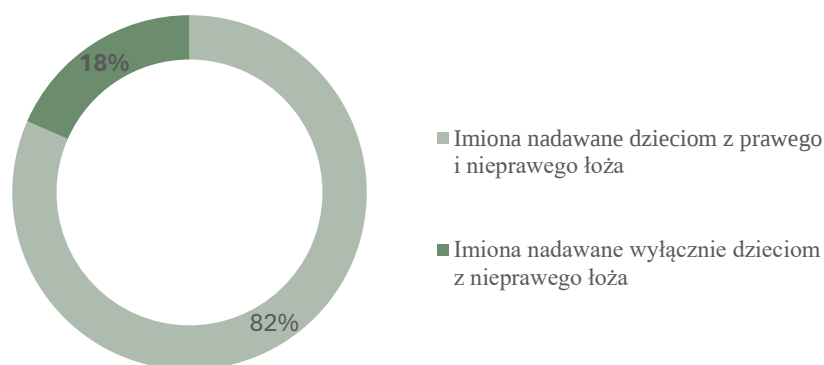


Lata 1851-1875

W okresie rozpoczynającym drugą połowę stulecia adnotacje o nieślubnym pochodzeniu dotyczyły 37 dziewczynek oraz 34 chłopców. Repertuar imion żeńskich tworzyło 16 jednostek, męskich – 22 jednostki. Dziewczynkom na ogół wybierano miana: *Marianna, Anna, Magdalena*, chłopcom: *Józef, Michał* czy *Franciszek*. Zdecydowanie częściej, niż zaobserwowano to w ubiegłych latach, potomkom mieszczanek nadawano również mniej powszechne imiona. Mowa o takich mianach, które w większości nie tylko

funkcjonowały wyłącznie w omawianym dwudziestopięcioleciu, ale użyto ich do nominacji dzieci prawych. Wśród zebranych imion znalazły się: *Balbina*, *Dorota*, *Gertruda*, *Henryka*, a także *Gabriel*, *Maksymilian* oraz *Melchior*. Co kluczowe, wszystkie ochrzczone w ten sposób dzieci przyjęły sakrament w jednej parafii – Nowy Wiśnicz. W tym samym probostwie pojawiło się też dość osobliwe imię *Sydonia*. Onim ten nie bez powodu wymieniony został odrębnie, gdyż względem pozostałych jest dosyć osobliwy. Według badaczy było to miano unikatowe inspirowane najpewniej literaturą piękną (Bystroń 1938: 324; Bubak 1993: 288). Sugerowałoby to zatem, że mimo swej oryginalności nie nadano go w celu napiętnowania.

STOSUNEK WSZYSTKICH IMION DO MIAN WYBIERANYCH WYŁĄCZNIE
DLA DZIECI Z NIEPRAWEGO ŁOŻA W LATACH 1851-1875

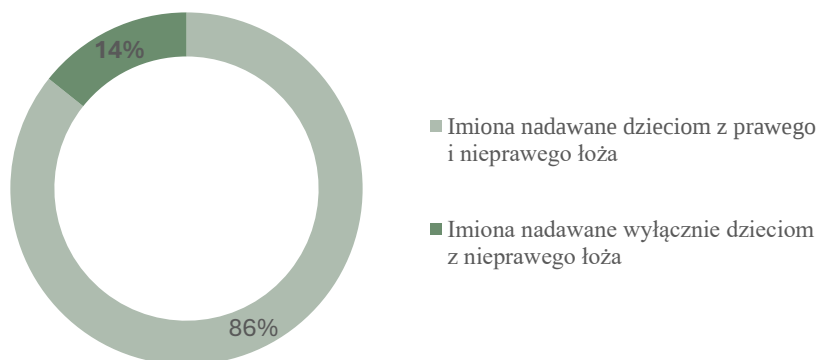


Lata 1876-1900

Dokumenty z ostatniego dwudziestopięciolecia, wskazujące na nieślubne pochodzenie dzieci, są bardzo ubogie. W omawianych księgach urodzeń brak ojca odnotowano przy 7 dziewczynkach oraz 1 chłopcu. Dla wszystkich dzieci wybrano powszechne imiona. Dwie mieszczańki ochrzczono mianem *Marianna*, pozostałe imionami: *Katarzyna*, *Małgorzata*, *Teresa*, *Wiktoria* oraz *Aleksandra*. Co do chłopca, widnieje on w metrykach pod imieniem *Tomasz*. Choć przyjmuje się, że onim ten często używany był właśnie do nominacji nieślubnych dzieci płci męskiej – przywołać tu należy biblijną postać niewiernego Tomasza (Koziara, Rudnicka-Fira 2010: 150) – otrzymywali go również chłopcy pochodzący ze związków sformalizowanych. Nie sposób zatem

orzec, czy o nadaniu tego imienia zaważył fakt, iż wskazuje ono na świętego symbolizującego grzech.

**STOSUNEK WSZYSTKICH IMION DO MIAN WYBIERANYCH WYŁĄCZNIE
DLA DZIECI Z NIEPRAWEGO ŁOŻA W LATACH 1876-1900**



ZESTAWIENIE IMION NIEŚLUBNYCH CÓREK MIESZCZANEK

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Marianna	10	Marianna	7	Marianna	7	Marianna	2
2.	Katarzyna	6	Magdalena	3	Anna	4	Aleksandra	1
3.	Agnieszka	2	Agnieszka	2	Magdalena	4	Katarzyna	1
4.	Anna	2	Anna	2	Antonina	3	Małgorzata	1
5.	Antonina	2	Franciszka	2	Julianna	3	Teresa	1
6.	Józefa	2	Józefa	2	Dorota	2	Wiktoria	1
7.	Adelajda	1	Katarzyna	2	Gertruda	2		
8.	Katarzyna Sienieńska	1	Antonina	1	Józefa	2		
9.	Konstancja	1	Elżbieta	1	Katarzyna	2		
10.	Magdalena	1	Zofia	1	Stanisława	2		
11.	Małgorzata	1			Balbina	1		
12.	Regina	1			Emilia	1		
13.	Tekla	1			Franciszka	1		
14.	Teresa	1			Henryka	1		
15.	Urszula	1			Joanna	1		
16.	Wiktoria	1			Sydonia	1		
17.	Zofia	1						

ZESTAWIENIE IMION NIEŚLUBNYCH SYNÓW MIESZCZANEK

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Józef	8	Jan	3	Józef	5	Tomasz	1
2.	Jakub	7	Andrzej	2	Michał	5		
3.	Franciszek	5	Jakub	2	Franciszek	3		
4.	Michał	5	Walenty	2	Stanisław	2		
5.	Szymon	4	Antoni	1	Wojciech	2		
6.	Andrzej	2	Emanuel	1	Antoni	1		
7.	Antoni	2	Ferdynand	1	Daniel	1		
8.	Jan	2	Franciszek	1	Gabriel	1		
9.	Aleksander	1	Józef	1	Jakub	1		
10.	Antoni z Padwy	1	Marcin	1	Jan	1		
11.	Grzegorz	1	Mikołaj	1	Jan Chrzcziciel	1		
12.	Jan Kanty	1	Paweł	1	Kacper	1		
13.	Marcin	1	Piotr	1	Karol Boromeusz	1		
14.	Paweł	1	Sebastian	1	Laurenty	1		
15.	Sebastian	1	Stanisław	1	Maksymilian	1		
16.	Stefan	1	Wojciech	1	Melchior	1		
17.	Szymon z Lipnicy	1			Roch	1		
18.	Tomasz	1			Roman	1		
19.	Wincenty	1			Paweł	1		
20.					Teodor	1		
21.					Wacław	1		
22.					Władysław	1		

VIII.3. Imiona chłopów

W niższych warstwach społecznych liczba urodzeń dzieci nieprawych była największa. Na przestrzeni całego XIX stulecia ochrzczonych zostało 3 481 dzieci – w tym 1 682 dziewczynki oraz 1 799 chłopców. Przedstawione dane każą wnioskować, iż spośród wszystkich zarejestrowanych w księgach dzieci nieślubnych te o chłopskim pochodzeniu stanowiły aż 94%.

Powyższy stan rzeczy rodzi pytanie o tak duży odsetek dzieci nieprawych wśród ludu. Niektórzy badacze tłumaczą go rozluźnieniem społecznych konwencji, a także wszelakimi kryzysami społeczno-gospodarczymi¹³² (Ryguła 2016: 17). Historycy twierdzą z kolei, że to chłopki najczęściej rodziły nieślubne dzieci, gdyż, jako pokojówki

¹³²W pracy T. Wiślicza czytamy natomiast, że każda próba przeciwstawienia się przez kobiety swojemu pracodawcy wiązała się z utratą pracy. Całej sytuacji nie ułatwiała także niska pozycja społeczna chłopek, która właściwie w pełni odbierała im możliwość pomocy ze strony prawnej (Wiślicz 2012: 60). Zob. także: Makowski 1992: 208.

i służące pracujące na ziemiańskich oraz szlacheckich dworach, musiały zmagać się z nachalnością swoich pracodawców¹³³.

Lata 1801-1825

Jak pokazują metryki, w pierwszych dziesięcioleciach XIX wieku ochrzczonych zostało 391 dziewczynek oraz 470 chłopców. Zbiory imion obejmowały 42 żeńskie oraz 54 męskie jednostki. Wszystkie nieprawe dzieci na ogół otrzymywały miana znane w parafii, w której udzielono im sakramentu, i co równie istotne, zwykle były to onimy w danym okresie najpopularniejsze¹³⁴. W aktach przeważały zatem takie imiona, jak: *Marianna*, *Katarzyna*, *Małgorzata*, a także *Jan*, *Józef* oraz *Wojciech*. Nie brak było również mian dwuczłonowych typu: *Franciszka Rzymianka*, *Katarzyna Sieneńska*, *Franciszek Seraficki* czy *Ignacy Loyola*. Tylko kilkoro noworodków otrzymało imiona zwracające uwagę. I tak w parafii Trzciana ochrzczeni zostali *Barnaba* oraz *Korneliusz*, w probostwie Lipnica Murowana *Dydak* oraz *Nikodem*. Poza tym, że żadne spośród wskazanych imion nie zostało użyte wówczas do nominacji dziecka z prawego łóża, to niektóre z dużym prawdopodobieństwem traktować należałoby jako przeznaczone szczególnie dzieciom nieślubnym. Mogło tak być chociażby z imionami *Dyzma*¹³⁵ oraz *Dyzmona*. W przypadku męskiego imienia J. S. Bystron jasno podaje, iż było to miano częste wśród chłopców nieprawych (Bystron 1938: 159)¹³⁶. Co do żeńskiego onimu *Dyzmona* nie sposób określić nawet jego etymologii, gdyż nie notują go żadne opracowania onomastyczne. Mając na uwadze powyższe, jak również i to, że każdorazowo wybierany był on tylko w jednej parafii¹³⁷, a pod rejestrem pojawiał się podpis wskazujący na proboszcza Hiacynta Świerczewskiego, zasadne wydaje się być, że owo miano wybrał i nadał sam duchowny.

¹³³Wówczas, jak podaje D. Żołędz-Strzelczyk, kobiety te „często ulegały z własnej woli lub przymuszone właścicielom folwarków lub ich synom” (Żołędz-Strzelczyk 2002: 264).

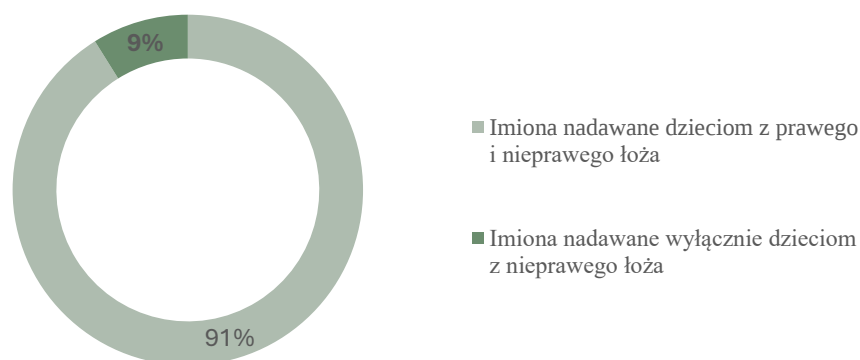
¹³⁴Podobne spostrzeżenia poczynili w swoich badaniach: Wolnicz-Pawłowska 2008: 282-299; Wyżga 2010: 157-172; Ryguła 2016: 7-33 oraz Umińska-Tytoń 2017: 193-217.

¹³⁵E. Wolnicz-Pawłowska podaje, iż było to miano, które nieprawie chłopcy otrzymywali także na terenie Śląska (Wolnicz-Pawłowska 2008: 286).

¹³⁶Według B. Kupisa, onim *Dyzma* funkcjonuje również jako nazwisko (Kupis 2000: 67).

¹³⁷W ten sposób chrzczone były dzieci należące do parafii Rajbrot.

STOSUNEK WSZYSTKICH IMION DO MIAN WYBIERANYCH WYŁĄCZNIE
DLA DZIECI Z NIEPRAWEGO ŁOŻA W LATACH 1801-1825



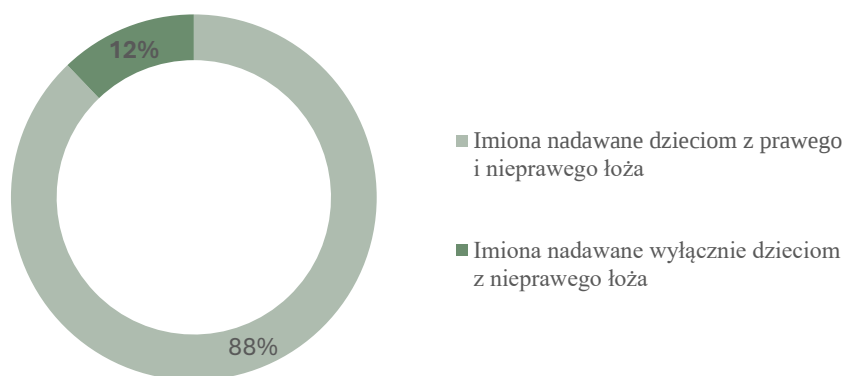
Lata 1826-1850

Zgodnie z materiałem źródłowym reprezentującym drugie ćwierćwiecze w aktach zarejestrowano 556 dziewczynek oraz 544 chłopców. Okres ten, inaczej niż miało to miejsce w dwóch wyższych klasach społecznych, wyróżniał się największą liczbą chrztów, jakich udzielono dzieciom nieprawym. Korpus imion żeńskich tworzyło 60 jednostek, z czego znamiennej część ponownie stanowiły miana wskazane jako modne oraz powszechne w tym środowisku. Nieślubne córki chłopek najczęściej otrzymywały więc te same imiona, które nosiły dziewczynki z prawego łoża. Były to między innymi wymieniane już w ubiegłym dwudziestopięcioleciu: *Marianna*, *Katarzyna*, *Małgorzata*, ale też *Anna*, *Franciszka* czy *Zofia*. Podobne tendencje obowiązywały także w procesie nazewnictwa chłopców. W repertuarze, obejmującym 80 onimów, dominowały popularne wówczas: *Jan*, *Józef* oraz *Michał*, częstymi były także: *Wojciech*, *Jakub* i *Franciszek*¹³⁸. W nowym ćwierćwieczu wraz ze wzrostem narodzin nieślubnych dzieci nieco bardziej wyrazistą praktyką stało się wybieranie dla nich imion oryginalnych, niewystępujących dotychczas w parafii. Zdaniem J. S. Bystronia, było to działanie bezpośrednio prowadzące do odróżnienia oraz separacji dzieci poczętych w nieformalnych związkach od tych urodzonych w pełnych rodzinach (Bystron 1938: 46). Idąc tym śladem, można przypuszczać, że tego rodzaju funkcję

¹³⁸Niemal wszystkie wymienione tu żeńskie oraz męskie imiona zarejestrowano również wśród nieślubnych dzieci z innych obszarów Małopolski (por. Koziara, Rudnicka-Fira 2010: 144-153), a także terenów Podkarpacia (por. Wyżga 2010: 157-172), Śląska (por. Ryguła 2016: 7-33) oraz Łodzi (por. Umińska-Tytoń 2017: 193-217).

spełniały imiona: *Kordula, Peregryna, Prakseda, Pryska, Zefiryna*, jak również *Albin, Chryzant*¹³⁹, *Prokop, Pryskus* oraz *Rupert*. Chociaż wszystkie wymienione imiona uchodzą za chrześcijańskie – w panteonie świętych odnaleźć można postaci noszące owe miana – po dziś dzień określa się je jako unikatowe i niespotykane¹⁴⁰. Znaczące w tej kwestii zdaje się być również to, że ich nadania nie tłumaczy rodzinna tradycja imiennicza, nie są one także zależne od wykorzystywanego wówczas najczęściej w momencie wyboru imienia kalendarza liturgicznego.

STOSUNEK WSZYSTKICH IMION DO MIAN WYBIERANYCH WYŁĄCZNIE
DLA DZIECI Z NIEPRAWEGO ŁOŻA W LATACH 1826-1850



Lata 1851-1875

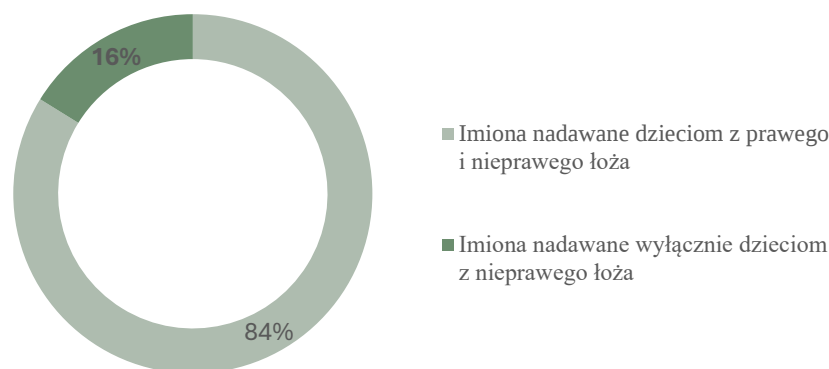
W kolejnym dwudziestopięcioleciu nieprawie pochodzenie dotyczyło 422 dziewczynek oraz 466 chłopców. W zasobie imion żeńskich znalazły się 53 jednostki, w męskich 83. Od początku XIX stulecia nie uległa zmianie tendencja do nadawania dzieciom nieprawym mian zgodnych z tymi, jakie nosiły dzieci zrodzone ze związków uprawnionych. Wciąż wiodły prym imiona najpopularniejsze – wymienione już w dwóch minionych okresach. Wielokrotnie powtarzały się znane onimy: *Maria, Ewa, Dorota, Gertruda, Józefa, Łucja*, a także: *Marcin, Michał, Andrzej, Szymon, Tomasz* oraz *Walenty*. Niektóre z dzieci, z nieznanych przyczyn, otrzymywały jednak i takie imiona, które określić pozostaje jako rzadkie. Dla innych wybierano miana zupełnie nowe.

¹³⁹To samo imię występowało także wśród mężczyzn z pogranicza polsko-białoruskiego (Tichoniuk 2000).

¹⁴⁰Zob. Bystroń 1938: 103; Fros, Sowa 1975: 457, 472; Bubak 1993: 182-327. Niektórych imion, jak *Chryzant* czy *Peregryna*, nie notują słowniki onomastyczne.

Z repertuaru imion żeńskich, jako te niestandardowe, należałoby wytypować: *Klementynę, Kordulę, Ludwinę, Martynę* oraz *Pryskę*; z imiennika męskiego: *Ambrożego, Bonifacego, Bazylego, Brunona, Cypriana, Dydaka, Eustachego, Polikarpa, Rocha* czy *Romualda*. Spośród wszystkich rejestrów, jakie zostały sporządzone w tym ćwierćwieczu, szczególną uwagę przykuwały przede wszystkim te zawierające imię chrzestne *Ismara*, którego nie notują żadne źródła onomastyczne. Nie jest znana jego proveniencja oraz etymologia. Trudno zatem uznać za przypadek, że to obce miano posłużyło do nazwania aż pięciu nieprawych dziewczynek – wszystkich ochrzczonych w tej samej parafii, co więcej, przez tego samego duchownego¹⁴¹.

STOSUNEK WSZYSTKICH IMION DO MIAN WYBIERANYCH WYŁĄCZNIE
DLA DZIECI Z NIEPRAWEGO ŁOŻA W LATACH 1851-1875



Lata 1876-1900

W ostatnim okresie miało miejsce 313 chrztów dziewczynek oraz 309 chrztów chłopców. Baza imion pańskich córek chłopek składała się z 56 jednostek. Największą liczbę użyc osiągnęły wówczas miana: *Katarzyna, Marianna* oraz *Maria*. Nie zmniejszyła się także popularność nadawanych od początku stulecia imion: *Małgorzata, Anna* i *Agnieszka*. W kilku przypadkach dziewczynki z nieprawego łoża otrzymywały również nieco rzadsze imiona, jak: *Marcelina, Matylda*, bądź też niezwykle oryginalne typu *Filomena*¹⁴² czy *Perpetua*. Dwa pierwsze imiona wprawdzie nie należały

¹⁴¹Dziewczynkom sakramentu chrztu udzielił proboszcz parafii Żegocina, Kacper Górka.

¹⁴²Onim *Filomena* pojawił się także w spisie imion nieślubnych dziewczynek z dawnych kresów południowo-wschodnich (por. Wolnicz-Pawłowska 2008: 282-299).

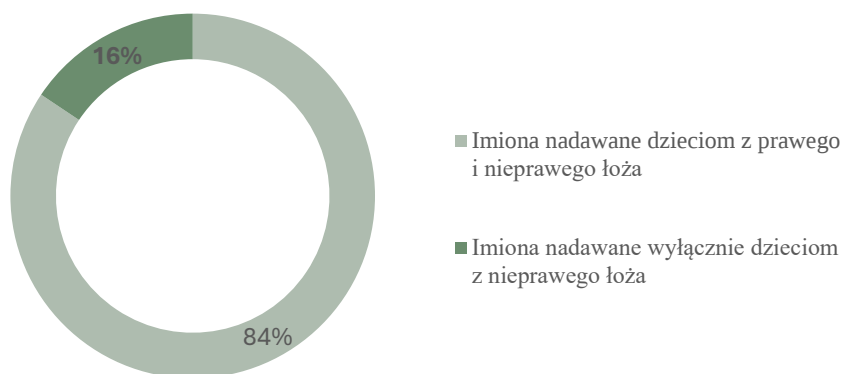
do szczególnie rozpowszechnionych wśród badanej ludności, były to jednak onimy od wieków utrwalone w polskiej kulturze imienniczej, popularyzowane zwłaszcza przez kręgi arystokratyczne (Wernichowska 2009: 188, 196). *Filomena* oraz *Perpetua* z kolei to, jak twierdzą badacze, miana nadawane nie przyjmującym chrzest dziewczynkom, lecz oczekującym na rozpoczęcie nowicjatu postulantom¹⁴³ (Fros, Sowa 1975: 445-446; Bubak 1993: 110). Obydwa imiona były więc wyborem dosyć osobliwym, zwłaszcza że na dzień narodzin oraz chrztu chłopcy przypadały wspomnienia dobrze znanych w Kościele katolickim świętych¹⁴⁴: *Agnieszki* (2 III), *Elżbiety* (25 XI) czy *Katarzyny* (25 XI), których mimo to nie wybrano za patronki dziewczynek.

Podobne cechy nosi repertuar imion nieślubnych chłopców. W liczącym 72 miana zbiorze przeważały dobrze znane jednostki: *Jan*, *Józef*, *Wojciech*, *Jakub*, *Franciszek* czy *Piotr*. Noworodki płci męskiej niejednokrotnie otrzymywały również pospolite, choć nieco rzadziej funkcjonujące w wiejskiej społeczności, onimy: *Benedykt*, *Feliks*, *Leon* bądź *Sylwester*. Tego rodzaju imiona nadawane były nieprawym chłopcom we wszystkich parafiach. Co pewien czas, w niektórych probostwach, pojawiały się także nieprzeciętne miana, jak *Gerwazy* lub *Pankracy*. Wiadomo jest, że obydwie imiona wybrane zostały z kalendarza liturgicznego – potwierdzają to daty narodzin chłopców. Co warto podkreślić, inni urodzeni w tym samych dniach nieślubni synowie chłopcy otrzymywali imiona standardowe typu: *Jan*, *Jakub*, *Piotr* lub *Stanisław*. Nie można bez wątplenia uznać, że onimy te wybrane zostały przez duchownych właśnie ze względu na ich oryginalność oraz nietypowe brzmienie. Niepodważalnie jednak żaden z nich nie posłużył do nazwania innego dziecka niż tego pochodzącego spoza legalnego związku. Znamienne wydają się być tutaj także słowa J. Bubaka, który scharakteryzował te dwa miana jako wyjątkowo rzadkie, przez co też chętnie nadawane chłopcom nieślubnym (Bubak 1993: 119, 258).

¹⁴³Pierwsze z mian wystąpiło w zestawie imion wybieranych jako drugie przez członkinie zakonu karmelitanek bosych (por. Zmuda 2019).

¹⁴⁴Dziewczynka ochrzczona imieniem *Filomena* przyszła na świat 25 listopada, dzień chrztu *Perpetuy* to wedle akt 2 marca.

**STOSUNEK WSZYSTKICH IMION DO MIAN WYBIERANYCH WYŁĄCZNIE
DLA DZIECI Z NIEPRAWEGO ŁOŻA W LATACH 1876-1900**



ZESTAWIENIE IMION NIEŚLUBNYCH CÓREK CHŁOPEK

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u
1.	Marianna	101	Marianna	126	Marianna	98	Katarzyna	50
2.	Katarzyna	66	Katarzyna	67	Katarzyna	48	Marianna	47
3.	Małgorzata	29	Małgorzata	34	Maria	43	Maria	38
4.	Anna	19	Anna	27	Anna	27	Małgorzata	21
5.	Agnieszka	18	Agnieszka	25	Małgorzata	23	Anna	13
6.	Zofia	16	Franciszka	25	Agnieszka	12	Agnieszka	9
7.	Tekla	13	Maria	20	Ewa	12	Wiktoria	8
8.	Franciszka	11	Zofia	18	Gertruda	10	Rozalia	8
9.	Regina	11	Agata	16	Dorota	9	Helena	7
10.	Agata	9	Teresa	15	Józefa	9	Agata	7
11.	Magdalena	9	Józefa	12	Łucja	8	Julianna	7
12.	Wiktoria	9	Jadwiga	10	Franciszka	7	Józefa	6
13.	Helena	7	Wiktoria	10	Barbara	6	Dorota	5
14.	Apolonia	6	Regina	9	Magdalena	6	Franciszka	5
15.	Katarzyna Sienieńska	6	Dorota	8	Rozalia	6	Zofia	5
16.	Teresa	6	Anastazja	7	Domicela	5	Justyna	5
17.	Łucja	5	Ewa	7	Karolina	5	Regina	4
18.	Ewa	4	Helena	7	Wiktoria	5	Karolina	4
19.	Dyzmona	3	Tekla	7	Ismara	5	Aniela	4
20.	Jadwiga	3	Rozalia	6	Paulina	4	Ewa	4
21.	Julianna	3	Paulina	6	Petronela	4	Joanna	4
22.	Justyna	3	Antonina	5	Regina	4	Apolonia	4
23.	Józefa	3	Barbara	5	Teresa	4	Magdalena	3
24.	Konstancja	3	Gertruda	5	Zofia	4	Petronela	3
25.	Maria	3	Julianna	5	Julianna	4	Teresa	3
26.	Pelagia	3	Katarzyna Sienieńska	5	Anastazja	3	Anastazja	3
27.	Anastazja	2	Ludwika	5	Bronisława	3	Elżbieta	3
28.	Barbara	2	Magdalena	5	Brygida	3	Julia	2
29.	Kunegunda	2	Petronela	5	Elżbieta	3	Brygida	2
30.	Petronela	2	Salomea	5	Kunegunda	3	Stefania	2
31.	Rozalia	2	Apolonia	4	Martyna	3	Jadwiga	2

32.	Salomea	2	Brygida	4	Salomea	3	Emilia	1
33.	Antonina	1	Elżbieta	3	Agata	2	Katarzyna Sieneńska	1
34.	Dorota	1	Kunegunda	3	Antonina	2	Filomena	1
35.	Elżbieta	1	Marta	3	Cecylia	2	Klara	1
36.	Franciszka Rzymianka	1	Alojza	2	Helena	2	Konstancja	1
37.	Karolina	1	Felicja	2	Jadwiga	2	Kunegunda	1
38.	Magdalena de Pazzi	1	Franciszka Rzymianka	2	Justyna	2	Antonina	1
39.	Martyna	1	Joanna	2	Konstancja	2	Ludwika	1
40.	Róża	1	Konstancja	2	Ludwika	2	Honorata	1
41.	Teofila	1	Łucja	2	Maria Magdalena	2	Łucja	1
42.	Zuzanna	1	Urszula	2	Tekla	2	Gertruda	1
43.			Aniela	1	Urszula	2	Perpetua	1
44.			Domicela	1	Emilia	2	Bronisława	1
45.			Franciszka Ksawera	1	Apolonia	1	Barbara	1
46.			Honorata	1	Julia	1	Marcelina	1
47.			Justyna	1	Klementyna	1	Domicela	1
48.			Karolina	1	Kordula	1	Tekla	1
49.			Kordula	1	Krystyna	1	Maria Magdalena	1
50.			Maria Śnieżna	1	Ludwina	1	Amalia	1
51.			Martyna	1	Pryska	1	Teofila	1
52.			Peregryna	1	Waleria	1	Marta	1
53.			Prakseda	1	Zuzanna	1	Weronika	1
54.			Pryska	1			Matylda	1
55.			Róża	1			Gabriela	1
56.			Róża z Limy	1			Zuzanna	1
57.			Teodora	1				
58.			Weronika	1				
59.			Zefiryna	1				
60.			Zuzanna	1				

ZESTAWIENIE IMION NIEŚLUBNYCH SYNÓW CHŁOPEK

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Jan	57	Jan	61	Jan	79	Jan	52
2.	Józef	48	Józef	52	Józef	58	Józef	36
3.	Wojciech	38	Michał	39	Wojciech	39	Wojciech	24
4.	Jakub	32	Wojciech	36	Marcin	25	Jakub	14
5.	Michał	26	Jakub	28	Michał	18	Franciszek	12
6.	Andrzej	18	Franciszek	22	Andrzej	15	Piotr	12
7.	Stanisław	18	Walenty	19	Szymon	14	Andrzej	9
8.	Marcin	17	Andrzej	18	Tomasz	14	Michał	9
9.	Antoni	16	Maciej	17	Walenty	14	Stanisław	9
10.	Szymon	16	Tomasz	14	Jakub	12	Walenty	8
11.	Tomasz	16	Antoni	13	Maciej	10	Sebastian	7
12.	Franciszek	15	Kazimierz	13	Adam	8	Tomasz	6
13.	Laurenty	12	Marcin	12	Franciszek	8	Wincenty	6
14.	Sebastian	11	Sebastian	12	Stanisław	7	Antoni	5
15.	Maciej	9	Stanisław	12	Antoni	6	Bartłomiej	5
16.	Walenty	9	Piotr	11	Sebastian	6	Marcin	5
17.	Mateusz	8	Błażej	10	Laurenty	5	Szymon	5

18.	Paweł	8	Laurenty	10	Paweł	5	Karol	4
19.	Bartłomiej	7	Szymon	10	Bartłomiej	4	Ludwik	4
20.	Dydak	7	Bartłomiej	9	Feliks	4	Adam	3
21.	Kacper	7	Jan Chrzcziciel	9	Florian	4	Bonifacy	3
22.	Piotr	7	Karol	8	Grzegorz	4	Feliks	3
23.	Błażej	6	Kacper	6	Izydor	4	Izydor	3
24.	Jan Chrzcziciel	6	Adam	5	Mateusz	4	Jan Nepomucen	3
25.	Filip	5	Jan Kanty	5	Piotr	4	Kazimierz	3
26.	Ignacy	5	Ludwik	5	Kacper	4	Mikołaj	3
27.	Stefan	5	Mateusz	5	Ambroży	3	Paweł	3
28.	Kazimierz	4	Mikołaj	5	Baltazar	3	Hiacynt	2
29.	Mikołaj	4	Paweł	5	Bonifacy	3	Ignacy	2
30.	Karol	3	Grzegorz	4	Hiacynt	3	Jan Chrzcziciel	2
31.	Aleksander	2	Jan Nepomucen	4	Karol	3	Jan z Dukli	2
32.	Dyzma	2	Stefan	4	Kazimierz	3	Leon	2
33.	Hiacynt	2	Wincenty	4	Klemens	3	Maciej	2
34.	Łukasz	2	Hiacynt	3	Melchior	3	Stanisław Kostka	2
35.	Stanisław Kostka	2	Ignacy	3	Wiktor	3	Stefan	2
36.	Wincenty	2	Joachim	3	Wincenty	3	Albin	1
37.	Adam	1	Łukasz	3	Marek Ewangelista	3	Aleksy	1
38.	Alojzy	1	Adolf	2	Błażej	2	Alojzy	1
39.	August	1	Aleksander	2	Cyprian	2	Antoni Opat	1
40.	Barnaba	1	Antoni Opat	2	Ignacy	2	Antoni z Padwy	1
41.	Benedykt	1	Dominik	2	Jan Chrzcziciel	2	August	1
42.	Fabian	1	Florian	2	Hieronim	2	Benedykt	1
43.	Florian	1	Hieronim	2	Marek	2	Bronisław	1
44.	Franciszek Seraficki	1	Jan Ewangelista	2	Mikołaj	2	Damazya	1
45.	Grzegorz	1	Kajetan	2	Paweł Eremita	2	Dominik	1
46.	Ignacy Loyola	1	Leopold	2	Roch	2	Erazm	1
47.	Jan Ewangelista	1	Mikołaj z Tolentino	2	Romuald	2	Eugeniusz	1
48.	Jan Nepomucen	1	Rafał	2	Teofil	2	Filip	1
49.	Korneliusz	1	Sylwester	2	Władysław	2	Franciszek Borgiasz	1
50.	Leopold	1	Albin	1	Albin	1	Franciszek z Paoli	1
51.	Ludwik	1	Alojzy	1	Alojzy	1	Gabriel	1
52.	Melchior	1	Benedykt	1	Andrzej Apostoł	1	Gerwazy	1
53.	Nikodem	1	Bernard	1	Bartłomiej Apostoł	1	Grzegorz	1
54.	Szymon z Lipnicy	1	Chryzant	1	Bazył	1	Jakub Apostoł	1
55.			Dydak	1	Benedykt	1	Jakub Strepa	1
56.			Edward	1	Bruno	1	Konstanty	1
57.			Ferdynand	1	Czesław	1	Laurenty	1

58.			Filip	1	Daniel	1	Łukasz	1
59.			Franciszek Ksawery	1	Dionizy	1	Maciej Apostoł	1
60.			Franciszek Salezy	1	Dominik	1	Marek	1
61.			Hilary	1	Dydak	1	Marceli	1
62.			Jakub Apostoł	1	Edmund	1	Onufry	1
63.			Konstanty	1	Eustachy	1	Pankracy	1
64.			Klemens	1	Franciszek z Paoli	1	Patryk	1
65.			Leon	1	Ferdynand	1	Paweł Apostoł	1
66.			Marek	1	Filip	1	Piotr Apostoł	1
67.			Onufry	1	Gabriel Archanioł	1	Polikarp	1
68.			Paweł Apostoł	1	Henryk	1	Sylwester	1
69.			Paweł Eremita	1	Jan Chryzostom	1	Teofil	1
70.			Pryskus	1	Jan Ewangelista	1	Wincenty Ferreriusz	1
71.			Polikarp	1	Jan Nepomucen	1	Wincenty Kadłubek	1
72.			Prokop	1	Juliusz	1	Zygmunt	1
73.			Roman	1	Kamil de Lellis	1		
74.			Romuald	1	Konstanty	1		
75.			Rudolf	1	Konstanty Wielki	1		
76.			Rupert	1	Ludwik	1		
77.			Teofil	1	Łukasz	1		
78.			Urban	1	Maciej Apostoł	1		
79.			Wilhelm	1	Mateusz Apostoł	1		
80.			Władysław	1	Polikarp	1		
81.					Romuald Opat	1		
82.					Stefan	1		
83.					Tadeusz	1		

VIII.4. Wieloimienność

Nadawanie dzieciom z nieprawego łoża na chrzcie kilku imion zdarzało się, nie było to jednak przyjętą normą. Spośród trzech nieślubnych dziewczynek pochodzenia szlacheckiego więcej niż jedno imię otrzymały dwie z nich. W rodzinach mieszczańskich polionimia dotyczyła 25% noworodków, w chłopskich zaledwie 2%. Nie bez znaczenia pozostaje również to, że wybór kilku patronów zależny był od parafii, w której chrzczone

było dziecko. Największy odsetek wieloimienności wśród dzieci nieślubnych odnotowano w dwóch probostwach – Nowym Wiśniczu oraz Żegocinie.

VIII.4.1. Imiona szlachty

Imiona, jakie nosiły panieńskie córki szlachcianek, należały do mian znanych choć z różnych przyczyn używanych w tym środowisku nieczęsto. Jedna z dziewczynek *Ferdynanda* otrzymała jako drugie imię *Bronisława*. Prawdopodobnie nie ze względu na czczoną przez Kościół Bronisławę – data narodzin oraz chrztu nie pokrywa się z dniem wspomnienia liturgicznego błogosławionej – a zanikającą wówczas staropolską tradycją imienniczą¹⁴⁵. Druga ze szlachcianek figuruje w metrykach jako *Justyna Zofia Wiktoria*. Mimo nieprawego pochodzenia, dziewczynka otrzymała zatem aż trzy imiona. Przypadek ten jest dosyć nietypowy, zważywszy na to, że w parafii, w której udzielono jej sakramentu, dzieci spoza legalnych związków niemal bez wyjątków nominowane były tylko jednym imieniem.

VIII.4.2. Imiona mieszczan

Częstotliwość nadań kilku imion chrzestnych nieślubnym potomkom mieszczanek w każdym dwudziestopięcioleciu podlegała dużym zmianom. W pierwszym oraz trzecim ćwierćwieczu polionimia wynosiła niespełna 22%, w ćwierćwieczu drugim oraz czwartym około 40%.

Imiona drugie, jakie nadano dzieciom między 1801 a 1825 rokiem, dobierane były z kanonu imion powszechnie znanych, choć też niekiedy wśród samych mieszczan, zamieszkujących badany region, używanych rzadko. Poza onimami: *Marianna*,

¹⁴⁵Jak pokazują repertuary imiennicze z różnych regionów Polski, imiona słowiańskie stanowiły wówczas tylko ich niewielką część. Dla przykładu wśród dziesięciu najpopularniejszych imion mieszkańców Mikłuszowic koło Bochni imiona słowiańskie wystąpiły wyłącznie w męskim katalogu. Były to: *Wojciech* (pozycja 5), *Stanisław* (pozycja 8) oraz *Władysław* (pozycja 10) (por. Nowak 1996: 61), przy czym wszystkie te miana, jak wiemy, za sprawą świętych męczenników, przeszły także do kanonu imion chrześcijańskich. Podobnie było ponadto w innych regionach Małopolski (por. Dziadkowiec 2000: 165-190), jak również na terenie Śląska Opolskiego (por. Magda-Czekaj 2000: 191-210), Mazowsza (por. Kucińska 2014: 87-95) czy Łodzi (por. Umińska-Tytoń 2017: 193-217). Na żadnym z tych obszarów imiona o proveniencji staropolskiej nie zastępowały jako popularne.

Franciszek oraz *Jan*, dla najmłodszych przedstawicieli mieszczaństwa wybrano miana: *Józefa*, *Kunegunda*, *Regina*, *Teresa*, *Zuzanna*, a także *Andrzej*, *Cyprian*, *Maciej*, *Marcin*, *Tadeusz* oraz *Wojciech*.

Kolejne ćwierćwiecze, co warto uwagi, było jedynym, w którym zarejestrowano dwie trójczłonowe jednostki imiennicze: *Józefa Ewa Ernestyna* oraz *Zofia Nepomucena Anna*. Omawiane dwudziestopięciolecie odróżnia od pozostałych okresów ponadto największa liczba użyc imion występujących wyłącznie w funkcji imion drugich bądź trzecich. W grupie tej znalazły się onimy: *Ernestyna*, *Ewa*, *Karolina*, *Nepomucena*, a także *Filip*, *Onufry* oraz *Wiktor*.

Część wpisów świadczących o tym, że dziecko otrzymało na chrzcie więcej patronów, dotyczyła także drugiej połowy stulecia. Imiona, które powtórzyły się w latach 1851-1875, to żeńskie: *Amalia*, *Magdalena*, *Marianna* oraz męskie *Wojciech* – stąd w aktach: *Józef Wojciech* i *Stanisław Wojciech*. W pozostałych rejestrach jednostkowo pojawiły się też: *Joanna*, *Katarzyna*, a także *Jan*, *Józef*, *Karol*, *Piotr*, *Roman* oraz *Stefan*. Na pospolite miana zdecydowano się również pod koniec XIX wieku. Wówczas to nieślubne dzieci ochrzczone zostały imionami: *Aleksandra Marianna Teresa*, *Marianna Julianna* oraz *Tomasz Stefan*.

VIII.4.3. Imiona chłopów

W przypadku nieprawych potomków chłopek, należące do nich drugie oraz trzecie imiona zwykle zgodne były z tendencjami imienniczymi dzieci urodzonych w związkach sformalizowanych.

W pierwszym dwudziestopięcioleciu kilka imion otrzymało 16 dziewczynek oraz 24 chłopców. Na ogół były to onimy najpopularniejsze typu: *Marianna*, *Katarzyna* czy *Jan*, *Józef*, *Wojciech*, ale też nieco rzadsze, jak: *Anastazja* lub *Aleksander*. Wśród wszystkich dzieci, którym nadano na chrzcie więcej imion, wspomnieć należy przede wszystkim o tych, których miana, w stosunku do pozostałych, wydają się być niestandardowe. Na przykład, pochodzący z parafii Żegocina, chłopiec w 1816 roku ochrzczony został imionami: *Kacper Melchior Baltazar*¹⁴⁶. Znacznie bardziej

¹⁴⁶Ta trójczłonowa jednostka imiennicza wystąpiła także w XIX wieku na terenie Poznania, przy czym chłopiec, któremu nadano owe miana, pochodził z prawego łóża. Według K. Makowskiego, zestawienie to należało wówczas do bardzo osobliwych (Makowski 1992: 158).

zaskakujące są jednak przypadki, w których córki chłopcy otrzymały jako drugie imię męskie. Jedna z metryk, tego samego roku, rejestruje dwa chrzty nieślubnych *Dyzmony Dyzmy*¹⁴⁷.

W dalszych latach nazywanie dzieci nieprawych kilkoma imionami zdarzało się jeszcze rzadziej niż w okresie minionym. Więcej niż jedno imię otrzymało zaledwie 20 dziewczynek oraz 13 chłopców. Wprawdzie już na początku tego dwudziestopięciolecia zarejestrowano chrzest dziewczynki, której nadano trzy imiona *Marianna Anna Karolina*, był to jednak odosobniony przypadek. Jeżeli już zatem decydowano się na nadanie nieślubnemu dziecku na chrzcie kilku patronów, zazwyczaj było ich dwoje. Poza połączeniami złożonymi z popularnych imion typu: *Maria Anna*, *Katarzyna Barbara*, *Jan Jakub* czy *Antoni Jan* zdarzały się też mniej standardowe zestawienia, jak: *Anastazja Salomea*, *Józefa Honorata*, *Bartłomiej Laurenty* oraz *Franciszek Zygmunt*.

Podobne tendencje panowały w drugiej połowie XIX stulecia. Zarówno pomiędzy rokiem 1851 a 1875, jak i 1876 a 1900 o dwuimienności możemy mówić w przypadku tylko kilkunastu dzieci. W aktach metrykalnych reprezentujących trzecie dwudziestopięciolecie wieloimienność dotyczyła 7 dziewczynek oraz 9 chłopców; w dwudziestopięcioleciu kończącym wiek – 9 dziewczynek oraz 10 chłopców. W obydwu okresach, co kluczowe, zestaw imion występujących w funkcji drugich był nieco inny. Trzecie ćwierćwiecze tworzą między innymi onimy: *Rozalia*, *Tekla*, *Zuzanna*, *Błażej*, *Michał*, *Paweł*, stanowiące połączenia: *Barbara Rozalia*, *Józefa Tekla*, *Katarzyna Zuzanna*, *Franciszek Błażej*, *Franciszek Michał* oraz *Wincenty Paweł*. W ostatnich dziesięcioleciach na drugie imię wybierano: *Małgorzatę*, *Marię*, *Reginę*, *Antoniego*, *Kazimierza* czy *Konstantego*, stąd jednostki dwuelementowe: *Marianna Małgorzata*, *Wiktoria Maria*, *Katarzyna Regina*, *Franciszek Antoni*, *Wojciech Kazimierz* oraz *Piotr Konstanty*.

¹⁴⁷Owe wpisy wyglądały następująco: *September 1816; Bap.: Dizomna Disma; Patris: Ignotus; Matris: Theresia Kwaśny* (R/XIV 1816); *October 1816; Bap.: Dizmona Disma; Patris: Ignotus; Matris: Marianna Kielbasina* (R/XIV 1816).

VIII.5. Motywacje nadawania imion

Czynniki decydujące o wyborze imion dla dzieci urodzonych z nieprawego łoża zazwyczaj nie były zależne od środowiska, z jakiego wywodziła się jego matka. Najczęściej zatem miana, które otrzymywały chrzczone dzieci, dobierano według tych samych reguł. Sam stan społeczny wydawał się być przy tym kluczowy tylko w wybiórczych przypadkach.

Jak wynika z rejestrów, jeden z podstawowych motywów stanowiła tradycja rodzinna. Imiona funkcjonujące w obrębie osób najbliższych chrzczonego dziecka były zrozumiałym wyborem, w stosunku do którego duchowni pozostawali przychylni. W ten sposób na przykład zdecydowano o nominacji dwóch spośród trzech nieślubnych szlachcianek. Imiona *Marianna* oraz *Justyna* to te same miana, jakie nosiły matki dziewczynek. Idąc dalej, jedna z nich otrzymała jako drugie imię *Wiktoria* – miano należące do matki chrzestnej. Wśród mieszczan oraz chłopów rodzinna tradycja imiennicza miała nieco większe znaczenie, zwłaszcza w odniesieniu do dziewczynek, które przeważnie otrzymywały miana matek chrzestnych, a nie biologicznych.

Obok imion dziedziczonych ważną rolę pełnił także kalendarz¹⁴⁸. Imiona przyniesione otrzymało aż 44 % dzieci mieszczańskich oraz 52 % dzieci chłopskich. Dla porównania paniąską córkę mieszczańki ochrzczono 15 lutego imionami *Marianna Julianna*, a więc dzień przed wspomnieniem liturgicznym świętej Julianny¹⁴⁹. Synowie chłopki z kolei, *Filip* i *Jakub*, przyszli na świat w okolicy maja – miesiąca, w którym Kościół katolicki oddaje cześć Apostołom Filipowi oraz Jakubowi¹⁵⁰.

Pisząc o świętych protektorach, należy przyrzeć się w tym miejscu również kultowi religijnemu. Gloryfikacja konkretnych świętych była szczególna tylko w dwóch probostwach. W parafii Żegocina, gdzie, częściej niż w innych sąsiadujących wspólnotach chrześcijańskich, nieślubnych chłopców nazywano imieniem *Mikołaj* – pod wezwaniem świętego biskupa Mikołaja znajduje się żegociński Kościół – oraz Lipnica Murowana, w której chętniej sięgano po imię *Szymon*, patrona jednej z lipnickich świątyń. W przeważającej części jednak dzieci z nieprawego łoża nie otrzymywały imion

¹⁴⁸Na zależność imion dzieci nieślubnych od kalendarza wskazały także E. Wolnicz-Pawłowska oraz Ewa Ryguła (zob. Wolnicz-Pawłowska 2008: 282-299; Ryguła 2011: 104-127).

¹⁴⁹Idzie tu o świętą Julianę z Nikodemii.

¹⁵⁰Częsty wybór imion z kalendarza dokonywany przez mieszczan oraz chłopów nie był na badanym terenie odosobnioną praktyką. Kwestię tę szerzej opisuje Aneta Bołdyrew, zaznaczając, iż wówczas miało to charakter powszechny (Bołdyrew 2008: 270-271).

świętych związanych kultem z parafią, w której miał miejsce chrzest¹⁵¹. W zamian wybierano dla nich patronów mniej znanych, w hagiografii których dostrzec można pewne podobieństwa. Byli to przede wszystkim kaznodzieje oraz mistyczki Kościoła, których życie naznaczone było najczęściej ubóstwem, niejednokrotnie także ascetyzmem oraz szczególną posługą wobec chorych i biednych¹⁵². Można tu wymienić między innymi świętych: *Franciszka z Pauli*, *Kamila de Lillis*, *Mikołaja z Tolentino*, *Jana z Dukli*, *Różę z Limy* czy *Magdalenę de Pazzi*.

Warte uwagi jest również to, że dobór protektora nie zawsze warunkowała data urodzenia czy chrztu dziecka. Pozwala to sądzić, że pewien wpływ na imię chrzestne miał duchowny udzielający sakramentu. O ingerencji księży w wybór imion dla dzieci nieślubnych mogą także świadczyć odnotowane w księgach bardzo rzadkie i oryginalne imiona. Tezę tę potwierdza chociażby Anna Krawczyk-Tyrpa, pisząc iż: „Księża wybierali dla panieńskich dzieci imiona odczuwane jako ośmieszające i brzydkie (...)” (Krawczyk-Tyrpa 2004: 85). Eksplorowane metryki notują kilka imion noszących wyżej opisane cechy. Mowa o onimach: *Bibiana*, *Domicela*, *Kordula*, *Pryska*, *Perpetua*, a także *Damazy*, *Dydak*, *Gerwazy*, *Pankracy* czy *Pryskus*¹⁵³.

Za wstydlive mogły uchodzić także miana, które w kulturze ludowej wykorzystywano do określenia ludzkich wad i przywar. Jak podaje A. Zaręba, dla społeczności chłopskiej na przykład *Małgorzata* była kobietą leniwą, *Albin* człowiekiem chciwym, a *Wojciech* głupim (Zaręba 1957: 430-432).

Na koniec wspomnieć należy także o imionach, które być może postrzegano jako nieatrakcyjne ze względu na przypisane im pochodzenie stanowe. Zdaniem A. Zaręby, przestarzałymi i typowo chłopskimi imionami były wówczas: *Agata*, *Brygida*, *Franciszka*, a także *Grzegorz*, *Kacper* oraz *Stanisław* (Zaręba 1957: 440).

¹⁵¹Zdaniem S. Koziary oraz E. Rudnickiej-Firy, było to działanie świadome i oczywiste (Koziara, Rudnicka-Fira 2010: 152).

¹⁵²Jak pisze Aleksandra Cieślikowa, imię, które otrzymywało dziecko na chrzcie, nie tylko było symbolem oddania go pod patronat danego świętego, ale także miało przywoływać wyznawane przez niego cnoty (Cieślikowa 2001: 21).

¹⁵³Fros, Sowa 1975: 147, 175, 437, 446; Bubak 1993: 75, 84, 182, 247, 258, 119.

ROZDZIAŁ IX

IMIONA BLIŹNIĄT

W wybranych do analizy XIX-wiecznych *Libri Natorum* odnotowano liczne przykłady rekordów zawierających informację o chrzcie nie jednego, lecz dwojga (niekiedy trojga) dzieci. Uwzględniając wszystkie omawiane dokumenty, chrzty bliźniąt zarejestrowane zostały w nich 646 razy. Zapisy dotyczyły 196 par dziewczynek (w tym jeden przypadek trojaczków), 215 par chłopców, a także 235 par mieszanych (w tym dwa przypadki trojaczków). Dzieciom wybrano miana z zasobu obejmującego 56 imion żeńskich oraz 71 imion męskich.

Na podstawie metryk można stwierdzić, że największa liczba mnogich urodzeń przypadała na pierwsze ćwierćwiecze XIX wieku – wówczas to sakramentu udzielono 207 bliźniętom. W okresie drugim podwójne chrzty zarejestrowane zostały 176 razy; w trzecim 134; w czwartym natomiast odnotowano ich 129.

Biorąc pod uwagę pochodzenie rodziców noworodków, należy ponadto wskazać, że bliźnięta w zdecydowanej większości przychodziły na świat w rodzinach chłopskich – w aktach metrykalnych widnieją bowiem informacje o 612 takich przypadkach. W pozostałych dwóch środowiskach poczęcie oraz narodziny bliźniąt wypada określić jako osobliwość. Wśród mieszczan było to 26 par, wśród szlachty zaledwie 8.

IX.1. Imiona szlachty

W pierwszym ćwierćwieczu XIX wieku odbył się chrzest siostr *Karoliny* i *Salomei* rodem z Jabłońskich. Bliźniaczki przyjęły sakrament w parafii Chronów dnia 8 listopada 1808 roku. Dekadę później, 12 listopada 1818 roku, w probostwie Nowy Wiśnicz ochrzczeni zostali *Karolina* i *Edward* z rodziny Borkowskich. Przed ołtarz tego samego Kościoła, 13 maja 1822 roku, swoje dzieci, *Teodora* oraz *Antoninę*, przynieśli także Józef i Sabina Trzcienieccy.

W kolejnych latach narodziny bliźniąt poświadczają metryki kościelne z parafii Trzciana oraz wspomnianego wcześniej Nowego Wiśnicza. W księgach pierwszego probostwa widnieją dwa zapisy – jeden z dnia 31 grudnia 1827 roku, dokumentujący chrzest *Aleksandra* i *Sylwestra* Wesołowskich, oraz drugi powstały 11 października

1842 roku w dniu chrztu *Mieczysława* i *Aleksandry* Cybulskich. Kilka lat później, 17 lipca 1850 roku, w Kościele pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP ochrzczeni zostali natomiast *Anastazy* i *Bronisława* Matusińscy.

Z drugiej połowy XIX stulecia pochodzą natomiast zapisy dotyczące chrztu *Adolfa* i *Amelii* Fitkowskich – rodzeństwu, 23 lutego 1852 roku, sakramentu udzielił proboszcz parafii Żegocina – oraz *Ludwika* i *Heleny* Orłyńskich, których akta metrykalne 2 lutego 1854 roku sporządził duchowny z parafii wiśnickiej.

Przedstawione pary imion dwojaczków, wywodzących się z rodzin szlacheckich, na ogół tworzą onimy znane, utrwalone w polskiej tradycji imienniczej. Zdarzało się jednak i tak, że jedno z rodzeństwa otrzymywało miano powszechnie znane, podczas gdy drugie nominowane było imieniem mniej popularnym, niekiedy wręcz unikatowym. Wedle tego wzorca, ochrzczeni zostali prawdopodobnie *Bronisława* i *Anastazy* oraz *Mieczysław* i *Aleksandra*. W doborze imion dla niektórych z bliźniąt dostrzec można ponadto przejaw mody literackiej, a tym samym nadawanie noworodkom tych samych mian, jakie nosili bohaterowie XIX-wiecznych powieści. Założenie to mogłoby tłumaczyć wybór takich imion, jak *Adolf* i *Amelia*¹⁵⁴.

IX.2. Imiona mieszczan

Analiza rejestrów metrykalnych z całego XIX stulecia pozwala na wniosek, że typową cechą par imion, które wystąpiły wśród dwojaczków z klasy mieszczańskiej, była ich heterogeniczność. Żaden z duetów imienniczych nie został zatem powtórzony.

Najwięcej wpisów na temat chrztów bliźniąt przypadało na początek wieku, czyli lata 1801-1825. Wówczas to w metrykach odnotowano przyjęcie sakramentu przez cztery pary bliźniąt płci żeńskiej – dziewczynki nosiły imiona: *Anna* i *Petronela*, *Balbina* i *Józefa*, *Małgorzata* i *Barbara* oraz *Wiktoria* i *Teresa* – oraz przez pięć par bliźniąt płci męskiej: *Franciszka* i *Józefa*, *Jakuba* i *Piotra*, *Józefa* i *Grzegorza*, *Michała* i *Wacława*, *Wojciecha* i *Stanisława*. To jednak nie wszystkie przypadki podwójnych chrztów, które wówczas odbyto. W dokumentach widnieją informacje również o czterech rodzeństwach mieszanych płciowo. Dzieci te otrzymały imiona: *Andrzej* i *Katarzyna*, *Franciszek* i *Magdalena*, *Michał* i *Rozalia* oraz *Sebastian* i *Agnieszka*.

¹⁵⁴Zob. Bubak 1993: 28, 37.

W następnych ćwierćwieczach liczba narodzin dwojaczków z rodzin mieszczańskich stopniowo malała. W okresie między 1826 a 1850 rokiem zarejestrowane zostały chrzty: *Marianny i Elżbiety, Jana i Stanisława, Józefa i Karola, Piotra i Pawła, Jakuba i Anny* oraz *Józefa i Marianny*. W trzecim podokresie do ksiąg wypisano pięcioro par bliźniąt: *Emilię i Mariannę, Wojciecha i Józefa, Wojciecha i Tomasza, Jana i Antoninę, Mariannę i Wiktora*. Podczas gdy w latach zamykających badany wiek byli to tylko: *Marianna i Anna* oraz *Laurenty i Jan*.

Po rozpatrzeniu przedstawionych par imion, pod kątem rangi tworzących je mian, zasadne wydaje się być założenie, że wśród mieszczan brak było dominującej tendencji w ich doborze. Kilkakrotnie można zaobserwować, że miano bardzo popularne w systemie imienniczym badanej społeczności nadawano tylko jednemu dziecku – zwykle temu, które w metrykach zarejestrowano jako pierwsze. Dysproporcja ta widoczna jest dla porównania w przypadku imion: *Marianna i Emilia, Jan i Laurenty* czy *Józef i Karol*. W części wskazanych duetów imienniczych to obydwie onimy należały do modnych w danym przedziale czasowym. Było tak chociażby z parami: *Marianna i Anna, Józef i Franciszek* oraz *Anna i Jakub*. Za pewien świadomy zamysł doboru imion dla bliźniąt mogą uchodzić natomiast pary imion, zakorzenione w rodzimej kulturze za sprawą postaci ważnych dla historii Kościoła. Idzie tu o miana *Piotr i Paweł*, nadane najpewniej na cześć świętych apostołów oraz *Wojciech i Stanisław*, motywowane prawdopodobnie ogólnonarodowym kultem dwóch świętych męczenników, patronów Polski (Grzenia 2004: 296, 331).

IX.3. Imiona chłopów

Narodziny bliźniąt w rodzinach chłopskich miały miejsce dosyć często, stąd też nieuniknione były przypadki doboru tych samych mian dla wielu dwojaczków. Rejestry zawarte w aktach dają zatem możliwość określenia, które z par imion należały do mniej, a które do bardziej popularnych, zarówno w danym okresie, jak i na przestrzeni całego XIX stulecia.

Lata 1801-1825

W ciągu ćwierćwiecza rozpoczynającego wiek XIX ochrzczono 191 par bliźnięt. Do nominacji dzieci użyto 148 połączeń imienniczych. Wśród dwojaczków płci żeńskiej powtarzały się imiona: *Marianna* i *Katarzyna*, *Jadwiga* i *Teresa* oraz *Katarzyna* i *Salomea*. Chłopcom niejednokrotnie nadawano miana: *Piotr* i *Paweł* lub *Jakub* i *Filip*; rodzeństwu płci mieszanej z kolei: *Sebastian* i *Agnieszka* oraz *Józef* i *Marianna*.

Warte uwagi jest to, że niemal wszystkie ze wskazanych duetów imienniczych obejmują jednostki poświadczone w kalendarzu liturgicznym, zgodnie z datą narodzin bądź chrztu dzieci. Można zatem przyjąć, iż wielu noworodkom dobrano miana orędowników, czczonych przez Kościół katolicki w dniu uwzględnionym w danym rejestrze metrykalnym. Co ciekawe, dotyczyło to nie tylko postaci świętych dobrze znanych ówczesnej ludności, ale też i tych mniej rozpowszechnionych. Bywało zatem i tak, że bliźnięta otrzymywały miana rzadkie lub wręcz niespotykane, jak na przykład: *Florian* i *Stefan* bądź *Klemens* i *Manswet*. Mało popularne imiona nadawane obojgu dzieciom nie zdarzały się jednak często. Zwykle rodzeństwo otrzymywało imiona znane, choć zróżnicowane pod względem rozpowszechnienia. Na przykład jedną z siostr ochrzczono mianem *Marianna*, podczas gdy drugą *Justyna* (*Marianna* 1303x, *Justyna* 23x). Dla kolejnych bliźnięt wybrano imiona *Antoni* i *Barnaba* (*Antoni* 179x, *Barnaba* 1x), w innej parafii natomiast rodzeństwo otrzymało imiona *Jan* i *Urban* (*Jan* 577x, *Urban* 2x).

Lata 1826-1850

W rejestrach z drugiego okresu pojawiły się wpisy informujące o chrzcie 167 bliźnięt z niższych klas społecznych. Z dokumentów wypisano 129 par imion, co oznacza, że zdecydowana większość dzieci otrzymała imiona stanowiące połączenia, których na przestrzeni dwudziestu pięciu lat nie powielono.

Stałe duety imiennicze, wybierane równie chętnie od początku XIX stulecia, tworzą: *Marianna* i *Katarzyna* oraz *Piotr* i *Paweł*. Kilkoro bliźnięt otrzymało ponadto imiona: *Marianna* i *Agnieszka*, *Marianna* i *Anna*, *Wojciech* i *Józef*, a także *Jakub* i *Anna* czy *Jan* i *Katarzyna*. Połączenia te wymieniono już w aktach minionego ćwierćwiecza, można uznać je zatem za dosyć standardowe. Nie brakowało również nowych zestawień typu: *Tekla* i *Justyna*, *Wiktoria* i *Ewa*, *Fabian* i *Walenty*, *Ignacy* i *Wincenty* lub *Marcin*

i *Elżbieta*, zawierających jednostki silnie ugruntowane w całym funkcjonującym ówczesnie systemie imienniczym. Dążenie rodziców do nazwania swoich dzieci imionami o długiej tradycji było więc, jak się zdaje, pewnym wzorcem kulturowym.

Lata 1851-1875

W pierwszych dziesięcioleciach drugiej połowy omawianego stulecia sakramentu chrztu udzielono 127 parom bliźniąt. Spośród aż 101 różnych połączeń imienniczych, jakie wykorzystano do nominacji, uwagę zwracają te, które pojawiły się w aktach parokrotnie. Mowa tu między innymi o żeńskich parach *Małgorzata* i *Anna*, *Marianna* i *Katarzyna* czy męskich: *Andrzej* i *Tomasz*, *Józef* i *Jan* oraz *Franciszek* i *Michał*. Imiona będące wówczas w powszechnym użyciu otrzymywały także dzieci płci mieszanej, stąd też innym parom bliźniąt wybrano najpopularniejsze imiona: *Jakub* i *Marianna*, *Jan* i *Marianna*, *Andrzej* i *Katarzyna* czy *Jan* i *Katarzyna*.

W dokumentach odnaleźć można także niejedną przypadłość, gdzie dzieci, zapewne z woli rodziców, otrzymywały mniej lub zupełnie niemodne imiona. Dotyczyło to chociażby siostr: *Celestyny* i *Bronisławy*, *Petryny* i *Pauliny* oraz rodzeństwa: *Alojzego* i *Alojzy* czy *Juliana* i *Konstancji*.

Lata 1876-1900

Materiał z ostatniego ćwierćwiecza prezentuje narodziny 127 par bliźniąt oraz 102 różne połączenia imiennicze. W badanym przedziale czasowym większą, niż pozostałe, liczbę użyć osiągnął duet imienniczy: *Maria* i *Katarzyna* oraz *Marianna* i *Anna* – najsilniej rozpowszechniony w parafii w Nowym Wiśniczu, który posłużył do nazwania wszystkich trzech par bliźniaczek. Ograniczona pod względem terytorialnym była także męska para imion *Michał* i *Marcin*, trzykrotnie odnotowana w księgach parafii Lipnica Murowana, dwukrotnie zaś w metrykach parafii Rajbrot. W repertuarze imion bliźniąt o płci mieszanej niewielką przewagę ponownie wykazało połączenie: *Jan* i *Marianna*, a obok niego: *Jan* i *Anna* oraz *Piotr* i *Katarzyna*.

Jak można zaobserwować, większość z wymienionych tu onimów tworzy duety dosyć klasyczne – tak zresztą, jak w ubiegłych trzech okresach. Tym razem jednakże częściej niż miało to miejsce w minionych latach, imiona dla obojga dzieci niekiedy

zdawały się nie być wyborem tak oczywistym. Jako przykład niech posłużą nienotowane wcześniej duety: *Michalina i Tekla*, *Apolonia i Julianna*, *Teofila i Antonina*, *Roman i Stanisław*, *Szymon i Kunegunda* czy *Henryk i Barbara*.

ZESTAWIENIE IMION BLIŹNIĄT PŁCI ŻEŃSKIEJ

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Marianna i Katarzyna	6	Marianna i Katarzyna	6	Małgorzata i Anna	4	Maria i Katarzyna	3
2.	Jadwiga i Teresa	3	Marianna i Agnieszka	3	Marianna i Katarzyna	3	Marianna i Anna	3
3.	Katarzyna i Salomea	3	Marianna i Anna	3	Agnieszka i Agata	2	Anna i Antonina	2
4.	Małgorzata i Anna	2	Anna i Magdalena	2	Katarzyna i Agata	2	Maria i Anna	2
5.	Małgorzata i Magdalena	2	Jadwiga i Teresa	2	Maria i Józefa	2	Marianna i Katarzyna	2
6.	Katarzyna i Zofia	2	Marianna i Józefa	2	Marianna i Małgorzata	2	Michalina i Tekla	2
7.	Agata i Ludwika	1	Katarzyna i Łucja	2	Aleksandra i Teresa	1	Anna i Wiktoria	1
8.	Agnieszka i Agata	1	Agnieszka i Franciszka	1	Anna i Józefa	1	Apolonia i Julianna	1
9.	Agnieszka i Regina	1	Alojza i Regina	1	Anna i Katarzyna	1	Franciszka i Bronisława	1
10.	Anna i Marianna	1	Aniela i Barbara	1	Barbara i Małgorzata	1	Franciszka i Józefa	1
11.	Barbara i Łucja	1	Anna i Katarzyna	1	Celestyna i Bronisława	1	Franciszka i Maria	1
12.	Dorota i Agnieszka	1	Antonina i Agnieszka	1	Ewa, Marianna, Marianna (trojaczki)	1	Franciszka i Wiktoria	1
13.	Elżbieta i Salomea	1	Franciszka i Katarzyna	1	Katarzyna i Domicela	1	Helena i Agnieszka	1
14.	Franciszka i Agnieszka	1	Jadwiga i Marianna	1	Katarzyna i Julianna	1	Joanna i Helena	1
15.	Franciszka i Katarzyna	1	Katarzyna i Anastazja	1	Katarzyna i Karolina	1	Józefa i Katarzyna	1
16.	Franciszka i Marianna	1	Katarzyna i Józefa	1	Katarzyna i Petronela	1	Julia, Karolina i Marianna, Anna	1
17.	Helena i Marianna	1	Katarzyna i Regina	1	Konstancja i Wiktoria	1	Julianna i Maria	1
18.	Józefa i Anna	1	Katarzyna i Teresa	1	Magdalena i Anna	1	Karolina i Elżbieta	1
19.	Józefa i Katarzyna	1	Ksawera, Franciszka i Teodora	1	Małgorzata i Katarzyna	1	Katarzyna i Małgorzata	1
20.	Józefa i Magdalena	1	Łucja i Marianna	1	Małgorzata i Wiktoria	1	Katarzyna i Salomea	1
21.	Julianna i Apolonia	1	Magdalena i Kunegunda	1	Maria i Małgorzata	1	Katarzyna i Wiktoria	1
22.	Justyna i Małgorzata	1	Magdalena i Petronela	1	Maria i Rozalia	1	Małgorzata i Anna	1

23.	Katarzyna i Barbara	1	Małgorzata i Magdalena	1	Marianna i Agata	1	Małgorzata i Józefa	1
24.	Katarzyna i Ewa	1	Maria i Anna	1	Petryna i Paulina	1	Małgorzata i Marianna	1
25.	Katarzyna i Wiktoria	1	Maria i Katarzyna	1	Regina i Justyna	1	Marianna i Agnieszka	1
26.	Klara i Marianna	1	Maria i Zofia	1	Rozalia i Katarzyna	1	Marianna i Franciszka	1
27.	Kunegunda i Katarzyna	1	Marianna i Apolonia	1	Rozalia i Teresa	1	Marianna i Waleria	1
28.	Łucja i Marianna	1	Marianna i Regina	1	Tekla i Anna	1	Stefania i Marianna	1
29.	Marianna Barbara i Wiktoria	1	Marianna i Rozalia	1	Tekla i Franciszka	1	Teofila i Antonina	1
30.	Marianna i Agata	1	Marianna i Tekla	1	Teresa i Anna	1	Zofia i Katarzyna	1
31.	Marianna i Agnieszka	1	Paulina i Joanna	1	Teresa i Katarzyna	1		
32.	Marianna i Aniela	1	Regina i Anna	1	Waleria i Łucja	1		
33.	Marianna i Józefa	1	Salomea i Elżbieta	1				
34.	Marianna i Justyna	1	Salomea i Katarzyna	1				
35.	Marianna i Kunegunda	1	Tekla i Justyna	1				
36.	Marianna i Regina	1	Teresa i Barbara	1				
37.	Marianna i Teresa	1	Teresa i Marianna	1				
38.	Regina i Anna	1	Teresa i Regina	1				
39.	Rozalia i Marianna	1	Teresa i Rozalia	1				
40.	Tekla i Katarzyna	1	Wiktoria i Ewa	1				
41.	Teresa i Barbara	1	Zuzanna i Klara	1				
42.	Teresa i Salomea	1						
43.	Zofia i Franciszka	1						

ZESTAWIENIE IMION BLIŹNIĄT PŁCI MĘSKIEJ

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Piotr i Paweł	7	Piotr i Paweł	9	Wojciech i Stanisław	2	Michał i Marcin	5
2.	Jakub i Filip	5	Wojciech i Józef	3	Andrzej i Tomasz	2	Józef i Jan	4
3.	Andrzej i Mikołaj	2	Antoni i Jan	2	Andrzej i Marcin	2	Józef i Wojciech	4
4.	Andrzej i Tomasz	2	Jan i Piotr	2	Franciszek i Michał	2	Franciszek i Jan	3
5.	Jakub i Laurenty	2	Józef i Benedykt	2	Józef i Jan	2	Andrzej i Marcin	2

6.	Jan i Antoni	2	Józef i Jan	2	Andrzej i Franciszek	1	Jan i Laurenty	2
7.	Stanisław i Wojciech	2	Marcin i Jan	2	Fabian Jan i Sebastian	1	Andrzej i Franciszek	1
8.	Szymon i Jakub	2	Piotr i Jan Chrzyciel	2	Franciszek i Mikołaj	1	Andrzej i Jan	1
9.	Andrzej i Szymon	1	Aleksander i Walenty	1	Franciszek i Wincenty	1	Andrzej Julian i Ludwik Gustaw	1
10.	Barnaba i Antoni	1	Alojzy i Kacper	1	Franciszek z Paoli i Tadeusz	1	Franciszek i Jakub	1
11.	Florian Stanisław i Stefan Jan	1	Andrzej i Jan	1	Gabriel i Józef	1	Franciszek i Michał	1
12.	Franciszek i Wincenty	1	August i Jan	1	Jakub i Laurenty	1	Franciszek i Piotr	1
13.	Jan i Jakub	1	Błażej i Ignacy	1	Jakub i Szymon	1	Franciszek i Tomasz	1
14.	Jan i Marcin	1	Błażej i Jan	1	Jan Chrzyciel i Jan	1	Franciszek i Wincenty	1
15.	Jan i Paweł	1	Fabian i Walenty	1	Jan i Andrzej	1	Ignacy i Jakub	1
16.	Jan i Piotr	1	Franciszek i Kazimierz	1	Jan i Antoni	1	Jakub i Piotr	1
17.	Jan i Stefan	1	Franciszek i Michał	1	Jan i Jakub	1	Jan i Alojzy	1
18.	Jan i Urban	1	Grzegorz i Kazimierz	1	Jan i Paweł	1	Jan i Stanisław	1
19.	Józef i Grzegorz	1	Ignacy i Wincenty	1	Jan i Stanisław	1	Laurenty i Michał	1
20.	Józef i Jan Nepomucen	1	Jakub i Jan	1	Jan i Tomasz	1	Laurenty i Roman	1
21.	Józef i Kacper	1	Jan i Franciszek	1	Józef i Grzegorz	1	Leo i Andrzej	1
22.	Józef i Kazimierz	1	Jan i Franciszek Zygmunt	1	Józef i Kazimierz	1	Marcin i Józef	1
23.	Józef i Stanisław	1	Jan i Kacper	1	Józef i Walenty	1	Michał i Jan	1
24.	Józef i Wojciech	1	Jan i Tomasz	1	Józef i Wojciech	1	Michał i Stanisław	1
25.	Kacper i Melchior	1	Jan i Wincenty	1	Józef Wojciech i Florian	1	Roman i Stanisław	1
26.	Kacper i Sebastian	1	Jan Kanty i Rafał	1	Kacper i Baltazar	1	Sebastian i Antoni	1
27.	Kajetan i Jan	1	Karol i Marcin	1	Karol Józef i Jan Michał	1	Stanisław i Wojciech	1
28.	Karol i Ignacy	1	Kazimierz i Józef	1	Maciej i Józef	1	Wojciech i Franciszek	1
29.	Klemens i Manswet	1	Kazimierz i Tomasz z Akwinu	1	Marcin i Szymon	1	Wojciech i Jakub	1
30.	Laurenty i Andrzej	1	Laurenty i Bartłomiej	1	Mateusz i Michał	1	Wojciech i Jan	1

31.	Maciej i Kazimierz	1	Laurenty i Józef	1	Piotr i Jan	1		
32.	Maciej i Walenty	1	Laurenty i Teodor	1	Piotr i Paweł	1		
33.	Marcin i Andrzej	1	Marcin i Andrzej	1	Walenty i Józef	1		
34.	Marcin i Karol	1	Marcin i Stanisław	1	Wincenty i Józef	1		
35.	Mateusz i Franciszek	1	Michał i Marcin	1				
36.	Michał i Bartłomiej	1	Stanisław i Antoni	1				
37.	Michał i Mateusz	1	Stanisław i Jan	1				
38.	Mikołaj i Sebastian	1	Szymon i Marcin	1				
39.	Sebastian i Kacper	1	Teofil i Franciszek	1				
40.	Sebastian i Laurenty Szymon	1	Walenty i Kazimierz	1				
41.	Stanisław i Jan	1	Wincenty i Józef	1				
42.	Stanisław i Marek	1	Wojciech i Jakub	1				
43.	Szymon z Lipnicy i Jakub Apostoł	1	Wojciech i Stanisław	1				
44.	Tomasz i Adam	1						
45.	Walenty i Maciej	1						

ZESTAWIENIE IMION BLIŹNIĄT PŁCI MIESZANEJ

Lp.	1801-1825	L.u.	1826-1850	L.u.	1851-1875	L.u.	1876-1900	L.u.
1.	Sebastian i Agnieszka	4	Jakub i Anna	3	Jan i Marianna	4	Jan i Anna	2
2.	Józef i Marianna	3	Jan i Katarzyna	3	Józef i Marianna	3	Jan i Marianna	2
3.	Bartłomiej i Rozalia	2	Franciszek i Franciszka	2	Andrzej i Katarzyna	3	Piotr i Katarzyna	2
4.	Błażej i Agata	2	Franciszek i Teresa	2	Błażej i Marianna	2	Adam i Marianna	1
5.	Jakub i Małgorzata	2	Jakub i Małgorzata	2	Jakub i Marianna	2	Andrzej i Katarzyna	1
6.	Jan i Magdalena	2	Jan i Marianna	2	Jan i Katarzyna	2	Antoni i Małgorzata	1
7.	Jan i Małgorzata	2	Wojciech i Franciszka	2	Józef i Józefa	2	Franciszek i Teresa	1
8.	Laurenty i Teresa	2	Andrzej i Katarzyna	1	Marcin i Katarzyna	2	Henryk i Barbara	1
9.	Marcin i Katarzyna	2	Andrzej i Salomea	1	Adam i Magdalena	1	Ignacy i Marianna	1
10.	Mateusz i Marianna	2	Andrzej i Wiktoria	1	Alojzy i Alojza	1	Jakub i Anna	1

11.	Mikołaj i Barbara	2	Antoni i Marianna	1	Antoni i Magdalena	1	Jakub i Franciszek	1
12.	Wojciech i Katarzyna	2	Antoni i Zofia	1	Błażej i Marianna Agata	1	Jakub i Kunegunda	1
13.	Adam i Ewa	1	Feliks i Justyna	1	Ignacy i Anna	1	Jakub i Marianna	1
14.	Andrzej i Barbara	1	Franciszek i Agata	1	Jan i Anna	1	Jan i Agnieszka	1
15.	Andrzej i Marianna	1	Jan Chrzciel i Małgorzata	1	Jan i Antonina	1	Jan i Małgorzata	1
16.	Antoni i Helena	1	Jan i Łucja	1	Jan i Katarzyna	1	Jan i Maria	1
17.	Antoni i Małgorzata	1	Jan i Małgorzata	1	Jan i Magdalena	1	Józef i Anna Franciszka	1
18.	Antoni i Marianna	1	Jan i Regina	1	Jan i Małgorzata	1	Józef i Małgorzata	1
19.	Bartłomiej i Marianna	1	Jan, Maria, Anna (trojaczki)	1	Jan i Teresa	1	Józef i Marianna	1
20.	Błażej i Małgorzata	1	Józef i Helena	1	Jan Nepomucen i Helena Regina	1	Józef i Wiktoria	1
21.	Błażej i Regina	1	Józef i Józefa	1	Jan Tomasz i Katarzyna Kunegunda	1	Józef Jakub i Magdalena	1
22.	Feliks i Joanna	1	Józef i Katarzyna	1	Józef i Wiktoria	1	Marcin i Katarzyna	1
23.	Franciszek i Jadwiga	1	Józef i Marianna	1	Julian i Konstancja	1	Marcin i Marianna	1
24.	Ignacy i Agata	1	Laurenty i Marianna	1	Kazimierz i Ewa	1	Michał Archanioł i Katarzyna	1
25.	Ignacy i Marianna	1	Ludwik i Marianna	1	Laurenty i Marianna	1	Michał i Marianna	1
26.	Jakub i Anna	1	Maciej i Marianna	1	Maciej i Agnieszka	1	Mikołaj i Barbara	1
27.	Jakub i Marianna	1	Maciej Kazimierz i Marianna	1	Małgorzata i Jakub	1	Paweł i Bronisława	1
28.	Jan Chrzciel i Małgorzata	1	Marcin i Elżbieta	1	Michał i Tekla	1	Piotr i Agata	1
29.	Jan i Agnieszka	1	Mateusz i Teresa	1	Paweł i Marianna	1	Piotr i Małgorzata	1
30.	Jan i Justyna	1	Michał i Katarzyna	1	Sebastian i Agnieszka	1	Sebastian i Agata	1
31.	Jan i Katarzyna	1	Michał i Marianna	1	Sebastian i Marianna	1	Sebastian i Marianna	1
32.	Jan i Marianna	1	Paweł i Marianna	1	Walenty i Agata	1	Stanisław i Julianna	1
33.	Jan i Petronela	1	Piotr i Małgorzata	1	Wojciech i Agata	1	Stanisław i Maria	1
34.	Jan, Małgorzata, Magdalena (trojaczki)	1	Sebastian i Agnieszka	1	Wojciech i Katarzyna	1	Szymon i Kunegunda	1

35.	Józef i Franciszka	1	Sebastian i Marianna	1	Wojciech i Marianna	1	Szymon i Małgorzata	1
36.	Józef i Julianna	1	Stefan i Marianna	1			Szymon i Maria	1
37.	Józef i Katarzyna	1	Szymon i Katarzyna	1			Walenty i Anna	1
38.	Józef i Magdalena	1	Tomasz i Marianna	1			Władysław i Marianna	1
39.	Józef i Zofia	1	Tomasz i Wiktoria	1			Wojciech i Anna	1
40.	Kazimierz i Józefa	1	Walenty i Agata	1			Wojciech i Katarzyna	1
41.	Laurenty i Marianna	1	Walenty i Apolonia	1			Wojciech i Maria	1
42.	Maciej i Helena	1	Wincenty i Agnieszka	1			Wojciech i Marianna	1
43.	Maciej i Marianna	1	Wincenty i Zofia	1				
44.	Maciej i Regina	1	Wojciech i Antonina	1				
45.	Magdalena de Pazzi i Jan	1	Wojciech i Marianna	1				
46.	Marcin i Teresa	1						
47.	Mateusz i Tekla	1						
48.	Michał i Katarzyna	1						
49.	Michał i Tekla	1						
50.	Michał i Wiktoria	1						
51.	Piotr i Marianna	1						
52.	Stanisław i Anna	1						
53.	Stanisław i Katarzyna	1						
54.	Stanisław i Salomea	1						
55.	Szymon i Elżbieta	1						
56.	Tomasz i Ewa	1						
57.	Walenty i Apolonia	1						
58.	Wincenty i Katarzyna	1						
59.	Wojciech i Anna	1						
60.	Wojciech i Franciszka	1						

IX.4. Wieloimienność

Na podstawie wpisów z akt metrykalnych można sadzić, że wybór więcej niż jednego imienia uzależniony był od środowiska, z którego wywodziły się dzieci.

Polionimia wielokrotnie udokumentowana została wśród bliźniąt z rodów szlacheckich, gdzie kilka mian otrzymała ponad połowa noworodków. Akta ukazały, że identyfikacja pięciu par dwojaczków opierała się na dwóch, niekiedy trzech imionach. W pierwszym ćwierćwieczu trzy miana otrzymały bliźnięta *Teodor Józef Hipolit* i *Antonina Zofia Sabina*, a także jedno z rodzeństwa Trzecienieckich, *Edward Karol Andrzej* – drugie z dzieci jednocześnie ochrzczone zostało imionami *Karolina Elżbieta*. W okresie późniejszym więcej niż jedno imię wybrane zostało dla *Anastazego Hiacynta* i *Bronisławy Marianny* oraz *Mieczysława Marka* i *Aleksandry Brygidy*. W latach 1851-1875 dwa imiona nadano siostrze *Ludwice Mariannie* i *Helenie Zofii*. Łatwo zaobserwować, że żeńskie oraz męskie imiona, tworzące dwu- bądź trzyskładniowe jednostki imiennicze, w każdym dwudziestopięcioleciu mają charakter jednostkowy, tj. wybrano je tylko raz. Należy także zwrócić uwagę, że miana te w przeważającej części nigdy niewykorzystane zostały w funkcji imienia pierwszego, a ich frekwencja w zbiorze imion drugich i trzecich w danym okresie jest bardzo niska, są to więc imiona rzadkie w środowisku szlacheckim – odstępstwo stanowi imię *Marianna* (II i III ćwierćwiecze ranga 1) oraz *Józef* (II ćwierćwiecze ranga 1).

Co do mieszczan dwa imiona wybrane zostały wyłącznie dla dzieci ochrzczonych w parafii Nowy Wiśnicz. Wieloimienność dotyczyła 21 % ogółu, w tym pięciu par bliźniąt, dwukrotnie także tylko dla jednego z rodzeństwa. Nie sposób jednak wskazać dominującej tendencji w doborze tych mian, w poszczególnych przedziałach czasowych, gdyż znaczna ich część odnosiła się do pojedynczych nosicieli – wyjątkiem są zarejestrowane na początku XIX wieku imiona: *Marianna* (2 użycia) oraz *Jan* (2 użycia), a więc onimy cechujące się największą popularnością w repertuarze imion drugich wybieranych w środowisku mieszczańskim. Imionami drugimi rozpowszechnionymi w tym okresie były również *Franciszek* i *Józefa*, a także, odnotowane w kolejnym ćwierćwieczu, *Jan*. Pozostałe należały do imion mało powszechnych we właściwym dla siebie przedziale czasowym. W latach 1801-1825 obok pierwszego imienia dziecka pojawiły się ponadto miana: *Małgorzata* oraz *Szymon*, w okresie 1826-1850: *Marcin*, między 1851 a 1875 rokiem: *Julia* oraz *Wiktoria*.

W niższej klasowo społeczności polionimia stanowiła jeszcze rzadszą praktykę, co więcej o ograniczonym zasięgu, gdyż drugie imię otrzymało zaledwie 4 % bliźniąt, z czego ponad połowa to dzieci ochrzczone w probostwie Żegocina bądź Nowy Wiśnicz¹⁵⁵. W okresie pierwszym funkcję imion drugich pełniły: *Barbara, Jan, Stanisław* oraz *Szymon*; w ćwierćwieczu drugim: *Franciszka, Kazimierz, Zygmunt*; w trzecim: *Anna, Agata, Kunegunda, Regina*, a także *Jakub, Jan, Józef, Michał, Tomasz, Wojciech*, w czwartym natomiast: *Anna, Karolina, Gustaw, Julian* oraz *Jakub*. Znacząca część wskazanych jednostek to imiona o wyraźnym rozpowszechnieniu zarówno wśród drugich, jak i pierwszych imion dzieci chłopskich. Niezaprzeczalnie jednak zdarzyło się również, że rodzice decydowali się na imię mniej popularne typu *Kunegunda, Julian* czy *Zygmunt*, bądź nigdy wcześniej nienadane, na przykład *Gustaw*.

IX.5. Motywacje nadawania imion

Czynniki warunkujące dobór imion dla dwojaczków nie odbiegały od tych, jakimi kierowali się rodzice przy wyborze miana tylko dla jednego dziecka.

Nominacja bliźniąt pochodzenia szlacheckiego opierała się w pewnym zakresie na motywacji kalendarzowej. Najczęściej jednak tylko jedno z dzieci otrzymywało imię „przyniesione”, wybór imienia dla drugiego z rodzeństwa determinowany był natomiast przez inne, nierzadko trudne do wskazania, kryteria. Wyjątek stanowią urodzone 8 listopada *Karolina* i *Salomea* oraz ochrzczeni 12 listopada *Karolina Elżbieta* i *Edward Karol Andrzej*, których pierwsze bądź kolejne imiona związane są z datą ich przyjścia na świat.

Na imiona z kalendarza niejednokrotnie decydowali się także rodzice dzieci ze środowiska mieszczańskiego oraz chłopskiego. Charakterystycznymi w tym zestawie były pary imion, wskazujące na świętych, którym Kościół katolicki oddaje cześć w tym samym dniu, stąd najpewniej urodzeni w końcówce czerwca chłopcy otrzymywali często miana: *Piotr* i *Paweł* (29 VI wspomnienie św. apostołów Piotra i Pawła) czy też *Jan* i *Paweł* (26 VI wspomnienie św. męczenników Jana i Pawła). Ochrzczonym z początkiem stycznia nadawano z kolei imiona *Kacper* i *Melchior*, *Kacper* i *Baltazar*

¹⁵⁵W pozostałych parafiach imiona drugie wybierane były dla bliźniąt sporadycznie bądź też nie nadawano ich wcale.

(6 I święto trzech mędrców Kacpra, Melchiora i Baltazara), a urodzonym w okolicy świąt Bożego Narodzenia *Adam i Ewa* (24 XII wspomnienie św. Adama i Ewy)¹⁵⁶.

Wraz z interpretacją dalszych rejestrów można wysunąć wniosek, że część imion, jakie otrzymywały bliźnięta, to miana istotne dla danej rodziny ze względu na ich tradycję. Jeżeli już jednak zdecydowano się na nadanie dziecku miana noszonego przez krewnego, to na ogół otrzymywało je nie dwoje, lecz jedno z rodzeństwa. Tak też na przykład chłopiec imieniem *Wojciech* odziedziczył najpewniej imię po swoim ojcu chrzestnym, tymczasem imię jego siostry, *Anny*, wybrano na podstawie innych kryteriów. Podobnie było z braćmi *Józefem* i *Kazimierzem*. Pierwszy chłopiec nazwany został, jak można przypuszczać, na cześć świętego Józefa, którego święto przypadło na dzień narodzin dzieci. Kolejny z chłopców natomiast otrzymał to samo imię, które nosił jego dziadek.

Czynniki kulturowe, związane z tradycją rodzinną oraz chęcią nadania dziecku imienia odnoszącego się do konkretnego patrona, stanowiły częstą, lecz nie jedyną metodę wyboru imion dla bliźniąt. W zgromadzonym materiale wyraźna jest bowiem zależność doboru imion rozpoczynających się od tej samej litery alfabetu. Badaczka R. Plichta uważała, że działanie to podyktowane było potrzebą zaakcentowania przez rodziców relacji łączącej rodzeństwo, mogło się ono także wiązać z chęcią osiągnięcia harmonijnego brzmienia obu imion (Plichta 1998: 137), stąd być może takie duety imiennicze, jak: *Katarzyna i Karolina, Petryna i Paulina, Jan i Jan Chrzyciel, Michał i Marcin*, a także: *Amalia i Adolf* czy *Stanisław i Salomea*.

Obok podobieństwa brzmieniowego istotnym aspektem mogła być również podobna liczba sylab występujących w obydwu imionach (Szulowska 2010a: 188). W kilku przypadkach dla obojga dzieci wybrano miana krótkie, dwusylabowe, typu: *Maria i Anna, Maria i Zofia* oraz *Tekla i Anna*. Świadomy zamysł doboru imion widoczny jest także w przypadku bliźniąt różnych płciowo, których nominacja opierała się o to samo miano (Szulowska 2010a: 187). W analizowanym materiale zarejestrowano kilka takich połączeń. Były to: *Alojza i Alojzy, Franciszka i Franciszek*, a także *Józefa i Józef*.

¹⁵⁶W badanym materiale w niewielkim stopniu odzwierciedlenie znajduje także kult świętych. Braciom *Andrzejowi* i *Szymonowi*, ochrzczonym w Kościele w Lipnicy Murowanej, nadano imiona patronów dwóch znajdujących się na terenie miejscowości świątyń – Kościoła pw. bł. Szymona oraz Kościoła pw. św. Andrzeja. W drugim przypadku bliźnięta z parafii Rajbrot otrzymali imiona *Szymon z Lipnicy* oraz *Jakub Apostoł*, odnoszące się do świętych czczonych w okolicznych wsiach – Lipnicy Murowanej oraz Królówce.

IX.6. Imiona bliźniąt z nieprawego łoża oraz motywy ich nadania

Księgi metrykalne uwzględniają 51 par bliźniąt urodzonych ze związków niesformalizowanych. Niemal wszystkie dzieci wpisane do akt to córki oraz synowie chłopcy, sporadycznie mieszczanek. Co przy tym istotne, ponad połowa świadczących o tym rejestrów pochodzi z ksiąg tylko dwóch parafii – żegocińskiej oraz nowowiśnickiej.

Imiona, które nadawano bliźniętom nieślubnym, nie odbiegały od imion, jakich używano do nominacji bliźniąt z prawego łoża. Dzieci otrzymywały miana znane i popularne, o wyborze których decydowały normatywne wówczas czynniki.

Lata 1801-1825

Najwięcej akt dotyczących bliźniąt pochodzi z dwudziestopięciolecia otwierającego nowy wiek. Wówczas to sakrament chrztu przyjęło 17 par bliźniąt. Córkom mieszcanki, *Wiktorii*¹⁵⁷ i *Teresie*, nadano imiona dosyć powszechne, pozostające jednocześnie w kręgu tradycji rodzinnej, gdyż pod tymi samymi mianami figurowały w dokumentach kobiety wskazane jako matki chrzestne dziewczynek. W doborze imion dla potomków chłopcy częstym sposobem pozostawał kalendarz. Stąd też zapewne w aż dwóch przypadkach braciom ochrzczonym 1 maja 1819 roku oraz 28 kwietnia 1823 roku wybrano imiona apostołów – *Jakub* i *Filip* – czczonych przez Kościół katolicki dokładnie w pierwszych dniach maja.

Poniższa tabela prezentuje wszystkie przypadki narodzin dwojaczków z nieprawego łoża w pierwszym ćwierćwieczu XIX wieku, wraz z datą ich narodzin oraz miejscem chrztu.

¹⁵⁷Imię to mogło być motywowane również kalendarzem, gdyż chrzest bliźniaczek odbył się 21 grudnia, natomiast imieniny *Wiktorii* mają miejsce dwa dni później. Nie jest z pewnością przypadkiem, że obie dziewczynki stały się nosicielkami tych samych mian, co ich matki chrzestne. Przyjmuje się więc, że imiona bliźniaczek dobrane zostały w oparciu o tradycję rodzinną.

LP.	IMIONA BLIŹNIĄT Z NIEPRAWEGO ŁOŻA	DATA URODZENIA ORAZ MIEJSCE CHRZTU DZIECI
1.	Wiktor i Teresa	21 grudnia 1821 (23 XII Wiktorii) ¹⁵⁸ Parafia Nowy Wiśnicz
2.	Józef i Stanisław	2 maja 1824 (1 V Józefa, 8 V Stanisław) Parafia Nowy Wiśnicz
3.	Rozalia i Marianna	15 sierpnia 1818 Parafia Nowy Wiśnicz
4.	Marianna i Justyna	6 czerwca 1822 (2 VI Marianny, 16 VI Justyny) Parafia Chronów
5.	Jakub i Filip	1 maja 1819 (6 V Jakuba, 6 V Filipa) Parafia Chronów
6.	Filip i Jakub	28 kwietnia 1823 (6 V Jakuba, 6 V Filipa) Parafia Chronów
7.	Teresa i Jadwiga	9 września 1806 Parafia Rajbrot
8.	Wojciech i Katarzyna	5 kwietnia 1820 (24 III Katarzyny) Parafia Trzciana
9.	Barnaba i Antoni	23 maja 1822 (10 V Antoniego) Parafia Trzciana
10.	Stanisław i Katarzyna	4 kwietnia 1824 (24 III Katarzyny) Parafia Trzciana
11.	Andrzej i Barbara	16 listopada 1822 (10 XI Andrzeja) Parafia Żegocina
12.	Błażej i Agata	7 lutego 1821 (3 II Błażeja, 2 II Agaty) Parafia Żegocina
13.	Jan i Paweł	17 stycznia 1822 (31 i Jana, 25 i Pawła) Parafia Żegocina
14.	Justyna i Jan	15 czerwca 1806 (16 VI Justyny, 22 VI Jana) Parafia Żegocina
15.	Mateusz i Tekla	16 września 1805 (21 IX Mateusz, 23 IX Tekli) Parafia Żegocina
16.	Piotr i Paweł	25 czerwca 1809 (29 VI Piotra i Pawła) Parafia Żegocina
17.	Szymon i Jakub	22 października 1807 (28 X Szymona, 9 X Jakuba) Parafia Żegocina

Lata 1826-1850

W metrykaliach, obejmujących kolejne lata, pojawiły się wpisy zawierające 15 par bliźniąt. Panieńskie dzieci dwóch mieszczanek ochrzczono imionami *Marianna* i *Elżbieta* oraz *Piotr* i *Paweł*. Uzasadnienie wyboru wskazanych onimów możliwe jest wyłącznie w przypadku imion chłopców, którym nadano miana świętych czczonych w dniu ich przyjścia na świat, tj. 29 czerwca¹⁵⁹. Znacznie czytelniejsze motywacje,

¹⁵⁸ Informacje zawarte w nawiasach świadczą o wyborze imion z kalendarza.

¹⁵⁹ Trudno wskazać czynniki motywujące wybór imion dla dziewczynek. Należy jednak zaznaczyć, że imię *Marianna* przez cały okres XIX w. stanowiło w środowisku mieszczańskim imię o najwyższej frekwencji. Onim *Elżbieta* z kolei zarejestrowany został w trzech pierwszych ćwierćwieczach XIX w., gdzie nadawano go sporadycznie. Można więc uznać, że jedna z dziewczynek otrzymała imię popularne, druga imię rzadkie, nienoszące jednak znamion śmieszności.

ponownie, ujawniają się w kwestii imion wybieranych dla nieślubnych dzieci chłopek. Na nowo bliźnięta zwykle otrzymywały imiona „przyniesione”, bez względu na datę narodzin nie pomijano przy tym mian uchodzących wówczas za modne, jak chociażby: *Anna i Magdalena, Wojciech i Józef* czy *Jan i Marianna*.

LP.	IMIONA BLIŹNIĄT Z NIEPRAWEGO ŁOŻA	DATA URODZENIA ORAZ MIEJSCE CHRZTU
1.	Marianna i Elżbieta	18 stycznia 1830 Parafia Nowy Wiśnicz
2.	Piotr i Paweł	29 czerwca 1845 (29 VI Piotra i Pawła) Parafia Nowy Wiśnicz
3.	Franciszek Zygmunt i Jan	2 maja 1828 (15 V Jana, 2 V Zygmunta) Parafia Chronów
4.	Grzegorz i Kazimierz	2 marca 1833 (12 III Grzegorza, 4 III Kazimierza) Parafia Królówka
5.	Jan i Marianna	21 października 1844 (19 X Jana) Parafia Królówka
6.	Wojciech i Józef	22 kwietnia 1829 (23 IV Wojciecha, 1 V Józefa) Parafia Nowy Wiśnicz
7.	Andrzej i Salomea	16 listopada 1836 (30 XI Andrzeja, 19 XI Salomei) Parafia Nowy Wiśnicz
8.	Laurenty i Marianna	28 lipca 1827 (22 VII Laurentego) Parafia Nowy Wiśnicz
9.	Anna i Magdalena	10 czerwca 1839 (9 VI Anny) Parafia Stary Wiśnicz
10.	Franciszek i Franciszka	22 maja 1845 Parafia Stary Wiśnicz
11.	Jakub i Anna	22 lipca 1830 (25 VII Jakub, 26 VII Anny) Parafia Trzciana
12.	Jan Kanty i Rafał	23 października 1841 (20 X Jan Kanty, 29 X Rafał) Parafia Trzciana
13.	Józef i Jan	6 maja 1827 (1 V Józefa, 15 V Jana) Parafia Trzciana
14.	Jadwiga i Teresa	11 października 1828 (16 X Jadwiga, 15 X Teresa) Parafia Żegocina
15.	Jan i Katarzyna	19 listopada 1838 (26 XI Jana, 25 XI Katarzyny) Parafia Żegocina

Lata 1851-1875

W pierwszych dziesięcioleciach drugiej połowy XIX wieku sakrament chrztu przyjęło 12 par bliźniąt o nieprawym pochodzeniu, w tym jedno rodzeństwo mieszczańskie, dla którego, zgodnie z datą dnia narodzin, wybrano imiona *Jan* i *Antonina*. Wśród imion dzieci ze środowiska chłopskiego, inaczej niż w latach poprzednich, wystąpiły pary imion wybrane kilkakrotnie w obrębie jednego probostwa. W parafii Nowy Wiśnicz w dwóch przypadkach nieślubnie urodzone dziewczynki otrzymały imiona *Marianna* i *Małgorzata*, w parafii Żegocina dwukrotnie zarejestrowano

onimy *Jan* i *Marianna*. Popularność wskazanych połączeń miała jednak na wyznaczonych terenach raczej przypadkowy charakter. Wpisy z akt potwierdzają, iż dobrano je zgodnie z tradycją rodzinną bądź datą narodzin dzieci: 5 lipca *Marianna* i *Małgorzata* (imię matki chrzestnej *Marianna*, 13 VII *Małgorzata*), 12 kwietnia *Marianna* i *Małgorzata* (imię matki chrzestnej *Marianna*), 4 maja *Jan* i *Marianna* (15 V *Jana*), 15 maja *Jan* i *Marianna* (15 V *Jana*, imię babki *Marianna*).

LP.	IMIONA BLIŹNIĄT Z NIEPRAWEGO ŁOŻA	DATA URODZENIA ORAZ MIEJSCE CHRZTU
1.	Jan i Antonina	10 maja 1852 (15 V <i>Jana</i> , 3 V <i>Antoniny</i>) Parafia Nowy Wiśnicz
2.	Józef i Wojciech	5 kwietnia 1864 Parafia Nowy Wiśnicz
3.	Marianna i Małgorzata	5 lipca 1853 (13 VII <i>Małgorzata</i>) Parafia Chronów
4.	Marianna i Małgorzata	12 kwietnia 1865 Parafia Nowy Wiśnicz
5.	Małgorzata i Anna	19 maja 1861 Parafia Chronów
6.	Paweł i Marianna	17 maj 1869 Parafia Lipnica Murowana
7.	Jan i Marianna	15 maja 1864 (15 V <i>Jana</i> , 26 V <i>Marianna</i>) Parafia Żegocina
8.	Jan i Marianna	4 maja 1864 (15 V <i>Jana</i>) Parafia Żegocina
9.	Katarzyna i Marianna	7 listopada 1851 Parafia Żegocina
10.	Walenty i Agata	3 luty 1866 (14 II <i>Walentego</i> , 5 II <i>Agaty</i>) Parafia Stary Wiśnicz
11.	Jan i Paweł	13 maja 1874 (15 V <i>Jana</i>) Parafia Trzciana
12.	Maria i Józefa	11 lutego 1853 (11 II <i>Maria</i> , 14 II <i>Józefy</i>) Parafia Stary Wiśnicz

Lata 1876-1900

Pod koniec wieku nastąpił znaczny spadek liczby urodzeń bliźniąt ze związków pozamałżeńskich – z dokumentów wyekscerpowanych zostało zaledwie 7 zapisów.

W parafii Lipnica Murowana odbył się chrzest mieszczan *Marii* oraz *Szymona*, dla którego wybrano imię jego dziadka. Swobodnego, zgodnego z własną wolą, doboru imion dla dzieci dokonywały również chłopki. Noworodkom wciąż nadawano miana związane z kultem świętych, decydowano się także na imiona zgodne z tradycją rodzinną – na przykład bracia, *Wojciech* i *Franciszek*, otrzymali na chrzcie miana swoich ojców chrzestnych.

W okresie tym, co należy podkreślić, jak niemal przez całe analizowane stulecie, brak jest powtarzalności połączeń imienniczych, ponadto żadna z przedstawionych w poniżej tabeli para imion nie pokrywa się z onimami zarejestrowanymi w latach wcześniejszych.

LP.	IMIONA BLIŹNIĄT Z NIEPRAWEGO ŁOŻA	DATA URODZENIA ORAZ MIEJSCE CHRZTU
1.	Szymon i Maria	24 czerwca 1876 Parafia Lipnica Murowana
2.	Wojciech i Maria	18 marca 1883 (25 III Marii) Parafia Królówka
3.	Franciszek i Jan	9 maja 1880 (15 V Jana) Parafia Królówka
4.	Stefania i Marianna	9 sierpnia 1886 Parafia Nowy Wiśnicz
5.	Wojciech i Marianna	20 lutego 1879 (17 II Marianny) Parafia Rajbrot
6.	Apolonia i Julia	10 lutego 1876 (9 II Apolonii, 16 II Julianny) Parafia Żegocina
7.	Michał i Marianna	12 września 1891 (8 IX Marianny) Parafia Żegocina

ROZDZIAŁ X

IMIONA ŻYDÓW

X.1. Neofici na ziemiach polskich

Pierwszą wzmiankę o neofitach polskich odnaleźć możemy w XIV-wiecznym upomnieniu wizytacyjnym synodu wrocławskiego. W dokumencie tym podano, iż karze inkwizycji podlegać będą wszyscy Żydzi oraz poganie, którzy, mimo przyjęcia chrztu, oddawać się będą rytuałom swej rdzennej religii (Mises 1991: 10).

Jak podają źródła, Izraelici przybywali na ziemie polskie już w X i XI wieku, co wynikało bezpośrednio z prześladowań, jakich doświadczali w państwach Europy Zachodniej (Borzymińska, Żebrowski 2003: 841). Z uwagi na przychylne zwierzchnictwo polskich władców względem tego narodu, Polska stanowiła wówczas dla ludności żydowskiej niezwykle pożądane schronienie. Liczne przywileje, ustanowione na mocy wydawanych przez królów statutow¹⁶⁰ (Borzymińska, Żebrowski 2003: 572), gwarantowały Żydom opiekę książęcą, możliwość uczestnictwa w zgromadzeniach religijnych oraz rozwój własnej działalności gospodarczej. Jednocześnie przyjęte postanowienia uwzględniały także surowe kary dla chrześcijan w sytuacji dopuszczenia się przez nich morderstwa na członkach wyznania mojżeszowego czy też zniszczenia miejsca ich religijnego kultu (Borzymińska, Żebrowski 2003: 572). Tak pisze o tym Teodor Jeske-Choiński:

„W żadnym państwie chrześcijańskim nie było Żydom przez szereg wieków tak dobrze, tak wygodnie, jak w Polsce. Byli oni tu u siebie, w swoim własnym domu, zarządzili się sami, posiadali pełną autonomię, tworzyli rzeczywiste państwo w państwie. Począwszy od Bolesława Pobożnego (w r. 1264) aż do Stanisława Augusta Poniatowskiego, opiekowali się wszyscy książęta i królowie polscy narodem «wybranym», zasłaniając go przywilejami i dekretemi przeciw rasowej i religijnej nienawiści ludności rdzennej. Nie tylko udzielili mu prawa wolnego handlu w całym państwie z wyjątkiem miast, opartych na prawie

¹⁶⁰Mowa tu o Statucie Kaliskim wydanym w 1264 roku przez księcia Bolesława Pobożnego, który w roku 1334 został potwierdzony, a następnie rozszerzony na całą Polskę przez króla Kazimierza Wielkiego. Statut ten, zgodnie z rozporządzeniem króla Władysława Jagiełły, od roku 1388 obowiązywał także w całym Wielkim Księstwie Litewskim (zob. Borzymińska, Żebrowski 2003: 572).

magdeburskiem, lecz zgodzili się także bez oporu na jego samorząd” (sic!) (Jeske-Choiński 1905: 108).

Mimo że w ciągu XV wieku dokonywano wielu zmian w polityce polskich władców, a tym samym także i w zakresie Izraelitów, nasz kraj nadal stanowił dla nich centralne miejsce migracji (Maciejowski 1878: 35). Starozakonni osiedlali się zwykle w dużych miastach zachodniej i centralnej części kraju. Z czasem jednak rosnące napięcia z chrześcijanami wymusiły na żydowskiej społeczności osadnictwo w słabo rozwiniętych miastach wschodniej Rzeczypospolitej, gdzie, jak sądzono, mogli równocześnie przyczynić się do szybszego rozwoju gospodarczego tamtejszych terenów (Maciejowski 1878: 35)¹⁶¹.

Pewien znaczący zwrot w stosunkach pomiędzy narodem polskim i żydowskim miał miejsce w XVII wieku, kiedy to poprzez wydawane przez prawodawstwo państw zaborczych patenty tolerancyjne¹⁶² zaczęły nakładać na społeczność żydowską szereg nakazów i ograniczeń. Wiązały się one zarówno z prawami obywatelskimi, cywilnymi, jak i gospodarczymi.

Wśród restrykcji ogłoszonych w zaborze austriackim znalazły się między innymi: zniesienie autonomii, zawężanie działalności władz kahalnych, wysokie opłaty za sakrament małżeństwa; w zaborze pruskim na 10 lat zawieszono prawa obywatelskie Żydów, mające doprowadzić do wyrzeczenia się języka, rodzimej kultury i obyczajów; w zaborze rosyjskim obowiązywał zakaz osadnictwa poza granicami dawnych polskich terytoriów oraz obszarów nadczarmorskich (Szuchta 2015: 108-112). Cały proceder w efekcie miał przyczynić się do konwersji Żydów na chrześcijaństwo¹⁶³, a to z kolei do przyśpieszenia procesu asymilacji (Szuchta 2015: 112).

Porzucanie przez Żydów judaizmu na rzecz wiary katolickiej nie od razu stało się jednak działaniem powszechnym, gdyż nastąpiło to dopiero w wieku XIX

¹⁶¹Izraelici pręźnie działali zarówno na płaszczyźnie handlowej – krajowej i zagranicznej – jak i przemysłowej. Wielu z nich ponadto było wykształconymi bankierami i przedsiębiorcami. Pozostali zajmowali się rzemiosłem, pracą w produkcji oraz wymianą dóbr pomiędzy ośrodkami miejskimi a wsią (por. Eisenbach 1974: 77).

¹⁶²W zaborze austriackim był to patent wydany przez Józefa II w 1789 r.; w zaborze pruskim oraz na terenie Księstwa Warszawskiego dekret ustanowiony został przez Fryderyka Augusta I w 1808 r.; w zaborze rosyjskim oraz na terenie Królestwa Polskiego ograniczeń dokonała Carya Katarzyna II (zob. Eisenbach 1972: 26-27; Szuchta 2015: 109-112).

¹⁶³Przejście od wyznania mojżeszowego do wyznania grupy większościowej zostało określone przez Mateusza Miesesa jako „dezercja religijna”. Historyk w swojej pracy podkreślił jednak, że nie jest to wcale praktyka osobliwa dla Żydów, lecz dotyczy wszystkich kultur i religii. W przypadku niektórych, jak twierdził, kwestie związane z wiarą czy tradycją często ustępują miejsca chęci samorealizacji bądź komfortowi w zasymilowanej już społeczności innowierców (Mieses 1991: 7).

(Jeske-Choiński 1905: 115-117)¹⁶⁴. Jako że wówczas znaczna część Izraelitów wywodziła się z warstw najuboższych, przyjęcie przez nich chrztu było przede wszystkim wyrazem dążenia do poprawy sytuacji życiowej. Chrzt stanowił wówczas swego rodzaju przepustkę do lepszego świata. Likwidował on szereg prawnych ograniczeń, ułatwiał awans zawodowy i ucieczkę od obowiązku służby wojskowej. Umożliwiał również małżeństwo z chrześcijaninem, a także tzw. „uspołecznienie” (Jeske-Choiński 1905: 115-117). Wśród innych motywów historycy wymieniają ponadto chęć otrzymania, ustanowionych na mocy Statutu Litewskiego, nobilitacji oraz obywatelstwo (Janowski 1820: 20-21)¹⁶⁵, a nawet próbę uchylecia się przed zasądzonymi wyrokami (Cała 1989: 16-17).

Należy jednak pamiętać, że choć przyjęcie przez Izraelitów wiary katolickiej skutkowało licznymi przywilejami, nie oznaczało pełnej akceptacji ze strony chrześcijan. Ponadto zarówno zmiana wiary, jak i małżeństwo z osobą odmiennego wyznania czy nawet zmiana nazwiska¹⁶⁶, oznaczała dla Żydów wynarodowienie, które wiązało się z całkowitym zerwaniem ze środowiskiem współwyznawców i wejście do nowego, kulturalno-obyczajowego świata (Kowalska-Glikman 1977: 313-319). Przez tradycyjną społeczność przechrzta postrzegany był bowiem jako osoba umarła, niebezpieczna, zdolna do sprowadzania nadprzyrodzonych nieszczęść (Cała 1989: 88).

X.2. Żydzi na terenie Galicji Zachodniej w XIX wieku

Pozycja oraz warunki życia Żydów, osiadłych w obrębie powiatu bocheńskiego, zmieniły się wraz z początkiem objęcia władzy przez członków monarchii habsburskiej. Po pierwszym rozbiórze Polski w 1772 r. granice nowego kraju, określanego jako Królestwo Galicji i Lodomerii, obejmowały ziemie południowej Małopolski, Rostocza Wschodniego, Podkarpacia Wschodniego, a także Wyżyny Podolskiej. Tereny te znalazły się pod silnym wpływem polityki józefińskiej, dążącej do utworzenia wielkiego

¹⁶⁴Zdaniem historyków, pod koniec XIX w. w Królestwie Polskim żyło ponad dwa tysiące Żydów, deklarujących inne wyznanie niż mojżeszowe, z czego 1253 stanowili rzymscy katolicy (zob. Szuchta 2015: 133-135).

¹⁶⁵Zob. także: Eisenbach 1988: 243-245.

¹⁶⁶Według Tory, małżeństwa mieszane są stanowczo zakazane: „Ortodoksja zdecydowanie potępia małżeństwa mieszane, a niektóre rodziny odprawiają nawet pełną żałobę po członku rodziny, który poślubił goja” (Unterman 1994: 168-169).

absolutystycznego państwa, w którym ludność miała stać się homogeniczna pod względem kulturowym (Lewandowska 1995: 63).

Na mocy patentu tolerancyjnego wydanego przez cesarza Józefa II w 1789 roku osiadła na terenie Galicji ludność żydowska zaczęła podlegać licznym ograniczeniom (Szuchta 2015: 112). Izraelici podzieleni zostali na 141 gmin wyznaniowych, pozbawiono ich autonomii, ograniczono zasięg władz kahalnych, które odtąd zajmowały się wyłącznie kwestiami związanymi ze szkolnictwem i religią. Wprowadzono obowiązek służby wojskowej, a także ograniczono wiek nowożeńców. W przypadku rzemiosła i uprawy ziem Żydów zaczęły obowiązywać te same prawa, co chrześcijan (Szuchta 2015: 112).

W trakcie panowania kolejnych władców znaczna część zawartych w patencie postanowień została cofnięta, przy czym stały punkt rozporządzeń, przez cały okres zaborów, stanowił przykaz funkcjonowania żydowskich gmin wyznaniowych (Szuchta 2015: 112), których celem było normalizowanie kwestii prawnych pomiędzy Żydami a władzą oraz członkami innych wyznań (Lewandowska 1995: 644-645). Nadrzędne funkcje w tych ośrodkach pełnili rabini, zobowiązani między innymi do prowadzenia nabożeństw oraz metryk izraelickich, wydawania rytualnych orzeczeń, udzielania ślubów i rozwodów (Lewandowska 1995: 72), a także zwierzchnicy gminy zajmujący się utrzymaniem ładu i porządku wśród mieszkańców, obrony ich praw oraz opieki nad ubogimi (Lewandowska 1995: 67).

Jedna z największych gmin wyznaniowych Galicji Zachodniej zorganizowana została w Nowym Wiśniczu¹⁶⁷. Miasto to osiedlane było przez Izraelitów już w początkach XVII wieku, tuż po wydanym przez króla Zygmunta III przywileju *de non tolerandis Iudaeis*, na mocy którego wszyscy Żydzi, zamieszkujący sąsiednie miasto Bochnia, zostali skazani na banicję (Fischer 1928: 40-44)¹⁶⁸.

Historia Żydów zamieszkujących badany region przez cały XIX wiek naznaczona była jednakże licznymi konfliktami z rdzennymi chrześcijanami. Wśród Izraelitów wzrastało niezadowolenie z coraz to nowych ograniczeń, jak chociażby zakazu handlu w święta kościelne, usunięcia drutów szabasowych, tzw. ejruw, zakazu noszenia nakrycia głowy w czasie chrześcijańskich procesji, a także nabywania produktów na targach

¹⁶⁷Miasto to powstało w roku 1616 na mocy dokumentu Króla Zygmunta III – wówczas ówczesny właściciel Wiśnicza Stanisław Lubomirski otrzymał zezwolenie na założenie miasta na prawie niemieckim (zob. Wojas 1980: 185).

¹⁶⁸Wygnanie Izraelitów z Bochni nastąpiło w wyniku kradzieży hostii przez dwóch górników, za namową i wynagrodzeniem jednego z Żydów (zob. Fischer 1928: 40-44; Zawadzka 1999: 5).

i jarmarkach przed katolikami. Wyznawcom religii chrześcijańskiej ciążyła z kolei wyraźna odrębność językowa, kulturowa i religijna¹⁶⁹. Mimo nieporozumień Żydzi z powodzeniem realizowali się jednak na płaszczyźnie urzędniczej oraz naukowej¹⁷⁰.

X.3. Imiona Żydów dekanatów brzeskiego i bocheńskiego

Imię w kulturze żydowskiej pełniło niezwykle istotną rolę (Rembiszewska 2006: 57). Nadawane było ono ósmego dnia życia dziecka, a jego wybór silnie odzwierciedlał rdzenne tradycje i obyczaje, mające zapewnić szczęśliwe i dostatnie życie (Kośka 2002: 9-14). W obrzędowości Żydów imię spełniało określone funkcje, utożsamiane było ze sławą oraz upamiętnieniem po śmierci (Kośka 2002: 9-14), a także posiadało pewien ładunek znaczeniowy, który zdaniem Izydory Dąbskiej stanowił „nośnik inwokacji modlitewnej i miłosnej, rozkazów, przekleństw, pieszczot, przyjaznej i opiekuńczej troski, wrogich odruchów i tylu innych sytuacji i stanów, w których się wypowiada kontakt duchowy istot świadomych” (Dąbska 1975: 48).

Jak zauważa Z. Abramowicz, kształtowanie się systemu imienniczego Żydów miało swój początek w czasach prehistorycznych. Z czasem jednak, gdy język hebrajski stał się językiem wymarłym, naród żydowski poszerzał zasób swoich imion, opierając się przede wszystkim na Biblii, później także czerpiąc inspirację z obcych kultur (Abramowicz 1993: 81).

¹⁶⁹Porównanie statystyki językowej i wyznaniowej dowodzi, że ludność żydowska stanowiła w XIX wieku najwyższy wskaźnik w powiecie bocheńskim (11,6%), nieco niższy w powiatach sąsiadujących: brzeskim (6,4%) oraz wiśnickim (7,3%). Najwięcej Żydów mieszkało w Nowym Wiśniczu (54,4%) (Grodziski, Partyka 1980: 281). Po kilka procent także w okolicznych wsiach: Lipnicy Murowanej 5% (Chlebowski, Sulimierski, Walewski 1884: 270), Rajbrocie 3% (Chlebowski, Sulimierski, Walewski 1998: 493), Żegocinie 6% (Chlebowski, Sulimierski, Walewski 1889: 141), Królówce 0,9% (Chlebowski, Sulimierski, Walewski 1888: 692), Starym Wiśniczu 2% (Chlebowski, Sulimierski, Walewski 1893: 610).

¹⁷⁰Zajmowali się także rolnictwem i leśnictwem, pracowali w kopalniach, trudnili się przemysłem oraz handlem: „W Bochni było kilka żydowskich tzw. sklepów kolonialnych: Aszera Kanarka przy ul. Kazimierza Wielkiego, Nussena, należącego do żydowskiej arystokracji, Poperki z egzotycznymi cukierkami i Stiglitz z słodkimi ciastkami makagigi i herzenmakagigi. U Żydówki Weizen przy ul. Kościelnej można było kupić konfekcję damską i męską, krawaty, skarpety i kapelusze. Obok był sklep Hirscha Hasenlaufa zwanego Wachtlem z materiałami tekstylnymi, a u Roznera w rynku – torebki, guziki i pończochy. Czapki i kapelusze robił Abraham Cwi Kraftlos (...) Żydzi prowadzili składy różnych materiałów: skład mąki i drożdży mieli Izrael Popper i Abraham Mordechaj Zupnik, skład nafty – Racanwieder, nafty i olejów Mechetider, i Winfeld. Skład mebli miał Józef Jakuber, desek i tarcicy drugi Jakubera, desek i bali drewnianych – Feiner i Macner. Sklepy żelazne prowadzili Raich i Haim Schiff. Firma dorożkarska rodziny Ackermannów obsługiwała przy dworcu kolejowym osoby przyjeżdżające do Bochni (...). W bocheńskiej Radzie Miejskiej Żydzi stanowili 25% ogółu radnych. Relacje w radzie miejskiej były poprawne” (Mroczek 2015: 4).

W poddanych analizie XIX-wiecznych księgach urodzeń informacje na temat Żydów zwykle były bardzo szczątkowe. Zawierały one podstawowe dane dotyczące daty urodzenia dziecka, jego imienia chrzestnego oraz imienia i nazwiska rodziców. Sporządzający zapisy księży bardzo często pomijali przy tym wiadomości na temat imion i nazwisk rodziców chrzestnych, imion i nazwisk dziadków, a także przynależności klasowej rodziców czy chrzestnych. Stąd też jedynie na podstawie wybranych zapisów udało się ustalić, że niektóre z przechrzczonych na wiarę katolicką dzieci pochodziły z rodzin rolniczych, z kolei jedno z noworodków z rodziny mieszczańskiej. W miejscu tym należy również zaznaczyć, iż odpowiednio do stanu klasowego rodziców dziecka wybierani byli także rodzice chrzestni czy świadkowie chrztu.

Wedle dokumentów, jakie zanalizowano, przyjmowanie chrztu przez Żydów na terenie objętym badaniem zdarzało się rzadko. Metrykalia poświadczają zaledwie 28 takich przypadków. Miały one miejsce w probostwach: Chronów (9 przechrztów), Lipnica Murowana (9 przechrzt), Rajbrot (5 przechrzt), Nowy Wiśnicz (2 przechrzty) oraz Żegocina (2 przechrzty).

Oto przykładowe adnotacje z książek:

[illegible]

218

Numerus serialis	1818		Nomen Baptisati	Religio	Sexus	Thori	Parentes		Patrini				
	Dies et mensis						Patris ac parentum, nomen, cognomen et conditio ejus	Matris ac parentum, nomen, cognomen et conditio	EORUM				
	Nat.	Bapt.							Nomen et Cognomen	Conditio			
				Catholica	Acatholica	Puer	Puella	Legitimi	Illegitimi				
12	1.	1.	38.	Bereh. Judous.	-	1.	1.	-	1.	Nathan Federgrun	Malke ex Bereh oftergab	-	Judei.
13	18	18	8.	Marianna	1.	-	-	1.	1.	Franciscus Pasternick	Catharina ex Josepho Pasternick	Martina Pasternick	-
14	21.	22	36.	Bartholo- mudus.	1.	-	1.	-	1.	Stanislaus Tobiasz	Margare- tha ex	Valentini Olesanicki Thecla Tobiasz	-

Źródło: KMC VII/1: Ch/XVII

34	9	9	19	Andrzej	1	1	Bartholomiej Grybek	Rebecca Grybek	Joanna Kotochub	—
35	20	20	11	Chara	1	1	Marcus Mandel	Freidl Mandel	Anna Borgelkow	—
36	24	24	8	Thomas	1	1	Asalbert Fiech	Monima Fiech	Mathias Fiech	—
37	18	18	109	Monia	1	1	Joseph Howek	Catharina ex Josepho Howek	Thomy Obol	—
38	24	24	16	Agnas	1	1	Joseph Howek	Catharina ex Josepho Howek	Thomy Obol	—

Źródło: KMLVIII/1: L/XIV

X.4. Imiona żeńskie

W ciągu całego XIX stulecia, zgodnie z zapisami sporządzonymi w księgach narodzin, wiarę katolicką przyjęło zaledwie 12 dziewczynek¹⁷¹. Katalog imion, który stworzono na podstawie rejestrów, okazuje się być przy tym bardzo różnorodny, gdyż spośród wszystkich dziewczynek tylko dwie otrzymały to samo miano. Były to:

¹⁷¹Ze względu na tak niewielką bazę materiałową oraz niewystarczające informacje, co do pochodzenia stanowego rodziców noworodków, imiona dzieci zanalizowane zostały bez podziału na klasy społeczne oraz podokresy.

ochrzczona 13 IV 1834 *Marianna* Weinbrenner oraz urodzona 15 VIII 1874 *Marianna* Mendel. Jak widać, dziewczynki stały się nosicielkami jednego z najpopularniejszych wówczas w Polsce imion, które nadawano ku czci Maryi. W religii żydowskiej natomiast, co należy podkreślić, postać Matki Boskiej, jako niepokalanej matki Jezusa, postrzegana jest jako pogański mit (Chrostowski 2000: 225). Prawdopodobne jest zatem, że wybór tego miana miał stanowić wyraz uznania wobec nowo przyjętej kultury. Podobnie było, jak się zdaje z onimami: *Józefa*, *Ksawera*, *Ludwika*, *Rozalia* oraz *Teodora*. Miana te, jako że od wieków funkcjonują w polskim systemie imienniczym, nie tylko mogły sprzyjać procesom asymilacyjnym, ale też w pewnym stopniu utrudniać identyfikację rzeczywistego pochodzenia dziecka.

Drugą część badanego imiennika tworzą natomiast imiona typowo żydowskie. Istotne dla starozakonnych zapewne ze względu na ich hebrajską proveniencję. Jedną z dziewczynek ochrzczono hebrajskim imieniem *Chaja*, dla innej wybrano miano *Chawa*. Pozostałym trzem Izraelitkom nadano z kolei imiona: *Estera*, *Rebeka* oraz *Sara*.

Poniższa tabela przedstawia listę rangową wszystkich żeńskich imion, wraz z datą chrztu dziecka oraz sygnaturą księgi, z której pochodzi adnotacja.

LP.	IMIĘ	L. U.	DATA URODZENIA/CHRTU	SYGNATURA KSIĘGI
1.	Marianna	2	15 VIII 1874 13 IV 1834	Ż/VII/RG/3 Ch/XXII
2.	Chaja	1	17 VII 1813	L/XII
3.	Chawa	1	20 XI 1815	L/XIV
4.	Estera	1	08 III 1821	L/XIX
5.	Józefa Rozalia Marianna	1	02 V 1818	NW/I/NW/1
6.	Ksawera Franciszka	1	1 XII 1829	Ch/XXII
7.	Ludwika Aleksandra	1	22 XI 1858	Ch/XXXIV
8.	Rozalia	1	1 I 1855	L/XXXV
9.	Rebeka	1	5 I 1817	Ch/XVI
10.	Sara	1	28 I 1817	R/XV
11.	Teodora	1	1 XII 1829	Ch/XXII

X.5. Imiona męskie

Te same metryki uwzględniają chrzty 16 chłopców pochodzenia żydowskiego. Tak samo, jak zaobserwowano to w zbiorze imion żeńskich, również i tu cały, liczący

15 onimów, repertuar można podzielić według imion ugruntowanych na tle polskiej oraz żydowskiej kultury.

W jednej parafii, Lipnica Murowana, dwóch chłopców przyjęło na chrzcie imię *Abraham*, odnoszące się do pierwszego patriarchy, protoplasty narodu żydowskiego (Abramowicz 2010: 43). Typowymi dla rdzennej tradycji nazewniczej Żydów były ponadto imiona, które otrzymali *Alter* Perlmuller oraz *Berek* Federgrin.

Nie były to jednak wszystkie imiona, jakie nosili neofici. W aktach ochrzcenia chłopcy widnieją również jako: *Chaim*, *Juda*, *Joachim*, *Lew*, *Łazarz*, *Mojżesz* oraz *Samuel*. Dla kilkorga wybrano także miana: *Antoni*, *Ferdynand*, *Jakub*, *Józef*, *Marek*, *Stanisław* oraz *Wiktor*.

Zasób męskich mian prezentuje poniższa tabela.

LP.	IMIĘ	L. U.	DATA URODZENIA/CHRTU	SYGNATURA KSIĘGI
1.	Abraham (Abram) ¹⁷²	2	3 VII 1812 8 I 1877	L/XI L/LVII
2.	Alter	1	2 VIII 1858	L/XXXVIII
3.	Antoni Józef	1	28 V 1818	R/XVI
4.	Berek Juda	1	1 VIII 1818	Ch/XVII
5.	Chaim	1	22 XII 1822	Ch/XXI
6.	Ferdynand	1	6 XI 1831	Ch/XXII
7.	Jakub	1	28 VI 1817	R/XV
8.	Joachim (Jahwe)	1	1 VI 1819	Ch/XVIII
9.	Józef	1	16 III 1876	NW/V/P/1
10.	Łazarz	1	19 IV 1810	L/X
11.	Lew (Levi) Mojżesz	1	25 VI 1817	R/XV
12.	Marek	1	15 II 1810	L/X
13.	Samuel	1	16 IX 1818	R/XVI
14.	Stanisław	1	17 III 1874	Ż/IV/ŁG/5
15.	Wiktor	1	10 XI 1808	L/VIII

¹⁷²W nawiasie podaje się wariant zapisu imienia, który pojawił się w księgach.

X.6. Wieloimiennność

Nadanie więcej niż jednego imienia dotyczyła sześciorga dzieci. Dwie dziewczynki otrzymały po dwa imiona: *Ludwika Aleksandra* oraz *Ksawera Franciszka*, kolejna ochrzczona została mianem trójczłonowym: *Józefa Rozalia Marianna*¹⁷³. Jeżeli idzie o chłopców, byli to: *Antoni Józef*, *Berek Juda* oraz *Lew Mojżesz*. Należy zaznaczyć, że w przypadku imion drugich i trzecich dziewczynek dominuje obca etymologia, jedynie imię *Marianna* zastępuje hebrajskie miano *Maria*. Drugie imiona chłopców mają natomiast rodowód hebrajski i odnoszą się do postaci biblijnych: patriarchów oraz wybawicieli narodu izraelskiego.

X.7. Motywacje nadawania imion

W związku z tym, że badane księgi zawierają niewiele informacji pozajęzykowych, dotyczących neofitów, próba wskazania socjologicznych czynników, które warunkowały dokonane przez nich wybory imiennicze, jest dosyć trudna.

W pojedynczych przypadkach można jednak powiedzieć o prawdopodobnym wpływie tradycji rodzinnej, gdyż jedna z dziewczynek otrzymała imię po swojej babci *Mariannie*, z kolei ochrzczony jako *Berek Judasz* chłopiec pierwsze imię odziedziczył po swym dziadku. Dwoje kolejnych dzieci – *Marianna* oraz *Antoni* – przyjęło ponadto miana noszone przez swoich rodziców chrzestnych. Maurycy Allerhand podkreślał jednakże, iż dzieciom pochodzenia żydowskiego zazwyczaj nadawano imiona nie żywych a zmarłych krewnych. W sytuacji gdy nie było to możliwe, noworodek otrzymywał natomiast miano jednego z patriarchów (Allerhand 1899: 50) – w analizowanych metrykach mogły to być imiona: *Abraham*, *Mojżesz* oraz *Sara*.

Mając na uwadze, że imiona noszone przez Żydów najczęściej były wyrazem kultu religijnego, zwyczajów i życzeń, oddawały one ludzkie uczucia oraz wiarę w możliwość osiągnięcia trwałej pomyślności¹⁷⁴, warto przyjrzeć w tym miejscu także

¹⁷³Trzy imiona otrzymała dziewczynka urodzona w rodzinie mieszczańskiej, zamieszkałej w Nowym Wiśniczu.

¹⁷⁴Onomastyka Żydów polskich od lat stanowi przedmiot badań wielu językoznawców i historyków. Podstawą źródłową dla badaczy były przede wszystkim księgi miejskie, księgi stanu cywilnego, dokumentacje prowadzone przez rabinów, a także żydowskie inskrypcje nagrobne. Prace te ukazują głównie zasób imion oraz nazwisk Żydów, traktują o etymologii żydowskich imion, wpływach i różnicach

wartości semantycznej, udokumentowanych w badanych źródłach, onimów. Być może niektórzy z rodziców poprzez imię chcieli wyrazić uwielbienie wobec Boga – *Juda* ‘niech Bóg będzie uwielbiony’¹⁷⁵ – bądź też prośbę o bożą opiekę i wsparcie: *Jakub* ‘niech Bóg strzeże’, *Joachim* ‘niech Bóg wzmocni, pokrzepi’, *Lazarz* ‘niech Bóg wesprze’.

Życzenia rodziców dotyczyć mogły życiowych ról i celów: *Lew* ‘przyłączony’, *Stanisław* (stań się sławnym), *Ludwika* (sławna wojowniczką), *Franciszka* (wolna), *Wiktor* (zwycięstwo), *Sara* ‘księżniczka’; niekiedy również cech osobowościowych: *Antoni* ‘bezcenny’, *Ferdynand* ‘odważny, śmiały’, *Aleksandra* ‘obrończyni, współpomocielka’, *Marek* ‘wojownik’.

Co więcej, zgodnie z obyczajowością Żydów aszkenazyjskich¹⁷⁶, osiadłych w granicach dawnej Galicji, dzieci, które urodziły się chore lub ich przyjście na świat poprzedzone zostało śmiercią starszego rodzeństwa, często otrzymywały imiona mające zagwarantować im szczęśliwe i długie życie (Allerhand 1899: 51), niewykluczone zatem, że było to powodem do nadania takich imion jak: *Alter* ‘stary’, *Chaim* ‘żywy’ oraz *Chaja* ‘żywa’.

kulturowych między żydowskim a polskim systemem imienniczym. Na gruncie językoznawczym brak jest jednak opracowań ukazujących przegląd imiennictwa Żydów, którzy przyjęli wyznanie rzymskokatolickie trudno przy tym o jakąkolwiek próbę porównawczą.

¹⁷⁵Znaczenie imion podaje się za: Grzenia 2004; Abramowicz 2010.

¹⁷⁶Aszkeni to określenie Żydów niemieckich i polskich. Nazwa ta ma źródło biblijne i wywodzi się od Aszkena, syna Gomera, należącego do potomków Jafeta, trzeciego syna Noego. Byli to Izraelici, którzy po wygnaniu, w czasach średniowiecznych, z Francji oraz Hiszpanii lokowali się w Niemczech, a następnie w Królestwie Polskim. Ludność ta w wyniku wędrówek posługiwała się specyficznym środkowogórnoniemieckim dialektem, który w połączeniu z cechami języka hebrajskiego oraz słowiańskiego przeobraził się w język jidysz (Tronina 1999: 312).

ZAKOŃCZENIE

Celem niniejszej dysertacji była prezentacja oraz kompleksowa analiza imiennictwa reprezentantów szlachty, mieszczan i chłopów, zamieszkujących w latach 1801-1900 obszar dawnych dekanatów Brzesko oraz Bochnia. Baza materiałowa pozyskana została z 318 *Libri Natorum* parafii: Chronów, Lipnica Murowana, Nowy Wiśnicz, Stary Wiśnicz, Królówka, Rajbrot, Trzciana, Żegocina, przynależnych wówczas do zlokalizowanych w granicach diecezji tarnowskiej dekanatów Bochnia oraz Brzesko.

Na potrzebę badań z akt metrykalnych, liczących 50 248 rekordów, wypisano 210 żeńskich oraz 277 męskich jednostek imienniczych, a także odnotowano szereg informacji pozajęzykowych. Pozyskane dane wykorzystane zostały do przeprowadzenia różnokierunkowych badań z zakresu frekwencji mion, tradycji i mody imienniczej, jak również prawdopodobnych zależności pomiędzy zaistnieniem konkretnych jednostek imienniczych, a szczególnych dla danego środowiska determinant socjologiczno-kulturowych.

W części analitycznej rozprawy świadomie przyjęta została stała struktura, dzięki której możliwe było wnikliwe prześledzenie podjętych zagadnień na tle czterech podokresów – 1801-1825, 1826-1850, 1851-1875 oraz 1876-1900. Koncepcja ta doprowadziła między innymi do konkluzji, iż panujące wówczas wzorce imiennicze nie odbiegały od siebie znacząco czy to w kontekście czasowym, czy pokoleniowym. Innymi słowy, każda społeczność bazowała w głównej mierze na korpusie imion, zakorzenionym już w polskiej tradycji nazewniczej. Korpusy zawierały więc przede wszystkim miana chrześcijańskie, przejęte ze Starego i Nowego Testamentu, z martyrologii czy hagiografii świętych, rzadziej także imiona o rodowodzie słowiańskim oraz te o pochodzeniu świeckim.

Na podstawie trzech pierwszych rozdziałów analitycznych (*Imiona szlachty*, *Imiona mieszczan*, *Imiona chłopów*), które z rozmysłem ukazują imiennictwo wszystkich wpisanych do ksiąg osób, można ponadto przyjąć, iż w wytypowanych klasach społecznych obowiązywała jednakowa moda imiennicza. Rankingi imion (przykład trzech pierwszych miejsc na listach frekwencyjnych), sumujące liczbę użyć mian w perspektywie całego XIX stulecia, są bowiem niemal paralelne, co też prezentują poniższe zestawienia.

IMIONA ŻEŃSKIE		
SZLACHTA		
Pokolenie dzieci	Pokolenie matek	Pokolenie babek
<i>Marianna</i> (28x) <i>Anna</i> (11x) <i>Józefa</i> (9x)	<i>Marianna</i> (164x) <i>Anna</i> (84x) <i>Katarzyna</i> (65x)	<i>Marianna</i> (38x) <i>Józefa</i> (33x) <i>Katarzyna</i> (22x)
MIESZCZANIE		
<i>Marianna</i> (226x) <i>Anna</i> (131x) <i>Katarzyna</i> (74x)	<i>Marianna</i> (768x) <i>Katarzyna</i> (605x) <i>Anna</i> (448x)	<i>Marianna</i> (464x) <i>Katarzyna</i> (252x) <i>Anna</i> (208x)
CHŁOPI		
<i>Marianna</i> (4 696x) <i>Katarzyna</i> (3 386x) <i>Anna</i> (1 832x)	<i>Marianna</i> (15 236x) <i>Katarzyna</i> (14 250x) <i>Anna</i> (6 190x)	<i>Marianna</i> (9 775x) <i>Katarzyna</i> (9 361x) <i>Małgorzata</i> (3 652x)

IMIONA MĘSKIE		
SZLACHTA		
Pokolenie dzieci	Pokolenie ojców	Pokolenie dziadków
<i>Jan</i> (16x) <i>Józef</i> (15x) <i>Stanisław</i> (14x)	<i>Jan</i> (138x) <i>Józef</i> (99x) <i>Franciszek</i> (84x)	<i>Józef</i> (53x) <i>Jan</i> (50x) <i>Antoni</i> (31x)
MIESZCZANIE		
<i>Józef</i> (182x) <i>Jan</i> (105x) <i>Franciszek</i> (76x)	<i>Jan</i> (671x) <i>Józef</i> (641x) <i>Franciszek</i> (364x)	<i>Józef</i> (341x) <i>Jan</i> (278x) <i>Franciszek</i> (144x)
CHŁOPI		
<i>Jan</i> (3 210x) <i>Józef</i> (2 917x) <i>Wojciech</i> (1 608x)	<i>Jan</i> (12 376x) <i>Józef</i> (8 848x) <i>Wojciech</i> (5 756x)	<i>Jan</i> (8 211x) <i>Józef</i> (5 604x) <i>Wojciech</i> (4 454x)

Jako że tożsamość imion oraz częstotliwość ich doboru dotyczyła również wielu pozostałych jednostek, należy przyjąć, iż panujące ówczesnie tendencje imiennicze podtrzymywano w każdym środowisku. Stworzone antropomastykony nie były jednak bez reszty homogeniczne, a te z mian, które w jednej wspólnocie mogły uchodzić za atrakcyjne, w innej stanowiły rzadki wybór. Co więcej, właściwe dla wszystkich generacji były imiona użyte do nominacji wyłącznie jeden raz. Efemerydy imiennicze najliczniej

odnotowywano w bazach imion szlachty, gdzie tworzyły one niemal połowę każdego katalogu. W przypadku mieszczan oraz chłopów średni procent imion wybranych jednorazowo również był wysoki, gdyż wynosił on ponad 30%. Nie sposób zatem zaprzeczyć, że mimo utrwalonych, odpowiadających ówczesnej modzie kanonów imienniczych, część rodziców, wskutek własnych potrzeb i upodobań bądź też chęci naśladownictwa, świadomie dążyła do oryginalności w czasie wyboru imienia.

Kolejny z rozdziałów, poświęcony polionimii, ukazał w szczególności dużą labilność tego zjawiska na terenie objętym badaniem. Jak dowiodły dokumenty archiwalne, zwyczaj nadawania dzieciom na chrzcie więcej niż jednego imienia nigdy nie należał do powszechnych, a w zależności od okresu kultywowano go w różnym zakresie. Przegląd rekordów pozwolił na odtworzenie repertuarów zawierających funkcjonujące wówczas zestawienia imiennicze, a także na przynajmniej częściową interpretację schematów kulturowych, warunkujących reguły ich tworzenia. Tym samym okazało się, że możliwość nadania dziecku kilku imion dawała rodzicom sposobność do większej dowolności w czasie nominacji. Imiona modne łączono z rzadkimi, powszechne z oryginalnymi, a chrześcijańskie ze słowiańskimi. Obok dużej heterogeniczności połączeń pojawiały się też zestawienia bardziej typowe, a nawet i takie, które wpisywano do metryk cyklicznie przez cały XIX wiek. Dotyczyło to jednak tylko wybranych klas społecznych. Dla porównania, w katalogach imion należących do chłopów, w każdym dwudziestopięcioleciu występowały na przykład połączenia: *Anna Magdalena*, *Marianna Katarzyna*, *Wiktoria Ewa*, *Józef Wojciech*, *Piotr Paweł* czy *Walenty Józef*, podczas gdy wśród mieszczan było to jedynie: *Franciszka Józefa*, *Franciszek Jan*, *Franciszek Józef* oraz *Stefan Jan*.

Dobór pierwszych oraz kolejnych imion w XIX wieku, jak zostało dowiedzione w części dysertacji zatytułowanej *Motywacje nadawania imion*, na ogół dokonywany był według norm obowiązujących w polskiej kulturze imienniczej od co najmniej kilku stuleci. Wobec tego względy rodzinne przenikały się przeważnie z religijnymi, podkreślając jednocześnie istotę wiary tamtejszej ludności, a także naczelną w ich perspektywie rolę Kościoła. Największa tendencyjność w realizowaniu konwencjonalnych wzorców, co należy ponownie podkreślić, ostatecznie dostrzeżona została wśród chłopów, gdzie wybór imion pozostawał w zgodzie z tradycją rodzinną, kalendarzem i kultem świętych zdecydowanie częściej niż miało to miejsce wśród ludności o wyższym statusie społecznym.

W rozdziale *Imiona dzieci nieślubnych* poza przybliżeniem tendencji nazewniczych, ukształtowanych na tle jednego z najcięższych wówczas przewinień wobec imperatywów społeczno-kulturowych, jakim było nieprawe pochodzenie, udało się ponadto wskazać przykłady, które można by uznać za prawdopodobny przejaw stygmatyzacji. O ile jednak każdy wykaz imion nadanych celem napiętnowania nieślubnego dziecka będzie stanowić swego rodzaju supozycję, o tyle sama zasadniczość duchownych, co do pochodzenia z łoża prawego bądź nieprawego jest kwestią niepodważalną. W innym wypadku informacja ta dokumentowana byłaby mniej skrupulatnie, a już na pewno z wyłączeniem tego typu adnotacji przy okazji rejestrów odnoszących się do rodziców.

Postawione we wstępie niniejszej rozprawy pytania badawcze odnosiły się również do, nieporuszanej szerzej przez onomastów, tematyki związanej z imiennictwem bliźniąt. Analiza materiału źródłowego, mimo braku badań porównawczych, doprowadziła jednak do szeregu wniosków. Poza przedstawieniem różnic i podobieństw w doborze imion dla dwojaczków i pozostałych dzieci, uchwycone zostały także preferencje rodziców co do konkretnych imion, a nawet, jak zaobserwowano w repertuarach należących do chłopów, pewne przejawy mody na dane duety imiennicze. W każdym podokresie odnotowano chociażby imiona takie, jak: *Marianna* i *Katarzyna*, *Jan* i *Marianna*, *Jan* i *Małgorzata*, *Jan* i *Katarzyna* czy *Józef* i *Marianna*. Wprawdzie podobnych przykładów nie można mnożyć, lecz dowodzi to tylko o stopniu innowacyjności w czasie nominacji kilkorga dzieci, a tym samym o przełamywaniu kulturowych paradygmatów decydujących o wyborze danej jednostki imienniczej.

W ostatnim rozdziale, *Imiona neofitów*, ustalono, iż jedyną narodowością, która zrzekała się własnej religii na poczet wiary katolickiej, byli Żydzi. W XIX-wiecznych dokumentach metrykalnych nie zarejestrowano zbyt wielu przypadków konwersji na chrześcijaństwo, mimo wszystko sporządzone zapisy dały sposobność do ukazania, którymi imionami posługiwała się ludność żydowska oraz w jakim stopniu zachowywali oni rodzime wzorce nazewnicze. Przegląd mian należących do neofitów, zważywszy na ich rangę w kulturze żydowskiej, nakazywał ponadto przyjrzeć się ich semantyce. Proceder ten umożliwił sformułowanie twierdzenia, iż treść zawarta w owych imionach odzwierciedlała wyłącznie pozytywne cechy i wartości. Imiona mężczyzn określały typowe męskie atrybuty – odwagę, męstwo, siłę, waleczność, wzniosłość. Imiona kobiece oscylowały znaczeniowo wokół takich przymiotów, jak: subtelność, delikatność, opiekuńczość, dobroć, radość, wdzięk oraz piękno. Wiele mian wyrażało pragnienie

zdobycia sławy, zwycięstwa bądź wolności, część z nich przejawiała również marzenie o długim i szczęśliwym życiu rodzinnym. Imiona noszone przez Żydów, którzy przyjęli chrześcijaństwo oraz osiedlali badany region, stanowiły więc wyraz kultu religijnego, zwyczajów, pragnień i życzeń. Oddawały one ludzkie uczucia, a także wiarę w możliwość osiągnięcia trwałej pomyślności.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, należy ostatecznie uznać, iż mimo że XIX -wieczne tendencje imiennicze południowej Małopolski zasadniczo nie odbiegały od kanonów nazewniczych realizowanych w innych regionach kraju, korpusy imion, jakie odtworzono, niewątpliwie są wyrazem ówczesnej wartości samego aktu nominacyjnego oraz świadectwem przynależności żyjącej niegdyś ludności do kultury i tradycji¹⁷⁷. Wypisane z dokumentów kościelnych imiona, obejmujące 488 pojedynczych jednostek oraz 1 720 jednostek złożonych z kilku mian, dowodzą przy tym o mnogości i różnorodności nazewniczej tego terenu ukształtowanych poprzez, wspomniane już, dążenie do zachowania tradycji, a także niekiedy i świadome łamanie przyjętych konwencji.

Pozyskana, na podstawie analizy poszczególnych rozdziałów, wiedza w dużym zakresie stanowi zatem uzupełnienie badań z zakresu imiennictwa XIX wieku oraz jego socjologicznych i kulturowych aspektów. Wiadomości te mogą zostać z powodzeniem wykorzystane jako baza porównawcza dla innych badaczy, zajmujących się zarówno imionami funkcjonującymi na przestrzeni XIX stulecia, jak również i antroponimami imienniczymi w ogóle.

¹⁷⁷Szersza czasowo perspektywa porównawcza ukazuje ważne wnioski. Zaprezentowane w niniejszej rozprawie, jak i w pracach wielu badaczy, korpusy imion przetrwały w swoim kształcie do końca wieku XIX. Nowe stulecie inaugurowało modę na inne imiona – głównie wskazywane jako rzadkie bądź niezaistniałe w minionym okresie. Pewny zwrot w kierunku imion o długiej tradycji nazewniczej nastąpił w XXI wieku, dotyczył on jednak tylko wybranych onimów. Na nowo dziewczynkom często nadaje się m.in. miana: *Antonina, Julia, Zofia, Zuzanna*; chłopcom: *Antoni, Franciszek, Jan* czy *Stanisław* (por. Rudnicka-Fira 2011, 2018; Swoboda 2013; Świerk 2016; Rejman 2017).

BIBLIOGRAFIA

Słowniki i encyklopedie

1. Borzymińska Z., Żebrowski R., 2003, *Polski słownik judaistyczny: dzieje, kultura, religia, ludzie*, t. II, Warszawa.
2. Chlebowski B., Sulimierski F., Walewski W., 1880-1887, *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. I-VIII, Warszawa.
3. *Elektroniczny słownik łaciny średniowiecznej w Polsce*,
<https://elexicon.scriptores.pl>
(dostęp: 18.11.2021-20.12.2023).
4. *Encyklopedia PWN*,
<https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Gubernium;3908685.html>
(dostęp: 04.07.2022 -14.03.2024).
5. Grzenia J., 2006, *Słownik imion*, Warszawa.
6. Jougan A., 2013, *Słownik kościelny łacińsko-polski*, Sandomierz.
7. *Lexicon latino-polonicum*, 1844, red. F. Borowski, Wilno.
8. *Nasi święci: polski słownik hagiograficzny*, 1930, red. A. Witkowska, Poznań.
9. Sieradzki A., 2004, *Leksykon – skarbiec imion*, Warszawa.
10. *Słownik łaciny średniowiecznej w Polsce*, 1965-1984, t. I-V, red. M. Plezia, Kraków.
11. *Słownik łacińsko-polski*, 1998, red. M. Plezia, Warszawa.
12. *Słownik współczesnego języka polskiego*, 2000, red. B. Dunaj, Kraków.
13. Tronina A., Walewski P., 2009, *Biblijne nazwy osobowe i topograficzne. Słownik etymologiczny*, Częstochowa.
14. Unterman A., 1994, *Encyklopedia tradycji i legend żydowskich*, Warszawa.

Opracowania językoznawcze i historyczne

1. Abramowicz Z., 1989, *Imiennictwo Żydów białostockich w latach 1886-1939*, „Studia Podlaskie”, t. II, s. 139-147.
2. Abramowicz Z., 1993, *Imiona chrześciane białostoczan w aspekcie socjolingwistycznym (lata 1885-1985)*, Białystok.

3. Abramowicz Z., 2001, *Antroponimia Żydów białostockich jako zwierciadło kontaktów językowych i kulturowych*, „Białostockie Archiwum Językowe”, t. I, s. 7-14.
4. Abramowicz Z., 2010, *Antroponimia Żydów białostockich*, Białystok.
5. Abramowicz Z., 2011, *Nominacja ludności żydowskiej w najstarszych metrykach XIX wieku z regionu Podlasia*, „Poradnik Językowy”, t. VII, s. 90-106.
6. Abramowicz Z., 2014, *Imiona biblijne w systemie antroponimicznym wyznawców judaizmu i chrześcijan (na przykładzie metryk mieszkańców Białegostoku)*, [w:] *Żydzi Wschodniej Polski. Seria II, W blasku i w cieniu historii*, red. J. Ławski i B. Olech, Białystok, s. 627-640.
7. Abucewicz K., 2021, *Motywacje imiennicze w XIX-wiecznej parafii w Starych Trokach na przykładzie imion żeńskich notowanych w latach 1840–1845*, [w:] *Język w regionie, region w języku*, red. B. Osowski, J. Kobus, P. Michalska-Górecka, A. Piotrowska-Wojaczyk, Poznań, s. 11–32.
8. Adamiak K., 2013, *Imiona chrzestne dzieci chłopskich okolic Fajstławic w drugiej połowie XVIII wieku*, „Rocznik Historii Kościoła”, t. V (60), s. 139-179.
9. Allerhand M., *Zapiski ludoznawcze z życia Żydów. Wiara w znaczenie imion*, „Lud”, t. V, z. 1, s. 50-52.
10. Banach R., 1990, *Powstanie i organizacja Seminarium Duchownego w Tarnowie*, „Rocznik Tarnowski”, t. I, s. 29-42.
11. Banderowicz K., 2009, *Imiona poznaniaków u progu XVII stulecia (na materiale Akt sądu wójtowskiego)*, „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Językoznawcza”, t. XV, s. 137-152.
12. Blajda C., 1993, *Żegocina dawna i współczesna (w 700-lecie powstania wsi)*, Żegocina.
13. Bołdyrew A., 2008, *Matka i dziecko w rodzinie polskiej*, Warszawa.
14. Borek H., 1978, *Socjolingwistyczne aspekty imiennictwa*, „Onomastica”, t. XXIII, s. 163-175.
15. Borek H., Szumska U., 1976, *Nazwiska mieszkańców Bytomia od końca XVI [i. e. szesnastego] wieku do roku 1740: studium nazewnicze i społeczno-narodowościowe*, Warszawa.
16. Breza E., 2014a, *Imiona pochodzące od nazw geograficznych*, „Poznańskie Spotkania Językoznawcze”, t. XXVII, s. 51-61.

17. Breza E., 2014b, *Niektóre rzadsze imiona męskie (IV)*, „Rozprawy Komisji Językowej – Łódzkie Towarzystwo Naukowe”, t. LX, s. 15-49.
18. Breza E., 2015, *Epitety i wyrażenia dotyczące Matki Bożej z "Godzinek o Niepokalanym Poczęciu NMPanny"*, „Językoznawstwo: współczesne badania, problemy i analizy językoznawcze”, t. IX, s. 13-29.
19. Bubak J., 1993, *Księga naszych imion*, Wrocław.
20. Bystron J., 1938, *Księga imion w Polsce używanych*, Warszawa.
21. Bystron J., 1960, *Dzieje obyczajów w Polsce: wiek XVI-XVIII*, Warszawa.
22. Cała A., 1989, *Asymilacja Żydów w Królestwie Polskim (1864–1897). Poglądy, konflikty, stereotypy*, Warszawa.
23. Chotkowski W., 1909, *Historia polityczna Kościoła w Galicji za rządów Marii Teresy*, t. I, Kraków.
24. Chrostowski W., 2000, *Żydzi i religia żydowska a Maryja Matka Jezusa, „Salvatoris Mater”*, t. II, nr 1, s. 215-233.
25. Cieślukowa A., 1991, *Derywacja paradygmatyczna w staropolskiej antroponimii*, Kraków.
26. Czaplicka-Jedlikowska M., 2008, *Współczesne tendencje kulturowe w nadawaniu imion dzieciom na przykładzie Łobżenicy*, „Linguistica Bidgostiana”, t. 5, s. 96–110.
27. Czaplicka-Jedlikowska M., 2020, *Antroponimia Bydgoszczy. Dziedzictwo kultury miasta i regionu od XV do XVIII wieku. Imiona*, Bydgoszcz.
28. Dacewicz L., 1994, *Imiona kobiet w dawnym powiecie mielnickim (XVI-XVII)*, Białystok.
29. Dacewicz L., 2001, *Antroponimia Białegostoku w XVII-XVIII wieku*, Białystok.
30. Dacewicz L., 2012, *Antroponimia Tatarów litewsko-polskich w przekroju historycznym*, Białystok.
31. Dacewicz L., 2017, *Uwarunkowania socjalno-kulturowe nadawania imion podwójnych w Dekanacie Białystok w II połowie XIX wieku*, „Studia Wschodniosłowiańskie”, t. XVII, s. 169-186.
32. Dąbmska I., 1975, *Z filozofii imion własnych*, „Znaki i Myśli. Wybór pism z semiotyki, teorii nauki i historii filozofii”, t. XXV, z. 2, s. 34-48.
33. Dobrowolski K., 1920, *Znaczenie metryk kościelnych dla badań naukowych*, „Rocznik Towarzystwa Heraldycznego we Lwowie”, t. V, s. 90-110.

34. Duszyński-Karabas H., 2019, *From the Anthroponymy of Krajna. Given Names of the Inhabitants of Nakło Born between 1874 and 1875 (based on the records of the Civil Registry Office of Nakło Miasto)*. Z antroponimii Krajny. Imiona mieszkańców Nakła urodzonych w latach 1874–1875 (na podstawie akt Urzędu Stanu Cywilnego Nakło Miasto), „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska”, t. XXXVII, s. 195-208.
35. Dziadkowiec S., 2000, *Imiona mieszkańców wsi Pcim i motywacje ich nadawania w latach 1617-1899 oraz współcześnie*, „Onomastica”, t. XLV, s. 165-190.
36. Eisenbach A., 1972, *Kwestia równouprawnienia Żydów*, Warszawa.
37. Eisenbach A., 1974, *Wokół problematyki emancypacji Żydów w Królestwie Polskim*, „Biuletyn Żydowskiego Instytutu Historii”, t. IV (92), s. 70-84.
38. Eisenbach A., 1988, *Emancypacja Żydów na ziemiach polskich 1785–1870 na tle europejskim*, Warszawa.
39. Ferenc M., 2006, *Czasy nowożytnie*, [w:] *Obyczaje w Polsce. Od średniowiecza do czasów współczesnych*, red. A. Chwalba, Warszawa, s. 117-214.
40. Fischer S., 1928, *Wygnanie Żydów z Bochni*, Bochnia.
41. Fros H., Sowa F., 1975, *Twoje imię. Przewodnik onomastyczno-hagiograficzny*, Kraków.
42. Fros H., Sowa F., 1997, *Księga imion i świętych*, t. II: D-G, Kraków.
43. Gajda S., 1973, *Socjologia imion na przykładzie Opola i okolicy*, „Studia Śląskie”, Seria Nowa XXIII, s. 167-296.
44. Gawrysiakowa J., 1992, *Grupy wyznaniowe ludności w Lubelskiem w XIX wieku*, Lublin.
45. Gawryszczak A., 2012, *Imiona i nazwiska Żydów łódzkich w XIX wieku*, „Rocznik Łódzki”, t. LIX, s. 171-186.
46. Golan M., 2017, *Przestrzenie ziemskich rozkoszy oraz pokuty św. Marii Magdaleny w hagiografii i homiletyce dawnej Polski*, „Meluzyna. Dawna Literatura i Kultura”, t. IV, nr 2, s. 44-61.
47. Góralski Z., 1988, *Urzędy i godności w dawnej Polsce*, Warszawa.
48. Górna K., 2001, *Narodziny, śluby, zgony na Górnym Śląsku w XVIII wieku*, [w:] *Wesela chrzciny i pogrzeby w XVI–XVIII wieku. Kultura życia i śmierci*, red. H. Suchojad, Warszawa, s. 33-42.

49. Górny M., 1990, *W sprawie analizy nazw osobowych mieszkańców wsi podkieleckich z lat 1593-1698*, „Przegląd Historyczny”, t. LXXXI/ 1-2, s. 221-239.
50. Górny M., 1994, *Mieszkańcy parafii pępowskiej w 1777 roku. Analiza księgi status animarum*, Wrocław.
51. Górny M., 1995, *Wybór imion chrzestnych dla dzieci szlacheckich w powiecie kcyńskim w XVII wieku*, „Genealogia. Studia i Materiały”, t. V, s. 53-67.
52. Grodziski S., 1975, *Gubernium lwowskie a kuria krakowska po pierwszym rozbiore Polski*, „Analecta Cracoviensia”, t. VII. s. 323-334.
53. Grodziski S., Partyka A., 1980, *Bochnia i Bocheńskie w latach 1772-1849*, [w:] *Bochnia. Dzieje miasta i regionu*, red. F. Kiryk, Z. Ruta, Kraków, s. 238-257.
54. Gruński S., 1916, *Dzieje szkolnictwa ludowego w Galicyi. Cz. 1, (Czasy przed zaprowadzeniem autonomii 1772-1861)*, Lwów.
55. *Haliczanin: kalendarz powszechny na rok pański 1853*, drukiem i nakładem Piotra Pillera i Syna, Lwów 1853.
56. Horyń E., Zmuda E., 2017, *O imieniu Krystyna – szkic onomastyczno-teologiczny*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica”, t. XII, s. 130-139.
57. Ihnatowicz I., 1998, *Od rozbiorów do pierwszej wojny światowej*, [w:] Ihnatowicz I., Mączak A., Zientara B., *Spółeczeństwo polskie od X do XX wieku*, Warszawa, s. 213-428.
58. Janowski L., 1820, *O Żydach i judaizmie czyli wykrycie zasad moralnych tudzież rozumowania Izraelitów*, Siedlce.
59. Jaroszek J., 1984, *Imiona żeńskie w parafii katolickiej w Białymstoku w połowie XVIII wieku*, „Poradnik Językowy”, t. I, s. 20–30.
60. Jeske-Choiński T., 1905, *Neofici polscy*, Warszawa.
61. Kaczyńska E., 1999, *Pejzaż miejski z zaściankiem w tle*, Warszawa.
62. Kaleta Z., 2005, *Kierunki i metodologia badań. Terminologia*, [w:] *Polskie nazwy własne: encyklopedia*, red. E. Rzetelska-Feleszko, Kraków, s. 45-81.
63. Karpluk M., 1957, *Z badań nad polskim nazewnictwem osobowym XV i początków XVI wieku*, „Onomastica”, t. III, s. 179-187.
64. Karpluk M., 1984, *Imiona i nazwiska Żydów polskich przykładem językowej interferencji*, „Onomastica”, t. XXIX, s. 197-211.

65. Klisiewicz E., 1989, *Męskie imiona chrzestne w parafii Rudawa koło Krakowa z lat 1570-1897*, „Onomastica”, t. XXXIII, s. 169-181.
66. Klisiewicz E., 1994, *Żeńskie imiona chrzestne w podkrakowskiej parafii Rudawa z lat 1570-1897*, „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny WSP w Krakowie. Prace Językoznawcze”, t. VIII, z. 168, s. 77-82.
67. Kobylińska J., 2011, *Imiennictwo ludności wiejskiej w Polsce południowej w XVI-XVIII wieku. Imiona żeńskie*, „Onomastica”, t. LV, s. 139-169.
68. Kobylińska J., 2018, *Imiona oo. dominikanów krakowskich w „Księgach gromadzkich wsi Kasina Wielka” (XVII–XVIII w.)*, „Onomastica”, t. LXII, s. 145-181.
69. Kojder M., 2014, *Antroponimia historyczna starostwa hrubieszowskiego w XVII i XVIII wieku*, Lublin.
70. Kołodziej M., 1913, *Legitymizacja nieślubnego dziecka*, [w:] Tegoż, *Zbiór przepisów odnoszących się do Kościoła i duchowieństwa, z upoważnienia książecko-biskupiego w Krakowie na podstawie notyfikacji (1879-1912)*, Kraków, s. 379-381.
71. Kopertowska D., 1988, *Nazwy osobowe mieszkańców podkieleckich wsi (1565-1694)*, Wrocław.
72. Koszyk M., 2010, *Antroponimia Grybowa i okolic od XVII do XIX wieku*, Tuchów.
73. Kośka L., 2002, *Imiona przez Żydów polskich używane*, Kraków.
74. Kowalska-Glikman S., 1977, *Małżeństwa mieszane w Królestwie Polskim. Problemy asymilacji i integracji społecznej*, „Kwartalnik Historyczny”, t. LXXXIV, z. 2, s. 313-319.
75. Koziara S., Rudnica-Fira E., 2010, *Imiona chrzestne dzieci nieślubnych w perspektywie historyczno-kulturowej (na materiale z terenu Małopolski)*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica”, t. V, s. 144-153.
76. Krawczyk-Tyrpa A., 2004, *Imiona zakazane i unikane*, [w:] *Nazwy mówią*, red. M. Pająkowska-Kensik, M. Czachorowska, Bydgoszcz, s. 80-94.
77. Kresa M., 2013, *Antroponimia historycznego pogranicza mazowiecko-podlaskiego w XVIII wieku na przykładzie parafii Stoczek w ówczesnym dekanacie kamieńczykowskim*, Warszawa.

78. Kresa M., 2014, *Tendencje imiennicze w dziewiętnastowiecznej Polsce (na przykładzie analizy danych wyekscerpowanych z ksiąg ochrzczonych parafii: Zerzeń, Bełżyce i Chełmce z 1861 roku)*, [w:] *Młodzi o języku*, red. M. Kresa, Warszawa, s. 129-143.
79. Kucińska M., 2014, *Imiennictwo w księgach chrztów dwóch mazowieckich parafii (Strzegowo i Wrona) na przełomie XVIII i XIX wieku*, „Prace Językoznawcze”, t. XVI/1, s. 87-95.
80. Kukulak J., Lach J., 2006, *Środowisko przyrodnicze*, [w:] *Brzesko. Dzieje miasta i regionu*, red. F. Kiryk, J. Lach, Brzesko, s. 9-43.
81. Kulo C., 1987, *Dzieci nieślubne i podrzutki w warszawskiej parafii św. Krzyża w XVIII wieku*, „Roczniki Humanistyczne”, t. XXXV, z. 2, s. 305-316.
82. Kulo C., 2009, *Demografia Rzeczypospolitej przedrozbiorowej*, Warszawa.
83. Kumor B., 1958, *Dzieje polityczno-geograficzne diecezji tarnowskiej*, Lublin.
84. Kumor B., 1966, *Przepisy państwowe i kościelne dotyczące metryk kościelnych w zaborze austriackim (1800-1914)*, „Przeszłość Demograficzna Polski. Materiały i Studia”, t. VII, s. 94-107.
85. Kumor B., 1969, *Granice metropolii i diecezji polskich 968—1939*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, t. XVIII, s. 290-352.
86. Kumor B., 1975, *Dziesięć dokumentów związanych z utworzeniem diecezji tarnowskiej*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, t. XXX, s. 349-366.
87. Kumor B., 1981, *Obsada biskupstwa tarnowskiego w latach 1783-1807*, „Analecta Cracoviensia”, t. XIII, s. 425-442.
88. Kumor B., 1985, *Diecezja tarnowska. Dzieje ustroju i organizacji 1786-1985*, Kraków.
89. Kumor B., 1997, *Rozwój organizacji metropolitalnej i diecezjalnej na historycznych ziemiach polskich (1000-1992)*, „Resovia Sacra. Studia Teologiczno-Filozoficzne Diecezji Rzeszowskiej”, t. IV, s. 213-221.
90. Kupis B., 1999, *Najciekawsze imiona I*, Warszawa.
91. Kupis B., 2000, *Najciekawsze imiona II*, Warszawa.
92. Laszuk A., 1998, *Księgi metrykalne i stanu cywilnego w archiwach państwowych w Polsce – informator*, Warszawa.
93. Lewandowska D., 1995, *Gmina wyznania mojżeszowego w Galicji Wschodniej*, [w:] *Żydowskie gminy wyznaniowe*, t. I, red. J. Woronczak, Wrocław, s. 63-76.

94. Liczbińska G., 2011, *Księgi parafialne jako źródło informacji o populacjach historycznych*, „Przegląd Historyczny”, t. CII/2, s. 267-282.
95. Litwin J., 1932, *Imię i nazwisko, Zbiór przepisów prawa cywilnego i administracyjnego*, Łódź.
96. Łojek A., 2019, *Antroponimia Kielecczyny I połowy XIX w. na przykładzie nazwisk mieszkańców parafii Daleszyce*, Kraków.
97. Łojek A., 2022, *Kult świętych jako motywacja wyboru imienia w parafii Daleszyce w XVII–XIX wieku (na przykładzie imion kalendarzowych)*, „Rozprawy Komisji Językowej ŁTN”, t. LXX, s. 72-104.
98. Łuc I., 2012, *Wielokulturowość cieszyńskiego pogranicza w aspekcie XIX-wiecznego imiennictwa*, „Cieszyński Almanach Pedagogiczny”, t. I, s. 154-165
99. Maciejowski W., 1878, *Żydzi w Polsce, Rusi i na Litwie*, Warszawa.
100. Magda-Czekaj M., 2000, *Imiona mieszkańców Olesna na Śląsku Opolskim i ich socjologiczne uwarunkowanie od XVI do 1. poł XX wieku*, „Onomastica”, t. XLV, s. 191-210.
101. Makowski K., 1992, *Potomstwo*, [w:] Tegoż, *Rodzina poznańska w I połowie XIX wieku*, Poznań, s. 145-215.
102. Malec M., 1992, *Miejsce imion biblijnych w antroponimii polskiej*, [w:] *Biblia a kultura Europy*, red. M. Kamińska, E. Małek, Łódź, s. 86-94.
103. Malec M., 1994, *Imiona chrześcijańskie w średniowiecznej Polsce*, Kraków.
104. Malec M., 1996, *O imionach i nazwiskach w Polsce. Tradycja i współczesność*, Kraków.
105. Malec M., 1997, *Przydomki hagiomiczne w funkcji samodzielnych imion osobowych*, [w:] *Onomastyka i dialektologia*, red. H. Popowska-Taborska, J. Duma, Warszawa, s. 181-186.
106. Malec M., 1998, *Imiona*, [w:] *Polskie nazwy własne: encyklopedia*, red. E. Rzetelska-Feleszko, Kraków, s. 97-118.
107. Malec M., 2001, *Imię w polskiej antroponimii i kulturze*, Kraków.
108. Malec M., 2015, *Kulturowe przyczyny zmian w polskim imiennictwie osobowym (w ujęciu diachronicznym)*, „Onomastica”, t. LIX, s. 123-136.
109. Marinković I., 2004, *Wielka księga imion*, Wrocław.

110. Maślach A., 2007, *Imiennictwo wsi galicyjskiej w XIX w. (na podstawie metryk z Zarzecza, pow. niżański z l. 1828-1864)*, „Rocznik Przemyski” t. XLIII, z. 3, s. 125-147.
111. Mędrzecki W., 1997, *Konwenans wiejski i nowe wzorce zachowań kobiet na wsi w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX wieku*, [w:] *Kobieta i kultura życia codziennego: wiek XIX i XX. Zbiór studiów*, red. A. Szwarc, A. Żarnowska, Warszawa, s. 71-87.
112. Mieses M., 1991, *Z rodu żydowskiego: zasłużone rodziny polskie krwi niegdyś żydowskiej*, Warszawa.
113. Mikołajczyk M., 1993, *Masz na imię...: popularne imiona katolickie, daty imion z wyszczególnieniem ważniejszych świętych wraz z reprintami XIX-wiecznych drzeworytów świętych patronów dla łatwości i mielszego czytania*, Piekary Śląskie.
114. Mordań M., 2017, *Imiona chrzestne bielskich prawosławnych i katolików na przełomie XIX i XX wieku*, „Studia Wschodniosłowiańskie”, t. XVII, s. 247-267.
115. Mroczek E., 2015, *Żydzi w Bochni*, „Wiadomości Bocheńskie. Kwartalnik społeczno-kulturalny stowarzyszenia Bochniaków i Miłośników Ziemi Bocheńskiej”, XXVII, nr 3, s. 3-6.
116. Mytnik I., 2012, *Imiennictwo i sposoby identyfikacji polskich szlachcianek w województwie wołyńskim w XVI-XVIII wieku*, „Visnyk of the Lviv University”. Series Philology”, issue 56, part 1, s. 306-315.
117. Mytnik I., 2017, *Imiennictwo ziemi chełmskiej w XVI-XVII wieku*, Warszawa.
118. Nabielec S., 2001, *Chronów wieś ongiś szlachecka*, Kraków.
119. Nowak M., 1996, *Imiennictwo w parafii Mikuszowice koło Bochni*, „Roczniki Humanistyczne”, t. XLIV, z. 6, s. 60-82.
120. Oronowicz-Kida E., 2018, *Antroponimy w pamiętniku chłopskim z początku XX wieku (analiza motywacyjno-funkcjonalna)*, „Onomastica”, t. LXII, s. 57-71.
121. Palinciuc-Dudek E., 2011, *Nazwiska i imiona Polaków z Kiszyniowa i okolicy w XIX i XX wieku*, Kraków.
122. Pałka A., 2007, *Imiona chrzestne w księgach metrykalnych z lat 1727–1837 oraz 1985–1990 w parafii Św. Andrzeja Apostoła w Olkuszu*, „Onomastica”, t. LII, s. 203-228.
123. Pawikowska M., 2010, *Imiennictwo w księgach chrztów parafii Unierzyż na Mazowszu (1670-1800)*, „Prace Językoznawcze”, t. XII, s. 149-161.

124. Piech S., 2004, *W okresie niewoli narodowej*, [w:] *Kościół i parafia miasta Brzeska: 1385-2003*, red. S. Podstawa, Kraków, s. 96-104.
125. Plichta R., 1998, *Imiona chrzestne w księgach metrykalnych katedry łowickiej w latach 1951-1955 i 1991-1995*, „Onomastica”, t. XLIII, s. 117-139.
126. Prucnal D., 2008, *Dzieci nieślubne w Lublinie w latach 1612-1638 (w świetle ksiąg chrztów parafii pw. Michała Archaniola)*, [w:] *Rodzina i gospodarstwo domowe na ziemiach polskich w XIV-XX wieku. Struktury demograficzne, społeczne i gospodarcze*, red. C. Kukło, Warszawa, s. 295-314.
127. Przybylska R., 2020, *Imiennictwo w polskich rodzinach ziemiańskich na przełomie XIX i XX wieku*, „Socjolingwistyka”, t. XXXIV, s. 183-196.
128. Rachwał P., 2010, *Imiona chrzestne mieszkańców Iskrzyni w XIX wieku na podstawie metryk parafii Krościenko Wyżne z lat 1848-1900*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, t. XCIV, s. 257-274.
129. Raszevska-Żurek B., 2006, *Kształtowanie się nazwisk równych imionom w Polsce (XIII-XVI w.)*, Warszawa.
130. Rawicz-Witanowski M., 1890, *Historia miast i mieszczan w krajach dawnego państwa polskiego od czasów najdawniejszych aż do połowy XIX wieku*, Poznań.
131. Rejman S., 2006, *Urodzenia nieślubne w Krasnem w latach 1786–1863*, „Przeszłość Demograficzna Polski”, t. XXVII, s. 7-38.
132. Rejman S., 2017, *Imiona nadawane dzieciom w rzeszowskiej parafii farnej na początku XX wieku*, „Przeszłość Demograficzna Polski”, t. XXXIX, s. 253-281.
133. Rembiszevska D. K., 2006, *Nazwy osobowe Żydów z Wysokiego Mazowieckiego w dwudziestoleciu międzywojennym*, „Studia Łomżyńskie”, t. XVII, s. 51-62.
134. Romaniak P., Kiper D., 2016, *Imiona chrzestne nadawane w wybranych miejscowościach rzymskokatolickiej parafii Pruchnik w okresie przedautonomicznym*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, t. CVI, s. 235-274.
135. Rothwand J., 1866, *Imiona przez Żydów polskich używane*, Warszawa.
136. Różycka I., 2003, *Kształtowanie się mieszczańskich i chłopskich nazw osobowych na terenie parafii Rzgów i Dłutów w XVII i XVIII wieku*, Łódź.
137. Rudnica-Fira E., 2011, *Imiona mieszkańców miast Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego w perspektywie socjolingwistycznej*, „Onomastica Slavogermanica”, t. XXX, s. 197-207.

138. Rudnica-Fira E., 2013, *Imiennictwo krakowian od XVI do XVIII wieku na tle historii i kultury*, Kraków.
139. Rudnica-Fira E., 2018, *Imiona chrzestne w aspekcie wyznaniowo-kulturowym i socjologiczno-historycznym*, „Onomastica”, t. LXII, s. 129-144.
140. Rutkowski M., 2021, *Co bada i czemu służy onomastyka? Kilka refleksji w kontekście nowej humanistyki*, „Prace Językoznawcze”, t. XXIII/2, s. 31-41.
141. Ryguła E., 2011, *Imiennictwo w Kobiórze w XVIII wieku*, „Wieki Stare i Nowe”, t. III, nr 8, s. 104-127.
142. Ryguła E., 2016, *Urodzenia pozamałżeńskie w parafii św. Mikołaja w Łące w latach 1664–1914*, „Przeszłość Demograficzna Polski”, t. XXXVIII, nr 2, s. 7-33.
143. Rzetelska-Feleszko E., 2006, *Imiona w skali wartości*, [w:] Tejże, *W świecie nazw własnych*, Warszawa-Kraków, s. 9-34.
144. *Schematismus Universi Venerabilis Cleri Saecularis et Regularis Dioeceseos Tarnoviensis pro anno Domini 1893*, 1893, Typis Josephi Karnstädt, Tarnów.
145. Skulina T., 2008, *Imiona kobiet w Wielkopolsce XVII i XVIII wieku*, [w:] Tegoż, *Z przeszłości imion i nazwisk oraz dawnych form polskich*, Poznań, s. 193-216.
146. Słabczyński R., 2020, *Imiennictwo łemkowskie w XIX wieku*, „Słowo. Studia językoznawcze”, t. XI, s. 151-162.
147. Sochacka S., 2014, *Imiona i nazwiska Żydów śląskich jako językowe świadectwa mieszaniny kultur i obyczajowości*, „Studia Śląskie”, t. LXXIV, s. 131-142.
148. Spyt A., 1973, *O imionach podwójnych typu Stanisław-Marian we wsiach zachodniej części powiatu chrzanowskiego*, „Onomastica”, t. XVIII, s. 245-255.
149. Stachoń A., 2007, *Bocheńskie imiona. Imiona osób ochrzczonych w parafii św. Mikołaja w Bochni w latach 1754-2000. Imiona dzieci urodzonych w Bochni w latach 1946-2004*, Bochnia.
150. Stachurska M., 1994, *Wieloimienność na podstawie metryk parafialnych Miechowa (1826-1829)*, „Onomastica”, t. XXXIX, s. 179-184.
151. Sułowski Z., 1972, *Imiona chrzestne w parafii Piotrawin w XVII-XIX wieku*, „Roczniki Humanistyczne”, t. XX, z. 2, s. 99-116.
152. Swoboda P., 2013, *Imiona częste w Polsce w latach 1995–2010 i ich zróżnicowanie w czasie i przestrzeni*, „Onomastica”, t. LVII, s. 19-69.
153. Szuchta R., 2015, *1000 lat historii Żydów polskich. Podróż przez wieki*, Warszawa.

154. Szulowska W., 1992, *Imiennictwo dawnej ziemi halickiej i lwowskiej*, Warszawa.
155. Szulowska W., 2010a, *Antroponimia warszawian w XVII wieku*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica”, t. V, s. 243-252.
156. Szulowska W., 2010b, *Jak współcześnie nazywamy bliźnięta*, [w:] *Nazwy własne a społeczeństwo*, t. I, red. R. Łobodzińska, Łask, s. 183-189.
157. Szutnik P., 2013, *Nieślubne dzieci w parafii Szadek w okresie Księstwa Warszawskiego*, „Przegląd Nauk Historycznych”, t. XII, nr 2, s. 237-252.
158. Szwarc A., 2004, *Rygorystyczne normy i swobodne obyczaje. Małżeństwo i związki pozamałżeńskie w opiniach ziemiańsko-arystokratycznej elity w połowie XIX wieku*, [w:] *Kobieta i małżeństwo. Społeczno-kulturowe aspekty seksualności. Wiek XIX i XX, zbiór studiów*, red. A. Szwarc, A. Żarnowska, t. VIII, Warszawa, s. 89-102.
159. Ślusarek K., 2007, *Sytuacja szlachty i chłopstwa na tle przemian struktury społeczeństwa polskiego w XIX wieku*, [w:] *Problemy cywilizacyjnego rozwoju Białorusi, Polski, Rosji i Ukrainy od końca XVIII do XXI wieku*, red. P. Franaszek, Kraków, s. 292-298.
160. Świerk A., 2016, *Dawne i współczesne żeńskie imiona chrzestne mieszkańców Mszany Dolnej na przykładzie ksiąg parafialnych parafii świętego Michała Archaniola (1900–1910 oraz 2000–2010 – analiza porównawcza)*, „Małopolska. Regiony – Regionalizmy – Małe Ojczyzny”, t. XVIII, s. 45-55.
161. Taszycki W., 1925, *Najdawniejsze polskie imiona osobowe*, Kraków.
162. Tichoniuk B., 2000, *Imiona i ich formy na pograniczu polsko-białoruskim od XVI wieku do roku 1839*, Zielona Góra.
163. Tronina A., 1999, *Nazwiska Żydów aszkenazyjskich: próba klasyfikacji*, [w:] *Studia slawistyczne 1. Nazewnictwo na pograniczach etniczno-językowych*, red. Z. Abramowicz, L. Dacewicz, Białystok, s. 312-320.
164. Tronina A., 2008, *Tajemnice maryjne w imionach zakonnych*, „Salvatoris Mater” X/3, s. 294-302.
165. Tronina A., 2016, *Poznaj swoją godność: imiona chrzcielne w Polsce*, Częstochowa.
166. Trzeciak Ł., 2016, *Antroponimia Kresów Południowo-Wschodnich w XVII i XVIII wieku na przykładzie rzymskokatolickiej parafii w Żółkwi*, t. I, Poznań.

167. Umińska-Tytoń E., 2015, *Nazwy osobowe ludności żydowskiej Działoszyna w XIX-wiecznych metrykach*, [w:] *Amor verborum nos unit. Studia poświęcone pamięci Profesora Sławomira Gali*, red. P. Stalmaszczyk, I. Jaros, Łódź, s. 167-177.
168. Umińska-Tytoń E., 2017, *Imiona dzieci nieślubnych na tle obyczaju imienniczego w XIX wieku w Działoszynie*, „Onomastica”, t. LXI, s. 193–217.
169. Urbański M., 1952, *Księga imion*, Warszawa.
170. Walczak M., 1989, *Imiona chrzestne w parafii Włostowice w Puławach w wiekach XVIII-XX*, „Język Polski”, t. LX, s. 163-169.
171. Walkowiak J., 2012, *O rodzimych imionach w Wielkopolsce w XIX wieku*, „Onomastica”, t. LVI, s. 117-133.
172. Wernichowska B., 2009, *Imiona współczesne, dawne i osobliwe*, Warszawa.
173. Wieczorek-Ostrowska A., 2002, *O antroponimii XIX-wiecznej „Księgi przyjęć uczniów do cechu krawców w Krakowie*, „Onomastica”, t. XLVII, s. 137-140.
174. Wiślicz T., 2012, *Upodobanie. Małżeństwo i związki nieformalne na wsi polskiej XVII–XVIII wieku. Wyobrażenia społeczne i jednostkowe doświadczenia*, Wrocław.
175. Włodarski Ł., 2015, *Imiona chrzestne nadawane w parafii rzymskokatolickiej pw. św. Stanisława b.m. w Drobinie w latach 1826-1913*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, t. CIV, s. 349-362.
176. Wojas Z., 1980, *Bocheńskie od połowy XVII w. do schyłku epoki staropolskiej*, [w:] *Bochnia. Dzieje miasta i regionu*, red. F. Kiryk, Z. Ruta, Kraków, 152-187.
177. Wolnicz-Pawłowska E., 1993, *Antroponimia łemkowska na tle polskim i słowackim (XVI-XIX wiek)*, Warszawa.
178. Wolnicz-Pawłowska E., 2008, *Imiona nieślubnych dzieci (na przykładzie rzymskokatolickich ksiąg metrykalnych z dawnych polskich kresów południowo-wschodnich*, [w:] *Studia Linguistica in honorem Edvardi Breza*, red. J. Trempała, Bydgoszcz, s. 282-299.
179. Wolnicz-Pawłowska E., Szulowska W., 1998, *Antroponimia polska na kresach południowo-wschodnich: XV–XIX wiek*, Warszawa.
180. Wyczański A., 2001, *Szlachta polska XVI wieku*, Warszawa.
181. Wyżga M., 2010, *Urodzenia pozamałżeńskie w podkrakowskiej parafii Raciborowice w XVII-XVIII wieku w świetle ksiąg metrykalnych*, „Przeszłość Demograficzna Polski”, t. XXIX, s. 157-172.

182. Zaręba A., 1957a, *Polskie imiona ludowe. Problematyka zagadnienia*, „Onomastica”, t. III, s. 129-178.
183. Zaręba A., 1957b, *Polskie imiona ludowe. Problematyka zagadnienia II*, „Onomastica”, t. III, s. 420-446.
184. Zarębski R., 2016, *Pomiędzy konwencją a żywiołem. Tendencje imiennicze w dawnej Łodzi (XVII – połowa XIX wieku)*, „Onomastica”, t. LX, s. 91-106.
185. Zawidzka I., 1999, *Żydzi bocheńscy*, Bochnia.
186. Zawistowski J., 1967, *Z postępowych tradycji powiatu bocheńskiego w latach 1772-1945*, [w:] *Ziemia bocheńska*, red. K. Sz wajca, Kraków, s. 34-35.
187. Zielińska A., 2012, *Imiona chrzestne wśród katolików i ewangelików w Toruniu w XIX i na początku XX wieku*, „Rocznik Toruński”, t. XXXIX, s. 161-193.
188. Złotkowski P., 2018, *Imiona chrzestne w księdze chrztów unickiej parafii Hodyszewo z lat 1759–1801*, „Rozprawy Komisji Językowej ŁTN”, t. LXV, s. 273-284.
189. Złotkowski P., 2022, *Imiennictwo mieszczanek brańskich w XVII–XVIII wieku*, „Studia Językoznawcze”, t. XIII, s. 111-124.
190. Zmuda E., 2015, *Maria jako imię zakonne*, „Onomastica”, t. LIX, s. 137-151.
191. Zmuda E., 2019, *Imiona zakonne karmelitanek bosych (od XVII do pierwszej połowy XX w.)*, Kraków.
192. Zmuda E., 2021, *Imiona zakonne karmelitów bosych (od XVII do XX w.)*, Kraków.
193. Ziembliński T., 1967, *Zmiany w Bocheńskim*, [w:] *Ziemia bocheńska*, red. K. Sz wajca, Kraków, s. 5-12.
194. Żołądź-Strzelczyk D., 2002, *Dziecko w dawnej Polsce*, Poznań.

ŹRÓDŁA

PARAFIA CHRONÓW, SYGNATURA: KMC VII/1

- CH/I** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1801
- CH/II** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1802
- CH/III** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1803
- CH/IV** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1804
- CH/V** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1805
- CH/VI** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1806
- CH/VII** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1807
- CH/VIII** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1808
- CH/IX** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1809
- CH/X** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1810
- CH/XI** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1812
- CH/XII** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1813
- CH/XIII** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1814
- CH/XIV** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1815
- CH/XV** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1816
- CH/XVI** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1817
- CH/XVII** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1818
- CH/XVIII** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1819
- CH/XIX** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1820
- CH/XX** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1821
- CH/XXI** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z LAT 1822-1825
- CH/XXII** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z LAT 1828-1834
- CH/XXIII** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z LAT 1836-1841
- CH/XXIV** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z LAT 1844-1848
- CH/XXV** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1849
- CH/XXVI** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1850
- CH/XXVII** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1851
- CH/XXVIII** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1852
- CH/XXIX** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1853
- CH/XXX** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1854
- CH/XXXI** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1855
- CH/XXXII** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1856
- CH/XXXIII** – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1857

CH/XXXIV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1858
CH/XXXV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1859
CH/XXXVI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z LAT 1860-1863
CH/XXXVII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1864
CH/XXXVIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1865
CH/XXXIX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1866
CH/XL – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1867
CH/XLI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1868
CH/XLII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1869
CH/XLIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1870
CH/XLIV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1871
CH/XLV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1872
CH/XLVI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1873
CH/XLVII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1874
CH/XLVIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z LAT 1875-1888
CH/XLIX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. CHRONÓW Z ROKU 1889

PARAFIA KRÓLÓWKA, SYGNATURA: **KMK XXIII/1**

K/I – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1815
K/II – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z LAT 1816-1821
K/III – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1822
K/IV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1823
K/V – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1824
K/VI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1825
K/VII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1826
K/VIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1828
K/IX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1829
K/X – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1830
K/XI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1831
K/XII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1832
K/XIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1833
K/XIV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1834
K/XV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1835
K/XVI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1836
K/XVII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1837
K/XVIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1838
K/XIX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1839

K/XX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1840
K/XXI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1841
K/XXII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1843
K/XXIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1844
K/XXIV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1845
K/XXV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1846
K/XXVI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA Z ROKU 1847
K/XXVII/C – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA, WIEŚ CICHAWKA, Z LAT 1870-1889
K/XXVIII/K – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA, WIEŚ KRÓLÓWKA, Z LAT 1870-1883
K/XXIX/K – KSIĘGA URODZONYCH PAR. KRÓLÓWKA, WIEŚ KRÓLÓWKA, Z LAT 1884-1889

PARAFIA LIPNICA MUROWANA, SYGNATURA: **KML VIII/1**

L/I – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1801
L/II – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1802
L/III – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1803
L/IV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1804
L/V – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1805
L/VI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1806
L/VII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1807
L/VIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1808
L/IX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1809
L/X – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1810
L/XI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1812
L/XII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1813
L/XIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1814
L/XIV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1815
L/XV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1817
L/XVI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1818
L/XVII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1819
L/XVIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1820
L/XIX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1821
L/XX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1822
L/XXI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1823
L/XXII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1824
L/XXIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1825
L/XXIV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1844
L/XXV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1845

L/XXVI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1846
L/XXVII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1847
L/XXVIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1848
L/XXIX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1849
L/XXX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1850
L/XXXI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1851
L/XXXII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1852
L/XXXIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1853
L/XXXIV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1854
L/XXXV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z 1855
L/XXXVI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1856
L/XXXVII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1857
L/XXXVIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1858
L/XXXIX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1859
L/XL – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1860
L/XLI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1861
L/XLII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1862
L/XLIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1863
L/XLIV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1864
L/XLV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1865
L/XLVI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1866
L/XLVII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1867
L/XLVIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1868
L/XLIX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1869
L/L/L – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1870
L/LI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1871
L/LII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1872
L/LIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1873
L/LIV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1874
L/LV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1875
L/LVI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1876
L/LVII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1877
L/LVIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1878
L/LIX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1879
L/LX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1880
L/LXI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1881
L/LXII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1882

L/LXIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1883
L/LXIV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1884
L/LXV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1885
L/LXVI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1886
L/LXVII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1887
L/LXVIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1888
L/LXIX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. LIPNICA MUROWANA Z ROKU 1889

PARAFIA NOWY WIŚNICZ, SYGNATURA: **MN XXI 1A**

NW/I/NW/1 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. NOWY WIŚNICZ, MIASTO NOWY WIŚNICZ, Z LAT 1811-1858
NW/II/L/1 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. NOWY WIŚNICZ, WIEŚ ŁOMNA, Z LAT 1811-1858
NW/III/O/1 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. NOWY WIŚNICZ, WIEŚ OLCHAWA, Z LAT 1811-1858
NW/IV/L/1 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. NOWY WIŚNICZ, WIEŚ LEKSANDROWA, Z LAT 1811-1858
NW/V/P/1 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. NOWY WIŚNICZ, WIEŚ POŁOM, Z LAT Z LAT 1811-1858
NW/VI/W/1 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. NOWY WIŚNICZ, WIEŚ WÓLKA, Z LAT 1837-1904

PARAFIA NOWY WIŚNICZ, SYGNATURA: **MN XXIb**

NW/I/NW/2 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. NOWY WIŚNICZ, WIEŚ WÓLKA, Z LAT 1861-1900
NW/II/L/2 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. NOWY WIŚNICZ, WIEŚ ŁOMNA, Z LAT 1863-1926
NW/III/O/2 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. NOWY WIŚNICZ, WIEŚ OLCHAWA, Z LAT 1863-1930
NW/IV/L/2 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. NOWY WIŚNICZ, WIEŚ LEKSANDROWA, Z LAT 1863-1932
NW/V/P/1 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. NOWY WIŚNICZ, WIEŚ POŁOM, Z LAT 1863-1929

PARAFIA RAJBROT, SYGNATURA: **KMR V/1**

R/I – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1801
R/II – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1802
R/III – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1803
R/IV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1804
R/V – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1805
R/VI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1806
R/VII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1807
R/VIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1808
R/IX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1809
R/X – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1810

R/XI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1812
R/XII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1813
R/XIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1814
R/XIV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1816
R/XV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1817
R/XVI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1818
R/XVII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1824
R/XVIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1826
R/XIX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1827
R/XX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1828
R/XXI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1830
R/XXII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1832
R/XXIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1833
R/XXIV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z LAT 1834-1835
R/XXV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1836
R/XXVI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1837
R/XXVII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1838
R/XXVIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1839
R/XXIX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z LAT 1845-1846
R/XXX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1851
R/XXXI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1852
R/XXXII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1853
R/XXXIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1854
R/XXXIV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1855
R/XXXV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1856
R/XXXVI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1857
R/XXXVII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1858
R/XXXVIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1859
R/XXXIX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z LAT 1860-1861
R/XL – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1862
R/XLI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1863
R/XLII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1864
R/XLIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1865
R/XLIV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1866
R/XLV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1867
R/XLVI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1868
R/XLVII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1870

R/XLVIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z LAT 1871-1876

R/XLIX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1877

R/L – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1878

R/LI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1879

R/LII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1880

R/LIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1881

R/LIV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1882

R/LV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1883

R/LVI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z LAT 1884-1885

R/LVII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1886

R/LVIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1887

R/LIX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1888

R/LX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. RAJBROT Z ROKU 1889

PARAFIA STARY WIŚNICZ, SYGNATURA: **KMS XXV/1**

SW/I – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ Z LAT 1813-1815

SW/II – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ Z ROKU 1822

SW/III – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ Z ROKU 1824

SW/IV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ Z LAT 1829-1839

SW/V – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ Z LAT 1840-1845

SW/VI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ Z ROKU 1853

SW/VII/SW – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ STARY WIŚNICZ, Z ROKU 1866

SW/VII/K – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ KOBYLE, Z ROKU 1866

SW/VII/MW – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ MAŁY WIŚNICZ, Z ROKU 1866

SW/VII/Ko – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ KOPALINY, Z ROKU 1866

SW/VII/D – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ DOŁUSZYCE, Z ROKU 1866

SW/VII/W – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ WÓŁKA, Z ROKU 1866

SW/VII/KU – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ KURÓW, Z ROKU 1866

SW/VIII/SW – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ STARY WIŚNICZ, Z ROKU 1867

SW/VIII/K – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ KOBYLE, Z ROKU 1867

SW/VIII/MW – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ MAŁY WIŚNICZ, Z ROKU 1867

SW/VIII/Ko – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ KOPALINY, Z ROKU 1867

SW/VIII/D – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ DOŁUSZYCE, Z ROKU 1867

SW/VIII/W – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ WÓŁKA, Z ROKU 1867

SW/VIII/KU – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ KURÓW, Z ROKU 1867

SW/IX/SW – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ STARY WIŚNICZ, Z ROKU 1881

SW/IX/K – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ KOBYLE, Z ROKU 1881

SW/IX/MW – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ MAŁY WIŚNICZ, Z ROKU 1881
SW/IX/Ko – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ KOPALINY, Z ROKU 1881
SW/X/SW – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ STARY WIŚNICZ, Z ROKU 1884
SW/X/K – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ KOBYLE, Z ROKU 1884
SW/X/MW – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ MAŁY WIŚNICZ, Z ROKU 1884
SW/X/Ko – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ KOPALINY, Z ROKU 1884
SW/X/D – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ DOŁUSZYCE, Z ROKU 1884
SW/X/W – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ WÓŁKA, Z ROKU 1884
SW/X/ Ku – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ KURÓW, Z ROKU 1884
SW/XI/SW – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ STARY WIŚNICZ, Z ROKU 1885
SW/XI/K – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ KOBYLE, Z ROKU 1885
SW/XI/MW – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ MAŁY WIŚNICZ, Z ROKU 1885
SW/XI/Ko – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ KOPALINY, Z ROKU 1885
SW/XI/W – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ WÓŁKA, Z ROKU 1885
SW/XI/ Ku – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ KURÓW, Z ROKU 1885
SW/XII/SW – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ STARY WIŚNICZ, Z LAT 1890-1891
SW/XII/K – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ KOBYLE, Z LAT 1890-1891
SW/XII/MW – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ MAŁY WIŚNICZ, Z LAT 1890-1891
SW/XII/Ko – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ KOPALINY, Z LAT 1890-1891
SW/XII/W – KSIĘGA URODZONYCH PAR. STARY WIŚNICZ, WIEŚ WÓŁKA, Z LAT 1890-1891

PARAFIA TRZCIANA, SYGNATURA: KMT XIX/1

T/I – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z LAT 1820-1823
T/II – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1824
T/III – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1825
T/IV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1826
T/V – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1827
T/VI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1828
T/VII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1829
T/VIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1830
T/IX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1831
T/X – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1833
T/XI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1834
T/XII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1835
T/XIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1836

T/XIV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1838
T/XV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1839
T/XVI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1840
T/XVII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1841
T/XVIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1842
T/XIX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1843
T/XX – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1844
T/XXI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1845
T/XXII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1846
T/XXIII – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1847
T/XXIV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1848
T/XXV – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z ROKU 1849
T/XXVI – KSIĘGA URODZONYCH PAR. TRZCIANA Z LAT 1870-1891

PARAFIA ŻEGOCINA, SYGNATURA: KMŻ XV/1

Ż/I/B/1 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ BYTOMSKO, Z LAT 1801-1810
Ż/I/B/2 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ BYTOMSKO, Z LAT 1832-1839
Ż/I/B/3 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ BYTOMSKO, Z LAT 1839-1871
Ż/I/B/4 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ BYTOMSKO, Z LAT 1872-1900
Ż/II/BE/1 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ BELDNO, Z LAT 1801-1834
Ż/II/BE/2 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ BELDNO, Z LAT 1834-1881
Ż/II/BE/3 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ BELDNO, Z LAT 1881-1900
Ż/III/ŁD/1 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ŁAKTA DOLNA, Z LAT 1801-1811
Ż/III/ŁD/2 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ŁAKTA DOLNA, Z LAT 1811-1834
Ż/III/ŁD/3 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ŁAKTA DOLNA, Z LAT 1834-1869
Ż/IV/ŁG/1 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ŁAKTA GÓRNA, Z LAT 1801-1810
Ż/IV/ŁG/2 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ŁAKTA GÓRNA, Z LAT 1810-1832
Ż/IV/ŁG/3 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ŁAKTA GÓRNA, Z LAT 1832-1836
Ż/IV/ŁG/4 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ŁAKTA GÓRNA, Z LAT 1837-1857
Ż/IV/ŁG/5 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ŁAKTA GÓRNA, Z LAT 1852-1900
Ż/V/Z/1 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ZADZIELE, Z LAT 1801-1832
Ż/V/Z/2 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ZADZIELE, Z LAT 1835-1868
Ż/V/Z/3 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ZADZIELE, Z LAT 1859-1900
Ż/VI/RD/1 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ROZDZIELE DOLNE, Z LAT 1801-1807
Ż/VI/RD/2 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ROZDZIELE DOLNE, Z LAT 1833-1840
Ż/VI/RD/3 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ROZDZIELE DOLNE, Z LAT 1841-1897
Ż/VII/RG/1 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ROZDZIELE GÓRNE, Z LAT 1801-1805

Ż/VII/RG/2 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ROZDZIELE GÓRNE, Z LAT 1808- 1834
Ż/VII/RG/3 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ROZDZIELE GÓRNE, Z LAT 1834-1899
Ż/VII/RG/4 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ROZDZIELE GÓRNE, Z LAT 1899-1900
Ż/VII/RG/5 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ROZDZIELE GÓRNE, Z LAT 1898-1900
Ż/VIII/Ż/1 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ŻEGOCINA, Z LAT 1801-1805
Ż/VIII/Ż/2 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ŻEGOCINA, Z LAT 1805-1831
Ż/VIII/Ż/3 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ŻEGOCINA, Z LAT 1831-1836
Ż/VIII/Ż/4 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ŻEGOCINA, Z LAT 1836-1851
Ż/VIII/Ż/5 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ŻEGOCINA, Z LAT 1852-1900
Ż/VIII/Ż/6 – KSIĘGA URODZONYCH PAR. ŻEGOCINA, WIEŚ ŻEGOCINA, Z LAT 1892-1900

WYKAZ IMION WRAZ Z POŚWIADCZENIAMI ŹRÓDŁOWYMI

IMIONA ŻEŃSKIE

ADELAJDA, łac. *Adelajda*: NW/I/NW/ 1824; SW/VI

ADOLFINA, łac. *Adolphina*: NW/I/NW/ 1821

AGATA, łac. *Agatha*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

AGNIESZKA, łac. *Agnes*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

AGNIESZKA Z POITIERS: Ż/VIII/Ż/5 1876

ALBERTYNA, łac. *Albertina*: NW/I/NW/ 1825

ALBINA, łac. *Albina*: NW/I/NW/ 1817; T/XXVI 1873; L/LVII; Ż/VIII/Ż/5 1881; K/XXIX/K 1887

ALEKSANDRA, łac. *Alexandra*: T/XVI; NW/I/NW/1 1848; Ż/VIII/Ż/5 1860

ALOJZA, łac. *Aloisia*: Ż/VIII/Ż/4 1843; NW/IV/L/1 1856; T/XXVI 1874; K/XXVIII/K 1883

ALOJZA GONZAGA, łac. *Aloisia Gonzaga*: Ż/VIII/Ż/5 1853

AMELIA, łac. *Amalia*: NW/II/L/1 1824; Ż/III/LD/3 1863; T/XXVI 1887

ANASTAZJA, łac. *Anastasia*: L/I; Ż/VIII/Ż/1 1804; Ch/VII; K/I; T/I 1820; NW/I/NW/ 1826; R/XXIV 1834

ANIELA, łac. *Angela*: Ch/I; L/I; Ż/VIII/Ż/1 1805; T/I 1820; R/XXI; NW/I/NW/ 1834; K/XXIV; SW/IX/SW

ANIELA MERICI, łac. *Angela Merici*: Ż/VIII/Ż/5 1865

ANNA, łac. *Anna*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/1820

ANTONINA, łac. *Antonina*: R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; L/IV; Ch/V; NW/I/NW/ 1811; K/II 1817; T/I 1820; SW/IV 1829

APOLONIA, łac. *Apollonia*: L/I; Ch/II; R/V; NW/I/NW/ 1812; SW/I 1813; Ż/VIII/Ż/2 1815; K/II 1816; T/I 1820

BALBINA, łac. *Balbina*: NW/I/NW/ 1825; Ż/VIII/Ż/4 1847

BARBARA, łac. *Barbara*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

BENEDYKTA, łac. *Benedicta*: Ż/VIII/Ż/5 1883

BERTA, łac. *Bertha*: NW/I/NW/2 1883

BOGUMIŁA, łac. *Bohumila*: SW/IX/SW

BOLESŁAWA, łac. *Bolesluava*: SW/IV 1831; Ż/VII/RG/3 1856

BRONISŁAWA, łac. *Bronislava*: K/XX; L/XXIV; T/XXI; NW/III/O/1 1847; Ż/VIII/Ż/4 1849; Ch/XLVI; SW/IX/SW

BRYGIDA, łac. *Brigitta*: L/II; T/I 1821; Ż/VIII/Ż/2 1824; Ch/XXII 1829

CECYLIA, łac. *Cecilia*: L/I; NW/I/NW/ 1811; T/IV; Ż/VIII/Ż/2 1829; R/XXV; Ch/XLIII

CELESTYNA, łac. *Caelestina*: L/L/L

CHAJA: L/XII

CHAWA: L/XIV

DOMICELA, łac. *Domicilla*: Ż/VIII/Ż/4 1839; Ch/XXVI

DOROTA, łac. *Dorothea*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; K/I; T/I 1820; SW/IV 1829

DYZMONA: R/XIV

ELEONORA, łac. *Eleonora*: NW/II/L/1 1835; R/XXIX 1846; Ż/I/B/3 1852; Ch/XLVIII 1887

ELŻBIETA, łac. *Elisabeth*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1805; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1814; T/I 1820; K/IV

ELŻBIETA KRÓLOWA: Ż/VIII/Ż/5 1879

EMILIA, łac. *Emilia*: NW/I/NW/ 1811; Ż/VIII/Ż/2 1822; T/XVI; L/XXXV; SW/IX/SW

EMILIANA, łac. *Aemiliana*: Ż/VIII/Ż/2 1825

EMMA, łac. *Emma*: NW/III/O/2 1878

ERNESTYNA, łac. *Ernestina*: L/LXVI

ESTERA: L/XIII

EUFEMIA, łac. *Euphemia*: L/XLIV

EUFROZYNA, łac. *Euphrosyna*: L/XVIII; Ch/XXII 1835

EUGENIA, łac. *Eugenia*: L/LX; NW/IV/L/2 1891

EWA, łac. *Eva*: L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; Ch/II; NW/I/NW/ 1813; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

FELICJA, łac. *Felicia*: L/II; Ż/VIII/Ż/2 1820; T/XXI; K/XXVIII/K 1872; NW/III/O/2 1881

FELICJANA, łac. *Feliciana*: L/III; NW/I/NW/ 1819

FELICYTA, łac. *Felicitas*: L/IV; T/IV

FERDYNANDA, łac. *Ferdinanda*: T/XXIII

FILIPA, łac. *Philippa*: Ż/VIII/Ż/4 1839

FILOMENA, łac. *Philomena*: SW/IX/SW; K/XXIX/K 1889

FLORENTYNA, łac. *Florentina*: NW/V/P/1 1878

FLORIANNA, łac. *Floriana*: NW/I/NW/ 1831; L/LI

FRANCISZKA, łac. *Francisca*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1803; NW/I/NW/ 1813; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

FRANCISZKA KSAWERA, łac. *Francisca Xavera*: Ż/VIII/Ż/2 1827; K/XXIII; NW/II/L/2 1865

FRACISZKA RZYMIANKA, łac. *Francisca Romana*: NW/I/NW/ 1820; Ż/VIII/Ż/2 1827; K/XI; Ch/XXIII 1840

FRANCISZKA SERAFICKA: Ż/VIII/Ż/5 1852

GABRIELA, łac. *Gabriela*: Ż/IV/ŁG/5 1879; NW/I/NW/2 1885

GENOWEFA, łac. *Genovefa*: Ż/VIII/Ż/3 1836; K/XXII; NW/IV/L/2 1893

GERTRUDA, łac. *Gertrudis*: R/I; L/II; K/II 1816; T/XVI; Ż/III/ŁD/3 1861; NW/I/NW/2 1865

HELENA, łac. *Helena*: L/I; R/I; Ch/II; NW/I/NW/ 1811; Ż/VIII/Ż/2 1812; SW/I 1815; K/I; T/I 1821

HELENA KRÓLOWA: Ż/VIII/Ż/5 1854

HENRYKA, łac. *Henrica*: NW/I/NW/2 1870

HERMINA, łac. *Hermina*: NW/I/NW/2 1873

HONORATA, łac. *Honorata*: L/III; Ż/VIII/Ż/2 1816; R/XXIII; NW/IV/L/1 1841; Ch/XXVIII; K/XXVIII/K 1881; SW/X/SW; T/XXVI 1889

IDA, łac. *Ida*: NW/I/NW/ 1820

IRENA, łac. *Irena*: NW/V/P/1 1876; SW/X/SW

ISMARA: Ż/VIII/Ż/2 1827

IZABELA, łac. *Isabella*: NW/IV/L/2 1888

IZYDORA, łac. *Isidora*: NW/III/O/2 1869

JADWIGA, łac. *Hedvigis*: L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1802; NW/I/NW/ 1812; Ch/XII; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

JANINA, łac. *Janina*: Ż/IV/ŁG/5 1878; NW/II/Ł/2 1880

JAŚMINA: Ż/VIII/Ż/5 1857

JOANNA, łac. *Joanna*: R/VI; NW/I/NW/ 1812; SW/I 1813; Ż/VIII/Ż/2 1828 T/VII; Ch/XXII 1831; K/XV

JÓZEFA, łac. *Josepha*: L/II; Ż/VIII/Ż/1 1802; Ch/III; NW/I/NW/ 1812; K/I; R/XV; T/I 1821; SW/III

JULIA, łac. *Julia*: L/I; SW/I 1814; NW/I/NW/ 1818; Ż/VIII/Ż/2 1826; T/XIX; Ch/XXXVI 1860; K/XXVIII/K 1870

JULIANNA, łac. *Julianna*: L/I; Ch/II; Ż/VIII/Ż/1 1802; R/III; NW/I/NW/ 1812; SW/I 1815; K/I; T/I 1820

JULIANA Z NIKODEMII: Ż/VIII/Ż/5 1889

JULIANNA DE TALIEN: Ch/XXIII 1839

JULIANNA FALCONERI: Ż/VIII/Ż/5 1886

JULIANNA Z CORNILLON: Ż/VIII/Ż/5 1889

JUSTYNA, łac. *Justina*: L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1802; Ch/IV; SW/I 1814; NW/I/NW/ 1815; K/I; T/I 1820

KAMILA, łac. *Camilla*: NW/II/Ł/2 1885

KAROLA, łac. *Carola*: K/XXVIII/K 1871

KAROLINA, łac. *Carolina*: L/I; Ch/II; NW/I/NW/ 1814; SW/I 1815; Ż/VIII/Ż/2 1818; T/I 1822; K/XII; R/XXII

KATARZYNA, łac. *Catharina*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

KATARZYNA DEL RICCI: Ż/VIII/Ż/5 1886

KATARZYNA SIENEŃSKA, łac. *Catharina Senesis*: R/I; K/I; NW/I/NW/ 1818; SW/II; Ż/VIII/Ż/2 1824; T/IV; Ch/XXII 1833

KAZIMIERA, łac. *Casimira*: NW/III/O/2 1878; Ż/IV/ŁG/5 1881

KLARA, łac. *Clara*: L/I; Ż/VIII/Ż/1 1804; Ch/VI; K/II 1816; T/I 1823; SW/IV 1830

KLARA Z ASYŻU: Ż/VIII/Ż/5 1857

KLEMENTYNA, łac. *Clementina*: NW/I/NW/2 1873

KLOTYLDA, łac. *Clotildis*: NW/IV/L/2 1889

KONSTANCJA, łac. *Constantia*: L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1802; Ch/III; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

KORDULA, łac. *Cordula*: T/XVIII; L/XLV

KRYSTYNA, łac. *Christina*: L/IV; R/V; T/I 1820; NW/V/P/1 1824; Ż/III/ŁD/3 1865

KSAWERA, łac. *Xavera*: NW/III/O/1 1819; Ch/XXI 1822

KUNEGUNDA, łac. *Cunegundis*: L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1804; Ch/VI; NW/I/NW/ 1813; K/II 1816; T/I 1821

LAURA, łac. *Laura*: NW/I/NW/2 1895

LEA: T/XXVI 1885

LEOKADIA, łac. *Leocadia*: NW/IV/L/2 1865

LEONA, łac. *Leonis*: NW/IV/L/1 1831; Ż/VIII/Ż/5 1861

LEOPOLDYNA: Ż/VIII/Ż/5 1853; T/XXVI 1889

LUDMIŁA, łac. *Ludmila*: Ż/VIII/Ż/4 1848; NW/IV/L/2 1880; T/XXVI 1883

LUDWIKA, łac. *Ludovica*: L/VII; R/XI; SW/I 1813; Ż/VIII/Ż/2 1813; Ch/XIV; NW/II/Ł/1 1815; T/V; K/X

LUDWINA, łac. *Ludvina*: Ch/III; L/XII; Ż/VIII/Ż/2 1821; NW/III/O/2 1865

ŁUCJA, łac. *Lucia*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1803; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/II 1816; T/I 1820

MAGDALENA, łac. *Magdalena*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

MAGDALENA DE PAZZI: R/III; Ch/XXI 1823; Ż/VIII/Ż/2 1824; T/VI; SW/IV 1835

MAŁGORZATA, łac. *Margarita*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

MAŁGORZATA KRÓLOWA: Ż/VIII/Ż/5 1861

MARCELA, łac. *Marcella*: NW/V/P/1 1871; K/XXVIII/K 1871

MARCELINA, łac. *Marcellina*: NW/IV/L/2 1886; Ż/VIII/Ż/6 1894

MARCJANNA, łac. *Marciana*: L/VIII; Ch/XII; Ż/VI/RD/2 1834; K/XXIX/K 1887

MARIA, łac. *Maria*: L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1803; Ch/VIII; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; T/I 1820; K/IV

MARIA ASSUNTA: Ż/VIII/Ż/2 1830

MARIA DE CARMEN: Ż/VIII/Ż/2 1830

MARIA EGIPCJANKA: Ż/VIII/Ż/6 1894

MARIA IMMACULATA: Ż/VIII/Ż/2 1830

MARIA MAGDALENA, łac. *Maria Magdalena*: Ż/VIII/Ż/1 1803; L/XVI; K/XIII; Ch/XXIII 1838; NW/I/NW/2 1868; T/XXVI 1876

MARIA RÓŻAŃCOWA: Ż/VIII/Ż/2 1830

MARIA ŚNIEŻNA, łac. *Maria ad Nives*: K/IX; Ż/VIII/Ż/5 1861

MARIANNA, łac. *Mariana*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

MARIANNA RÓŻAŃCOWA: K/XVI; Ż/VIII/Ż/5 1859

MARIANNA ŚNIEŻNA, łac. *Mariana ad Nives*: K/IX

MARTA, łac. *Martha*: T/I 1820; K/IX; Ch/XXII 1831; Ż/VIII/Ż/2 1831

MARTYNA, łac. *Martina*: NW/IV/L/1 1816; Ż/VIII/Ż/2 1817; K/ XVI; Ch/XL; T/XXVI 1870

MARYNA, łac. *Marina*: Ż/VIII/Ż/1 1801

MATYLDĄ, łac. *Mathildis*: NW/III/O/2 1874; Ż/VII/RG/3 1877

MICHALINA, łac. *Michaëla*: Ż/VIII/Ż/3 1834; NW/IV/L/2 1867

MONIKA, łac. *Monica*: T/I 1821; Ż/VIII/Ż/2 1825

NATALIA, łac. *Natalia*: SW/XII/SW 1890

NIMFA, łac. *Nympha*: NW/V/P/1 1848; L/LVII

OLGA, łac. *Olga*: NW/I/NW/2 1877

OLIMPIA, łac. *Olymia*: NW/I/NW/1821

OLIWIA, łac. *Olivia*: Ch/XXXII

PAULINA, łac. *Paulina*: L/I; Ż/VIII/Ż/2 1814; K/I; R/XXII; NW/I/NW/1835; T/XII

PELAGIA, łac. *Pelagia*: L/XVIII; NW/IV/L/2 1875

PEREGRYNA, łac. *Peregrina*: T/XVI

PERPETUA, łac. *Perpetua*: Ż/VIII/Ż/5 1891

PETRONELA, łac. *Petronella*: Ch/II; L/II; Ż/VIII/Ż/1 1803; R/V; NW/I/NW/ 1812; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

PETRYNA, łac. *Petrina*: Ż/VIII/Ż/2 1826

PRAKSEDA, łac. *Praxedis*: NW/I/NW/1 1825; Ch/XXIII 1838; L/XXVI

PRYSKA, łac. *Prisca*: NW/I/NW/1 1838

PULCHERIA, łac. *Pulcheria*: NW/I/NW/ 1817

REBEKA: Ch/XVI

REGINA, łac. *Regina*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1803; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/II 1817; T/I 1820

ROZALIA, łac. *Rosalia*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1803; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

RÓŻA, łac. *Rosa*: Ch/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1803; L/VI; NW/I/NW/ 1813; K/II 1817; T/I 1820; SW/II

RÓŻA Z LIMY: Ż/VIII/Ż/2 1828

RUDOLFINA, łac. *Rudolphina*: NW/I/NW/2 1887

SALOMEA, łac. *Salomea*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

SAMUELA, łac. *Samuela*: R/XVI

SARA, łac. *Sara*: R/XV

SCHOLASTYKA, łac. *Scholastica*: Ż/VIII/Ż/5 1886

STANISŁAWA, łac. *Stanislava*: SW/I 1813; Ż/IV/ŁG/2 1832; T/XXII; NW/III/O/2 1872; K/XXVIII/K 1878

STEFANIA, łac. *Stephania*: T/I 1820; Ż/VIII/Ż/5 1864; Ch/XLVIII 1885; SW/XII/SW 1891; NW/V/P/1 1894

SYDONIA: NW/I/NW/1 1857

TEKLA, łac. *Thecla*: L/I; Ch/II; R/II; Ż/VIII/Ż/1 1803; NW/I/NW/ 1812; SW/I 1813; K/I; T/I 1821

TEODORA, łac. *Theodora*: Ch/XXII 1829; SW/IV 1839; Ż/VI/RD/3 1841; K/XXIX/K 1880

TEODOZJA, łac. *Theodosia*: K/XIII; T/XI; NW/I/NW/2 1869

TEOFILA, łac. *Theophila*: L/I; Ż/VIII/Ż/2 1814; T/I 1820; SW/II; R/XXI; Ch/XXIII 1839; NW/I/NW/ 1847; K/XXIX/K 1888

TERESA, łac. *Theresia*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; T/I 1820; K/XXIX/K 1889

URSZULA, łac. *Ursula*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/2 1805; K/I; T/I 1821; NW/II/Ł/1 1822

WALERIA, łac. *Valeria*: NW/II/Ł/1 1829; Ż/VI/RD/2 1840; Ch/XXXVIII; L/XLVI; K/XXIX/K 1889

WANDA, łac. *Wanda*: L/XXVII; NW/I/NW/2 1882

WERONIKA, łac. *Veronica*: Ch/XII; K/I; L/XXXII; R/XXXIII; Ż/VIII/Ż/5 1857; NW/III/O/2 1864

WIKTORIA, łac. *Victoria*: Ch/I; L/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; R/II; SW/I 1813; NW/I/NW/ 1815; K/I; T/I 1820

WILHELMINA, łac. *Wilhemina*: NW/III/O/1 1814; Ż/VII/RG/3 1854

WITALINA, łac. *Vitalina*: Ch/XXVIII

WŁADYSŁAWA, łac. *Vladislava*: Ch/XXIII 1841; NW/I/NW/2 1870; Ż/IV/ŁG/5 1877

ZEFIRYNA, łac. *Zephyrina*: T/XVI

ZENONA, łac. *Zenona*: NW/II/Ł/2 1867

ZOFIA, łac. *Sophia*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

ZUZANNA, łac. *Susanna*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1813; SW/I 1815; T/IV

IMIONA MĘSKIE

ABRAHAM, łac. *Abraham*: L/XI

ADAM, łac. *Adamus*: R/II; Ż/VIII/Ż/1 1804; L/VI; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; Ch/XIV; K/I; T/I 1820

ADOLF, łac. *Adolphus*: NW/I/NW/ 1821; T/XVI; Ch/XXIII 1841; Ż/III/ŁD/3 1863

ALBIN, łac. *Albinus*: Ch/XXXVIII; NW/I/NW/2 1877; K/XXIX/K 1886

ALBION: Ch/XXIII 1838

ALEKSANDER, łac. *Alexander*: Ż/VIII/Ż/1 1805; L/VII; NW/III/O/1 1813; SW/II; T/V; R/XXV; Ch/XXVIII; K/XXIX/K 1888

ALEKSY, łac. *Alexius*: SW/IV 1838; Ż/VIII/Ż/3 1836

ALFONS, łac. *Alphonsus*: NW/II/Ł/1 1822

ALFRED, łac. *Alfredus*: NW/IV/L/1 1827

ALOJZY, łac. *Aloisius*: SW/III; NW/I/NW/1 1825; T/VII; K/X;; Ż/VIII/Ż/3 1834; R/XXVI

ALOJZY GONZAGA, łac. *Aloisius Gonzaga*: Ż/VIII/Ż/5 1853

ALTER: L/XXXVIII

AMBROŻY, łac. *Ambrosius*: L/I; NW/I/NW/1 1813; K/X; Ch/XXIV 1844; Ż/VI/RD/3 1855; T/XXVI 1887

ANASTAZY, łac. *Anastasius*: NW/I/NW/1 1850; Ż/I/B/4 1873

ANDRZEJ, łac. *Andreas*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

ANDRZEJ APOSTOŁ: SW/IV 1830; K/XI; Ż/IV/ŁG/4 1857

ANDRZEJ AVELLINO: Ż/VIII/Ż/5 1876

ANTONI, łac. *Antonius*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

ANTONI APOSTOŁ: Ż/VIII/Ż/5 1868

ANTONI OPAT, łac. *Antonius Abbas*: T/VII; Ż/VIII/Ż/3 1836; NW/I/NW/ 1846

ANTONI Z PADWY, łac. *Antonius de Padua*: Ch/IX; NW/I/NW/ 1820; T/V; SW/IV 1830; K/XI; Ż/VIII/Ż/3 1831

AUGUST, łac. *Augustus*: R/II; Ż/VIII/Ż/2 1818; NW/I/NW/ 1819; SW/IV 1829; K/XII; Ch/XXXV; L/XLII

AUGUSTYN, łac. *Augustinus*: L/IX; Ż/VIII/Ż/2 1818

BALTAZAR, łac. *Balthassar*: L/I; NW/III/O/1 1828; Ż/VIII/Ż/5 1852; K/XXVIII/K 1880

BARNABA, łac. *Barnabas*: T/I 1822; R/XXIII

BARNABA APOSTOŁ: Ż/VIII/Ż/5 1868

BARTŁOMIEJ, łac. *Bartholomaeus*: L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; Ch/IX; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1821

BARTŁOMIEJ APOSTOŁ: Ż/VIII/Ż/5 1853

BAZYLI, łac. *Basilus*: Ż/VIII/Ż/2 1820

BENEDYKT, łac. *Benedictus*: L/I; NW/III/O/1 1821; Ż/VIII/Ż/2 1822; T/V; K/VIII

BEREK: Ch/XVII

BERNARD, łac. *Bernardus*: NW/I/NW/ 1824; Ż/VIII/Ż/3 1834

BŁAŻEJ, łac. *Blasius*: L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; Ch/III; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

BOLESŁAW, łac. *Boleslaus*: K/XXIV; Ż/VIII/Ż/4 1849; L/LI; NW/III/O/2 1879

BONAWENTURA, łac. *Bonaventura*: T/I 1820

BONIFACY, łac. *Bonifatius*: Ż/VIII/Ż/5 1870

BRONISŁAW, łac. *Bronislaus*: NW/II/L/1 1831; L/LV; Ż/VIII/Ż/5 1876; Ch/XLVIII 1877

BRUNO, łac. *Bruno*: Ch/XLII

CHAIM: Ch/XXI 1822

CHRYZANT: L/XVIII; Ch/XXIII 1837

CYPRIAN, łac. *Cyprianus*: Ż/VIII/Ż/4 1850

CYRYL, łac. *Cyrillus*: T/I 1821; NW/I/NW/ 1837; Ż/VII/RG/3 1884

CZESŁAW, łac. *Ceslaus*: Ch/XLII; NW/I/NW/2 1887

DAMAZY, łac. *Damasus*: Ż/VIII/Ż/2 1825

DAMIAN, łac. *Damianus*: L/LII

DANIEL, łac. *Danielus*: NW/I/NW/ 1823

DIONIZY, łac. *Dionisus*: NW/I/NW/ 1832; Ż/III/LD/3 1861

DOMINIK, łac. *Dominicus*: Ch/X; T/I 1820; Ż/VIII/Ż/2 1822; NW/I/NW/ 1825; K/VII

DYDAK, łac. *Didacus*: L/VII; Ch/XXIII 1837; Ż/III/LD/3 1857

DYZMA, łac. *Dismas*: R/XV

EDMUND, łac. *Edmundus*: NW/I/NW/ 1825; Ż/VIII/Ż/2 1830; Ch/XXIV 1846; L/XXXII

EDWARD, łac. *Edvardus*: NW/III/O/1 1819; Ż/VIII/Ż/2 1831; R/XXIII; Ch/XXIV 1845; L/XXXII; SW/IX/SW

EGIDIUSZ, łac. *Aegidius*: NW/IV/L/1 1826

ELIASZ, łac. *Elias*: NW/I/NW/2 1887

EMANUEL, łac. *Emmanuel*: L/XXX

EMILIAN, łac. *Aemilianus*: NW/I/NW/ 1833

EMILIUSZ, łac. *Emilius*: NW/IV/L/1 1837

ERAZM, łac. *Easmus*: Ż/VIII/Ż/2 1826; L/LXV

ERNEST, łac. *Ernestus*: NW/I/NW/ 1815

EUGENIUSZ, łac. *Eugenius*: L/LXVII

EUSTACHY, łac. *Eustachius*: Ż/III/LD/3 1861

FABIAN, łac. *Fabianus*: R/V; Ch/IX; NW/I/NW/ 1820; T/I 1820; K/IX; Ż/III/LD/3 1859

FELICJAN, łac. *Felicianus*: NW/I/NW/ 1823

FELIKS, łac. *Felix*: L/II; Ż/VIII/Ż/1 1803; NW/I/NW/ 1811; Ch/XII; SW/I 1815; R/XVII; T/V; K/XIV

FELIKS DE VALOIS, łac. *Felix de Valois*: Ż/VIII/Ż/5 1879

FELIKS PAPIEŻ, łac. *Felix Papa*: Ż/VIII/Ż/5 1853

FERDYNAND, łac. *Ferdinandus*: L/I; K/II 1820; NW/IV/L/1 1824; Ż/VIII/Ż/2 1824; Ch/XXII 1831

FILEMON, łac. *Philemon*: NW/IV/L/1 1858

FILIP, łac. *Philippus*: L/I; Ż/VIII/Ż/1 1802; R/IV; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; Ch/XVIII; T/I 1820

FILIP APOSTOŁ, łac. *Philippus Apostolus*: Ż/VII/RG/3 1855

FILIP NERI, łac. *Philippus Neri*: K/XIV; Ż/VIII/Ż/5 1864

FLORIAN, łac. *Florianus*: L/I; R/VIII; SW/I 1813; NW/I/NW/ 1817; Ch/XIX; T/I 1821; Ż/VIII/Ż/2 1824; K/VI

FORTUNAT, łac. *Fortunatus*: NW/I/NW/ 1823; Ż/VIII/Ż/2 1823

FRANCISZEK, łac. *Franciscus*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

FRANCISZEK BORGIASZ, łac. *Franciscus Borgias*: Ż/VIII/Ż/2 1812; T/IV; Ch/XXII 1829; SW/IV 1829; K/XII; NW/I/NW/ 1845

FRANCISZEK KSAWERY, łac. *Franciscus Xaverius*: L/VIII; Ż/VIII/Ż/2 1808; NW/I/NW/ 1812; Ch/XXI 1822; SW/III; T/IV; K/X; R/XXIV 1834

FRANCISZEK SALEZY, łac. *Franciscus Salesius*: R/V; Ch/XXI 1822; Ż/VIII/Ż/2 1827; T/VI; K/X

FRANCISZEK SERAFICKI, łac. *Franciscus Seraphicus*: Ż/VIII/Ż/2 1810; T/I 1820; K/X

FRANCISZEK Z PAOLI, łac. *Franciscus de Paula*: Ż/VIII/Ż/2 1819; T/IV; K/X

GABRIEL, łac. *Gabriel*: L/I; SW/I 1815; T/I 1822; K/IX; Ż/VIII/Ż/3 1834; NW/V/P/1 1857

GABRIEL APOSTOŁ: Ż/VIII/Ż/5 1855

GABRIEL ARCHANIOŁ: Ż/VIII/Ż/5 1858

GERWAZY, łac. *Gervasius*: Ż/I/B/4 1882

GRZEGORZ, łac. *Gregorius*: L/I; R/I; Ch/II; Ż/VIII/Ż/1 1802; NW/I/NW/ 1811; K/I; T/I 1820; SW/III

GRZEGORZ PAPIEŻ, łac. *Gregorius Papa*: Ż/VIII/Ż/5 1880

GRZEGORZ WIELKI, łac. *Gregorius Magnus*: Ż/VIII/Ż/5 1889

GRZEGORZ Z NAZJANZU: Ż/VIII/Ż/5 1886

GUSTAW, łac. *Gustavus*: NW/I/NW/ 1824

GWIDO, łac. *Guido*: Ż/VIII/Ż/5 1872

HENRYK, łac. *Henricus*: NW/I/NW/ 1815; Ż/VIII/Ż/2 1818; Ch/XXIV 1844; K/XXVIII/K 1870; L/LIII

HERMAN, łac. *Hermanus*: NW/IV/L/2 1897

HIACYNT, łac. *Hyacinthus*: L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1802; Ch/V; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1815; K/I; T/I 1820

HIERONIM, łac. *Hieronymus*: T/IV; K/VIII; Ż/VIII/Ż/2 1828; Ch/XL

HILARY, łac. *Hilarius*: SW/IV 1829

HIPOLIT, łac. *Hyppolytus*: L/IX; Ż/VIII/Ż/2 1831; NW/IV/L/2 1868

IGNACY, łac. *Ignatius*: Ch/I; L/I; Ż/VIII/Ż/1 1803; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820; R/XVII

IGNACY LOYOLA, łac. *Ignatius Loyola*: Ż/VIII/Ż/2 1814; K/IX

IGNACY MĘCZENNIK: Ż/VIII/Ż/4 1848

INNOCENTY, łac. *Innocentius*: NW/IV/L/1 1822

IZYDOR, łac. *Isidorus*: L/II; NW/I/NW/ 1817; K/II 1817; R/XVII; T/XII; Ż/VIII/Ż/5 1853

JAKUB, łac. *Jacobus*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

JAKUB APOSTOŁ: R/VII; K/XIII; Ż/VIII/Ż/4 1842

JAKUB STREPA, łac. *Jacobus Strepa*: Ż/VIII/Ż/4 1846

JAN, łac. *Joannes*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

JAN APOSTOŁ: Ż/VIII/Ż/3 1835

JAN CHRYZOSTOM, łac. *Joannes Chrizostomus*: R/XI; Ż/VIII/Ż/2 1820; NW/I/NW/2 1867

JAN CHRZCICIEL, łac. *Joannes Baptista*: Ż/VIII/Ż/1 1803; L/VI; R/XI; NW/I/NW/ 1811; K/I; Ch/XVI; T/I 1820; SW/III

JAN DE DEO, łac. *Joannes de Deo*: T/V; K/XI; NW/III/O/1 1832; Ż/VIII/Ż/2 1837

JAN EWANGELISTA, łac. *Joannes Evangelistam*: L/V; Ż/VIII/Ż/1 1805; R/X; NW/I/NW/ 1811; K/II 1816; Ch/XVII; SW/III; T/VII

JAN KANTY, łac. *Joannes Cantius*: R/II; Ż/VIII/Ż/1 1804; L/VI; NW/I/NW/ 1815; Ch/XVI; T/I 1820; SW/III; K/XI

JAN KAPISTRAN, łac. *Joannes Capistranus*: NW/I/NW/ 1821; Ż/VIII/Ż/2 1835

JAN NEPOMUCEN, łac. *Joannes Nepomucenus*: R/II; Ż/VIII/Ż/1 1804; L/V; NW/I/NW/ 1815; K/I; Ch/XVIII; T/I 1820; SW/III

JAN PAPIEŻ, łac. *Joannes Papa*: Ż/VIII/Ż/5 1855

JAN Z DUKLI, łac. *Joannes de Dukla*: Ż/VIII/Ż/2 1819; K/IX; SW/IV 1832; R/XXVII; NW/I/NW/2 1871

JAN Z FACUNDO: Ż/VIII/Ż/2 1819

JAN Z MATHY, łac. *Joannes de Matha*: T/VI; Ż/VIII/Ż/4 1838

JOACHIM, łac. *Joachimus*: L/IV; Ch/XVIII; K/II 1819; T/IV; Ż/VIII/Ż/4 1850

JÓZEF, łac. *Josephus*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

JÓZEF KALASANTY, łac. *Josephus Calasantius*: R/IV; Ż/VIII/Ż/2 1824; SW/IV 1832

JÓZEF Z KUPERTYNU, łac. *Josephus de Cupertino*: Ż/VIII/Ż/5 1857

JULIAN, łac. *Julianus*: L/II; NW/IV/L/1 1828; K/XIV; T/XXV

JULIUSZ, łac. *Julius*: NW/II/L/1 1823; Ch/XXXVIII; Ż/VII/RG/3 1876

KACPER, łac. *Casparus*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

KAJETAN, łac. *Cajetanus*: Ch/XIV; K/VI; T/I 1821; Ż/VIII/Ż/2 1823; NW/II/L/1 1828

KALHAN: L/LIX

KAMIL DE LELLIS, łac. *Camillus de Lellis*: NW/I/NW/2 1866

KAROL, łac. *Carolus*: L/I; R/I; Ch/VI; NW/I/NW/ 1812; SW/I 1813; Ż/VIII/Ż/2 1815; K/II 1820; T/I 1820

KAROL BOROMEUSZ, łac. *Carolus Borromeus*: NW/I/NW/ 1825; Ż/VIII/Ż/2 1831

KAZIMIERZ, łac. *Casimirus*: L/I; Ch/II; R/II; Ż/VIII/Ż/2 1806; SW/I 1813; K/I; T/I 1820; NW/I/NW/ 1823

KLEMENS, łac. *Clemens*: L/I; R/XII; K/II 1816; T/I 1822; SW/IV 1834; Ż/VIII/Ż/4 1844; Ch/XXXVI 1863; NW/III/O/2 1868

KONSTANTY, łac. *Constantinus*: Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/VI 1838; T/XVI; Ch/XXXVI 1860

KONSTANTY WIELKI, łac. *Constantinus Magnus*: Ż/VIII/Ż/5 1855

KORNELIUSZ, łac. *Cornelius*: T/I 1820

KRYSPIN, łac. *Crispinus*: L/IX

KRZYSZTOF, łac. *Christopherus*: L/X

LAURENTY, łac. *Laurentius*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/II 1816; T/I 1820

LEON, łac. *Leo*: Ż/VIII/Ż/2 1829; K/XXVI; L/XXXII; Ch/XXXVI 1863; NW/IV/L/2 1863; T/XXVI 1888

LEONARD, łac. *Leonardus*: L/VI; Ż/VIII/Ż/2 1820

LEON PAPIEŻ, łac. *Leo Papa*: Ż/VIII/Ż/5 1857

LEOPOLD, łac. *Leopoldus*: L/VIII; Ż/VIII/Ż/2 1825; T/VIII; K/XII; NW/IV/L/1 1841; Ch/XXVI

LEW: R/XV

LUBIN: T/XVI 1840

LUDMIŁ, łac. *Ludmilus*: Ż/VIII/Ż/5 1862

LUDWIK, łac. *Ludovicus*: Ch/I; L/I; R/II; Ż/VIII/Ż/2 1806; NW/I/NW/ 1815; K/I; SW/IV 1829; T/X

ŁAZARZ, łac. *Lazarus*: L/X

ŁUKASZ, łac. *Lucas*: L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; Ch/II; SW/I 1813; K/I; T/I 1820; NW/I/NW/ 1828

ŁUKASZ EWANGELISTA, łac. *Lucas Evangelistam*: Ż/VIII/Ż/5 1862; T/XXVI 1874

MACIEJ, łac. *Mathias*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

MACIEJ APOSTOŁ: Ż/VIII/Ż/5 1863

MAKSYMILIAN, łac. *Maximilianus*: Ż/VIII/Ż/2 1814; L/XLIII; NW/III/O/2 1866

MANSWET, łac. *Mansuetus*: T/I 1822

MARCEL, łac. *Marcellus*: NW/IV/L/1 1839; Ż/V/Z/3 1879

MARCELI, łac. *Marcellinus*: L/LXIV

MARCIN, łac. *Martinus*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

MARCIN PAPIEŻ, łac. *Martinus Papa*: Ż/VIII/Ż/5 1864

MAREK, łac. *Marcus*: L/I; Ż/VIII/Ż/2 1813; T/I 1820; K/VIII; R/XXIV 1835

MAREK EWANGELISTA, łac. *Marcus Evangelistam*: Ż/VIII/Ż/5 1864

MARIAN, łac. *Marianus*: NW/II/L/2 1874; T/XXVI 1879

MARIUSZ, łac. *Marius*: R/LVI 1885

MATEUSZ, łac. *Mathaeus*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

MATEUSZ APOSTOŁ: K/XII; Ż/VIII/Ż/5 1859; T/XXVI 1874

MELCHIOR, łac. *Melchior*: L/I; Ż/VIII/Ż/2 1807; K/I; T/I 1821; NW/IV/L/2 1872

MICHAŁ, łac. *Michael*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

MICHAŁ APOSTOŁ: Ż/VIII/Ż/5 1859

MICHAŁ ARCHANIOŁ: Ż/VIII/Ż/5 1859

MIECZYŚLAW, łac. *Miecislaus*: NW/V/P/1 1844; R/XXXII; Ż/VII/RG/3 1864; K/XXVIII/K 1872

MIKOŁAJ, łac. *Nicolaus*: L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; Ch/II; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/II 1816; T/I 1820

MIKOŁAJ NOLASCO, łac. *Nicolaus Nolasco*: Ch/XXII 1830

MIKOŁAJ Z TOLENTINO, łac. *Nicolaus de Tolentino*: K/XII; Ż/VIII/Ż/4 1838

NIKODEM, łac. *Nicodemus*: R/III; L/X; Ż/VII/RG/3 1855

NORBERT, łac. *Norbertus*: Ż/VIII/Ż/2 1811; T/XXVI 1887

ONUFRY, łac. *Onuphrius*: L/III; Ch/VII; NW/I/NW/ 1812; Ż/VIII/Ż/2 1827; SW/IV 1831

OSWALD, łac. *Osvaldus*: NW/I/NW/ 1824

PANKRACY, łac. *Pancratius*: Ż/IV/LG/5 1893

PATRYK, łac. *Patricius*: Ż/IV/ŁG/5 1878

PAWEŁ, łac. *Paulus*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

PAWEŁ APOSTOŁ: K/XI; Ż/VIII/Ż/5 1858

PAWEŁ EREMITA, łac. *Paulus Eremita*: T/VII; SW/IV 1836; Ż/VIII/Ż/4 1847

PIOTR, łac. *Petrus*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

PIOTR APOSTOŁ: K/XVI; Ż/VIII/Ż/5 1858

PIOTR CELESTYN, łac. *Petrus Celestinus*: Ż/VIII/Ż/5 1858

PIOTR DAMIANI, łac. *Petrus Damiani*: Ż/VIII/Ż/5 1877

PIOTR NOLASCO, łac. *Petrus Nolasco*: Ż/VIII/Ż/6 1894

PIOTR Z ALKANTARY, łac. *Petrus de Alcantara*: T/VI; Ż/VIII/Ż/5 1863

POLIKARP, łac. *Polycarpus*: R/XXIV 1834; Ż/I/B/3 1851; L/XXXVII

PROKOP, łac. *Procopius*: Ż/VIII/Ż/4 1847

PRYSKUS, łac. *Priscus*: T/XVI

RAFAŁ, łac. *Raphael*: K/XI; T/XVII; Ż/VIII/Ż/4 1839; L/LIII

RAFAŁ ARCHANIOŁ: Ż/VIII/Ż/5 1853

RAJMUND, łac. *Raymundus*: NW/III/O/2 1866

ROBERT, łac. *Robertus*: NW/II/Ł/1 1820; Ż/VIII/Ż/2 1823

ROCH, łac. *Rochus*: NW/I/NW/ 1821; Ż/VIII/Ż/2 1825

ROMAN, łac. *Romanus*: Ż/VII/RG/3 1850; Ch/XXX; L/XLVI; NW/III/O/2 1873; R/LVI 1884

ROMUALD, łac. *Romualdus*: NW/II/Ł/1 1823; R/XXV; Ż/I/B/3 1847; L/XLVII

ROMUALD OPAT, łac. *Romualdus Abbas*: Ż/VIII/Ż/5 1863

RUDOLF, łac. *Rudolphus*: NW/III/O/1 1825; Ż/I/B/2 1839; L/LXVII

RUPERT, łac. *Rupertus*: T/XVII

SAMUEL, łac. *Samuel*: R/XVI

SEBASTIAN, łac. *Sebastianus*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

STANISŁAW, łac. *Stanislaus*: L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; Ch/II; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

STANISŁAW KOSTKA, łac. *Stanislaus Kostka*: L/V; R/V; Ż/VIII/Ż/2 1810; NW/I/NW/ 1815; K/II 1816; T/III; SW/IV 1830; Ch/XXIII 1839

STEFAN, łac. *Stephanus*: Ch/I; L/I; Ż/VIII/Ż/1 1803; R/V; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

STEFAN PAPIEŻ, łac. *Stephanus Papa*: Ż/VIII/Ż/5 1863

SYLWESTER, łac. *Silvester*: T/V; Ż/VIII/Ż/2 1827; K/VIII; Ch/XXIII 1839; NW/II/Ł/2 1865

SYLWESTER PAPIEŻ, łac. *Silvester Papa*: Ż/VIII/Ż/5 1882

SZYMON, łac. *Simon*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

SZYMON APOSTOŁ: K/XIV; Ż/VIII/Ż/5 1863

SZYMON Z LIPNICY, łac. *Simon de Lipnica*: R/I; L/II; Ż/VIII/Ż/2 1812; SW/I 1813; NW/I/NW/ 1817; Ch/XXI 1822; T/VI; K/XII

TADEUSZ, łac. *Thaddeus*: Ch/III; NW/V/P/1 1815; L/XVIII; Ż/VIII/Ż/2 1820

TEODOR, łac. *Theodorus*: Ch/III; NW/II/L/1 1818; Ż/VIII/Ż/2 1824; L/XXIV; T/V

TEOFIL, łac. *Theophilus*: SW/I 1813; T/XXI; Ż/VI/RD/3 1845; L/XXXVIII; NW/I/NW/2 1882; K/XXIX/K 1884

TOMASZ, łac. *Thomas*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

TOMASZ APOSTOŁ: NW/IV/L/1 1813; SW/I 1814; K/XII; Ż/VIII/Ż/5 1869

TOMASZ KANTUARYJSKI, łac. *Thomas Cantuariensis*: NW/I/NW/ 1820; Ż/VIII/Ż/2 1822

TOMASZ Z AKWINU, łac. *Thomas Aquinas*: L/X; K/II 1817; Ż/VIII/Ż/2 1819

TYTUS, łac. *Titus*: NW/III/O/2 1874

URBAN, łac. *Urbanus*: R/I; Ż/VIII/Ż/2 1825

WACŁAW, łac. *Venceslaus*: NW/IV/L/1 1823; T/IV; SW/IV 1838; Ż/VII/RG/3 1848

WALENTY, łac. *Valentinus*: L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; Ch/II; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813; K/I; T/I 1820

WALERIAN, łac. *Valerianus*: L/VI; T/XXVI 1889

WERGILIUSZ, łac. *Virgilius*: NW/I/NW/ 1821

WIESŁAW: R/XLIV; NW/II/L/2 1871

WIKTOR, łac. *Victor*: L/VIII; NW/V/P/1 1836; Ż/VIII/Ż/4 1849

WILHELM, łac. *Guilielmus*: NW/III/O/1 1841; L/XXVII; K/XXIII; Ż/V/Z/2 1850

WINCENTY, łac. *Vincentius*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; SW/I 1813; K/I; NW/IV/L/1 1817; T/I 1820

WINCENTY A PAULO, łac. *Vincentius a Paulo*: L/X; Ż/VIII/Ż/2 1825

WINCENTY FERRERIUSZ, łac. *Vincentius Ferrerius*: L/I; K/I; Ż/VIII/Ż/2 1825; NW/I/NW/ 1840

WINCENTY KADŁUBEK, łac. *Vincentius Kadłubek*: R/XXV; Ż/VIII/Ż/5 1861

WIT, łac. *Vitus*: T/XIX; NW/I/NW/2 1885

WITOLD, łac. *Witoldus*: Ż/VIII/Ż/5 1861; L/XLV

WŁADYSŁAW, łac. *Vladislaus*: NW/IV/L/1 1813; K/VI; T/XIII; SW/IV 1839; Ż/IV/LG/4 1842; Ch/XXX; L/XLIII; R/LX

WŁADYSŁAW Z GIELNIOWA: Ż/VIII/Ż/5 1870

WŁODZIMIERZ, łac. *Vladimirus*: T/XII

WOJCIECH, łac. *Adalbertus*: Ch/I; L/I; R/I; Ż/VIII/Ż/1 1801; NW/I/NW/ 1811; SW/I 1813;
K/I; T/I 1820

ZDZISŁAW, łac. *Sdislaus*: Ż/VIII/Ż/5 1870

ZYGFRYD, łac. *Sigfridus*: NW/I/NW/2 1888

ZYGMUNT, łac. *Sigismundus*: L/X; NW/I/NW/ 1832; SW/VI; Ż/VII/RG/3 1845;
Ch/XLVIII 1883; T/XXVI 1891

SUMMARY

The aim of the dissertation was to analyse nineteenth-century names, to reconstruct the anthroponymic resources of the time and to determine naming tendencies that once functioned in the region of the former Brzesko and Bochnia deaneries.

The linguistic material was extracted from 318 birth registers (LibriNatorum). 50 248 records were obtained from the source base for the research. As the records included a range of linguistic as well as sociological or cultural information, the analysis of the collected anthroponymic material was based on documentary-statistical and sociolinguistic methodology.

The research approach in the dissertation led to the reconstruction of the naming systems of representatives of the nobility, the middle class and the peasantry living in the study area, depending on the social group they belonged to. It also made it possible to illustrate the changing tendencies in the choice of forenames over the century, to determine the naming fashions of the time and to identify the most popular, rare and unique names. It was enabled to present fluctuation of names in the naming repertories of a given generation or social class.

Moreover, the numerous extra-linguistic information contained in the documents provided a basis for a comprehensive discussion of the issues related to polyonymy registered among children born between 1801 and 1900, as well as naming motivation, i.e. the determination of probable factors determining the choice of specific names.

This was followed by an examination of issues rarely or completely absent from onomastic studies. The dissertation also addresses the topic of names given to illegitimate children -including naming tendencies of illegitimate children in the context of the potential phenomenon of stigmatization, and differences and similarities in naming according to social class.

The numerous registers of the names of twins were also extensively analysed. The chapter delineates the typical naming duets of the nineteenth century and provides an overview of the likely, conventional and unconventional patterns of selection of names for siblings.

The last issue of the dissertation dealt with the naming of children from a Jewish background. It presents records of the names of the neophytes living in the region and indicates according to which tradition - Christian or Jewish - children were named at the time.

The dissertation ends with a list of all the names, along with source references, given to children in the studied parishes throughout the 19th century.